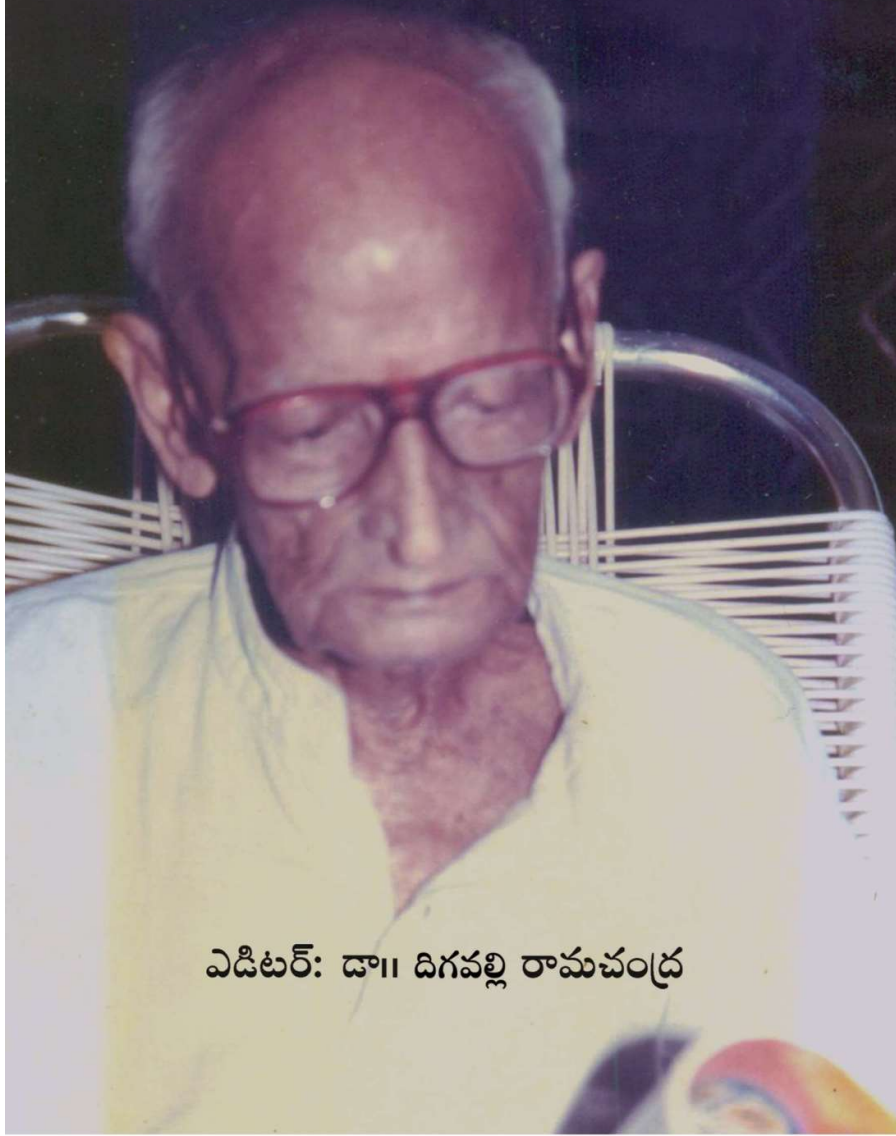

క్రీడిశేషులు శ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావు గారి
జ్ఞాపకాలు, అభిప్రాయాలు

‘విష్ణుంత, కన్యంత, తెలిసినంత’
(మూడవ భాగము)

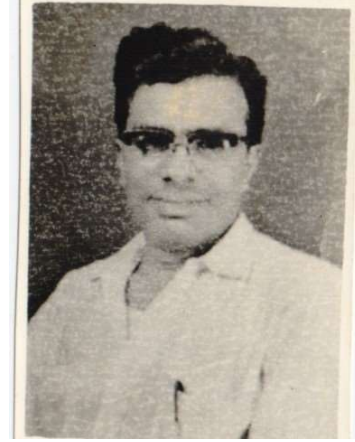
ఎడిటర్: డా॥ దిగవల్లి రామచంద్ర

అంకితం

కీ.శే. దిగవల్లి వేంకట శివరావుగారి బాల్యమిత్రుడు
కీ.శే.అడవి బాపిరాజు మరియు వారికి ఏకలవ్య శిష్యుడైన
కీ.శే. బండి గోపాల రెడ్డి(బంగారె) దివ్య స్మృతికి.

అడవి బాపిరాజు
(1895-1952)

బండి గోపాల రెడ్డి
(1938-1982)

Jnapakaalu (Part 3) *Digavalli Venkata Siva Rao*

ప్రథమ ముద్రణ

వెల :

© DR. D. V. SIVA RAO

ప్రతులకు:

దిగవల్లి రామచంద్ర

సెల్ ఫోను: 8106216512 /9441190133

ముందు మాట

వేల యేళ్ళ భారతీయ చరిత్ర, సంస్కృతి గొప్పది అని చెప్పుకోవడానికి, వినడానికి బాగున్నా, మన చరిత్ర గురించి మనం తెలుసుకోగలింది గడచిన నాలుగైదు శతాబ్దాల వరకే. ముఖ్యంగా బ్రిటిష్ పరిపాలనా ప్రభావం ఈనాటికీ మన దైనందిక జీవితంపైన ఎంత ప్రభావం చూపుతుందో ఆధునిక పరిశోధకులు చెప్తున్నారు.

బ్రిటిష్ పాలనా కాలంలోని సామాజిక స్థితిగతులను గురించి తెలుగులో దిగవల్లి వేంకట శివరావుగారు రాసినంత నిశితంగాను, సాధికారం గాను, విస్తృతంగాను రాసిన వాళ్ళు మనకు లేరు. ఇది తెలుగు వాళ్ళైన మనని మనం అర్థం చేసుకోవడానికి చాలా ముఖ్యమైన కాలం. గత పది సంవత్సరాలుగా తమ తండ్రి శివరావుగారు రాసిన అనుభవాల ఆధారంగా ఆయన కుమారుడు రామచంద్రగారు మంచి సంకలనాలు ప్రచురిస్తున్నారు. రామచంద్రగారి సంపాదకత్వంలో వస్తున్న కొత్త సమాచారం ద్వారా 1750-1950 మధ్య కాలాన్ని గురించి మనకు మరింత అవగాహన కలుగుతుంది.

ప్రస్తుత సంకలనంలో ప్రథమంగా వున్నది శివరావుగారు తన దినచర్య పుస్తకాల్లో క్లుప్తంగా రాసుకున్న విషయాలైనా వాటినుండి బోలెడు చరిత్రను సంగ్రహించవచ్చు. అలాగే రెండవ భాగంలో శివరావుగారు జరిపిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు కూడా చారిత్రకంగా విలువైనవి. ఉదాహరణకు శివరావు, బండి గోపాలరెడ్డిల (బంగోరె) మధ్య విస్తృతంగా మాటలు సాగాయని బంగోరె రాతల ద్వారా మనకు తెలుసు. ఇక్కడ మచ్చుకు ఇచ్చిన ఒకటి, రెండు ఉత్తరాలు చూస్తుంటే వారిద్దరి సంభాషణల గురించి మరింత తెలుసుకోవాలనే కోరిక కలుగుతోంది. ఈ డైరీలలోని రాతలు, ఉత్తరాలు చదువుతుంటే ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు

జ్ఞాపకాలు

మొదటి భాగంలో చాలామంది ప్రముఖుల ఆలోచనా, ఆచరణా పరిస్థితుల గురించి మరింత వివరం తెలుస్తోంది.

శివరావుగారి రచనలతో పరిచయం వున్నవారందరికీ ఆయన నిర్మోహ మాటంగా విషయాన్ని చెప్పే శైలి తెలుసు. ఈ పుస్తకంలో కూడా అది స్పష్టంగా కనపడుతుంది. ఈ జ్ఞాపకాలు, సంభాషణలు చదువుతుంటే అసలు శివరావుగారికి ఆయన జీవిత కాలంలో తెలియని తెలుగు ప్రముఖు డెవరైనా వున్నారా అని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. శ్రీపాద, చిలకమర్తుల మధ్య ఎత్తిపోడుపులు, ప్రముఖ (ఆయుర్వేద) వైద్యులు దీవి గోపాలాచార్యులతో పరిచయం, వావిలకొలను సుబ్బారావు గురువే కాక తన పుస్తకానికి అభిప్రాయం వ్రాయమని అడిగారని, బసవరాజు అప్పారావు పాటలపైన హక్కుల విషయంలో బందా కనకలింగేశ్వరరావుతో లావాదేవీలు, ... ఇలా ఎన్నో విషయాలు మనని చకితుల్ని చేస్తాయి. సామినేని ముద్దునరసింహం రాసిన "హితసూచని" పైన ఆయన మాటలు చూస్తుంటే ఆ రాతప్రతులన్నీ దొరికితే బాగుండునే అని అనిపిస్తుంది. (రామచంద్రగారు అవి కూడా వెలికి తీస్తారని ఆశిద్దాం.)

శివరావుగారు తన సమవయస్కులతోనే కాకుండా, ముందు, వెనుక రెండు తరాలతో కూడా సామాజిక, చారిత్రక, రాజకీయ, సాహిత్య విషయాలపై జరిపిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు చూడటం ఈనాడు చాలా అవసరం. ఇవి చదువుతుంటే గత వందేళ్ళలో జరిగినదాని గురించి మనకి యెంత తక్కువ తెలుసో తెలుస్తోంది. ఇంతకు ముందు లాగే ఇప్పుడు కూడా రామచంద్ర గారు తెలుగు వాళ్ళ చరిత్రను అర్థం చేసుకునే క్రమంలో మనకు మరొక విలువైన సంకలనాన్ని అందించారు. అందుకు రామచంద్రగారికి బోలెడు కృతజ్ఞతలు. ఒక తెలుగువాడిగా, ఔత్సాహిక సాంస్కృతిక చరిత్ర విద్యార్థిగా నా వరకు నేను ఆయనకు చాలా ఋణపడి వున్నాను.

LONDON

01/07/2024

పరుచూరి శ్రీనివాస్

సంపాదకుని విజ్ఞాపన

మా నాన్నగారు, కీ.శే. దిగవల్లి వేంకట శివరావు గారు (1898-1992) జ్ఞాపకాలు, అభిప్రాయాలు అని స్వయంగా వ్రాసుకున్నవాటిని జ్ఞాపకాలు 1, 2 భాగములుగ 2022, 23 సం.లలో ప్రచురించియుంటిని. ఇంకను వారి జ్ఞాపకాలుగా ప్రచురించ తగినవి వారి దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసుకున్న సామాజిక, సాహిత్య, రాజకీయ, చారిత్రక విలువగల విశేషాలు మరియు వారి చిత్తు ప్రతుల బొత్తులలో (పోగా మిగిలినవి) కొన్ని అలనాటి సమాచారములు తెలుపు ప్రతులు, పత్రికల ప్రకటనలు, కొందరు ప్రముఖుల ఉత్తరముల ప్రతులు సేకరించి ఈ 3వ భాగముగ ప్రచురించట మైనది. ఈ సంపుటి మూడు ప్రకరణములుగా విభజింపబడినది.

మొదటి ప్రకరణము దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసియున్నసమాచారము. సందర్భానుసారముగ తగు శీర్షికతో 21 భాగములుగ (Sections) విభజించి రోజువారి వరుస క్రమముననే వుంచబడినది. ప్రతి భాగమును క్లుప్తముగా పరిచయము చేసియుంటిని. ప్రస్తావించబడిన ప్రముఖులపైన, ముఖ్యమైన ఘటనలపైనా కూడా తెలిసినంత మట్టుకు నా వివరణలు ('సంపాదకుని వివరణ' గాను, Foot Note లోను) ఇవ్వడమే గాక కొన్ని విశేషములలో నాన్నగారు స్వయంగా ఇచ్చిన వివరణలు 'శివరావుగారి వివరణ' అని విడిగా చూపించాను. **సంపాదకుని వివరణ చిన్న వాలు**

అక్షరములతో (small fonts in italics) ఇవ్వబడినది. దినచర్య పుస్తకములో సమీకరించిన సమాచారమే అనుబంధములో తత్సంభం దాను సారము తిరిగి సింహావలోకనం చేయబడినది.

నాన్నగారి దినచర్య పుస్తకము తెలుగులోను ఇంగ్లీషులో కూడా వ్రాసి యున్న దని పాఠకులు గమనించగలరు. ఒకే విషయానికి సంబంధించిన సమాచారం దినచర్య పుస్తకములో వేరు వేరు సంవత్సరములలో మరల తారసిల్లు చుండిన వాటిని ఒక శీర్షిక క్రింద చేర్చి(సమీకరించి) ఆరు అనుబంధము లుగా ఇచ్చియుంటిని.

రెండవ ప్రకరణము, మూడవ ప్రకరణములో ప్రకటించిన సమాచారము దినచర్య పుస్తకములోనివేగాక పాత ప్రతులనుండి, లేఖలనుండి కూడా సేకరించియుంటిని. పుటల పరిమితి వలననూ, చేతి వ్రాత అవగాహనం కాకపోవటవలననూ ఈ రెండు ప్రకరణములలో ప్రకటించిన అన్ని లేఖలకు, ప్రతులకు నకలు ఇచ్చుట సాధ్యపడలేదు. ఈ సంపుటిలో ప్రతుల ఛాయచిత్రము చదువ వీలు పడక పోవచ్చు కాని తదుపరిగా వెలువడబోయే ఇ-పుస్తక రూపములో ప్రతుల ఛాయా చిత్రములు చదువగలరు

ఈ సంపుటి ప్రకటించుటకు తోడ్పడిన ప్రోత్సాహము, సహాయము చెప్ప వలసియున్నది. సాహిత్యాభిలాషి, నా అన్నకుమారుడు, అమెరికా వాస్తవ్యుడు డా. శివరావు నా ప్రయత్నములకు చేయూతగానిచ్చిన ప్రోత్సా హము అభి నందనీయము.

ముంబాయి మిత్రులు శ్రీ చీర్ల చంద్రశేఖర్ గారు వ్రాత ప్రతిలో నాకు అవగాహనం కాని మాటలు కొన్నిటిని తేల్చి చెప్పుటయేగాక వ్యాకర్ణ- ఛందశాస్త్ర జ్ఞానం కలిగియుండుటవలన ఈ సంపుటిలో నుండిన కొన్ని

జ్ఞాపకాలు

పద్యాలుకూడా పద విభజన సరిచూశారు. వారికి నా కృతజ్ఞతాపూర్వక అభినందనాలు. చిత్తు ప్రతికి డి.టి.పి, కవరు డిజైను చేయించిన నా చిరకాల మిత్రుడు శ్రీ గోళ్ళమూడి రాధాకృష్ణ మూర్తి (G.R.K.Murty, Managing Editor, IUP Publications), చేసిన వారి కార్యలయ సిబ్బంది, శ్రీమతి నుదురుపాటి దుర్గా గారికి నా ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

శ్రీ పరుచూరి శ్రీనివాస్ గారు మా నాన్నగారిని స్వయముగ నెరుగక పోయిననూ వారి రచనల విలువ గుర్తించిన సాహిత్యాభిమాని. లండను మహా గ్రంథాలయములో అపురూపమైన తెలుగు పుస్తకములను అప్పుడప్పుడు వెలికితీయుచు అనేక సాహిత్యకారులకు పరిచితుడైన శ్రీనివాస్ గారు నా కోరికపై ఈ సంపుటికి ముందుమాట వ్రాయటం అభినందనీయం. వారికి నా కృతజ్ఞతలు.

హైదరాబాదు
22-08-2024

సంపాదకుడు
దిగవల్లి రామచంద్ర

విషయ సూచిక

I. దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసియుండినవి

1. 19వ శతాబ్దపు విశేషాలు	12
2. 1908-10 సం. నాటి కాలికట్, బెంగళూరు సమాచారం	16
3. 1910-1916 సం.నాటి రాజమండ్రి విశేషాలు	17
4. 1916-1922 సం. మద్రాసు విశేషాలు	25
5. న్యాయవాది వృత్తి, రాజకీయాలు, సాహిత్యం (1922-30)	35
6. సత్యాగ్రహ ఉద్యమాలు, రాజకీయాలు, సాహిత్యం (1930-32)	44
7. మొదటి రాజద్రోహం కేసు, 1930-31 నాటి విశేషాలు	49
8. రెండవ రాజద్రోహం కేసు, 1931-32 నాటి విశేషాలు	63
9. సహాయ నిరాకరణోద్యమం	69
9.1. My work during civil disobedience movement	69
10. సహకారనిలయోద్యమం	74
11. 1933-40సం. నాటి విశేషాలు	76
12. 1940-42సం. సాహిత్య,రాజకీయ, సామాజిక విషయాలు	88
13. 1942 సం. క్విట్ ఇండియా విశేషాలు	93
13.1. My Work during Quit India movement	95
14. 1943-47సం నాటి విశేషాలు	96
15. న్యాయవాది సంఘం అధ్యక్షునిగా 1947-48 సం	110

16. 1947-57 దశాబ్దపు సాహిత్య కృషి, విశేషాలు	115
17. బెజవాడ మునిసిపాలిటీ	121
18. బెజవాడ కోర్టు సబ్ జడ్జీలు, డిస్ట్రిక్టు మునిసిసిఫ్	125
19. 1957-59సం. నాటి విశేషాలు	126
20. 1966-1976 దశాబ్దపు విశేషాలు	141
21. 1972-1988 దశాబ్దపు విశేషాలు	153
II. ప్రముఖుల లేఖలు	181
పుట సంఖ్య బ్రాకెట్టు లో ఇవ్వబడినది	
C.F Andrews(182), బసవరాజు అప్పారావు (183), గాంధీ (185), మహదేవ్ దేశాయ్ (187), కొత్తా శ్రీరామ శాస్త్రి (189), మాడపాటి హనుమంతరావు (190), చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం (194), అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు (196), వేటూరి ప్రభాకర్ శాస్త్రి (199), చిరత నానంద స్వామి (202), శివలంక శంభు ప్రసాద్ (203), సురవరం ప్రతాపరెడ్డి (205), కళా వెంకట్రావు (206), బెజవాడ గోపాల్ రెడ్డి (207), వావిలాల గోపలకృష్ణయ్య (208), ఆచార్య రంగ (210), కందా భీమశంకరం (211), వై విర్రలావు (212), మల్లంపల్లి సోమశేఖర్ శర్మ (213), విస్నా అప్పారావు (217), పత్తిపాటి సత్యనారాయణ (219) ఆకాశవాణి డైరెక్టరు (220), చెళ్ళపిళ్ళ వెంకటశాస్త్రి (221), ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య (223), బాజిన సూర్యనారాయణ (225), సి.ఆర్ రెడ్డి (228), కెయల్ రావు (230), కోక సుబ్బారావు (232), పుట్టపర్తి శ్రీనివాసాచారి (234) వేటూరి శివరామ శాస్త్రి (236), బంగొరె (238), నార్ల వెంకటేశ్వర రావు (244), కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు (245), పి. వి. నరసింహారావు (246), శివలంక రాధాకృష్ణ (247), ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం (248), టి.ఎస్ అవినాశలింగం (249), ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం లేఖ (250), దేవులపల్లి రామానుజం (251), రామోజి రావు (252), ఎమ్.పట్టాభి రామరెడ్డి (253), పి. రాజేశ్వరరావు (255), కంభంపాటి సత్యనారాయణ (256), వావిలకొలను సుబ్బారావు (257) అక్కిరాజు రమాపతిరావు (258) యన్ యస్ క్రషణమూర్తి (N.S.KRSNA MURTI) (259)	

III. జ్ఞాపకాలు గా చేర్చతగ్గ ప్రతులు, పద్యాలు, విషయాలు	260
అనుబంధములు	
అనుబంధము-1	273
సాహిత్య సేవ (ఇతర రచయితల కోసం)	273
అనుబంధము-2	
సభలు సమావేశాలు, ఉపన్యాసములు	276
అనుబంధము-3	
పత్రికలకు వ్రాసిన లేఖలు	280
అనుబంధము-4	
కలుసుకొనిన ప్రముఖులు (దినచర్య పుస్తకమునుండి)	
4.1. ప్రచురణ కర్తలు, పత్రికాధిపతులు, పత్రకారులు	295
4.2. సాహిత్యకారులు, చరిత్రకారులు, పండితులు, కవులు	296
అనుబంధము-5	
శివరావుగారి జ్ఞాపకాలను రికార్డుచేసిన సంస్థలు	298
అనుబంధము-6	
కమిటీలలో సభ్యత్వం, రాజీనామాలు	301

1. 19వ శతాబ్దపు కొన్ని విశేషాలు

ఇచ్చట ఇవ్వబడిన 19వ శతాబ్దపు విశేషాలు మా పితామహుడైన దిగవల్లి వెంకటరత్నం (1850-1908) గారి దినచర్య పుస్తకము లోనివి కొన్నిటిని మా నాన్నగారు సేకరించి తమ దినచర్యపుస్తకములో వ్రాసుకునిరి.

సం.

.....

1882: A libel case of Atmuri Lakshminarasihamam¹ in District Court of Rajahmundry against Sankaracharya of Virupaksha Matham for defaming him by sending శ్రీముఖం and a post card for attending widow marriage performed by K.Veeresalingam.

27/12/1882: Mr. Forster, Divisional Magistrate dismissed the case of A.L Narasimham against శంకరాచార్యులు.

20-04-1883: శ్రీ శంకరాచార్యులవారికి మద్రాసు హైకోర్టు వారు రు200 జూర్మానా విధించారు. శిష్యులపైన అధికారం వున్నా పోస్టు కార్డు వ్రాయటం తప్పని

---

¹ రాజమండ్రిలో సంఘసంస్కర్త.

జ్ఞాపకాలు

15-09-1885: దివెంర² గారు 6 నెలలు శలవ పుచ్చుకుని కాకినాడనుంచి బోటుమీద బయలుదేరి తిరుపతి యాత్రకు వెళ్లారు.(బకింగహామ్ కాలువపైన ప్రయాణంచేసి చెన్నపట్టణం చేరారు).

16-05-1884: Madras Mahajana Sabha established. President P. Rangayya Naidu. Secretary Panapakam Anantha charylu.

26/06/1885: పిఠాపురం రాజాగారు³ ఏలూరు వచ్చి శివరావు⁴ గారిని మరల తమవద్దకు రమ్మనమని కోరారు.

15-07-1885: పిఠాపురం మేనేజరు వాడ్రేవు చలమయ్య పంతులుగారికి Foster గారు misappropriation case లో 1 సం.4 నెలలు కఠిన శిక్ష విధించారు.

01-11-1885: తిరుపతిలో తమ పేర కొన్న భూములను పిఠాపురం రాజాగారి పేర లెఖ్ఖలలో చేర్చవలసినదని శివరావుగారు నార్డుఆర్కాట్ కలెక్టరు గారికి వ్రాశారు.

28-12-1885: శివరావుగారికి నార్డుఆర్కాట్ కలెక్టరు ఆఫీసునుంచి వచ్చిన కవరుకు పైన చిరునామాలో గారు అని లేదని protest చేస్తూ లేఖ వ్రాశారు.

25-03-1887: దివెంర గారు ద్వితీయ భార్య సూర్యమాణిక్యాంబగారు (సూరమ్మ) గారిని ద్రాక్షారామం లో వివాహంచేసుకున్నారు (అప్పటికాయన వయసు 37 సం. ఆమెకు 11 సం లు).

14-06-1889: చెన్నపట్టణంలో తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు⁵ గారు చాల జబ్బుగా నున్నారని తెలిసినది. అందరూ బయల్దేరి వెళ్లారు.

² దివెంర అని ప్రస్తావించబడినవారు మా తాతగారు, దిగవల్లి వెంకటరత్నం (1850-1908). వీరు 1908లో సబ్ మెజిస్ట్రేటు గా పీఠాన్ని పుచ్చుకుని కాకినాడ, కొవ్వూర్లో కొపుర ముండిరి.

³ 1885 సం.లో పిఠాపురం సంస్థానం జమీందారు గంగాధర రామారావు. ఈ రాజాగారు మైనరుగా నుండగా రాజమండ్రి జిల్లా కలెక్టరు పెండరగాస్టు దొరగారు వారి క్రింద హుజూరు శిరస్థాదారుగానున్న దిగవల్లి తిమ్మరాజు (నా ముత్తాత గారు) 1851 సం.లో Court of Wards Managerగా నియమించిరి.

⁴ ఇచ్చట ప్రస్తావించిన శివరావు గారు మా పెద తాతగారు (నాన్నగారి పెద తండ్రి) దిగవల్లి వెంకట శివరావు (1829-1892) వీరు కూడ పిఠాపురం దివాణిరి చేశారు.

⁵ తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు (1856-1890) B.A., B.L, F.T.St వీరు మా నాయనగారికి మేనల్ల కుమారుడునూ, నవతి అక్కగారి పెనిమిటి. వీరు మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయవాది. గొప్ప తత్వ వేత్త. మాడమ్ బ్లవస్కీ THE SECRET DOCCUMENT పుస్తకము మొదటి ప్రచురణకు సహచరయిత, అమెరికాలో స్థాపించబడ్డ

జ్ఞాపకాలు

20-06-1889: బెజవాడలో కృష్ణదాటి తాడేపల్లిలో ఉదయం రైలేక్కి వినుకొండ కంభం నంద్యాల, గుత్తి మార్గం గా చెన్నపట్టం వెళ్ళారు. వెళ్ళేటప్పటికే సుబ్బారావు గారు చనిపోయారు.

1-10-1890: East Coast Railway గవర్నరు ప్రారంభించాడు.

01-10-1892: దివెంర గారికి నెల జీతం రూ 100

28-05-1897: ఆనంద గజపతి రాజు మరణం

18-08-1900: Highest floods were recorded in Godavari river

16-08-1900: The bridge in Tanuku⁶ collapsed just after my father and family crossed it with record box carried by the peons.

October 1900: Railway bridge on Godavari at Rajahmundry was completed and trains began to be run on it. Sri Chilakamarthi Lakshmi Narasimham garu travelled on it from Kovvur to Rajahmundry(vide his autobiography)

22-01-1901: Queen Victoria died Edward VII Emperor.

01-02-1902: Krishna Patrika established at Masulipatam

01-01-1903: Delhi Darbar Coronation of Edward VII

16-10-1905: Partition of Bengal came in to effect

24/07/1905 : Father purchased a cow for Rs20/-

31/-08-1907: Vandemataram "rioting at Kakinada mob attackd the European Club 10 p.m as Dr. Kemp had beaten Kopalli Krishna rao for shouting Vandemaratararam at 5 p.m

---

దివ్యజ్ఞాన సమాజ (Theosophical Society) ప్రధాన కార్యాలయమును చెన్నైలోని అడయారుకి 1882 సం లో మార్చుటకు కారకుడు. 1882 సం లో ఆ సంస్థకు దివాన్ బహద్దర్ R. రఘునాథరావు అధ్యక్షుడుగను, తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు గారు కార్యదర్శిగను నియమితులైరి. సుబ్బారావుగారు చాల చిన్నవయస్సులోనే (34వ ఏటనే) అకాలముగా దివంగతులైరి.

⁶ పూర్తి వివరము చూ. జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట 15.

జ్ఞాపకాలు

1908: కొవ్వూరునుండి ఏలూరు వరకు 5 తాలూకాలను గోదావరి జిల్లానుండి కృష్ణాజిల్లాకు చేర్చిరి.

31/05/1907: Vande mataram "rioting at Kakinada. Mob attacked European club at 10

1907: Punitive Police stationed at Kakinada, I childishly shouted Vande mataram at a Sargeant who was going in the street near Vaizers Subbarao gari house. He was about to thrash me when a neighbor pacified him somehow.

05/10/1907: Dr.Kemp was fined Rs 30/- by the Magistrate

15/10/1907: Report in Satyavadini "సత్యవాదిని ⁷ " of Kakinada regarding the criminal cases filed in connection with the Vandemataram rioting and assault of Dr.Kemp. Dr.Kemp was fined Rs. 30/-.

---

⁷ సత్యవాదిని పత్రిక కందుకూరి వీరేశలింగం గారిచే ప్రచురించబడెడిది.

2. 1908-1910 నాటి కాలికట్, బెంగళూరులలో చదువులు

మా నాన్నగారికి 9 ఏండ్ల వయస్సు లో వారి తండ్రి, వెంకటరత్నంగారు (మా తాతగారు) చనిపోవుట వలన, కాలికట్టులో బెలిగ్రాఫ్ మాస్టరు గా పనిచేయుచుండిన వారి బావగారు, బోధపాటి పూర్ణయ్యగారి వద్దకు వెళ్ళి కొంతకాలం చదువుకున్నారు. వారి బావగారికి ఉద్యోగరీత్యా బెంగళూరు బదలీ అవగా అక్కడ కూడా కొన్నాళ్లు చదివినారు. ఆనాటి పాఠశాల సంగతులు కొన్ని నాన్నగారి దినచర్య పుస్తకములో ఇలా వ్రాసుకుని యుండిరి.

సం.

.....

Reminiscences of Calicut:

I did not know Malayalam. I could follow English lessons. The boys were kind to me. The Head Master, Ganapathi rao was a short stout man. He was kind to me. Later on the School was named after him. A private tutor was engaged by my brother in law. He was an Anglo-Indian, Maceden by name. The house we lived, Anthony cottage was near A.L.A.R Bank run by Natin Kotiah Chettiars. One young man Soman became my friend. We used to play. I visited తళి, a Brahmin agraharam in Calicut. No thiayas could enter it. I remember a few Malayali friends of Calicut. I have afterwards learnt to read Malayalam and acquired a few books in Malayam which I still possess.

Bangalore from Sept 1910: I remember that Miss Radha bai daughter of K.Rangarao of Mangalore afterwards Mrs. Dr.Subbarayan⁸ came to our house as guest. I got for her a pot of Hazalene snow. One Bala Subrahmanya Mudaliar a friend of my brother in law presented to me

---

⁸ జెఫ్ఫీస్ పార్టీ ప్రభుత్వకాలం లో ముఖ్యమంత్రిగ చేసిన సుబ్బారాయన్

one pen knife, paper cutter with ivory hilt and rubber etc. I preserved the paper cutter till now.

3. రాజమండ్రి చదువుల నాటి సాహిత్య, సామాజిక విషయాలు

1910 సం. మా నాన్నగారు బెంగళూరులో 1వ ఫారం చదువుతూ వుండగా వారి బావగారికి మద్రాసుకు బదలీ అవటంతో ఇక వారివద్ద వుండి ఫీరంగా చదువుకోడం కుదరదని మా బామ్మగారు తో 1910సం.లో రాజమండ్రి వచ్చి మళ్ళీ 1వ ఫారం లోనే చదివే స్కూలు ఫైనల్ దాకా (1916 దాకా) రాజమండ్రి వరంలో చదువుకున్నారు. రాజమండ్రి సంగతులు వివరాలకు జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 41-54.

సం.

.....

01-12-1910: Joined in 1st Form at Hithakarini High school, Rajahmundry .It was being run in a small house and a thatched shed attached to it in Innespeta.

11-08-1911 First Annivarsary of the death of Kandukuri Rajyalakshmi garu wife of Sri Veeresalingam pantulu. A library was started in Katheru (కాతేరు) in her name. Venneti Satyanarayana garu who is related to her and became teacher in Veeresalingam high school. I went to the village on cycle. Sri Chilakamarthi Lakshmi Narasimham garu presided. There was a dinner.

07/09/1911: Revolution in China begins.

27-11-1911 New building for Hithkarini High school opened by Sri Heramba Chandra Maitra, Principal of City College, Calcutta. The High school was named after Veeresalingam Pantulu garu as desired by the

జ్ఞాపకాలు

Pithapuram Raja who donated 50 or 60 thousand rupees for the building.Veeresalingam theistic High school.

12-12-1912: Delhi Darbar George V పట్టాభిషేక మహోత్సవము. Sri Nalam Krishna rao began publishing Manava seva , a monthly magazine in Manorama press of Chilakmarthi Lakshmi narasimham garu. In one of the issues the title "దేశాభివృద్ధికి విధ్యా సాధనమేది . భావింప మానవసేవ కాదే"

17/03/1912: My Upanayanam was performed by my brother in law, Boddapati Purnaiah garu at Rajahmundry. My brother and family did not attend. My teachers came to our residence. I remember Sri Kandukuri Veresalingam garu came to our residence.

Sri Konda Venkatappaiah garu came to Rajahmundry as a guest to Chilakamarthi Lakshminarasimham garu and gave lecture in Town Hall about Andhra Province.(see autobiography of Chilakamarthi)

1913 April: Easter Holidays ఆంధ్ర సాహిత్యపరిత్ వార్షికోత్సవం.

09-02-1910 Press Act passed

1913 April : మొదటి ఆంధ్ర మహాసభ, బాపట్ల

In 1913 or 14 I do not remember, Basavaraju Subbarao, son in law of my brother was student of B.A in Madras. He took me to Victoria Hostel as a guest. I stayed there during the night. I remember that Kolavennu Ramakoteswararao, Puranam Bhadraiah were in the Hostel at that time. Mr. Ramakoteswararao remembrances show that Basavaraju Apparao and Tenneti Viswanadham were also there.

Easter of 1913 Andhra Sahitya Parishad Sabha was held in the Hall of our High School under the Presidentship of Raja, P. Ramarayanamgaru.

జ్ఞాపకాలు

2nd day కొక్కొండ వెంకటరత్నం గారు. The Parishad is against modern Telugu.

01-04-1914 Andhra Patrika started converted to a Daily.

April 1914 రెండవ ఆంధ్ర మహా సభ బెజవాడ, మొదటి గ్రంథాలయ సభ

1914 August: Great War declared.

May 1914: Mrs. Annie Besant vs Jiddu Narayanaiah case in Madras

22/09/1914 Emden, German Cruiser bombarded.

16/06/1914: Lokmanya Tilak released

1914 August 4: The great war; Britain declared war on Germany

1914: 2nd Godavari District Conference was held. Sir Mocherla Ramachandra rao garu presided. గోఖలే గారి ఆదేశానుసారం దక్షిణాఫ్రికాలో గాంధీగారి ఉద్యమానికి .....హుండీల... Lord Pentland Governor of Madras visited Rajahmundry.

16/06/1914: Tilak set free at Poona

June 1914: Mrs. Besant purchased Madras Standard and named it as New India(Daily)

28th, 29th, 30th Dec. 1914: National Congress held at Madras, President; Bhupendranath Basu) Surendranath Benarjee and others spoke. Chilakamarthi attended. Lord Pentland was present. Mrs. Annie Besant joined Congress in 1914. I did not go to Madras at that time.

My brother-in-law, Mr. B.P was in charge of special Telegraph Office.

1915; Mrs. Besant published her book "How India wrought for freedom" and "India, a Nation"

19/02/1915: Sri G.K. Gokhale died. Meetings held every where.

04/02/1916: Benares Hindu University established

15/03/1916: Life of Gladstone by John Moorely 3 volumes presened to me by Sri Gajavalli Ramachandra rao garu. M.A. He was a patriot who was one of them expelled in Vandemataram demonstrations in Arts College. He was our class teacher for C and D divisions. He liked me very much and encouraged me. I got first mark in English General paper over all the 4 divisions. Sri Gajavalli ramachandrarao garu went to jail in Gandhiji's non cooperation movement. (He was born in 1885 and died in 1931).

The Home Rule agitation:

Tilak was set free in Poona in June 1914. The year 1914 was memorable for the commencement of the Great war. India automatically got involved along with Britain. The Home Rule movement in Ireland roused Indian National leaders for action. Mrs Besant started Common Wheel and New India in June 1914. The Andhra Patrika Daily was started on 01/04/1914. Lokamanya Tilak invited the Bombay Provencial Political conference in Poona in April 1914. It met on 23/04/1915. Leaders spoke about Home Rule for India. On 29/12/1915. Plans for establishing Home Rule League were finalized in a conference in Poona. The Belgaum conference met for 2 or 3 days and Lokamanya Tilak spoke on Home Rule on 01/05/1915 and established Home Rule League. He lectured about it in various places and in Luknow Congress in Dec 1916. Mrs. Annie Besant started her Home Rule league in Madras on 01/09/1916. Sri Kasinadhuni Nageswararao became President. At first Tilak did not agree to merge his Home Rule League with that of Mrs. Annie Besant. Later on they worked together. Mrs Besant believed that adepts or inspi.....of Theosophical Society guide the Government of the World, the human

evolution: she further believed that the ...will help India to achieve all round progress and evolve into self governing, working universal peace and welfare.

Mrs. Annie Besant: programme of Home Rule was...India should be in the Commonwealth but equal to the other Dominions. Indian freedom should be achieved by peaceful methods and all violence should be eschewed. Mrs. Annie Besant ...C.P. Ramaswami Iyer page 65. Besant established Commonweal and New India in 1914 June. Mrs Besant established YMIA in Madras.

REMINISCENCES OF RAJAHMUNDRY

Rajahmundry was cultural centre even in 1910-16. On 01/12/1910 I joined the 1st Form in Hithakarini High School. It was located partly in a tiled building and partly in thatched huts. There was co-education system in the school. Boys and girls studied together. The girls sat on separate benches. Panchamas were also admitted in it. Sri K. Veeresalingam garu though old and sickly, took active interest in the management of the Hithakarini Samajam. He attended to the construction of new buildings. Sri Mudiam Seetharam rao was the Head Master. Mr. Jayanthi Ganganna, Kunduri Venkataratnam garu, Achanta Rangayya garu, Pulavarthi Ram murthi garu, Ramapragada Venkatramayya garu were the assistant teachers. There were two Telugu Pundits. One was an old gentleman who retired at the end of the year. The other was Sri Akundi Vyasalinga Sastri garu who continued in service for a long time. Sri Prayaga Venkaterama Sastri garu joined the School in the place of the old Pundit next year. Mr. O.J. Couldrey was the Principal of Arts College. He was loved by the students and respected by the public. Mr. Raghavendra rao who was white haired and fair and Prof. A. Chakravarthi D.A. Narasimhan, Mr. Vemuri Viswandha Sarma, Mr. Mukkavalli Suryanarayana, Mr. Wilkinson were

the lecturers. Sri Kalluri Venkataramayya Sastri garu was the Sanskrit Pundit and Sri Vaddadi Subbarayadu garu , the Telugu Pundit. He had served as Telugu Pundit for a long time in the training college. We lived in his house as tenants after Jan 1914 to 1916. He was very kind to me and my mother. He would make me recite భక్త చింతామణి. Sri Kaviraja Sripada Krishnamurthi Sastry garu was a freelance poet. He was not employed anywhere. He used to wear an imposing dress and turban and used to play Chess from the pial of his residence on the Museum Road, Innespet. The Veeresalingam Library and the Prardhana Samaj attracted people interested in literary, religious and political subjects. Lectures were arranged frequently and pamphlets were published.

There were two weeklies. The Andhra Kesari and the Desamatha. The later was edited by Sri Chilakamarthi Lakshminarasimham garu. And the former by Chilukuri Veerabhada rao garu, author of History of Andhras. Students of he College took part in dramas. Mr. Ganganna became a friend of Mr.Couldrey. He acted in some dramas. The Andhra Theatrical Company was run by M/s Kruthiventi Nageswara Rao and Satyavolu Gunneswara Rao. Paritala Veeranna and Muppidi Juggarazu , Duri Gopala Krishna rao were the famous actors of the day. Students formed into good or bad. There was a group of persons who put on board some dramas. They were called the Rajahmundry Amateurs. Sri Ankaraju Rama rao was a prominent actor. He was student of Noble College , Masulipatnam in intermediate. Sripada Kameswara Rao garu B.A., Lt who was a teacher in the Training College used to take interest and train the actors. They put on Gayopakhyanam, Pandava Vijayamu, Prataparudriyam, Suguna...etc (Mr.Ramarao asked me to act the part of సహదేవుడు but I refused). A.S.Rman, an artist and actor used to paint the scenes in the Hindu Theatrical Company of Gunneswara rao and Nageswara rao. His paintings inspired Dammerla Ramarao. On 04/02/1911 Addanki Satyanarayana afterwards called "sarma" started a small Library in the house of his brother in law, the

poet Vaddadi Subbarayadu garu. It consisted of mostly books given by the poets and some others. It was called Vanivilas Library. The monthly subscription was Rs 0-2-0. It was afterwards shifted to an upstairs on the main road and was called Vasurya Libray after the poet Vaddadi Subbarayadu garu. A prize was awarded to an essay on Bhakthachintamani by Subbarayadu garu. Mr. Chintapenta Venkataramanayya garu was awarded a prize. The Andhra Bhashabhivardhani samajam celebrated its వార్షికోత్సవం on 27/03/1914. There were lot of lectures under its auspices. Sri Chilakamarthi Lakshminarasimham garu was its president. We were all its members. Many prominent people delivered lectures. In those days "హాస్యలత" and దేశమాత" appeared every week. It was usually based upon some ludicrous incident in the town and ridiculed some person or other. It evoked lot of fun among the public and resentment to the person referred to. It attacked corruption in Municipal and public affairs and ridiculed superstitions and foolish customs. It contained the work of Sri Veeresalingam garu in more polished manner.

In those days there were heated controversies and strong rivalries. Sripada Krishnamurthy Sastri garu attacked Chilakamarthi Lakshminarasimham garu and the latter also paid him in the same coin. I remember that Krishnamurthy Sastry garu referred Chilakamarthi as లొడారి బుచ్చిగాడు, గుడ్డి చిలక and that he stole the learning of the English people. "ఇంగ్లీషు కవుల ఎంగిలికల్పునల్ దొంగలించి దానికి బంగారు వనిపేరు పెట్టి పేరుగొన్నవాడ పెద్దవాడ" ఆయనకు బ్రహ్మరథము పట్టినారని వెక్కిరించిరి the reference was Hemalata novel which Chilakamarthi wrote based on Nobel Queen by Meadows Taylor.

Sri Chilakamarthi Lakshminarasimham garu painted Sripada as a పగటి వేషగాడు and questioned his title కవిరాజ. Lakshminarasimham garu also edited a monthly called "మనోరమ"

My school career in Rajahmundry:

1/12/1910 to March 1911= 1st Form, June 1911 to March 1912=2nd Form, June 1912 to March 1913= 3rd Form, June 1913 to March 1914= 4th Form, June 1914 to March 1915= 5th Form, June 1915 to March 1916 = S S L C

4. 1916-1922 నాటి కాలేజీ చదువు- మద్రాసు విశేషాలు

1916 నుండి 1922 వరకూ మద్రాసులో చదువుకున్న రోజులనాటి విశేషాలు: ఆ కాలం నాటి స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి నడిపిన ఉద్యమాలు, రాజకీయ పరిణానం పెంపొందించే సభలు, కరవత్రాలు, సాహిత్య, సామాజిక, రాజకీయ మైనట్టివి. సం

17/04/1916: చెన్నపట్టణం ఆంధ్రమహా సభ స్థాపన

26/05/1916: 1st Notice of security served on New India.⁹

08/06/1916: New India paid Rs2000/- as security (27/09/16) Trial in High Court)

July 1916: Colleges reopen. As I did not get a seat in the Presidency College Madras, I joined Arts College, Rajahmundry. Mr.OJ Couldrey Principal of the Arts College was transferred to Presidency College but he got it cancelled and came back. Meanwhile there was a send off, farewell meeting and a photo. I also appear in the photo. Sri Vaddadi Subbarayadu garu recited verses on Mr. Couldrey. And used a pun "Cool and dry". I have a taste of Rajahmundry College lecturers. Mr. Mukkavalli Suryanarayana, Sr. D.A Narasimham and Mr.Williamson. My

---

⁹ అనిబిసెంటు గారి న్యూఇండియా అను దిన పత్రిక.

name appears in the Fort Saint George Gazette on 01/08/1916 as one of the eligible SSLCs. No 3077A.

I got a seat in Presidency College by the efforts of my brother in law Mr. B. Purniaha, Govt Telegraph Master. I left Rajahmundry in the last week of July 1916.

South Indian peoples Association, Madras. Registered. P.T.Chetty Nair. Non Brahmin movement started

July last Week, 1916: I joined Presidency College at Madras. I met Cherukupalli Venkatappayya ¹⁰ and we became intimate friends immediately.

July 1916: I lived with my brother in law at 30, Kachaleswara Agraharam, Armenian Street, GT Madras. Venkatappayya lived with his uncle Sri Cherukupalli Subbarao garu at Acharappu street. We used to go to college every day either by Tram car or Jatka. Returned home walking in the evening. We had many pleasant experiences and remembered them. Pundit D. Gopalachari¹¹ garu lived adjacent to the house of Venkatappayya.

1st September 1916: Mrs. Annie Besant started the Home Rule League in Madras while Balagangadhar Tilak started Home Rule League at Poona.

04/04/1916: Summer holidays for Presidency College.

---

¹⁰ చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య (తదుపరి గా సి.వి అని ప్రస్తావించబడినది) వీరు 1921 నుండి ప్రకాశం గారి వత్రిక, స్వరాజ్యకు సహాయ సంపాదకుడుగా నుండి 1928 ప్లేడరు గా విజయవాడలో గొప్ప పేరు గాంచి 1952 లో జలసమాధియైరి. చూ జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 120-131.

¹¹ పండిత దేవి గోపాలచార్యులు గారు. బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి వైద్య రత్న బిరుదును ఇచ్చారు 1896 నంలో ప్లేగు మహ్వారి కాలంలో వారి వైద్యసేవలు గుర్తింపబడినవి, అఖిల భారత ఆయుర్వేద పీఠాధిపతి (1913) నుండి ఆనౌక బిరుదులు పొందిన ప్రఖ్యాత ఆయుర్వేద వైద్య నిపుణులు. వారు రచించిన ఆయుర్వేద పుస్తకములు చాల ప్రఖ్యాత మైనవి.

I began writing a novel, హత్య ఛాయా in Telugu. I finished it on 15/05/1916. It took 1 month 11 days. It was later published as నీలాపనింద (in the year 1929)

N.B: the high handed behaviour of Mark Hunter in cancelling the scholarship for B.A(Hon).

16/06/1917: Order of internment served on Mrs. Annie Besant, Mr.G.S.Arundale and Mr. B.P Wadia. New India stopped.

21/06/1917: New India reappears.

30-06-1917: Dadabhai Nouroji died.

Prof. Mark Hunter: Professor of English, Presidency College, Madras. He was a brilliant Oxford M.A. He taught Merchant of Venice even to the Junior intermediate class in 1916-1917. He taught Rhetoric to us. He taught Shakespeare's Dramas in B.A class. He was in charge of Literature Honours class and was the Head of the Department of English. He was a sundried bureaucrat and an imperialist. He was Principal of Rajahmundry Arts College in 1907. He took severe action against students who participated in Vandemataram movement.

His action against Mr.K.Krishnarao: Mr. Krishnarao, a student of B.A (Hon) was the son of K.Amritharao, Asst.Prof of English under Mark Hunter. Prof Hunter set a political subject for an essay composition to the students of B.A (Hon) class. The responsibility of European races towards dark races. Mr.Krishnarao who was a government scholarship holder set forth his views in his composition paper which was not favourable to Europeans as regards their alleged responsibility towards so called (dark) backward races and as to how Europeans were fulfilling their trust or omission of civilization. Mark Hunter was offended and called for explanation from the boy's father. The student

was forced to tender an abject apology. He said that the views he derived after reading New India and India, a Nation of Mrs. Annie Besant and some of the works of R.C Dutt. The professor originally decided to expel the student from the College relented and accepted the apology but ordered suspension of his scholarship for a term. The Hindu published this news and condemned the action of Mr.Hunter. [See The Hindu, A hundred years (1978) page 201] The student later on got University scholarship.

His father, Mr. Amritarao, Asst Prof of English was kind to students. He gave me conduct certificate on 17/03/1918

04/07/1917: I paid College fees

16/02/1917: I began to negotiate with Mr.Vatsavayi Rayajagapathi varma for the publication of my novel. But it fell through after lot of correspondence.

20/08/1917. Mr Montague announced reforms for India, as the goal of British rule

25/05/1917: I deposited some of my books for sale in Home Rule Book Depot in Esplanade to be sold as second hand books

16/10/1917: purchased సులభ వ్యాకరణము part iii Rs 0-8-0

10/11/1917: High Roads of History deposited

1917: Non Brahmin conference held ...Biccavolu, Bezawada

Sept 1917: Dickens's Oliver Twist, Scott's antiques, Thackery's .... మహా భారతం పూర్తి సెట్టు రూ 12/- శబ్ద రత్నాకరం రూ 5/-.

1917: The Home Rule movement. Lectures in Gokale Hall. Mrs.Besant became popular and powerful. Lokamanya Bala Gangadhara Tilak

addressed a meeting in Gokhale Hall. We all attended the meeting in Triplicane beach to hear Tilak. We went even before 4 p.m. Gadde Rangaiah Naidu began a long speech and traced British Rule in India. Sri Tilak said "we asked for one Rupee Swaraj. They gave us one anna swaraj. Pocket it and ask for more. Vavilakolanu Subbarao garu, Telugu pundit in Presidency College took fancy for me. Dr.U Krishna rao afterwards of Speaker of Madras Legislative Assembly was in Telugu Class. C.Ramaswami one of the Brothers of famous cricketers and afterwards a Cambridge, and Deputy Director Agriculture was our class mate. He was popularly known as "Ramu", Valluri Venkata Subbarao Advocate, Eluru, Valluri SrirangaSai of Coconada afterwards Dy Controller of ... M. Bhakthavatalam, Home Minister and later Chief Minister, S.Rama Iyer advocate , Allepy were all our classmates in intermediate.

21-01-1918: I was awarded silver medal by Sadhu Sangha Mahasabha for my Telugu essay on 'loyalty'

14-02-1918: My birthday. Madireddy Veerabhara rao came from Rajahmundry

23-03-1918: Received Silver Medal awarded to me at a public meeting held in Progressive Union Hall, George Town. Held under the Presidentship of Khan Bahadar Azizuddin Saheb, C.S.I, I.S.O Collector of Madras.

16/09/1918: The Presidency College was closed on account of Plague. But I remained in the Hostel.

I wrote some essays in 1918 on ఆంధ్ర మహా పురుషులు, one of them Krishna Devaraya was published by Mr. M.P. Sarma of Nellore.

Feb 1919: Beach meeting of Surendranath Banerjee on Rowlett rules. My brother's son Venkata Ratnam came and joined in Victoria Hostel as associate. Mr T.S Avinasalingam (later a minister in the Madras and an M.A) was our room mate. He was studying in Junior Intermedite in Patchayappa College. Mr. Ponnala Pitchi Reddi (afterwards became Municipal Commissioner) was student in Hounours class . He is in my adjacent room.

Gandhiji came to Bezawada and went to Madras

REMINESENCES OF VICTORIA HOSTEL

The Dining section of the Victoria Hostel: cooks Hanumantha rao and Tirumal rao. They liked me and treated my relative, Kotamraju Hanumantha rao with respect,

Visit of Surendranath Banerjee

10/03/1919: Tagore spoke in Gokhale Hall

Rabindranath Tagore visited Presidency College. Damaraju Pundarikakshaiah, member of Victoria Hostel came to the Portico and created a scene.

The Tilak Bust set up.

Some of our Hostel mates:

Dr. Gullapalli Narayana Murthi, Dr. Chaganti Suryanarayana Murthi,

Dr. Velidandla Hanumantha Rao, Dr. A.S. Chalapathi Rao, Mr. Modali Lakshminarayana, afterwards Engineer, H.Deva Rao, actor

B.Ch.Narayan Murthi afterwards Sub-Judge and Law Secretary to Andhra Pradesh Govt. S.Rama Iyer was very close with us. He used to join us for chats in our room.

జ్ఞాపకాలు

During 1919 -1920 Academic year of Presidency College I was awarded Rs20/- Bourdillon prize for 1919 for my essay on ఆత్మ విశ్వాసము

April 1919: I went to Bombay during summer of 1919 to my brother in law's house. Mr. S.Rama Iyer also came and stayed in his brother's house

30/03/1919: Roulette rules passed. Hartal in Delhi.

08/04/1919: Gandhi's entry into Punjab prohibited. Rowlett's Bill Satyagraha. Riots in Ahmedabad, ..., and Madras

09-04-1919: Black Sunday

13/04/1919: Jullianwalla Baugh massacre, General Dyer at Amrithsar.

The Bombay Chronicle fearlessly published Satyagraha movement and about sensational incidents. Mr. B.G. Horniman, the Editor of Bombay Chronicle deported. I collected the cuttings of Bombay Chronicle and pasted them. A C.I.D. person came into compartment at Bezwada and warned me that I would get into troubles with those cuttings. I was going to Bezwada from Bombay.

Mr. Madan Mohan Malaya jee put 200 interpellations in ...Legislative Council and elicited much information about Punjab Atrocities.

21/07/1919: బెజవాడలో కొత్త రైల్వే స్టేషన్ తెరువబడినది.

24-12-1919: Govt of India Act passed by Parliament

28-02-1920: Group photo of Victoria Hostel students. I also attended. No copy.

21-02-1920: send off to Vavilakolanu Subbarao garu Group Photo. Names -in the photo: top row (1)? (2) దేశిరాజుసార్వభౌమా రావు (3) నేశాంతం తెనాలి ? (4) వల్లూరి సుబ్బారావు , ఏలూరు (5) G.B. Ramarao

Coconada (6) అవసరాల శేషగిరి రావు Vakil, Jeypore in Orissa later on Minister(8)? (9)? (10) సుబ్బరామరెడ్డి. II row:- K.L.Rao of Bezawada Dr. బలభద్రపాత్రుని శ్రీరాములు Digavalli Sivarao, C.Venkatappaiah, జొన్నలగడ్డ మల్లపరాజు, బుద్ధవరపు చిననారాయణ మూర్తి, దేశిరాజు చలపతిరావు, మొదలి లక్ష్మీ నారాయణ, ఓరుగంటి నెంకట కృష్ణయ్య, పోతాప్రగడ శ్రీరామరావు vakil, Tanuku, పబ్బరాజు సుబ్బరావు, నూతక్కి రామశేషయ్య vakil, Dist. Minister, , అవసరాల గోపాలరావు, సబ్బవీను కృష్ణారావు, దోర్నాల శోభనాద్రి శాస్త్రి, వేలూరి చిదానందం, మాగంటి బాపినీడు, తణికెళ్ల వీరభద్రుడు Asst.Prof English, Prof. D.S.Sarma Junior Professor of English వావిలకొలను సుబ్బరావు గారు, H.J. Allen, Principal కూచిమంచి గోపాల కృష్ణయ్య కస్తూరి శేషగిరిరావు, పంగనామాల రంగారావు, గంటి వినాయకరావు, Justice ఉమామహేశ్వరావు, కూచిభొట్ల వెంకటేశ్వర్లు.

Total 72 people in the photo

1920-1926: జస్టిస్ పార్టీ ప్రభుత్వము. పానుగంటి రామారాయణం గారు ముఖ్య మంత్రి

31/07/1920: The Hunter Commission to enquiry into Jallianwalla Baugh massacres. Mahatma Gandhi decides to boycott it and constituted another unofficial Commission.

01/08/1920: Non cooperation launched by Gandhiji. Lokamany Tilak died.

F.L class students demonstrate- C.Madhavan Nair, Professor and Vice Principal chides.

From July 1920: I purchased a number of Telugu books with Rs20/- given to me as Bourdillon Prize of Presidency college. Also Tolstoy stories, Hind Swaraj, Gitanjali and other English books.

29/08/1920: Avani Avittam, feast in Victoria Hostel with C.V

జ్ఞాపకాలు

16/11/1920: Elections under Montague Chelmsford

09/09/1920: Calcutta Congress. Lala Lajpathrai presided. NCO resolution

Dec 1920: Nagpur Congress. NCO resolution affirmed

1921 January: I have no peace of mind on account of the Non Cooperative movement

31/02/1921: AICC meetings at Bezwada. I was at Madras.

02/04/1921: Lord Reading arrived as Viceroy

26/08/1921: Swarajya of T.Prakasam established as daily in Madras, Broadway.

12/12/1921: My friend C.Venkatappayya joins Swarajya as sub editor.

17/11/1921: Edward, Prince of Wales landed in Bombay.

1921 December: Ahmedabad Congress.

1919 సంవత్సరంలో నాకు Bourdillon Prize Rs20/- రొక్కము ఇచ్చినారు. ఈ బహుమతి 1875 లో నా మేనత్త కుమారుడు శ్రీ తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు గారికి వచ్చినది. ఆ తరువాత 1891 లో వేపా రామేశం గారికి, 1892 లో పానుగంటి రామారాయణింగారికి, 1894 లో పెద్దిభొట్ల వీరయ్యగారికి, 1895 లో దాసు విష్ణురావుగారికి వచ్చినది.

1922: బి.ఎల్ క్లాసు వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు M.L హైదరాబాదు హైకోర్టు న్యాయ మూర్తి:

ఈ సూర్యనారాయణరావు గారు మాతో పాటు F.L, B.L సహాధ్యాయులు. ఆయన అన్నగారు సికంద్రాబాదులో ఏదో గుమాస్తా చేస్తూ ఆయనకు చదువుచెప్పించారని నాకు జ్ఞాపకం. ఈయన ... తరువాత హైదరాబాదు లో ప్రాక్టీసు ప్రారంభించి M.L పరీక్ష ప్యాసైనారు. ఈయన హైకోర్టు జడ్జిగా నియమింపబడినారు. ఈయనకు ... కరణం రొయ్యూరు వెంకటేశ్వర్లుగారి కుమార్తెనిచ్చి వివాహం చాశారు. ఈ రొయ్యూరు వెంకటేశ్వర్లు గారి పెద్ద

కూతురు శంకర బాలకృష్ణారావు గారి భార్య. ఈ బాలకృష్ణారావు గారు శంకర మల్లిఖార్జునరావుగారి కుమారుడు. మల్లిఖార్జున రావు గారి కూతురు పత్తిపాటి సత్యనారాయణగారి భార్య. ఇంకొక కూతురు బెజవాడలో సంపన్న గృహస్థుడు, P.W.D ఉద్యోగి, ఉప్పులూరి ప్రసాదరావు గారు. వల్లూరి సూర్య నారాయణ రావు గారికి, పత్తి పాటి సత్యనారాయణగారికి ప్రసాదరావుగారు విందు చేస్తు నన్ను కూడా పిలిచారు. వల్లూరి సూర్య నారాయణగారు Women's rights ను గూర్చి చిన్న పుస్తకం రచించారు. నాకుబహుకరించారు. ఈయన, భార్య , కుమారుడు చుండూరి వెంకట రెడ్డిగారి దివ్య...Guest House లో నుండగా నేను వెళ్లాను. ఆయన చాల సంతోషించి మీ మేలు మరచి పోలేను అన్నారు. అది ఒక చిత్ర కథ. ఆయన బి. ఎల్ పరీక్షకు కట్టవలసిన Fees హైదరాబాదునుండి వారి అన్నగారు సకాలంలో పంపలేదు. పరీక్షకు వెళ్లే అవకాశం పోతున్నదని బాధ పడుతున్నారు. అప్పుడు నా సహాధ్యాయు డైన పొత్తాప్రగడ శ్రీరామారావు (తరువాత Vakil, Eluru) నాదగ్గరకు వచ్చి సంగతి చెప్పి ఆతనికి సహాయం చేయాలన్నాడు. అంతటనేను వెంటనే బ్యాంకునుండి ... రూపాయలు తెచ్చి సూర్యనారాయణరావుగారికి ఇచ్చాను. అంతట ఆయన పరీక్ష ఫీజు కట్టినారు. అదిఒక పెద్ద విషయం కాదు గాని సూర్యనారాయణరావు గారి కృతజ్ఞతకు సంతోషించాను. సూర్యనారాయణ రావు గారి కుమారుడు అశోక్ అనే అతను హైదరాబాదులో Public Prosecutor గా వుండినా గాని అతను దురలవాటులవలన జబ్బు చేసి, ఉద్యోగం పోయిందని శంకర బాలకృష్ణారావు గారి కుమారుడు నరసింహారావు ద్వారా తెలిసినది. (ఈ నరసింహారావు నా తోటి అల్లుడు ముదునూరి వెంకట్రావు గారి అల్లుడు)

11-01-1922: Mr. Barry Govt. Telegraphs Dpt. came to enquire about the anonymous petitions against my brother in law, Boddapati Purnaiah¹² garu. Letter of Cherukupalli Venkatappaiah to me care of Dy. Superintendent of Telegraphs (my Brother in law was Dy Sup of Telegraphs) was delivered to Dy Sup. Police (in the letter Venkatappaiah mentioned that his uncle Dr. Brahmajyosyula Subrahmanyam was arrested in non cooperation movement).

¹² బొడ్డపాటి పూర్ణయ్య (1870-1939). వివరాలకు జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట81. వీరి suspension కు ఆసక్తికరమైన రాజకీయ కారణములు వివరించబడినవి.

జ్ఞాపకాలు

05-02-1922: Mahatma Gandhi suspended Non Co-op movement on account of Chauri Choura atrocities – burning alive policeman by the mob

10-03-1922: Gandhi ji was arrested.

21-03-1922: The great trial in Ahmadabad. Justice Broomfield. Gandhiji sentenced to 6 years rigorous imprisonment

25-03-1922: My Brother in law B. Purnaiah garu suspended¹³ by the Telegraph in chief. I contacted K.V Subbaramanya Iyer Advocate and Law Professor about the draft statement of my brother in law. He advised to omit sentimental expressions etc.

2-04-1922: Conduct certificate given by Prof. Candeth

16-04-1922: వావిలకొలను సుబ్బారావుగారు ఆర్యవిద్యోపన్యాసం నాకు పంపి అభిప్రాయము వ్రాయమని అడిగారు.

13-06-1922: Suspension of my Brothr- in- law, B.P¹⁴ revoked.

---

¹³ B.P అని ప్రస్తావించబడిన వారు బోధపాటి పూర్ణయ్య గారు (1870-1939), మా నాన్నగారి అక్కగారి భర్త. విజయవాడలో 1921 సం.లో టెలిగ్రాఫ్ డెప్యూటీ సూపరింటెండెంటుగా నుండగా గాంధీగారు 1921 సం. లో విజయవాడ వచ్చినప్పుడు పూర్ణయ్య గారి సతీమణి సీతాబాయిమ్మగారు కాంగ్రెసు నిధికి సొమ్ములింబ్బారనీను, రాజకీయలతో సంభంద మున్నదని నెపము మీద వారిని మూడు నెలలు సస్పెంషన్ లో పెట్టిరి. చూ జ్ఞాపకాలు 2వ భాగం పుట 81-88.

¹⁴ జూన్ 1922సం.నాటికి పూర్ణయ్యగారి సస్పెంషన్ ఎత్తివేయబడినది. పూర్తి వివిరం చూ. జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట 81-88.

5. 1922-30 న్యాయవాది వృత్తి, సాహిత్యకృషి

మా నాన్నగారు 1922 లో బి.యల్ పూర్తి అయినాక అప్పట్లో వారి అక్క గారు (సీతాబాయిమ్మగారు) బావగారు విజయవాడలో ఫిరపడినందుననూ, ప్రముఖ న్యాయవాది దాసు మధుసూధన రావుగారు ప్రోత్సాహించుట వలనను విజయవాడలో న్యాయవాదిగా స్థిరపడిరి.

సం.

I came to Bezawada in May1922

I began to attend office of Velagaleti Dasaradha Ramaiah¹⁵, Vakil in old town.

17-10-1922: Mr. Dasu Madhusudhana rao¹⁶ garu encouraged me to attend his office. I began to attend Dist.Munsif Court. Mr. Jammi Venkata rao was District Munsif

24-12-22: My article about the Chairman of Bezawada Municipality published.

Mr. Singarazu Subbarao engaged me in the enquiry about Co-operative Store before వేముల లక్ష్మీనరసింహ రావు. Dy. Registrar

12/03/1923: I wrote another letter to CV about my encouraging progress(law practice). I mentioned that I contributed an article to

¹⁵ వెలగలేటి దశరథరామయ్య గారు గవర్నమెంటు ప్లీడరు (Govt.Pleader). వీరు ఖిథరు ధరిస్తున్నట్లుగా తాళిల్లారు జిల్లా మెజిస్ట్రేటుకు వ్రాసినారట. చూడు ఈ సంపుటి 1వ ప్రకరణములో 7వ భాగము (మొదటి రాజద్రోహం కేసు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకటనలో చివరి పేరా). ఖిథరు ధరించు వారి పేర్లు నమోదు చేయమని పోలీసు జవానులకు సర్కిల్ ఇన్స్ పెక్టరు హుకుం ఇచ్చినట్లు సంగతి శివరావుగారి మీద వచ్చిన రాజద్రోహం కేసులో బయల్పడినది. ఆ హుకుం నామాను దాఖలు పరుపవలెనని తాళిల్లారుకు సమను జారీచేయమని కోర్టువారిని కోరినట్లువున్నది.

¹⁶ మహాకవి దాసు శ్రీరాములు (1848-1907)గారి ఐదవ కుమారుడు. విజయవాడలో ప్రముఖ న్యాయవాది. వాణి ప్రెస్సు నడుపుచున్న దాసు కేశవరావు గారి తమ్ముడు.

జ్ఞాపకాలు

Vidyarthi , a Monthly Paper Edited by Kuruganti Seetharamayya garu on Education also another article on drama.

24/05/1923: letter from Kowtha Suryanarayan¹⁷ garu, Editor, Sarada asking me to contribute article to Sarada. He spoke of Tolstoy stories written by me.

10/07/1923: AICC meeting at ...

10/07/1923: Mr. Baru Rajahrao permanent Secretary for AICC at Bezawada. Mr. Duggirala Gopalakrishnaiah ...

13-07-1923: కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు గారి మరణం

19-08-1923 Circular letter of T. Prakasam, Editor of Swarajya asking me to be a special correspondent . C.V's letter enclosed it. I accepted the job.

I purchased a reception ticket for Coconada Congress for Rs 25/-

1924 January రుధిరోద్ధారి పుష్యమాసం. భారతి పత్రిక ప్రకటన ప్రారంభించారు.

Sri A. Kaleswara rao asked me to write a book on South Africa, in the story of Nations' Series. He encouraged me. He nominated me as member of Vijnana Chandrika Mandal

22-01-1924: my interview with Andhra Ratna Gopala krishnaiah about Coconada Congress.(published in Swarajya and other papers)¹⁸

31/01/1924: Viceroy opens central legislation empty assurances and threat.

---

¹⁷ 24-05-1923 తేదిన వీరు వ్రాసిన ఉత్తరం నకలు // వ ప్రకరణము (పుట 188)లో ఇవ్వబడినది.

¹⁸ చూ జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట.

జ్ఞాపకాలు

Dr. Sarma¹⁹ introduced me to కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారు in the house of సింగరాజు సుబ్బారావు²⁰ గారు. He asked me to contribute to భారతి.

5-04-1924: Telugu New year's daily రక్తాక్షినామ సంవత్సరం, శ్రీ వావిలకొలను సుబ్బారావుగారి ముద్రిత శుభాకాంక్షలు.

October 1924: Sub court shifted from old town [near town hall] to the building of Gopuvari upstairs in Governorpet, Vijayawada

11/11/1924: 1st Issue of కొరడా పత్రిక inauguration of కొరడా పత్రిక Edited by Nori Venkateswarulu garu in the house of Singaraju Subbarao garu, residence of Dr.Sarma garu.

1924: శారదా భండార ప్రెస్సు శ్రీ వావిలకొలను సూరయ్యగారు, కొడాలి ఆంజనేయలు గారు నడుపుచున్నారు. నా పోతన వేమనల యగం అక్కడే ముద్రించారు. అప్పుడే వారు నాకు వారితో పరిచయం అయిందని జ్ఞాపకం.

May and June 1924: My article on ప్రాచీన స్త్రీలు published in Bharathi. Received copies.

Mr. A. Kaleswara rao asked me to write a book on South Africa. He gave me a book on South Africa in the series of Story of Nations and encouraged me.

1925: I went to Rajahmundry and presided over the Old Boy's Day of Veeresalingam High School. I stayed with Vadrevu Venkata Narasimha rao Pantulu garu

1925 January: Modern Review . Book Reviews. Rise of Christian Power by B.D. Basu, 5 Volumes

---

¹⁹ డా.ఘంటసాల సీతారామ శర్మ (1894-1952) వీరు 1916 సం. కలకత్తాలో వైద్య పట్టా తీసుకుని విజయవాడలో వైద్యుల ప్రముఖ కాంగ్రెసు నేత. చూ. జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 94

²⁰ వీరినిగూర్చి జ్ఞాపకాలు 1వ భాగములో పుట 104

జ్ఞాపకాలు

24-04-1925: Dr.D.S. Ramachandra rao²¹ M.A., M.D resigned his office as Chairman of Bezawada Municipality. Mr. Kaleswararao²² is elected Chariman

16-05-1925: Cyclone at Bezawada. Severest of its kind for some years. Many people became homeless. Many coolie class people came and stayed in our house. Dr. Sarma's house is being built, foundations of the house is strengthened by the cyclone.

6-08-1925: District Munsif Court shifting from Mr. Dasu Vishnurao's house to the upstairs of Singarazu Mallaparazu

3-02-1925: V.J. Patil's Bill to repeal the Prisoners' Act., Sedition meetings Act. The Bill was passed.

25-05-1925: speech of C.R.Das

10-06-1925: Death of C.R. Das 13-11-1925: Letter of B.P.²³ He is glad that Andhra University Head Quarters is to be located at Bezawada.

N.B: by 1926 I have practically setted down as a lawyer in Bezawada. I have picked up some practice.

13/01/1926: Andhra University Act passed.

21/01/1926: Letter of Vavilakolanu Subbarao garu from Madras about the popularizing of హిత చర్య మాలిక .....among boys and girls. He says that it need not be translated into English. There are many such books in English. He is coming to Guntur in 10 or 15 days and will come to Bezawada.

---

²¹ ధన్వాడ యస్. రామచంద్రరావు గారు ఎడింబరోలో యమ్.డి పట్టా పొందిన E.N.T వైద్య నిపుణులు. విజయవాడలో వారి తండ్రి రివరెండ్ కెన్న్ అనంతంగారి పేరుమీద అనంతం ఆస్పత్రి స్థాపించిరి.

²² అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు విజయవాడలో ప్రముఖ న్యాయవాది, కాంగ్రెసు నేత.

²³ బొడ్డపాటి పూర్ణయ్య

జ్ఞాపకాలు

బౌద్ధ మహా యుగం published by విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమాల. The Author, Mr. Veluri Satyanarayana garu mentions about the help I have extended to him in the introduction of బౌద్ధమహా యుగం.

09/06/1926: Brother in law refers to the desire of my friend Mr. Kanuri Lakshmanrao²⁴ B.E to enter the Telegraph Department. He asks him to apply to G.P.Roy, Director General of Posts and Telegraphs , Simla. He says he will phone up to him. He says some backing is necessary. The PMG is an I.C.S officer and is a clever man.

7-7-1926: Venkatappaia left Swaraj and joined Law college.

17/08/1926: Mr. Basavaraju Apparao passed B.L in 1926. He is resident of Patamata came to Dr.Sarma's house and attended our gathering.

26/10/1926: Letter of Sankara Sayamna Persha, Kamatipuram , Bombay asking me to contribute an essay to the 2nd Annual number of Telugu Samachar. I sent an article on Cultural History of Andhras

15/10/1926: Letter of Brother in law from Lahore. He writes about Mr. Chintakrindi Hanumantha Rao , Cambridge graduate and brother in law of Sonti Ramamurthy garu, Professor of Mathemaics, Lahore. He says he is nervous to move with political leaders like Pandit Santhanam and Someswara Iyengar. He wants me to come there. He speaks of a particularly bad European, PMG (Post Master General)

1926 or 1927 (?): Mr. Veluri Satyanarayana passed B.L and practiced in Bezawada along with me for a few months and then went to Bhimavaram and set up practice. He published some selected articles on history.

---

²⁴ డా. కె. యల్ రావు గారు ఇంజనీరు (కానూరి లక్ష్మణరావు). Member of Parliaiament కేంద్ర ప్రభుత్వములో నీటిపారుదల మంత్రిగ పనిచేశారు. వీరు మా నాన్నగారికి చెన్నైలో విక్టోరియా హాఫులులో సమకాలికులు. తరుచు ఉత్తరములు వ్రాస్తూ వుండే వారు.

26-02-1927 Letter of Gandhiji giving me permission²⁵ to dedicate my Telugu work on South Africa to him. He however said I should not say anywhere that the dedication is with his permission as he does not know the contents and has no time to acquaint himself.

7-5-1927: Sri Dharmendra Saraswathi Swami²⁶ wrote to me from Ooty that he got permission to translate Permanent History of Bharatha Varsha by D.Narayana Iyer. He is going to Mysore.

05/12/1927: Convocation of the Andhra University at Bezwada Musueum Hall.

05/12/1927: Address presented to Sri Vedam Venkataraya Sastri garu by the Bezawada Municipality is drafted by me. Freedom of the city given to and Dr. S.Radha Krishnan, etc. Governor Lord Goschem, Chancellor and C.R.Rddi, Vice Chancellor

Mr Basavaraju Apparao joined the Bezawada Bar

18/04/1927: Letter of Dasu Kesava rao, Vani Press promising to refund advance paid for South Africa.

History of South Africa: I first gave the book to be printed in the Vani Press. After 140 pages were printed, Mr.Dasu Kesavarao²⁷ garu proprietor said that the narration of atrocities committed by Europeans on the African nation would offend the Europeans here and that he has dealings with many European firms. So he requested me to have the book printed elsewhere. He returned the advance of Rs200/- to me. He gave me only one copy of the printed portion. I had to get it

---

²⁵ గాంధీగారు స్వదస్తూరితో వ్రాసిన పోస్టు కార్డు (ఫోటో) నకలు ఈ సంపుటి 2వ ప్రకరణము నందు (ప్రముఖుల లేఖలు) జతచేయబడినది. దీనితో పాటు గా మహదేవ్ దేశాయి గారి జాబు, సి.యస్ ఆండ్రియస్ గారి జాబు నకలు కూడా జతచేయబడినవి.

²⁶ వీరు వి.వి. గిరి గారి మావగారు. సైనిక సిబ్బందికి వైద్యులుగా ఫించను తీసుకునిరి. చూ జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 161.

²⁷ మహా కవి దాసు శ్రీరాములు (1848-1907) గారి ద్వితీయ కుమారుడు. వీరు విజయవాడ లో వాణి (పెన్సు) నడుపుచుండెడి వారు.

printed in Bhavani Press and Andhra Grandhalaya Press. See the letter of Mr. Kesavarao dated 18/04/1927

1927-28: Hindustan Socialist Republic Association established by Chandra Sekhara Azad and Bhagat Singh.

20/03/1928: Meerut conspiracy trials began.

Feb 1928: The Simon Commission landed at Bombay.

14/02/1928: My book, The South Africa book printed at Andhra Grandhalaya Press, Bezawada.

March 1928 issue of Bharathi reviewed South Africa book favourably

21-03-1928: the Hindu reviewed the book, South Africa favourably

2-04-1928: letter of sister , Seethabai²⁸ . her visit to Sabarmathi Ashram and Gandhiji's present of his own Charaka to her in detail.

22/03/1928: Letter of Mahadev Desai from Sabarmathi Asram saying that Gandhi ji has received my letter and book on South Africa and thanks me for the same, that he has directed it should be kept in Asram Library for the use of Telugu readers if any.

1928;Vijnana Chandrika Mandali is handed over to Ayyanki Venkata ramanayya as Secretary by Mr. Kaleswararao

23-03-1928: I defended Abhishekananadan, Municipal Bill Collector in the Municipal defalcation case. (Bill collectors misappropriated the amount of taxes collected and alleged misappropriation by the Chairman, A. Kaleswara rao).

---

²⁸ బొడ్డపాటి సీతాబాయిమ్మగారికి మహాత్మా గాంధీ గారు స్వయంముగ వడుకుచున్న రాట్నమును సబరమతీ ఆశ్రమంలో బహుకరించిన కథ. చూ. జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట 63.

In the Municipal Defalcation case, the Bill collectors were found guilty and this Abhishekan is brought to me by Dr. D.Ramachandra Rao M.A., M.D and requested to take up his case

January 1929: Modern Review reviewed my South Africa favourably.

10/02/1929: I wrote an introduction to అల్లాహ్ అక్బర్²⁹. I added Venkatappaiah's name also as an author, it is appreciated by all who read it.

25/03/1929: Letter of Bajina Suryanarayana rao from Johansburg, Sourth Africa. He refers to our school days at Rajahmundry. He is attracted by the Review of mybook, South Africa in the Modern Review. He eulogises my abilities even as a student. He is attached to the Office of Agent General, South Africa

08/04/1929: Bhagat Singh throws brochures in the Central Assembly hall

04/08/1929: Mr.Kodanda Rao, Servants of India Society stays with me as a guest . he introduced to me Sri Vepa Purnayya Pantulu garu who was District Munsiff .

07/08/1929: Mr. Kodanda Rao written from Madras thanking me for my hospitality. He introduced me to Mr. Vaze and others of Poona.

07/09/1929: ఆంధ్ర పత్రిక, కృష్ణా పత్రికల సన్మానోత్సవం. (గోపరాజు బ్రహ్మానందం గారు తెల్లకార్డులు, ఎర్రకార్డులు, నీలికార్డులు అని విచక్షణ చూపుతూ ఆహ్వానించారు. నేను వెళ్ళలేదు.

---

²⁹ వేలూరి సత్యనారాయణ గారు రచించిన పుస్తకము, అల్లాహ్ అక్బర్ . ఈ పుస్తకమును పెక్కటు బుక్ కమిటీవారు అంగీకరించక పోవుటకు కారణము నాన్నగారిచే వ్రాయబడిన introduction లో బ్రిటిష్ వారిమీద విమర్శ తీవ్రముగా నున్నదని. కమిటీ లేఖ ఈ సంపుటి పుట 78లో చూపబడినది.

6. 1930-31 సం. నాటి సహాయనిరాకరణోద్యమం

1930-31 సం.లలో స్వాతంత్ర్యోద్యమం జరుగుతున్న ఉద్యమాలకు సంభందించినవి. ఆనాటి రోజులలో మా నాన్నగారు న్యాయ వాది వృత్తి తో పాటు, సాహిత్య- రాజకీయాలలో చాల చురుకుగా కృషి చేసియుండిరి. రాజకీయ నేతలుగా ఆనాటి ప్రముఖులతో పరిచయం కలిగియుండిరి. ఈ భాగములో కాంగ్రెసు కార్యకర్తలకు స్వాతంత్ర్య పరిష్కారంకోసం నాన్నగారు చేసిన సాహిత్య కృషి, విజయవాడలో మరొకరిద్దరు ప్రముఖులు చేసిన కృషి కూడ దినచర్యపుస్తకములో కొంత వ్రాసిరి. ఫ్రాన్సిస్. కాంగ్రెసు నేతల కోరికపై కాంగ్రెసు అధిష్ఠానంవారి కొన్ని కరపత్రాలను మా నాన్నగారు తెలుగు అనువాదం చేసిరని తెలియుచున్నది.

సం.

31-12-1929: Independence declaration at Lahore Congress.

SALT SATHYAGRAHA

I was restless with the civil disobedience movement that was in the offing after declaration of Independence in Lahore Congress. Dr.Sarma is very active attending District Congress committees etc.

25th January: the Viceroy in his speech to Legislature said that self declaration for India is out of the question. Mahatma Gandhi wrote in Young India that the Viceroy deserves thanks from Congressmen for having cleared the atmosphere and let us know where he and we stand.

On January 26th Flag hoisting was done at public meetings in every town and village and people took the Independence pledge.

On 30th January, Gandhiji published his famous eleven point minimum demand.

Government began arrests. Subhas Chandra Bose and 11 others were sentenced to 1-year rigorous imprisonment.

Members of Legislative Councils resigned in accordance with Congress call.

Gandhiji wrote in Young India that non violence is not much of consequence if it can flourish only in congenial atmosphere.

Working Committee met at Sabarmathi. Feb14 -16 and decided on Civil Disobedience for the purpose of achieving Purna Swaraj.

Gandhiji gave informal advice to the members assembled on breaking salt law.

Gandhiji wrote an article in Young India on Feb 27 "If I am arrested"

Pandit Motila Nehru gifted his palatial Ananda Bhavan to the Congress.

On 2nd March Gandhiji sent his ultimatum letter to the Viceroy, Irvin through R.....Raynolds. Viceroy refused to heed to Gandhi's ultimatum. He warned that he will have to face the consequences.

"On bended knee I asked for bread and received a stone instead" – Gandhi.

Vallabhai Patel arrested in the first week of March at Ras

Gandhiji preferred himself to undertake Satyagrah on the banks of Sabarmati when 75000 people assembled. He expected people of India to join Civil Disobedience or war of independence under one condition; absolute non violence as an article of faith.

On 12th March Gandhiji set out on his historic march to Dandi with 79 volunteers of Sabarmati Asram 200 miles march. He spoke at .....stages. The whole country is watching. There was general excitement every where. Meetings every day.

జ్ఞాపకాలు

12/03/1930: Andhra Provincial Congress Working Committee meeting at Eluru. Dr. Sarma attended.

28/03/1930: Andhra Provincial Congress Committee General meeting

AICC met on 21st March at Allahabad and decided to start civil disobedience on the arrest of Gandhiji or before if he so decides before April 6.

Gandhiji issued a statement after making salt at Dandi that any body can break the salt law.

11(12?) /04/1930: 1st batch of Salt styagrah under కుమార రాజు of గంపగూడెం³⁰ start for చిన్నపురం, బందరు from Bezawada Dr. Sarma in the batch.

14/04/1930: Dr. Velidandla Hanumantha rao lead 2nd. After a march they went by train to Masulipatnam. They stayed in the house of Dr. Pattabhi Seetharamayya for the night.

15/04/1930: Dr.Sarma, Dr.Velidandla, and Dr.Pattabhi. Chinna puram in the morning after coffee the first batch of Satyagrahis under Kumarraja brought salt from Chinnapuram and sold it in the Bundar Bazar.

March 1930: సహకారము అనే పత్రికలో భారతీయుల దారిద్ర్యము అను వ్యాసము ప్రకటించాను.

09/03/1930: Sardar Vallabhai Patel sentenced

10/03/1930: నా పుస్తకము, సత్యాగ్రహ చరిత్ర ముద్రింపబడినది, ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్

---

³⁰ కోటగిరి వెంకట కృష్ణారావు గారు గంపలగూడెం జమిందారు (N.T.R District adjacent to Krishna Dt).

జ్ఞాపకాలు

11/03/1930: I published సత్యాగ్రహ చరిత్ర in Telugu. “శుక్ల సంవత్సరము ఫాల్గుణ శు బుధవారము నాడు సత్యాగ్రహ సమారంభ సుభముహూర్తమున దిగవల్లి వేంకట శివరావు రచించిన సత్యాగ్రహ చరిత్ర డా. ఘంటసాల సీతారామ శర్మ, చెరుకుపల్లి వేంకటప్పయ్య, మంచాల సుబ్బారావుగార్ల చే ప్రకటింపబడినది”

12/03/1930: Dandi march of Mahatma Gandhi commences

Members of Bezawada Bar passed resolution welcoming Civil Disobedience Movement. I was in great excitement.

06/04/1930: I executed a trust deed in favour of my mother to hold my properties in trust for my children and discharge debts by selling the same.

06/04/1930: Picking up salt by Mahatma Gandhi and breaking the salt law is commemorated by my book “నిర్భాగ్య భారతము” published by the West Krishna District Congress Committee

I wrote and edited the following books published by the Congress Committee:

ఆంధ్ర పౌరుషము, కాంగ్రెస్ నిర్మాణ కార్యక్రమము,

25-04-1930 పాంచజన్యము, దరిద్రనారాయణీయము

12-05-1930 బార్డోలీ సత్యాగ్రహ విజయము, విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము, బ్రిటిష్ వస్తు బహిష్కారము, సత్యాగ్రహ బోధిని

I and Venkatappaiah incharge of publicity work for West Krishna Congress working committee.

04/05/1930: Followed the Satyagraha processions

08/05/1930: under the leadership of Dr. Velidandla Hanumantha rao

జ్ఞాపకాలు

10/05/1930: I prepared a printed questionnaire regarding the economic enquiry to be conducted by the Congress workers in villages

15/04/1930: Kumara raja of Gampalagudem and Dr. Velidandla Hanumantha rao sold the salt picked at Chinnapuram , Masulipatnam.

19/04/1930: Nandigama Dal under Sri Ayyadevara Kaleswara Rao garu ; started for Masulipatnam

21/04/1930: Sri A. Kaleswararao sentenced.

30/04/1930: Kumar raja³¹ of Gampalagudem produced in the Court of V.S. Hejmadi , joint Magistrate. I was present in the Court. We, All the vakils stood up when the accused entered the court. Mr. Hejmadi was taken aback.

04/05/1930: Gandhi arrested

04/05/1930: Vakils go in procession with Tricolour flags. C.R (C.Rajagopala Chari) joined, I, CV (C.Venkatappaiah) and others

11/05/1930: Mr.A Kaleswara rao ceased to be Chairman having gone to jail. Mr. Kolanda Reddy [C.K.Reddy] elected chairman. He continued till 01/12/1930.

25-05-1930: Dr. Velidandla Hanumantharao sentenced by Hejimade, Sub Collector of Bezawada to 18 months rigorous imprisonment. He is given B class. Sri Veluri Yagnanarayana Sastry garu sentenced at Gannavaram

28/05/1930: Dr.G.S. Sarma sentenced to 18 months RI. He visited villages between 03/05/1930 and 24/05/1930 along with other

---

³¹ కోటగిరి వెంకట కృష్ణారావు గారు గంపలగూడెం జమిందారు.

volunteers. He brought Economic enquiry forms [N.B: I was acting as amicus curie in the joint Magistrate Court.

21/06/1930: Andhra Ratna Bhavan taken possession by Police.

Order under Sec144 Cr Pc was promulgated prohibiting meeting processions and assemblage of 5 persons and more.

16/06/1930: Dr.Sarma, V.Ygnanarayana Sastry garu , R.Seetha ramasastri, V.Hanumantha rao, Nookala Veera Raghavayya etc were beaten in Rajahmundry Central Jail on 15/06/1930 and were taken to Vellore central jail. We saw them at the Railway station early morning.

7. మొదటి రాజద్రోహం కేసు, 1930-1931 నాటి విశేషాలు

నాన్నగారు రచించిన చిన్న పుస్తకములను, కరపత్రములను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు కొన్నిటిని నిషేధించి రాజద్రోహం కేసు రెండు సార్లు పెట్టినారు. ఈ విషయానికి సంబంధించి నాన్నగారు తమ దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసుకున్నవే గాక ఆంధ్ర పత్రికలో 1930సం సెప్టెంబరు 3వ తేదిన ప్రకటించబడిన మొదటి కేసు వివరాలు అసలు ప్రతికి ఛాయా చిత్రము, నకలు కూడా జతపరచబడినది. 1931 సం లో రెండవ కేసు పెట్టబడినది. మొదటి కేసులో పోలీసుల తరపున ద్రోహం నిరూపణకు ప్రతిపాదించిన ప్రతులను చూపించమని వాది తరపున కోర్టువారిని కోరగా ప్రభుత్వ నిరంకుశ తాకీదులు(ఖద్దరు కట్టుకున్న వారి పేర్లు నమోదు చేయమని పోలీసు జవానులకు సర్కిల్ ఇన్స్ పెక్టరు జారీచేసిన తాకీదు, గ్రామంలోకి ఎవరైన సత్యాగ్రహోద్యమం వారు వచ్చిన వెంటనే అధికారులకు తెలియచేయమని తాళీల్వారు గ్రామ మునసబులకు ఇచ్చిన తాకీదులు లాంటివి) కొన్నిమాత్రమే చూపించిరి. తాళీల్వారు తాకీదుయొక్క ప్రతి కూడ ఇచ్చట జతచేయడమైనది. నాన్నగారి ఇంటి సోదా కూడా రెండుసార్లు చేయబడినట్లు దినచర్య పుస్తకమువలన తెలియుచున్నది. చూడు 2-2-1932తేదినాటి సమాచారం.

సం.

.....

23/06/1930: My house is searched by the police. They took away some books etc.

July 1930: N.L.N. Swami, the circle inspector corresponded with the authorities to get my Sanad³² cancelled. He tried to seize the minutes book of Bar Association which contained the resolution welcoming Satyagraha

---

³² అడ్వోకేటు గా పట్టా.

జ్ఞాపకాలు

25/08/1930: MC 46/30 was filed against me by the Circle Inspector before V.S. Hejmadi, Joint Magistrate, Bezawada under Sec108 CRPC. Mr.C.R.³³ and other members of Bezawada Bar came to my house and that I should contest the proceedings.

26/08/1930: My third daughter Jayalakshmi born (Trial of my case in the court concluded)

The Circle Inspector, N.L.N Swami examined as PW1. In his deposition he describes my activities in furtherance of Civil Disobedience

12-09-1930: PW2 in M.CA. 46/30 Cross examined

13/09/30 Do

13/09/30: Do

07-10-30: Do

16/10/1930: Petition filed to quash proceedings for want of Sanctions

30/10/1930: Nalluri Papayya Chowdari garu and Veluri Yegnanarayana³⁴ garu were brought from Vellore jail with police escort to give evidence in my case. But were not examined as the joint Magistrate allowed our petition and dropped the proceedings for want of sanctions from Governor in Council. The Govt incurred lot of expenditure for the Police guards of the witnesses for prosecution brought from Vellore.

NOTES FROM RECORDS OF ANDHRA GRANDHALAYA PRESS AND FROM ROUGH A/C IN MY HAND WRITING:

సత్యాగ్రహ చరిత్ర: 12-03-1930

---

³³ సిదాంబి రాజగోపాలాచారి గారు విజయవాడలో 1930 నాటికి ప్రముఖమైన వరిఫ్ట న్యాయవాది.

³⁴ వేలురి శివరామశాస్త్రి గారి అన్నగారు

జ్ఞాపకాలు

ఆంధ్ర పౌరుషం . సత్యాగ్రహ బోధిని.....01-04-1930

నిర్భాగ్య భారతము; 05-04-1930

పాంచజన్యము , దరిద్రనారాయణీయము ; 24-04-1930

బార్డోలీ సత్యాగ్రహ విజయము; 01-05-1930

విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము , బ్రిటిష్ వస్త్ర బహిష్కారము; 25-05-1930

A/c of A G Press, West Krishna Dist Congress Committee Rs 25.00
p225

8-04-1930 Bill Rs16.21 for 300 Wall Posters, 1500 Hand Bills, 1000
copies

11-04-1930 Bill No 1654 for నిర్భాగ్య భారతము, ఉప్పుసత్యాగ్రహము

16-04-1930: Bill No 1644 for 51-08-00 for 1000 copies of నిర్భాగ్య
భారతము, 1000 copies ప్రకటనలు, and 1000 copies of Hand Bills

15-05-1930: జమ 43-0-0

17/07/1930: Statement of Karlapalem Kodanda Ramayya garu , Andhra
Grandhalaya Press to Circle Inspector

25-08-1930 Misc. case 46/30 filed against me

Govt vs D.V. Siva Rao Sec 108 CRP

On 25/08/1930: AT 1 PM : Mr. Suryadevara Ramachandra Rao, SI
served Notice. I appeared at 4 PM

On 30/08/1930

PW1. Circle Inspector, N L N Swami : Cross Examined on 12/09/1930

PW6. SHO, special Duty SI

జ్ఞాపకాలు

PW2, SI, Bhirava Swami

PW3. SI, Vijayaraghavulu Naidu

PW4. SI, S.V.Krishnaiah Naidu

PW5. SI, Uppuluri Lakhmi narasimharao

PW6. SI, Special Duty SI, Mr. Suryadevara Ramachandra Rao.

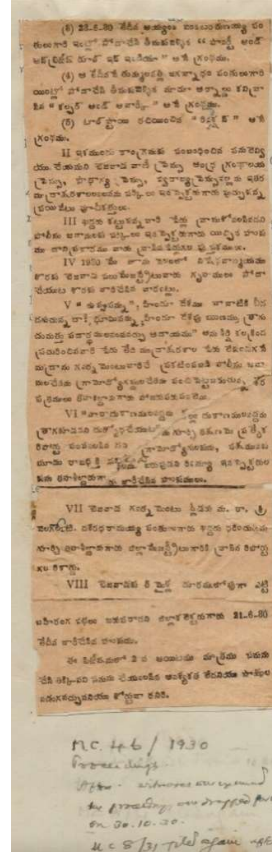
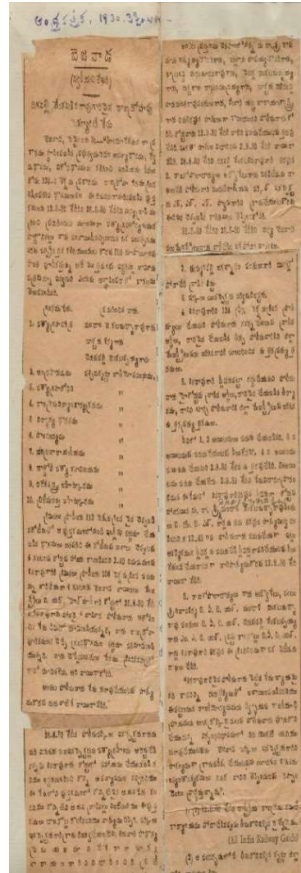
PW7. D. Suryanarayana

PW8 K. Veerabhadreswara rao, Tenant of PCC committee He took copies of the Congress literature .

PW9 Manchala Venkata Subbrao

జ్ఞాపకాలు

1930 సం. నాన్నగారిమీద మొదటి రాజద్రోహం కేసు వివరాలు-ఆంధ్రప్రతీక 1930 సెప్టెంబరు 3 తేదీన ప్రచురించిన సమాచారం- చాయాచిత్రం.

పైన చూపిన ఛాయా చిత్రమునకు నకలు ఈ క్రింద ఇవ్వబడినది ఆంధ్ర ప్రతీక 1930 సం. సెప్టెంబరు 3 తేదీన ప్రచురించబడిన సమాచారం నకలు

**బెజవాడ
(స్వకీయ లేఖరి)**

దిగవల్లి వెంకట శివ రావు గారి పైన రాజద్రోహపు సెక్యూరిటీ కేసు

బెజవాడ, సెప్టెంబర్ 3-హిందూ దేశమున లాప్రకారము స్థాపింపబడిన ప్రభుత్వమునెడల అసహ్య భావము ద్వేష భావము విరోధ భావమును కలిగించి ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 124 ప్.సి సెక్షన్ ప్రకారం రాజ ద్రోహం నేరము క్రింద శిక్షింపతగిన భాగములుకల ఈ దిగువ నుధహరించిన పుస్తకములను 12-3-30 తేదీకి, 26-5-30 తేదీకి మధ్య వ్రాసి ముద్రించి ప్రచురించుట మూలముగా సత్యాగ్రహోద్యమమున పాల్గొనినట్లు నాకు సంజాయిషీ వచ్చినందున ఒక సంవత్సరం వరకు సత్ప్రవర్తన కలిగి ఉండుట కొరకు 500 రూపాయలు సొంత పూచికత్తును అదే మొత్తములకు ఇద్దరివల్ల జామీను పత్రమున్నూ ఇవ్వమని ఎందుకు ఆజ్ఞాపించకూడదో కారణము తెలుపవలసినది.

గ్రంథము పేరు	ప్రచురించినవారు
1. సత్యాగ్రహ చరిత్ర	మంచాల వెంకట సుబ్బారావు గారు, డాక్టర్ శర్మ గారు, చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య గారు, పశ్చిమ కృష్ణ జాతీయో పసంఘం
2. ఆంధ్ర పౌరుషము	
3. సత్యాగ్రహ భోధివి	
4. కాంగ్రెస్ నిర్మాణ కార్యక్రమము	
5. నిర్భాగ్యభారతము	
6. పాంచ జన్యము	

జ్ఞాపకాలు

7. దరిద్ర నారాయణీయము	
8. బార్దోలి సత్యాగ్రహ విజయము	
9. విదేశీ వస్తు వస్త్ర బహిష్కారము	
10. బ్రిటిష్ వాస్తు వహిష్కారము	

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ 112 సెక్షన్ క్రింద పైన చెప్పబడిన నోటీసు ఆ పుస్తకములలో నుండి ఇంగ్లీషు తర్జుమా చేయబడిన భాగములు జతపరిచి ఈ నోటీసుకు జవాబు చెప్పుటకు 4 గంటలకు కోర్టుకు హాజరు కావలసిన దన్ని 2.40 నిమిషాలకు శివరావు గారికి క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ 108 సెక్షన్ కింద సమను జారీ చేయగా, నాలుగు గంటలకు బెజవాడ జాయింట్ మెజిస్ట్రేట్ వి. ఎస్. హెజమాడి గారి కోర్టులో 25-8-30 తేదీన శివరావు గారు హాజరై కోర్టు “నామీద పోలీసు వారు ఆరోపించిన కేసు ఏమిటో చూడవలసి ఉన్నది వారు రాజ ద్రోహపూరితములని చెప్పే గ్రంథా భాగములో తర్జుమా సరి చూడవలసి ఉన్నది వారు చెప్పే సంగతులు నేరము క్రిందికి వచ్చునో రావో చూడవలెను” అని వాయిదా కోరిరి. అంతట పోలీసు వారు కేసు రుజువు చేయుటకు సాక్ష్యం కొరకు మరునాటికే వాయిదా వేసిరి.

26- 8-30 తేదీన పోలీస్ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గారు మరియు ఐదుగురు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్లను సత్యాగ్రహీలను అరెస్టు చేసి నప్పుడు శివ రావు గారు కోర్టులో సహాయం చేయుచుండిరనియు, ఖద్దరును గురించి కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చిరనియు, ఈకేసులోని కొన్ని పుస్తకములలో ఆయన పేరు కలదనియు, కొన్నిటిని ఆయన వ్రాసిరని వింటిమనియు, ఈ పుస్తకములు చాలా చోట్ల దొరికినవనియు సాక్ష్యం చెప్పిరి. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గారి క్రాస్ రిజర్వ్ చేయబడెను. తర్వాత సాభాగ్య ప్రెస్సు యజమాని దేశరాజు సూర్య నారాయణ గారిని విచారించిరి. బ్రిటిషు వస్తు బహిష్కారం తమ ప్రెస్సులో అచ్చు వేయబడిందని దానిని గూర్చితాము రిజిస్ట్రారుకంపిన నివేదికలో గ్రంథకర్త కాలములో శివరావు గారి పేరు

వేశితిమని దాని అచ్చు ఖర్చు పశ్చిమ కృష్ణా జాతీయ ఉప సంఘము సెక్రటరీ గారితో ఇవ్వబడిననియు చెప్పిరి.

అంతట ప్రస్తుతం చెరసాలలో ఉన్న మహారాజశ్రీ కాకుమాను లక్ష్మయ్య చౌదరి గారు, నల్లూరు పాపయ్య చౌదరి గారు, కాట్రగడ్డ మధుసూదన్ రావు గారు, పెదర్ల వెంకటసుబ్బయ్య గారు, దుగ్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్య గారు, డాక్టరు హనుమంతరావు పంతులుగారు, వేలూరి యజ్ఞ నారాయణ శాస్త్రి గారు తమ తరపున సాక్షులుగా కావాలని పోలీసు వారు కోరి 12-9-30 తేదీకి వారిని సమను చేయుటకు ఉత్తరువు చేసిరి. మిగతా సాక్షులు విచారణకు 2-9-30 తేదీన వాయిదా వేసిరి. 28-8-30 తేదీన దిగవల్లి వెంకట శివరావు గారి తరపున సి రాజగోపాలాచార్యులు అడ్వకేట్ గారు ఒక పెటిషను దాఖలు చేసి పోలీసు వారి మొదటి సాక్ష్యయగు ఎన్ యల్.ఎన్ స్వామి గారిని క్రాసు చేయుటకొరకు ఈ దిగువ చెప్పబడిన కాగితమును తెప్పించ కోరిరి.

1. 31-5-30 తేదీ 23.5.30 తేదీకిని మధ్య బెజవాడ సబ్ మెజిస్ట్రేటువారు జారీ చేసిన ఇళ్ళ సోదా వారంటు.
2. తుమ్మలపల్లి జగన్నాథం పంతులు గారి ఇంట్లో సోదా చేసి వ్రాసిన లిస్టు
3. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ సర్వీస్ రిజిస్టర్
4. శివరావు గారిని 124 సెక్షన్ క్రింద వ్రాసిక్యాట్ చేయమని పోలీసు వారు గవర్నమెంట్ కు వ్రాసిన అర్జీలు దానిపైన చేయబడిన తీర్పు. పోలీస్ వారికిని జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు
5. శివరావు గారి ఫ్లీడర్ పట్టా రద్దు చేయమని పోలీసు వారు హైకోర్టుకు వ్రాసిన అర్జీలు దానిపైన చేయబడిన తీర్మానము, దానిని గూర్చి పోలీసు వారికి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు

వీనిలో ఒకటి రెండు ఐటములు సమను చేయబడినవి. మూడవ ఐటము సమను చేయుటకు వీలు లేదనిరి. నాలుగవ అయిటము సమను

చేయమని 2-9-30 తేదీన ఉత్తరువు చేసిరి. 5వ ఐటము సమను చేయలేదు. 2-9-30 తేదీని కేసు విచారణ ప్రారంభమున ఈ కేసులో శివరావుగారి తరపున ప్లీడరుగా కోర్టుకు హాజరైన మహారాజశ్రీ చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్యఎం.ఎ. బి.ఎల్, శ్రీ మంచాళ వెంకట సుబ్బారావు పంతులు బి.ఎ. బి.ఎల్ గారులను తమ తరపున సాక్ష్యం ఇవ్వవలసినదని గంటలు 12:40 లకు పోలీసు వారు సమన్ చేయగా ఇట్లు ఆకస్మికముగా ప్లీడర్లను సమను చేసి ప్లీడర్లుగా పనిచేయుటకు వీలు లేకుండా చేయరాదనగా వారి సాక్ష్యం కొరకు 12-9-30 తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

సి. రాజగోపాలా చార్యులు గారు అడ్వకేటు, దంటు శ్రీనివాస్ శర్మ బి.ఎ బి.ఎల్, మంచాళ వెంకట సుబ్బారావు పంతులుగారు బి.ఎ. బి.ఎల్, చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య గారు ఎం.ఎ. బి.ల్, శ్రీష్టు కాంబోట్లు బి.ఎ. బి.ఎల్, గార్లు శివరావుగారి తరపున ఈ క్రింది విధముగా ఒక పిటిషన్ దాఖలు చేసిరి.

“శివరావు గారి పైన పోలీస్ వారు పెట్టిన కేసు న్యాయమైనది కాదనిన్ని దురుద్దేశ్యముతో బనాయింప బడినదనియు, ఈ పట్టణమున రాజకీయ ఉద్యమమును స్వేచ్ఛయగు రాజకీయాభిప్రాయమును అణగద్రొక్కవైచు టకు పోలీసు వారు పూనుకొని చేయుచున్న నిర్బంధన విధానంలో నిది యొకటి అనియు ఋజువు చేయుటకును బెజవాడ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గారిని సాకల్యముగా క్రాసుపరీక్ష చేయుటకును ఈ దిగువ కాగితము అత్యంత ఆవశ్యకములు కనుక వాటిని తెప్పించుటకు రెస్పాండెంటు ప్రార్థించు చున్నాడు”

1-5-30 తేదీన రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ కమిటీ కార్యాలయము సోదా చేసినప్పుడు తీసుకొని వెళ్ళిన రైల్వే గైడు (All India Railway Guide).

- (1) ఆ సందర్భంలోనే తీసుకుని వెళ్ళిన కృష్ణాజిల్లాలోని గ్రామముల లిస్టు.
- (2) 23-6-30 తేదీన అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య పంతులు గారి ఇంట్లో సోదా చేసి తీసుకువెళ్ళిన బ్రిటిష్ రూల్ ఇన్ ఇండియా పావర్ టి అండ్ అన్ప్రిటిష్ రూల్ ఇన్ ఇండియా అనే గ్రంథము.

- (3) ఆ తేదీననే తుమ్మలపల్లి జగన్నాథం పంతులు గారి ఇంట్లో శోధన చేసి తీసుకెళ్లిన మామ ఆర్నాల్డ్ కవి వ్రాసిన "కల్చర్ అండ్ ఎనార్కి" అనే గ్రంథం
- (4) టాల్ స్టాయి రచించిన "రిసెప్షన్" అనే గ్రంథం
- II ఇకముందు కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన పనులు లేవీయు చేయమని బెజవాడ వాణి ప్రెస్సు, ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సు, సౌభాగ్య ప్రెస్సు, స్వరాజ్య ప్రెస్సుల వలననూ, ఇతర ముద్రాక్షరశాలల వలననూ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గారు పుచ్చుకున్న ప్రైవేటు పూచికత్తులు.
- III ఖద్దరు కట్టుకున్న వారి పేర్లు రాసుకొనవలసినదని పోలీసు జవానులకు సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గారు ఇచ్చిన హుకుం. దాని ప్రకారం వారు వ్రాసిన పేర్లు గల పుస్తకములు
- IV 1930 మే, జూన్ నెలలో నిషేధ వాంగ్మయము కొరకు బెజవాడ సబ్ మేజిస్ట్రేటువారు గృహములు సోదా చేయుట కొరకు జారీచేసిన వారెంట్లు.
- V "ఉప్పు పన్ను, హిందూదేశము నానాటికి బీద దగుచున్నదని, భూమి పన్ను హిందూ దేశపు ఋణము, త్రాగుడు, మత్తు పదార్థముల వలన వచ్చు ఆదాయము" అను శీర్షికల క్రింద ప్రచురించిన వారి పేరు లేకుండగనే మద్రాస్ గవర్నమెంట్ వారిచే ప్రకటింపబడి పోలీసు జవాన్ల చేతను గ్రామ ఉద్యోగస్తులు చేతను పంచిపెట్టబడుతున్న కరపత్రములు తాళిల్వార్ గారు హాజరు పరుపవలెను.
- VI "సారా దుకాణముల వద్దను, కల్లు దుకాణముల వద్దను త్రాగకూడదని దుర్బోధ చేయుట" ను గూర్చి తక్షణమే ప్రత్యేక రిపోర్టు పంపవలసిన దని గ్రామోద్యోగులకు పక్షముకును మూడు రాజభక్తి సభలను జరుపు డని రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లకు తాళిల్వారు గారు చేసిన హుకుములు

జ్ఞాపకాలు

VII బెజవాడ గవర్నమెంటు ప్లీడర్ మహారాజశ్రీ వెలగలేటి ధశరథరామయ్య పంతులుగారు ఖద్దరు ధరించుటను గూర్చి తాశీల్దారు గారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారికి వ్రాసిన రిపోర్టు గల రికార్డు

VIII బెజవాడకు 5 మైళ్ల దూరం లోపుగా నెట్టి బహిరంగ సభలు జరుపరాదని జిల్లా కలెక్టర్ గారు 21-6- 30 తేదీన జారీ చేసిన హుక్కుము.

ఈ పెటిషనులో రెండవ ఐటము మాత్రం సమను చేసి తక్కినవి సమను చేయవలసిన అవశ్యకత లేదనియు సాక్ష్యులనడుగవచ్చు ననియు కోర్టు వారనిరి.

ఆంధ్రపత్రిక ప్రచురణ నకలు సమాప్తం

సం. -----

బెజవాడ తాశీలు దారు గ్రామ మునసబులకు చేసిన హుక్కుం

సం -----

బెజవాడ తాలూకాఫీసు

ది 12-6-1930

గ్రామమునసబు, ... ములకు

జ్ఞాపకాలు

మీ గ్రామములో “నాన్ కోఆపరేషన్” వారు వచ్చి మీటింగు చేసేనయడల మీరు హాజరై మీటింగులో ఏమేమి సంగతులు ఎవరెవరో చెప్పినదిన్నీ, వారి కాపుర స్థలములతో మరుసటి రోజున మాకు చేరే లాగున స్పెషల్ రిపోర్టు పంపవలెను. ఆ ప్రకారము చేయని యెడల శిక్షించడమగును. ముఖ్యముగా ఈ దిగువ చెప్పబడిన ఆక్షేపకరమైన ప్రసంగములు చెప్పిన యెడల తప్పీలుగా వ్రాయవలెను

- (1) ఉప్పు శాసనము విషయమై
- (2) తాటిచెట్లు గాని మొవ్వలు గాని సరకడం
- (3) యెటువంటి సర్కారుకు సంబంధించిన ఆస్తిని నాశనము చేయడం
- (4) పబ్లిక్కు ఉద్యోగస్తులను పని మానుకొన మని చెప్పడం
- (5) సారా కల్లు దుకాణముల వద్ద త్రాగకూడదని దుర్బోధన చేయడం
- (6) విదేశపు గుడ్డలు బహిష్కరించమని చెప్పడం
- (7) గవర్నమెంట్ వారు ప్యాసు చేసిన చట్టముల ప్రకారం గాని ఆర్డినెన్స్ ప్రకారం గాని జరపకూడదని బోధించుట

V.V.

For Tahsildar

బెజవాడ తాలుకాఫీసు

ది 12-6-1930

సర్కులరు

టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు, రైల్వే లైన్లు ఉన్న గ్రామ మనసబులుకు రైల్వే లైన్లు టెలిగ్రాఫ్ స్తంభములు వున్న గ్రామాల్లో వీటికి ప్రమాదం కలిగేయడల గ్రామ మునసబు జవాబుదారీగా చేయడమగును. సదరు రైల్వే లైన్లు,

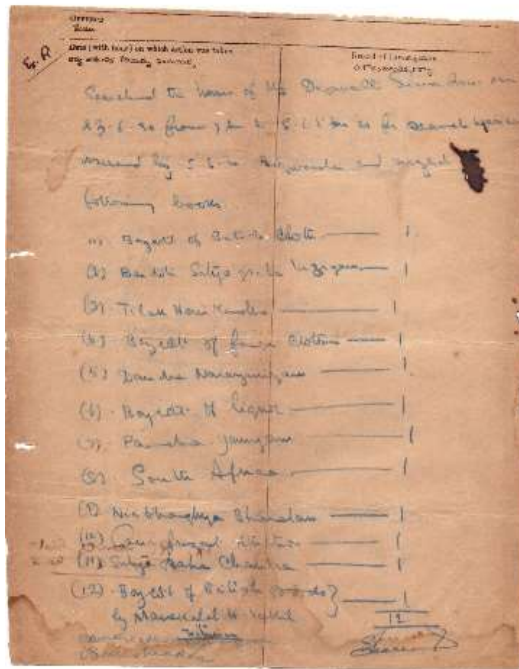
జ్ఞాపకాలు

పెలిగ్రాఫ్ స్తంభములు ప్రమాదము కలిగిన వెంటనే ఆ ప్రమాదమును కలుగజేయ బడినది దర్శాప్తు చేసి వెంటనే వారికిన్నీ, మాకున్నా ప్రత్యేక రిపోర్టులను పంపవలెను. యిటువంటి ముఖ్యమైన వ్యవహారం యేమాత్రం అశ్రద్ధ జరిగించినన్ను కఠినముగా శిక్షించడం అని తెలుసుకునేరు.

V.V. ....

For Tahsildar

క్రింద చూపిన ఛాయచిత్రము 1930 సం లో నాన్నగారి మీద రాజ ద్రోహం కేసు వచ్చినప్పుడు వారి ఇల్లు సోదా చౌసే జుట్ట చౌసేన రిపోర్టు అసలు ప్రతి నకలు

జ్ఞాపకాలు

పైన చూపిన వోలీసు జప్తు రిపోర్టు అసలు ప్రతికి నకలు ఈ క్రింద ఇవ్వబడినది

Offence record
నేరము

Report of Investigation

Date (with hour) on which action was taken
చర్య జరిపించిన తేదియున్న ఘంటయున్న
పరిశోధన గురించిన రికార్డు

Record of investigation

Searched the house of Mr Digavalli Siva Rao on 23/6/1930 from 7:00 a.m. to 8:45 a.m. as per search order received by SSM Bezwada and following books

- (1) Boycot of British cloth
- (2) Bardoli Satyagraha Vijayam
- (3) Boycot of foreign clothes
- (4) Boycott of liquor
- (5) South Africa

జప్తు రిపోర్టు సమాప్తం

---

8. రెండవ రాజద్రోహం కేసు, 1931-1932 నాటి విశేషాలు

1930 Oct: Bhagat Singh, Rajguru, Sukdev sentenced to death.

On 30/10/1930 Witnesses Veluri Yagnanarayana and Nalluri Papayya Chowdari garu brought from Vellore Central Jail.

30/10/1930: Proceeding³⁵ dropped for want of sanction

Mr.పీసుపాటి సీతాకాంతం³⁶ filed a case against Jaffar Sharif Saheb , Head Constable for assaulting and removing his Dhoti at Tiruvuru exposing him to ridicule. Mr. Hejmadi, Joint Magistrate fined the constable Rs20/-. It was a linient punishment, yet the District Collector Uzu.... was angry

12/11/1930: First Round Table Conferene

Mr B.Rajarao [బారూ రాజారావు]³⁷ was released from Dhulia Jail broke his journey at Bezawda on his way to Rajahmundry, dined with me and took the next train to Rajahmundry.

1930 December 1: New Court buildings opened by C.S Mahadeva Iyer. We did not respond to his "Hip Hip Hurrah"

P.Rangachary Iyengar, Sub-Judge did not give us the Bar room. T.Bhujanga rao came as Sub-Judge and gave us Bar room 1931

15/01/1931: A new Sedition case against me: - The Circle Inspector filed a new case MC 8/31 under Sec 108 CRPC in the Court of Joint

---

³⁵ శివరావుగారిపైన పెట్టబడిన మొదటి రాజద్రోహం కేసు Proceedings.

³⁶ వీరు విజయవాడలో న్యాయవాది, ప్రముఖ స్వతంత్రయోధుడు.

³⁷ బారూ రాజారావు కాంగ్రెసు అధిష్ఠానంలో అండర్ సెక్రటరీగానుండిరి. వీరు న్యాయపరిశుభ్రతకు సుబ్బారావుగారికి బంధువు. నా హోదా రాజమండ్రి వచ్చినప్పుడు వీరి ఇంట్లోనే బసచేసినా రని దినచర్యపుస్తకములో నోకచేట యున్నది

జ్ఞాపకాలు

Magistrate after obtaining sanctions from the Governor in Council even without reference to the Advocate General.

29/01/1931: Hearing

30/01/1931: Gandhi Irwin Pact signed.

14/02/1931: MC 8/31 Hearing postponed.

27/02/1931: Chandra Sekhar Azad died fighting. Topmen of the Congress released.

02/03/1931: MC 8/31 posted for hearing , POSTPONED

02/03/1931: Andhra Ratna Bhavan handed over to me by Police as I was the only congress man outside (jail) and we made preparations to receive congress leaders released from jail, Building white washed and doors painted by me and Venkatappaiah. Batch after Batch of congress leadrs , volunteers, and Desa Sevikas arrived. Mrs. G.Durgabai (wife of Ramarao), Srungara kavi, Lakshmanrao etc etc arrived and raised slogans " Nahi Dharenge"

07/03/1931: Flag hoisting ceremony by Sri. T.Prakasam Pantulu garu in Andhra Ratna Bhavan.

12/03/1931: Dr.G.S. Sarma and other released from Vellore jail. Visited Madras on their way.

14/03/1931: They arrive at Bezwada. We received them at Railway station,

18/03/1931: West Krishna Congress committee meeting

19/03/1931: MC 8/31 adjourned to 31/03/1931

జ్ఞాపకాలు

09/04/1931: Sri Baru Raja Rao³⁸ on his way from Karachi comes to see Doctor Sarma

14/04/1931: APCC meeting at 2 pm

24-04-1931 Bhagat Singh executed

30/04/1931: GO No.374 M.S datd 15/03/1931 passed permitting withdrawal of MC 8/31 against me. I am discharged by Mr.T. Sivasankara Iyer, Joint Magistrate, Bezawada.

20/04/1931: Mr. Vangala Ramayya wants to start an agency for Swarajya at Bezawada.

10/05/1931: Mr. T. Prakasam came to Bezawada to collect funds

10/03/1931: Satyagraha Sanmana Sabha at Mudunuru. Dr. Sarma and Matham Bala Subramnaya Gupta attended. They were given garlic prepared lunch. They could not eat anything

11/05/1931: Mr. Gajavalli Ramachandra rao congratulates me on my double discharge. (N.B: He died after a few days)

01/08/1931: Sri B. Rajarao visits Dr. Sarma

29/04/1931: Gandhiji left Bombay for London

18/10/1931: Dr. Sarma's residential qualification to be on the voters' list is argued by me before the election officer. I argued that the period he spent in jail can be condoned as Gandhi Irwin pact remits sentences.

20/10/1931: Dr. Velidandla Hanumantha Rao died at Mysore

October 1931: In England Labour Govt. Mr. Ramsay Macdonald returned.

---

³⁸ బారు రాజారావు గారు కారాగృహము Under Secretary. AICC regional secretary. , న్యాయపరిశ్రమలో సుబ్బారావు గారి బంధువు. రాజమండ్రి వాస్తవ్యులు.

జ్ఞాపకాలు

24/11/1931: I defended Professor N.G. Ranga in the Misc. Case under Sec 108 CRPC filed before the Joint Magistrate Mr.T.Sivasankar for his presidential speech etc in resettlement agitation.

10/12/1931: Mr. Kowtha Subbarao is elected Chairman. Continued till 01/12/1932

Mr. Erdy Norton died this year

20/12/1931: Gandhiji arrived in Bombay from London

30/12/1931 Joy ride on a boat on the river Krishna by our group of friends, Dr. Sarma and C. Venkatappaiah

31/12/1931: Excursion to Vundavalli caves by our group which included Sri Veluri Satyanarayana, Bezawada Gopal Reddi, Savithri, Dr. Sarma's daughter, Veluri Yagnanarayana Sastri garu also came with us. Venkatappayya took group photo.

06/01/1932: Gandhiji detained under regulation xxxv. Lord Wellington ordered arrest of all leaders to suppress Congress.

04/01/1932: Orders under section 144 CRPC promulgated generally and also served on Dr.G. Sarma and others.

09/01/1932: Mr.A. Kaleswara Rao, Katragadda Madhusudhana Rao, and Kakumanu Lakshmayya Chowdari were put up for trial before S.A. Venkataratnam, M.A., I.C.S Joint Magistrate, Bezawada. For distributing pamphlets- నిర్భాగ్య భారతము, విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము , బ్రిటిష్ వస్తు బహిష్కారము etc³⁹. The Joint Magistrate remarked that whoever may have written them the language appears to be violent

The Superintendent of Police sat on the dias along with the Joint Magistrate during th trial !

---

³⁹ శివరావుగారు రచించిన కరపత్రములు.

02/02/1932: My house was searched⁴⁰ by the Police sub inspectors⁴¹. They took away a number of my books including the Story of Bardoli by Mahadev Desai although it is not a proscribed book.

29/01/1932: Mrs. Katragadda Ramaseethamma garu, mother of Madhusudhana rao was arrested for celebrating Independence Day on 26/01/1932 in Mogalrajpuram. She was sentenced to 6 months with fine. The fine was realized by seizing the bangles on her hand and those of her daughter in law!

12/02/1932: On my complaint Mr. Hanington, Joint Magistrate, Bezawada in his letter promised to make an enquiry regarding the illegal seizure of the Story of Bardoli from my house. Subsequently he wrote to me saying that he sent it to the Magistrate for further investigation. It was not returned to me.

01/03/1932: Three women who picketed cloth shops in Bezawada were harassed by the police without being allowed to answer calls of nature or bath. They were at last taken to 90 miles away from Bezawada and left on the road.

13/02/1932: A blind man భువనవడియం నాగభూషణం who carried a tricolor flag was beaten by the Police.

20/02/1932: the Joint Magistrate, Mr. Hamington sent me an endorsement saying that the story of Bardoli is likely to escalate disaffection against the Government and cannot be returned to me. It is sent to the District Magistrate to obtain orders from the Government.

---

⁴⁰ రెండవ సారి సోదా. మొదటి సారి సోదా 1932 సం లో చేయబడియుండెను.

⁴¹ 1930 సం. లో మొదటి సారి రాజద్రోహం కేసు పెట్టినప్పుడు ఇంటి సోదా చేసియుండిరి. తరువాత 1932 సం. ఇది రెండవసారి సోదా చేయబడినట్లు తెలియుచున్నది.

జ్ఞాపకాలు

02/04/1932: Mr. Vedantam Someswara Sastri, Congressman of 60 years was beaten till his clothes were soaked with blood.

13/04/1932: Volunteers celebrated the Jalianwalla Baugh and were beaten by Police.

27/04/1932: Bezawada Post office is picketed by volunteers. They are all beaten by police.

9. 1932సం. సహాయ నిరాకరణోద్యమం నాటి విశేషాలు

కాంగ్రెసు ఉద్యమాలను గూర్చి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపు నిరంకుశ పరిపాలనను గురించి, దేశ ఆర్థికస్థితి మొదలగు వాటిని గురించి పరిజ్ఞానం పెంపొందించుటకు మా నాన్నగారు రచించిన అనేక కరపత్రములు, చేతివ్రాత పత్రికలు రహస్యముగా పంచబెట్టబడినవని తెలియుచున్నది. ఈ కృషి పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు publicity incharge గాయుండి చేసిరనియు తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు నాన్నగారు రచించిన పుస్తకము, దరిద్ర నారాయణీయము అను పుస్తకమును నిషేధించి Saint George Gazette లో ప్రకటింప బడినటుల తెలియు చున్నది.

సం.

9.1. WORK DURING THE 1932 CIVIL DISOBEDIENCE MOVMENT

April 1932: I worked in collaboration with Dr. Chelikani Rama Rao of Coconada to print congress literature at Bangalore and distribute it in these parts. I carried on correspondenc under false name S.Venkatarao and Mr. A. Janardhanrao, Insurance Agent helped me as a post box. Mr.Jagannadha Doss and Dharanipragada Seshagiri rao who were working at Madras collect funds and send.

I broke my journey at Bangalore while coming from Mysore to meet the printer of congress literatue. But could not contact him. [I went to Mysore in July1932 for admitting my niece, Santha⁴² in womens college, Mysore.]

I wrote a number of pamphlets exhorting loyalists, Governmnt servants and Police to be aware that the country is bound to attain freedom and the congress rule is inevitable and they must answer for their misdeeds.

⁴² బొడ్డపాటి శాంతాబాయి (1913- 1941), శివరావుగారి అక్కకూతురు. చూడు జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట 71-80

I assisted in editing and running a parallel cyclostyled journal called "Ready" while Mr. Anne Anjaneyulu was publishing the real journal in fields. Our edition is clearly written and neatly done and is on a high level with good news and articles. (Mr. Veluri Ygnanrayana garu , Nukala Rameswram and his assistants got this done) I prepared a monthly , quarterly and half yearly reports of Congress work done and sent it to 40 addrses in the District including the Magistrate, and Police officers. దేశద్రోహులకు హెచ్చరిక, ఉద్యోగులకు హెచ్చరిక, పోలీసు వారికి హెచ్చరిక, అను కరపత్రములు రచించి సైక్లోస్టైలు చేసి ప్రచురించాను. ఇవి అచ్చుకూడా వేయబడినవి⁴³.

14/07/1932: An appeal to the members of the Madras Legislature Councillors regarding the Police excesses in Krishna District was prepared by me with facts and figures of police beatings from the records of peoples Hospial run by Dr. Sivalanka Mallikarjuna Rao⁴⁴

From 14/02/1932 to 04/07/1932: 20 members of the Bar including Mr. P..... Subbayya and myself and C.V. etc signed the memorandum and typed copies were sent to Legislative Coucil and the Govt. I wrote to Mr. U.C. Subarmanya Bhat BA., B.L Mangalore and an MLC who was my class mate to ask the Govt to place the memorandum on the table and ask the Govt what action was taken regarding Ploice excesses committed in Krishna District. It was then printed and the Govt issued a memorandum tried to deny some of the facts. A number of questions were put by Mr. Bhat at my instance on the floor at my instance. I supplied all the information regarding the Polie excesses to Mr. Mahboob Ali Baig and C. Kodanda Reddi member of the Legislative

⁴³ నాన్నగారు ఈ విధంగా స్వాతంత్ర్య పోరాటము లో చేసిన కృషి భారత ప్రభుత్వము వారు 2023 సం.లో ప్రకటించిన అజాది కా అమృత మహోత్సవ్ వెబ్ సైట్ ప్రస్తావించబడినది. చూడు: *Unsung Heroes | History Corner | Azadi Ka Amrit Mahotsav, Ministry of Culture, Government of India* Source: Azadi Ka Amrit Mahotsav, Ministry of Culture, Government of India <https://search.app/RecebjKwAD5GqvXk8>

⁴⁴ వీరు శివలంక శంభు ప్రసాదు గారి అన్నగారు. చూడు జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 141.

Council from our District. They did not care to put questions. Mr. Ali Baig later while he was giving evidence in the Municipal rioting case before Gannavaram Sub Magistrate produced a certificate from the District Collector of Krishna saying that he was a loyal gentleman (myself and C.Venkatappayya were pleaders for Gulam Mohiddin Saheb). I objected to it being used in the proceedings. In the rioting Mr. Gulam Mohiddin sahib was assaulted by Khalu, the wrestler who belonged to the party of Mr. Ali Baig. Mr. Baig was Chairman of Municipal Council from 23/02/1932 to 25/04/1933. He would not hand over the charge. Subcollector, Mr. Sivasankar threatened to arrest Mr. Baig then he handed over the charge.

31/07/1932: Andhra MahaSabha held. Mr. K.V. Reddi Naidu presided.

August 1932: I prepared two Reports on Congress work in West Kirshna District and Andhra on behalf of Andhra Provincial Congress Committee and West Krishna Congress Committee and managed to pass it on to Madan Mohan Malvyaji through Mr. Rudra, Principal of Benares Hindu University. It was duly published in the Congress bulletin issued by AICC on 15/10/1932. The Bulletin made special mention of report of West Krishna Congress.

27/09/1932: Mahatma Gandhi broke his fast.

5th September 1932: India League Delegation came to Bezawada. I met them and gave a memorandum about congress movements

13/12/1932: Letter of Basavaraju Apparao⁴⁵ from New Delhi praising my services to the country and love for him. He refers to the

---

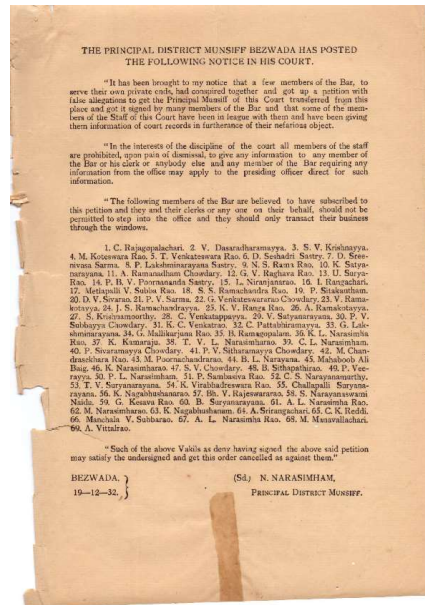
⁴⁵ బసవరాజు అప్పారావు గారు వ్రాసిన పోస్టు కార్డు నకలు ఈ సంపుటి రెండవ ప్రకరణము (పుట 182) లో చూపబడినది.

incidence of my trial in which his songs attributed to me by the searching Circle Inspector. He is grateful that he is saved.

1932-33: కీసర బ్రిడ్జి నియమించారు. అదివరకూ బస్సు.....ఇవతలి పక్క నిలిచేవి, కీసరు రెండెడ్ల బండిలో వెళ్ళాల్సి వచ్చేది.

1932: the fight for the rights of the Bar. Tussle with the District Munsiff.

19/12/1932: Mr Nidmarthi Narasimham Pantulu garu District Munsiff notified 67 members of the Bezawada bar on having entered into a nefarious conspiracy against him and prohibited them from entering into his office. I am one of the persons notified. We presented a memorandum of these corrupt methods and behavior. At last, he was transferred. Mr. Peddibhotla Veeraiah, myself and Venkatappayya prepared a statement ..... local activities of the District Munisf and his partiality to the members of the Bar.

జ్ఞాపకాలు

1932 సం. లో ప్రధాన జిల్లా మునసిబ్ కోర్టు న్యాయమూర్తి 67 మంది ప్లేడర్లను తమకోర్టులో పని చెయుట నిషేధించిన నోటీసు. ఆ పెద్ద జాబితాలో శివరావుగారి పేరు కూడా వున్నది.

I personally handed over the memorandum to the District Judge, Byers at Bezawada. He used to carry a revolver in his suitcase. He afterwards got into trouble as a Judge in Madras High Court having shot at a pedestrian. Members of the Bar praised me.

MY PAMPHLETS దరిద్రనారాయణ WERE PROSCRIBED under Press Regulation Ordinance issued by the Govt. See Saint George Gazette

23/12/1932: Mahoob Ali Baig elected chairman of Municipal Council. He continued till 25/04/1933. There was a rioting in the meeting. Khalu, a rowdy wrestler caused hurt to Gulam Mohiddin and రంగనాయకమ్మ, a councilor was assaulted . Cases were filed.

10. సహకార వస్తు నిలయోద్యమం

సహకారవస్తు నిలయోద్యమం లో నాన్నగారి కృషి, సంబంధిత సాహిత్య రచనలు.

సం.

.....

02/09/1933: My book on సహకారవస్తు నిలయోద్యమము ప్రచురణ. By Krishna cooperative Federation.

02/09/1933: Andhra Patrika wrote an Editorial on my book, Dominion Status praising that it is book of comparative politics,

21/09/1933: My book, Cooperative Store movement published.

Mr. C. Rajagopalachari ⁴⁶ B.A., B.L Advocate Vijayawada. He was President of Bar Association, President of Vijayawada Central Coopertive Bank, President of Krishna District Coperative Institute, Bezawada. Cooperative Central Bank and President of the Krishna District Cooperative Institute. He nominated me as a member of the Cooperative Institute. He aksed me to recommend some good books to be purchase by the Cooperative Institute. I recommended Rise of Christian Power by B.D Basu and other books on history including some year books of Britain and British government. My book on cooperative store movement published by Krishna District Cooperative Institute on 21/9/1933 and also my comparative statistics was published as an appendix to that book. Book of statistics was separately published. Priced 2 Annas only. 200 copies were printed and distributed in all the districts. It was used by local bodies for Congress propaganda. Mr. M. Bapineedu wants my prefactory note to

---

⁴⁶ Cidambi Rajagopalachari was an Advocate in Vijayawada.

it. Bibliography of the book mentions many others. The official year book of the Commonwealth of .....1931, The Year Book of Canada. 1932, The Indian Year book 1933, White Ackers Almanac 1932. Stateman's year book and various other standard works on economics and Finance. The secretary of cooperative Institute wrote a letter dated 27- 12- 1933 to me about the Institute. I attended conference at Madras as a deligate of the Institute.

Visited the Cosmopolitan Club at Madras. Coffee was served in silver tumblers in the club. Met Mr Mocharla Ramachandra Rao in the club.

12/04/1935: My Telugu translation of rules and bylaws of Krishna Cooperative Stores Registered and Printed.

April 1935: We started The Krishna Cooperative Stores. C.V ⁴⁷ is President, myself, the Secretary. I translated the bylaws into Telugu and got them approved by the Dy. Registrar.

25-05-1935 My ex-clerck పింగళి సాంబశివరావు appointed as manager

---

⁴⁷ చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య (1899-1952) చూ. జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట

11. 1933-1940నాటి రాజకీయ, సాహిత్య సాంఘిక విశేషాలు

30/09/1933: Mrs Annie Besant died.

My book, భారత దేశ స్థితి గతులు Statistics separately published. Price 0-2-0. It became very popular.

Sri. Konda Venkatappaiah garu presided a public meeting at Rama Mohan Roy Library where my book Dominion Status was dedicated to Dr. Velidandla Hanumanatha Rao. He asked me to speak.

25/11/1933: Meeting of విజ్ఞాన చంద్రికా మండలి in the House of Kaleswara rao garu. I signed the proceedings

The proceedings recorded show that Trust committee Secretary, Ayyanki Venkataramanayya garu is not handing over account books and stock to Sri Vasireddy Durga Sadaveswara Prasad (Jayanthipuram Zamindar), the Secretary.

19/11/1933: The Hindu reviews my book, Dominion Status very favourably.

25-11-1933: కాళేశ్వరరావు⁴⁸ గారింట్లో జరిగిన విజ్ఞాన చంద్రికా మండలి proceedings Records the breach of trust committed by Ayyanki Venkataramanayya as Secretry in not handovering account books and stores to Vasireddy Durgasaddasiveswara Prasad⁴⁹ garu, the Secretary

27/12/1933: Letter from the Secretary Andhra Cooperative Institute to me as Director reporting itswork.

---

⁴⁸ అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారు (1894-1962) చూ. జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 105.

⁴⁹ జయంతిపురం జమీందారు (1899-1982) . వీరు ముక్త్యాల రాజాగారి తమ్ముడు. చూ. జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట

1934

05/01/1934: My book, వ్యవహార కోశము published.

10/01/1934: Bihar Earth quake.

24/03/1934: Mr. Balarama Reddi, District Munsiff transferred

19/06/1934: The Hindu reviews my book, the Dictionary of Technical Terms. And says that it is a useful publication.

02/04/1934: Gandhiji called off Civil Disobedience.

July 1934 భారతి: Special article of Sri Ongole Venkata Rangayya of Nellore praising my వ్యవహారకోశము

Pof. N.G. Ranga started his Peasant school at Nidubrolu. He introduced my books as text books. He asks me to come and lecture.

September 1934: బసవరాజు అప్పారావు గీతాలు అచ్చు వెయించినాను ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సులో

Poetical works of Basavaraju Apparao published by my efforts by The Apparao Memorial Committee. I wrote a short life sketch of Apparao "మా వూరు" by Palaparthi Anjaneyulu was published by the Krishna Cooperative Federation on my recommendation.

30/09/1934: Ratnam⁵⁰ got the opinion of Justice Vepa Ramesam about my book వ్యవహార కోశము

10/09/1934: దాసు కేశవరావు⁵¹ గారు చనిపోయారు

---

⁵⁰ Digavalli Venkata Ratnam M.A., B.L Eluru (he practiced in Madras High Court from the Chambers of Alladi Krishnaswami. He is my father's brother's son

⁵¹ విజయవాడలో వాణి ప్రెస్సు నడిపించేవారు. వీరు మహా కవి దాసు శ్రీరాములు(1848-1907) గారి రెండవ కుమారుడు

జ్ఞాపకాలు

06/11/1934: శాస్త్ర పరి భాష published

Dec 1934: Bharathi reviews my cooperative store movement.

18/06/1934: The text book committee declares that the Allaho Akbar⁵² is unsuitable as the introduction written by me contains objectionable matter. Copy. R. Krishnarao Bhosle Secretary communicated, Vijnana Chandrika Mandali , Bezawada.

---

⁵² వేలూరి సత్యనారాయణ గారు రచించిన అల్లాహే అక్కరు అను పుస్తకమునకు నాన్నగారు పరిచయం వ్రాసియుండిరి.

జ్ఞాపకాలు

వేలూరి సత్యనారాయణగారు 1934లో వ్రాసిన అల్లా హొ అక్బరు అను పుస్తకానికి నాన్నగారు ముందు మాట వ్రాశారు. ఆ పుస్తకాన్ని టెక్కుటు బుక్ కమిటీ వారు తిరస్కరించారు. తిరస్కరించిన లేఖ . తిరస్కరించబడటానికి వారిచ్చిన కారణము నాన్నగారు వ్రాసిన ముందుమాట " contains objectionable matter". (బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము

Office of the Commissioner
for Government Examinations
Madras, 18-6-1934

R.O.No. 314/114
From M.R.Ry. Rao Bahadur R. Krishna Rao Chensle Avargal, I.C.C.,
Secretary, Text-book Committee, Madras.

To The Secretary
Vignana Chudhikla Madras
Bengal.

Sir,

The following books received from you for the consideration of the Text-Book Committee have been declared unsuitable for the reasons mentioned against them:-

Subject.	Book No.	Name of Book.	Reasons for unsuitability.
History	289	Alla-ho-Akbar	The introduction contained objectionable matter. Too long for a text book.
	290	Rakshasavijaya	Small type - Paper and printing bad.
	291	Vijayavali-Part I	
	292	Royachur guthama	
		Pattala Bhairavi	

V.R. 28-4.
SECRETARY.

పై విమర్శ నలుండుటవలన). నాన్నగారు రచించిన మరో పుస్తకము, బ్రిటిష్ రాజ్య తంత్రము కూడా అదే కారణముచేత తిరస్కరించబడినది. సంబంధిత లేఖ తరువాయి పుటలలో చూప బడినది

06/11/1934: శాస్త్ర పరి భాష ప్రచురణ. పారిభారిక నిఘంటువు single volume bounded.

Novembr 1934: Elections to the central Legislative Assembly

1935

Govt of India Act 1935 passed by Parliament

20/01/1935: Sri Mallampalli Somasekhara Sarma⁵³ garu writes to me about వ్యవహారశీశము. He says Mr. "Tekumalla Rajagopala rao garu also praised your book"

⁵³ వీరు వ్రాసిన లేఖలలో నొకటి ఈ సంపుటి రెండవ ప్రకరణములో నకలు ఇవ్వబడినది.

జ్ఞాపకాలు

30/01/1935: Sri Alladi Krishnaswami Iyer given his opinion on my dictionary of technical Terms to Ratnam⁵⁴

02/02/1935: Krishna Patrika praises it

20/02/1935: Praja Mitra praises it

30/03/1935: Letter of Sri Madapati Hanumantha rao Pantulu garu from Hyderabad.

12/04/1935: My Telugu translation of rules and byelaws of Krishna Cooperative Stores Registered and Printed.

01/05/1935: My Telugu translation of rules and bylaws of Godavari Cooperative Bank printed

May 1935: Quetta Earth quake

03/05/1935: Mr. Velagaleti Dasaradha Ramaiah⁵⁵ died.

April 1935: We started The Krishna Cooperative Stores. C.V is president, myself, the Secretary. I translated the bylaws into Telugu and got them approved by the Dy. Registrar.

25-05-1935 My ex-clerck పింగళి సాంబశివరావు appointed as manager

10/05/1935: Kowtha Subbarao elected Municipal Council Chairman

09/07/1935: Letter of Veluri Sivarama Sastry garu from Suravaram. Asks his brothers to go to చిరివాడ

December 1935: I take authority from Basavaraju Rajya Lkshammagaru to file a suit against Mr. Banda Kanakalingeswara Rao for infringing copy right in Apparao's songs by singng them for

---

⁵⁴ రత్నం అని ప్రస్తావించబడినవారు శివరావుగారి అన్నకుమారుడు, దిగవల్లి వెంకట రత్నం M.A., B.L.

ఎలూరు వాస్తవ్యులు.

⁵⁵ విజయవాడలో ప్రముఖ క్రిమినల్ లాయర్.

gramophone records. OS 45/36 filed in Masulipatnam by my friend Kalipatnam Narasimha Murthi. Compromised in 1938

02/06/1936: went to Nidubrolu with C.V and Dr.Sarma to see the రైతాంగ పాఠశాల of Prof. N.G.Ranga. Prof Ranga was very pleased that we came there even without telling

19-06-1936 My article in ప్రజామిత్ర: ఇంగ్లండులో సార్వజనిక హక్కులు

25/07/1936: Mr. Varanasi Sreenivasarao in a signed article in Andhra Patrika praises my book Dictionary of Technical Terms

04/09/1936: Judgement of C. Bhaktavasalam Naidu garu Dist. Munsif, Bezawada in SC 165/36వాది పెదప్రోలు కా...మూర్తి ప్రతి వాదులు విజ్ఞాన చంద్రికా మండలి represented by 1. వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాసివేశ్వర ప్రసాదు గారు, 2. అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య గారు. To recover Rs 300/- on a Pronote dated 05/12/1929 for Rs 500/- executed by 1st Deft represented by 2 Dft. in favour of అయ్యంకి మహా లక్ష్మీదేవమ్మ

10/12/1936: Edward the VIII abdicated

28/12/1936: Dr. Brahmajyosula Subrahmanyam died at Rajahmundry.

07/06/1936: I and Venkatappayya went to Masulipatnam with Mr. Nalluri Papaiah who wanted C.V. to talk to the District Collector Mr. V.Subrahmanyam M.A., I.C.S. He is an old class mate of C.V in Hons and a good friend of ours. He received us very affectionately . Gave us coffee and introduced us to his wife. I recited a Malayalam couplet. She appreciated it. I asked him if he was producing tabla sounds with mouth. He said "I shall do so if you sing"

14-12-1936: Kakaraparthi Bhavannarayana Sreshti elected Chairman. He continued in Office till 31-03-1938

1936: రష్యా ఆర్థిక నీతి ప్రచురణ

1936 సంవత్సరం చివర: పాటిబండ సుందర రావు గారు చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రి గారికి విందు చేసి బట్టలు పెట్టారు. నేను, శర్మగారు, వెంకటప్పయ్య విందుకు వెళ్ళాము.

1937

15/02/1937: Elections for Legislative Council (local)

16/02/1937: We, myself, C. V, Dr. Sarma went to Pamarru, Gunadala, Kanumarthi in Dr. Chaganti's car

04/04/1937: C.V. met Mr. R.H.D Prasad our old class mate for the first time after 1920. He is Dy.Inspector of schools, Kanigiri. He is quite changed says CV

28/04/1937: వల్లూరి సూర్యనారాయణ గారు చనిపోయారు.

07/05/1937: C. Kodanda Reddi died.

17/06/1937: My letter to the Editor, the Hindu about "Resignation and dismissal of miniters" publishd

19/07/1937: Pappu Satyanarayana Bezawada. District Munsif

27/07/1937: I arrange with Gudavalli Ramabrahmam for sale of screening rights of బసవరాజు అప్పారావు గీతములు for Rs 116/- by బసవరాజు రాజ్యలక్ష్మమ్మగారు

11/09/1937: Basavaraju Rajyalakshamma garu writes from Sarada Niketanam, Guntur asking me to keep the sum of Rs116/- to deduct expenses in the copy right suit. I got an additional amount of Rs75/- for her from Gudavalli Ramabrahmam for using songs in advertisement. She is grateful. Ramabrahmam smiled at my trick.

జ్ఞాపకాలు

1937 My books నూతన ఇండియా రాజ్యాంగము, స్వపరిపాలన ప్రచురణ

1938

11/01/1938: Motilal Nehru died

26/01/1938: My book భారతదేశమున బ్రిటిష్ రాజ్య తంత్రము ప్రచురించ బడినది

01/02/1938: My excerpts on Constitutional subjects published in a paper

04/02/1938: Veena performance by ఈమని అచ్యుతరామ శాస్త్రి గారు of Draksharamam was arranged by us in the house of Manchala Subbarao garu, our friend. It was well appreciated. Sastri garu knows my mother as a boy. He is our guest for a day.

19/02/1938: Haripura Congress. Subash Chandra Bose President.

Sri Kasinadhuni Nageswara rao garu died

25/02/1938: Sri Baru Rajarao garu came on his way home and had a long talk with us, Sarma garu and myself.

27/04/1938: Myself, Doctor Sarma, C. V, S.V. Krishnayya garu go to Masulipatnam and meet Dr. Pattabhi Seetharamayya garu and supported the candidature of C. Rajagopalachari for Charimanship.

01/06/1938: C. Rajagopala Chari garu elected Chairman Bezawada Municipality.

12/06/1938: Praja Mitra reviews my బ్రిటిష్ రాజ్య తంత్రము in eulogistic terms.

జ్ఞాపకాలు

14/06/1938: Lionel Filden, Director General of Broad Casting writes an article on Station .....in the Hindu on eve of opening of the Madras Station.

16/06/1938: The Madras Station of All India Radio opened officially in Marshalles Road, Victor Paranjoti M.A., F.I.G.CM. is Station Director. P.V Acharya is Director of Programmes.

28/09/1938: వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారు నా బ్రిటిషింగండియా చరిత్ర కు పీరిక వ్రాసి యిచ్చారు.

11/11/1938: Director of programmes, AIR, Madras offered me a talk on Scientific literature and technology. He mentions my work and Dictionary of Technical terms in the letter.

19/10/1938: The Hindu reviews my History of British Rule.

07/12/1938: Basavaraju Rajyalakshammagaru agrees to take Rs100/- in full settlement of OS45/36. Masulipatnam District Court against Banda Kanaklingeswararao⁵⁶. She sends an affidavit from Wardha. She thanks me for doing all this work on her behalf.

08/12/1938: Poem of Patiband Appara rao garu about Sri Veluri Sivaramasastry garu and our 'sabha'

23/12/1938: Letter of Veluri Sivarama Sastri garu shows that he left Bezawada on the eve of a సమ్మానం చెళ్ళపిళ్ళ వెంకట శాస్త్రి గారు which was got up by Dr. Sarma garu. He was here for 4 months and he was regularly coming to Dr. Sarma's house where we meet in the evening daily. Sri Challapilla Venkata sastry garu stayed for a week in the

---

⁵⁶ Banda Kanakalingeswara rao was the Editor of Law Journal and is known for recitings రంగస్థల పద్యాలు. He was friend of my father. But when he started earning money reciting Basavaraju Apparao's songs without any payment of royty to the widow of Appa rao garu, Rajyalakshamma garu, my father filed a case against him in Masulipatnam through his lawyer friend, Kalipatnam Ramarao. Ultimately Kankalingeswara rao paid some amount to the widow of Appa rao garu.

Doctor's house. I saw that he is depressed. I decided to help him and get his poems printed.

28/12/1938: శివరామ శాస్త్రి గారి ఉత్తరం

1939

1939 January: Portions of my బ్రిటిష్ రాజ్య తంత్రము was published by Andhra Provincial Congress Committee. పెడరేపన్ నిజస్వరూపము published as joint author with Dr. Pattabhi Seetharamayya

Doctor Sarma at Madras. Impressions of Congress Govt.

02/02/1939: Mr. Tanguturi Sriramulu garu presents his books to me. We travelled in the train. He visited me.

Letter of Basavaraju Rajyalakhamma garu from Wardah saying she will come in April and take the money.

01March 8 to April 1939: Immortal message edited by C.V. Reddy at Bezawada. Published at my instance the life of Gazula Lakhmi Narasu Chetty in English by Parameswara Pillai.

May 1939: Life of John Bruce Norton sent by me was published by Immortal Message, Bezawada.

27/05/1939: C.V's talk on Photography from AIR, Madras

I got special paper and arranged with Andhra Grandhalaya Press to print the poetical works of Veluri Sivarama Sastri garu.

13/06/1939: Letter of Veluri Sivarama Sastri garu thanking me for arranging to print his poetical works. He describes it as an act of magnanimity.

జ్ఞాపకాలు

23/05/1939: Letter of C.F. Andrews thanking me for sending him a chapter on 'Political Activities in Madras before the mutiny to supplement his 'Rise and Growth of Congress'

Subhas Chandra Bose contested and elected Congress President. He is opposed to Pattabhi Seetharamayya to the presidentship. Gandhi supported Pattabhi. Subhas resigned.

July 1939: గృహలక్ష్మి reviews my book బ్రిటిష్ ఇండియా చరిత్ర

2nd World War begins.

03/09/1939: England declares war on Germany.

27/09/1939: Sri Dasu Vishnu Rao died

21-12-1939: Congress ministry at Madras resigned

17/10/1939: The Secretary of Ramamohan Library gave me a condemned copy of the English works of Rama Mohan Roy for my use.

20/11/1939: Letter of C.R. Reddi (Vice Chancellor of Andhra University) regarding my History of British Rule in India. He says "the treatment is exceedingly valuable"

30/12/1939: My article on Fitness for self rule published in the Paper edited by D.T. Rao, Sunday News. Another article Sanatana Dharma whither drifting?

5th May 1939: Mr. Charu Nair, Secretary of the Text Book Committee Madras wrote to me from the Office of the Commissioner of Govt Examinations RS 632/08TBC that my book Bharata Desamuna British Rajya thantram is rejected by the committee as unsuitable as there are some personal remarks on the living and dead persons even in the first chapter

జ్ఞాపకాలు

నాన్నగారు 1938 సం. లోరచించిన బ్రిటిష్ రాజ్యతంత్రము అను పుస్తకమును Text book కమిటీ తిరస్కరించినట్లు వంపేన సమాచారం. తిరస్కరించుటకు చెప్పిన కారణం; జీవించియున్న, గతించిన వారిమీద వ్యాఖ్యానించబడి యున్నదని.

Please quote this number and date when revised edition of the book is sent for consideration.

Office of the Examinations for Government Examinations, Madras, 5th May 1939

P.O.No. 632/38 T.E.C.

TEXT-BOOK COMMITTEE.

Subject History
 Number of Book 114
 Name of Book Bhaskara Desamma, Ponniah Raju - (Telugu)

The above book received for consideration has been rejected as unsuitable by the Text-Book Committee at its meeting held on 15-2-39 for the reasons marked and ticked off below:-

A. Subject matter.

1. Not suited to school requirements.
2. Subject matter too advanced.
3. Not sufficiently advanced in subject matter.
4. Faulty selection / arrangement / exposition of subject matter.
5. Inaccuracy or misrepresentation of facts.
6. Opinions not balanced.
7. Overcrowded with details.

B. Expression.

8. Language unsuitable.
9. Faulty style.
10. Errors in grammar / idiom / spelling.
11. Unsuitable explanations.

C. Printing and set-up.

12. Unsatisfactory paper / printing / binding.
13. Maps, diagrams and illustrations defective.
14. Insufficient diagrams.
15. Set-up unsatisfactory.

D. Any other reason.

✓ 16. There are some personal remarks on living and dead persons given in the first chapter.

The Text-Book Committee does not guarantee that the book will be approved if the defects indicated above are corrected or that these are the only faults in the book.

(By order)

To. Sri D. Venkateswara Rao P. N. Chakravarthy
 Secy. SECRETARY
 Hyderabad

V.P. 17-18.

13/06/1939: శ్రీ వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి ఉత్తరం- ఆయన పద్యాలను అచ్చువేయించటానికి నేను గ్రంథాలయ ప్రెస్సు ద్వారా పేపరు తెప్పించటము. సురవరం నుంచి వ్రాశారు 26 తేదీ లలో వస్తామని వ్రాశారు.

12. 1940-42 నాటి సాహిత్య, రాజకీయ. సాంఘిక విశేషాలు

1940-42 మధ్య విశేషాలు ముఖ్యంగా క్వీట్ ఇండియా ఉద్యమంనాటివి, 1941 సం.లో వారి సాహిత్యకృషి.

సం.

.....

1940

Kathalu-gadhalu, Poetical work of Sri Veluri Sivarama Sastri garu printed at A.G Press⁵⁷ Bezawada at my instance. I purchased the paper and arranged its printing.

"the Hindu Muslim Civilization was published by me in Immortal Message

29/03/1940: Myself and Dr.D. S Ramachandra rao garu M.A., M.D convened a meeting⁵⁸ in the Rammohan Library where Dr. H.C. Mukherjee of Calcutta Univeristy Vice-chancellor and later Govenor of Bengal when India became free was to address. Dr. Chaganti Suryanarayana murty presided.

03/05/1940: Mr. Patibanda Apparao garu composed a poem on "మా సభ" an informal club in Dr. Sarma's house.

11/05/1940: Letter from Jayanthi Ganganna garu, Head Master of Veeresalingam High School praising my History of British rule in India. His sons were in raptures about it he says.

Subhas Chandra Bose detained in 1940.(house arrest)

---

⁵⁷ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రణాలయం.

⁵⁸ ఈ మీటింగు ఆహ్వానం అసలు ప్రతి 3వ ప్రకరణము పుట266 లో ఇవ్వబడినది.

జ్ఞాపకాలు

12/04/1940: Scene in Court; sub-judge hears appeal in spite of transfer orders. Respondants not heard. Disgraceful

20/04/1940: Mr. M. Ranganadha Chari subjudge, hands over charge to Mr. C. Bhaskar Reddi. What a relief!

1940 May: Immortal Message; 1st instalment of my Christianization of India published. Reprints given.

25/09/1940: Addepalli Venkata Gurunatha Rama Seshayya died in the Court Hall "significant end of the Cancer of a great litigant" says C.V. in his diary

02/10/1940: Sir Arthur Hope, Governor of Madras visited Bezawada. The Pandal created by Alapati Kutumbarao caught fire and burnt down.

24/10/1940: Wife of Dr. Raju, I.M.S Singapore dies of a serpent bite. Vengeful for 3 days on account of its home being destroyed, the snake bit her. This reminds me of the death of Pullela Srirama Sastri's wife in Rajahmundry many years ago. The snake appeared in dream. She was pregnant. She tried to save her husband and children and caught the snake in her hand. It strung her many times. I saw the corpse.

01/11/1940: Venkatappayya presented me with a copy of the Nababs of Madras by Henry Dodwell

1940: The Tahsildar of Bezawada told Mr. Ali Baig, president of Bar Association that the District collector suggested the inclusion of a visit to the Bar Association by the Governor .....an address. Mr. P. Sundar Rao and others were enthusiastic. I opposed the move saying we should not take offers from Collector. The matter was dropped.

వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి ఏకావళి ముద్రణ పూర్తి అయినది

1941

01/03/1941: My article , ఇంగ్లీషుచదువుల చరిత్ర published in కృష్ణా పత్రిక

12/03/1941: Sri Jayachandra Vidyalanka, Secretary Bhatiya Itihasa Parishad writes to me acknowledging the historical material sent by me and asking me to take the same interest in future.

13/03/1941: Musunuri China Venkataramayya of Bezawada died

26/03/1941: ఆంధ్రపత్రికలో బిషప్ హేబర్ భారత దేశ యాత్ర serial

28/03/1941: Telugu New Years Day

10/05/1941: 11th and last instalment of ఇంగ్లీషుచదువుల చరిత్ర in కృష్ణా పత్రిక

14/06/1941: Vedantam Jagannadha Sarma garu Bharatanatya dance performance in the marriage of C. Jamadagni, brother of C. Venkatappaiah. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు రామాయణ పఠనం

1941 ఆగష్టులో గ్రంథాలయ ప్రెస్సులో ఏనుగుల వీరస్వామయ్యగారి కాశీయాత్ర చరిత్ర ముద్రణ పూర్తిఅయినది

My article on Madras published in ఆంధ్రపత్రిక and కృష్ణ సంవత్సరాది సంచిక attracted attention. The Andhra Mahasabha constituted a committee for writing the Andhra History and included my name. Andhra Patrika publishes this news.

My article in Andhra Patrika weekly

N.B: Details of my literary activities and historical reaserch are written in another book

జ్ఞాపకాలు

ఆంధ్రపత్రిక-వారపత్రిక:

23/04/1941 ధరణా కూర్చోనుట- సాత్విక నిరోధము

30/04/1941 భారత దేశస్వాతంత్ర్యము భారతీయుల దేశాభిమానము

07/05/1941 ఫ్రెడరిక్ జాన్ షార్ గారి సాక్ష్యము, బెయిందు సింగు, వారన్ హేస్టింగ్ చనిపోయినట్లు పుకారు అలజడి, 1834 నాటి తిరుగు బాటు.

7-12-1941: Japan struck at Pearl Harbour

7-12-1941: Andhra Patrika reviews ఏనుగుల వీరస్వామయ్య గారి కాశీయాత్ర చరిత్ర published by me in Sept.1941.

My article on Madras. Published in ఆంధ్ర పత్రిక వృష సంవత్సరాది సంచిక attracted attention. The Andhra Mahasabha constituted a committee for writing the Andhra History and included my name. Andhra Patrika publishes this news.

14/05/1941విస్సన్న చెప్పింది వేదం, వినెంటు చెప్పింది చరిత్ర

21-05-1941ఛ ఇంగ్లీషు పరిపాలనయొక్క ప్రత్యక్ష ఫలితములు

28/05/1941భారత దేశ ప్రజల కష్టములను గూర్చి జాన్ బ్రేట్ గారు చెప్పిన మాటలు

04/06/1941 క్రైస్తవ మత ప్రచారకులు చెప్పిన సంగతులు

14/06/1941 ఇంగ్లీషు దొరతనము. యొక్క ప్రత్యక్ష ఫలితములు.

18/06/1941 ప్రాత క్రొత్తల మధ్య భారతీయుల స్థితి

25/06/1941 దేశీయులు, దొరలు

02/07/1941 ఆంగ్లేయులు ఆంగ్లో ఇండియనులు

09/04/1941 ఆంగ్లేయుల ప్రవర్తన మర్యాదలలో మార్పు

జ్ఞాపకాలు

16/03/1941 బ్రిటిష్ హేబర్ గారి భారతదేశ యాత్ర

26/03/1941 హేబర్ జీవితము

02/04/1941 శినివాసి - ఠాక నగరం

09/04/1941 కాశీ నగరము

16/04/1941 కాశీమదులో శివలింగం

Devendra Satyardhi⁵⁹ who is collecting folklore in various provinces came to Andhra in 1939 and met me. I gave him a few old sayings. His article on ఊర్మిళా దేవి నిద్ర was published in Modren Review 1940 May.

---

⁵⁹ వీరినిగూర్చి జ్ఞాపకాలు 2వ భాగములో పుట 48.

13. 1942 క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం నాటి విశేషాలు

నాన్నగారి దినచర్య పుస్తకములో 1942 సం. విశేషాలు ముఖ్యంగా క్విట్ ఇండియా ఉద్యమానికి సంబంధించినవి. కాంగ్రెసు కార్యకర్తల పరిజ్ఞానం కోసం నాన్నగారు రచించిన చిన్న పుస్తకములు పంపమని వెల్లూరు సెంట్రల్ జైలు సూపరింటెండెంట్ కు వ్రాసుకున్న ఒక అర్థి నకలు ఈ సంపుటి 3వ ప్రకరణములో (పుట 264) జతచేయబడినది.

సం

13-01-1942: Harijan Hostel scandal. Photographs of neighbouring area taken by Chennayya, brother of Kurmayya. Dr. Sarma is very much put out. He wants to take action.

February 1942: Japan entered Malaya, occupied Singapur. British evacuated Rangoon.

08/08/1942: AICC Bombay ratified Quit India resolution of the working committee

09/08/1942: Within a few minutes of arrest of Gandhiji and other leaders for Quit India movement being announced on the Radio, Nukala Veeraraghavayya⁶⁰ alias Srimathe came to me with the famous APCC circular of Kala Venkatarao and asked me to translate it for being broadcast. I translated this circular dated 29/07/1942. It was cyclostyled and distributed on a large scale. (this became famous. Congress took responsibility)

---

⁶⁰ స్వాతంత్ర్యయోధుడు. చూడు గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారి జీవిత చరిత్ర.

జ్ఞాపకాలు

25/08/1942: Sri Konda Venkatappayya garu sent me his Telugu Sathakam, శ్రీ వెంకటేశ్వర సేవానందలహరి with his autograph.

19/10/1942: ములుగు పాపయారాధ్యుల ⁶¹ దేవీ భాగవతము విజయదశమి నాడు శంకర ఘాండ్రి వారు ప్రకటించిరి దానిని పరిష్కరించిన శ్రీ చెళ్ళపిళ్ళ వెంకట శాస్త్రి గారిని సభలో సత్కరించిరి. మేమా సభకు వెళ్ళాము.

Bezawada Municipal Councillors superceded by the Advisor's Govt.

---

⁶¹ ప్రాచీనాంధ్ర కవి (1770-1850).

13.1. MY WORK IN QUIT INDIA MOVEMENT

(this was written in 1947)

I translated many congress circulars during the Quit India movement and passed on to Anne Anjeyulu of Mudunur. They were cyclostyled and widely distributed. I often wondering about some of the violent programmes and incongruous statements and about their authorship for a long time but there was no time to consider the pros and cones of these programmes. The Government acted in a very brutal and inconsiderate manner. The behavior of Govt. madened the crowds. And they could not be criticized in such a national crisis and turmoil. [arson was practiced on a large-scale sabotage resorted to. Secret activities continued after such retribution. Later on, when the Quit India movement was suppressed by the Government with terrible repression. Indiscriminate firing, house searches, lathi charges and police vigilance on the movements of all the congressmen in the country and imprisonment of important men everywhere. There was peace of grave. Gandhiji protested that that it is not Congress violence. After some time Government published ... .booklet on the Responsibility of Congress. The Gandhi correspondence was also published. It was then found that Jaiprakash Narain and other Socialist leaders of the Congress had actually led the violent movement. Mrs. Aruna Asaf Ali and others were his colleagues. The underground leaders published statements and issued orders on behalf of Congress and the country followed them. All this was disclosed after the leaders were released. After the surrender of Japan in 1945 the British realized that they can no longer hold India as they lacked man power and money to set things right in England itself. But nobody believed that they will quit in 1947.

By D.V. Sivarao ,1947

14. 1943-47సంల మధ్య కాలం నాటిసాహిత్య కృషి

1943 సంవత్సరంలో ఆంధ్రసచిత్రవార పత్రికలో "నూరేళ్ళనాటిమాట"
అనే శీర్షకలో వ్రాసిన వ్యాసాలు

06/01/1943: హిందూ దేవాలయాలకు కైస్తవ ధర్మకర్తలు , ఆంధ్ర పత్రిక

13/01/1943: మిషనరీల మత ప్రచారం

27/01/1943: మద్రాసు విద్యార్థి పరిషత్ కృషి

03/02/1943: విద్యాబోధన ద్వారా కైస్తవ మత ప్రచారం

10/03/1943: మద్రాసు ప్రజల బాధలు

17/03/1943: రాజా రామమోహన రాజకీయాలు

31/03/1943: రామగోపాల ఘోష్ గారి ప్రజా సేవ

04/01/1943: Golconda Patrika, Hyderabad reviews my book Kasiyatra
charithra-Mr. Pratapa Reddy pays tribute to my zeal (సురవరం ప్రతాప
రెడ్డి గారు).

15/01/1943: Varanasi Subrahmanyam goes to AIR, Delhi

25/01/1943: Letter of Madapathi Hanunmantha rao garu

21/02/1943: Sri Chellapilla Venkatasastri garu came to Dr. Sarma's
house, Suddenly

01/03/1943: Dantu Subbavadhani died at Tanuku

02/03/1943: Mr. Ichampati Rangachari died

జ్ఞాపకాలు

13/03/1943: Visited Dr. Atchamamba's daughter, 13 years old "Tania". Atchamamba was a communist at that time.

02/04/1943: Sri Sambhu Prasad asks me to contribute Historical snippets every week to Andhra Patrika as in the Hindu

My articles under కథలు – గాథలు serial in ఆంధ్ర పత్రిక started

Nominated Council for Municipal Council. Dr. Govindarajulu Naidu, Chairman

11/04/1943: First instalment of my "కథలు – గాథలు" published in Sunday issue of ఆంధ్ర పత్రిక.

27/12/1943: Sambhu Prasad writes that public is appreciating my articles more than anybody's. He considers me as pillar for his journal.

30/12/1943: Telegram from Sambhuprasad for matter in కథలు – గాథలు

17/04/1943: Sri Veturi Prabhakara Sastri garu came to Bezawada to see Chellapilla Venkata Sastri garu in our Sabha. He met me at my house and praised my articles.

02/05/1943: Visited Avadhuta Asramam in Patamata Lanka to see Veluri Satyanarayana garu. He is a mere skeleton. Suffering from intestinal Tumor.

16/05/1943: Sri Veluri Satyanarayana garu died. Last rights held at 10.30 P.M. attended by myself, Dr. Sarma, Nalluri Papaiah garu [his wife's name; Parvathi Devi, two daughters]

16-7-1943: A Yerukala man with 22 convictions is put up for trial in a case of theft of a goat. The jury return a verdict of not guilty. The SubJudge agreed with the verdict and discharged him.

31-10-1943: Garden party in Mushti Lakshminaryana's garden (Labbipet) We all attended. Mr. A Kaleswararao also attended. Returned at 3 p.m

1944

08/01/1944: Vuyyuru Zamindar's daughter in law, Seeta Devi (daughter of Pittapuram Zamindar, wife of M.R.Apparao) married Maharajah of Baroda after becoming a convert to Islam and reconvereted to Hinduism.

Vuyyuru rajah himself has a son by his concubine, Hemalata, a dancing girl.

09/01/1944: Andhra Pharmacological works general body meeting. Dr. Sarma attended.

07/02/1944: Mohamad Gulam Mohiddin's son dies in a Jutka accident when the horse ran wild and dashed against a wall.

22/02/1944: Kasturbai Gandhi died at Poona.

10/03/1944: Letter of Dr. Sankara Sriramarao congratulating me on my article on Hindu Moslem Civilization

06/03/1944: Mr. Koka Subbarao, advocate, Madras came and argued in C.V's appeals in Sub Court. Bezawada.

15/04/1944: Silver Jubilee of VCC Bank, Bezawada. The English address of C. Rajagopalachari is translated by me into Telugu. He read the whole Telugu text.

Mr. Kowtha Sreerama Sastri garu has come to stay with his son Rammohan Sastri comes to our evening gathering at Dr.Sarma's house and enjoys our company. He enlightens us on many things.

జ్ఞాపకాలు

16/05/1944: Letter of Mr. Vissa Apparao. చిలకమర్తి సింహావలోకనం గూర్చి

28/05/1944: CV's interview with Chunduri Venkata Reddi⁶² about the painting of Mr. Ramamohan Sastri which Mr. Reddi ordered and failed to pay properly. His behavior disgusting to CV.

31/05/1944: Reddi hands over the painting to C.V. who pays Rs200/- to Mr. Sastri and keeps it in his own house.

30/05/1944: Mr. Sambhu Prasad presents me with four Books on History and eulogises my services in his letter.

05/06/1944: Second Front appeared in the World War

06/06/1944: Mr. Kowtha Sriramasastri appreciates my article on Veeresalingam garu and urges me to publish it. He said "నీవు గట్టి వాడవయ్యా" He asks me to do research on Mahabharata

15/06/1944: Mr. Kaleswara rao writes a letter congratulating me on my article on Comrade Veeresalingam in Andhra Pratrika condemning the tactics on communists.

6th July 1944: Radio broadcast of Subhas Chandra Bose appeal to Gandhiji." Jai Hind"

26/07/1944: Letter of Chiranthananda Swamy of Ramakrishna Math Mylapore appreciating my articles in Andhra Patrika and inviting me to visit the Mutt when I go to Madras.

30/07/1944: Letter of Basavaraju Rajyalakshammamma garu thanking me for all the help I have done in respect of publishing Apparao Geetamulu etc.

---

⁶² Chunduri Venkata Reddi was an industrialist and philanthropist in Vijayawada.

Nov 1944: Bharathi reviews my కథలు – గాథలు part 1

19/11/1944: Sri Chellapilla Venkata Sastri garu writes to me a letter and sends the son⁶³ of late Thirupathi Sastri garu for advice

04/12/1944: CV gets Andhra Nayaka sathakam from Madras.

06/12/1944: Chodavarapu Devalraju garu died.

21/12/1944: Dr. Rayaprolu Seetharamasastri garu died at the age of 49 he suffered from a type of turberclosis

కథలు – గాథలు 1 వ భాగం Review in Krishna Patrika

కథలు – గాథలు 1 వ భాగం ను కృష్ణ పత్రిక review చేస్తూ మన ముసల్మానులు భారతీయులు కారా అనే నా వ్యాసమును పునర్ముద్రణ చేస్తూ ప్రశంసించింది

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారి 78వ సంవత్సరమున స్వీయ చరిత్ర అభ్యుదయ రచయితలు ప్రకటించారు. బెజవాడలో సభ జరిగింది. నాకు కబురంపగా నేను అచ్చమాంబగారింటికి సభకి వెళ్లాను.

1945

01/01/1945: Kowtha Srirama Sastri garu is now in Bellary with his daguthar

04/01/1945: Condolence meeting on the death of Dr. Seetharamasastri⁶⁴

05/01/1945: Gorrepati Venkata Subbaiah garu of Ghantasala, an author of many biographies came to our gathering. He spoke about his literary activities

---

⁶³ Dr. Divakarla Venkatavadhani is the son of Thirupathi Sastry garu.

⁶⁴ డా: రాయప్రోలు సీతారామ శాస్త్రి

జ్ఞాపకాలు

06/01/1945: Letter of Punnamraju Satyanarayana garu of Peddapur, East Godavari appreciating my articles in Andhra Patrika and asking me if the person who constructed Sri Bhimeswaralaya temple in Cocoanada is my father Vinnakota Narasimha Pantulu garu, an old lawyer of Bezawad died.

09/04/1945: Letter of Basavaraju Subbarao⁶⁵ garu from Ooty after visiting Badrinath.

19/01/1945: Messers Katuri Venkateswara Rao and Kolavennu Ramakoteswara rao came to our gathering.

21/01/1945: Visited Kotaru Ramarao garu after operation

24/02/1945: చల్లపిళ్ల వెంకట శాస్త్రిగారు ఉత్తరం వ్రాశారు

25/01/1945: Visited Chellapilla Venkata Sastri garu. He recovered from illness.

26/01/1945 : -do—

04/02/1945: Sri Polisetty Gopala Sastri garu writes to me appreciating my articles

10/02/1945: Kowtha Ramamohana Sastri garu gets an order to paint from Mr. Bethapudi Sarabhaya

11/02/1945: Dr. Mosalikanti Thirumal Rao who became State Minister in Theosophical lodge. Dr. Sarma attended. Of course I did not attend.

12/02/1945: Dinner on Durga Hill in his honour. Some great people attended. I did not attend.

---

⁶⁵ శివరావు గారి అన్నగారి అల్లుడు.

జ్ఞాపకాలు

13/02/1945: Complications arose in the order given to Ramamohan sastri by Sarabhayya (for Paintings)

14/02/1945: C.V. gives a letter of introduction to Ramamohan Sastri painter artist.

15/02/1945: Tea party at the house of C.V. Reddi in honour of the Surgeon, General.

21-23/02/1945: Bombay Naval native's revolt

04/03/1945: C. Rajagopala chari of Bezawada Bar retires from profession at the age of 65 send off function.

1945 April: Subhas Chandra Bose and Azad Hind Govt left Rangoon

13/04/1945: Sri Pranavananda Swami presents me with గాయత్రీ మంత్రార్థ వివిరణము

Subhas Chandra Bose died in plane crash between Saigone to Tokyo

15/04/1945: Basavaraju Rajaya Lakhammagaru writes from Boriville, Bombay training centre

26/04/1945: I arrange sale of the copy right of one edition of Apparao Geetamulu to Bondalapathi Sivaramakrishnaiah, publisher

1945 May 1: Death of Hitler proclaimed

14/06/1945: Vadlamudi Pitchayya, vakil died

06/08/1945: Atom Bomb destroys Hiroshima and Nagasaki

14/08/1945: Japan surrenders

30/09/1945: Goparaju Brahmanandam died

జ్ఞాపకాలు

01/01/1945: Went to see Challapilla Venkata Sastri garu

04/10/1945: Goteti Lakshmi narayana completed 55. Kidney trouble suspected

18/10/1945: Cyclone

18/11/1945: Andhra Patrika reviewed mybook part 2 of Kathalu gadhalu

Cherukupalli Venkatappaiah presented me with a copy of the Mind of Mahatma Gandhi, Oxford University Press.

1946

6-01-1946: Dinner in honour of T. Krishna Murthy, District Munsiff. I did not attend.

5-02-1946: Basavaraju Rajyalakshmmamma garu from Sarada Niketanam Guntur that she wants to go to Madras to meet Gandhiji. All India Radio pays Rs150/- to her for broadcasting songs of Apparao

Feb 1946: Gandhiji enroute to Wardha. At Bezawada 5000 see him in the special train.

3-3-1946: Kakumanu Lakshmayya Choudari died.

8-06-1946: Sri Sambhu Prasad sends me a cheque for RS1000/- towards my contribution as remuneration.

19-04-1946: letter of Veluri Sivrama Sastry garu about మహమ్మదీయ శాసనం

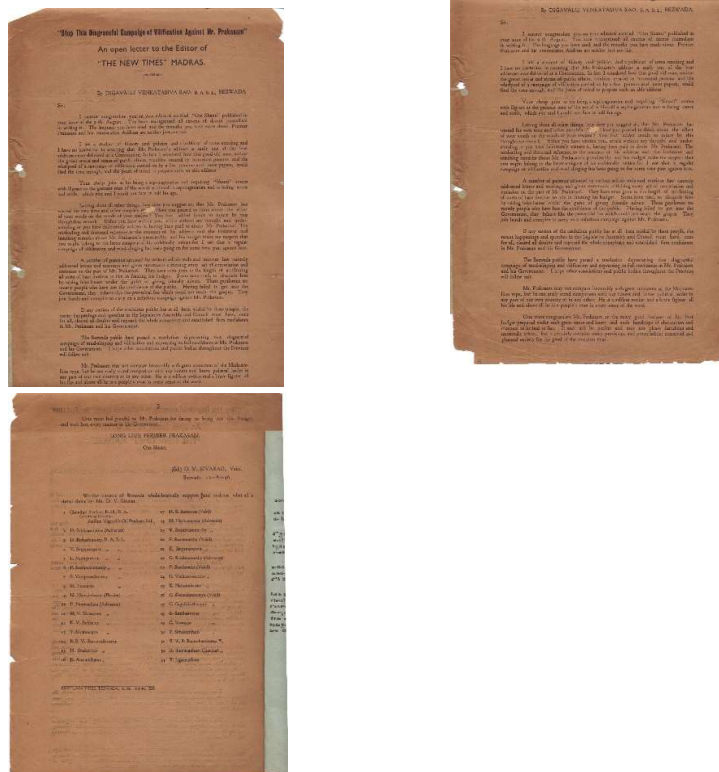
2-6-1946: Goteti Lakshminarayana went to Rajahmundry. He is ill

17-06-1946: చిలకమర్తి వారి మరణం

జ్ఞాపకాలు

12/08/1946: Interim Govt. formed by Jawaharlal Nehru

12/08/1946: My Open Letter to the Editor of New Times (M. Tirumal Rao) protesting against his vituperations against Sri Prakasam in his Editorial. Mr. Prakasam's autobiography is good. Printed copy of [myLetter] was signed by many people and sent to Gandhiji.

20/08/1946: D. Rangayya, District Munsiff given send off. As usual I did not attend.

04/10/1946: Ongole Mail Train disaster. Gangareddi Krishnmurti escapes. Story of San Louis Ray recalled by C.V. Many interesting stories heard. Eg: one man who was sitting was offered a berth above

and dies. The other who came down escapes. One man is found above revitted to the train. Whole family dies but a child survives.

08/10/1946: I warn CV about his ill health and bad digestion. I foretell danger in 5 years.

25/10/1946: Triple tragedy in the house of Sunderasan, Income Tax Officer. His son, daughter and daughter's father-in-law drowned in the river.

05/11/1946: Hindu Moslem tension in Bezawada. Mr. Hakim Saheb junior of Mr. Ali Baig afterwards selected as Dist. Munsiff took prominent part in the procession with violent slogans and green Flags that they will "take Pakistan with the big stick"

1/12/1946: Varanasi Subramanyam goes to AIR, Delhi

Conspiracy against T. Prakasam. He resigns as Premier of Madras. Mr. Ramaswami Reddi sworn in as Premier of Madras

20/12/1946: "Sri Veluri Sivarama Sastri garu tries to answer the charge that he does not move freely with people" (C. V's diary)

Dantu Subbavadhani and Chunduri Reddi group criticized Sastri garu for his aloofness.

Nov-Dec 1946: Article of Veluri Sivarama Sastri garu in Bharathi సంఘము సాహిత్యము. It mentions "Damaged goods" French Drama English Translation read by all of us. It deals with the subject of Syphilis affecting society and progeny.

జ్ఞాపకాలు

---

24 2 1946 ఆంధ్ర పత్రిక ఆదివారం సంచికలో మన తెలంగాణము అనే వ్యాసములు

14 2 1946 దిన పత్రికలో మహమ్మదీయుల నాణెములపైన హైందవ చిహ్నములు శ్రౌందవమ చిహ్నము

28 - 4 1946 భారతీయ ముసల్మానుల వసంతోత్సవము

5 5 46 డి.టో

20 5 1946 భూమి రైతులు

29 9 1946 కాంగ్రెసు పుట్టుక

27 12 1946 మానవ సత్యములు గ్రంథ సమీక్ష

భారతి 1946 డిశంబరు సేలందొరల రాజద్రోహం

1947

26/01/1947: Andhra Patrika reviews my book కథలు గాథలు part 3. It pays high tributes. కథలు గాథలు 3వ భాగము వాణి ప్రెస్సులో ముద్రింపబడినది

31/01/1947: I am elected President of Bar Association, Bezawada

10/02/1947: Letter of Veturi Prabhakara Sastri praising my book కథలు గాథలు.

20/02/1947: Statement of Atlee that Britain will quit not later than June 1948.

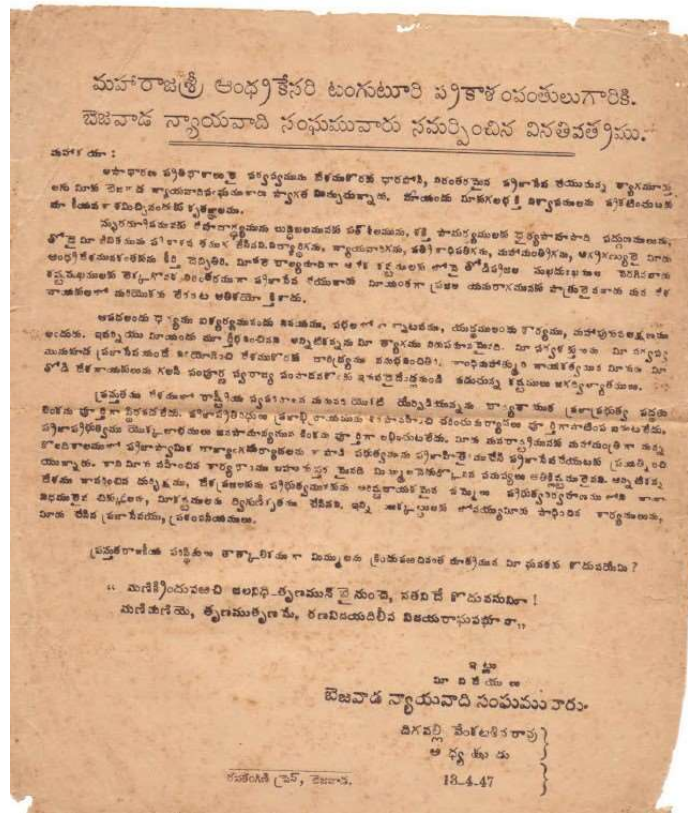
28/03/1947: The Forum of Bar Association formed

01/04/1947 Myself, M/s D. Seshadri Sastri, Kanaka Bapayya interviewed the District Collector and tell him about the discourtesy of Mr,

జ్ఞాపకాలు

Jesudasan, Jt. Magistrate to Mr. P.V. Raghavayya we also tell him that he is corrupt. He promised to transfer him.

13/04/1947: Address presented to Mr. T. Prakasam by the Bar Association at a public meeting where the statue of Subhas Chandra Bose was unveiled by him.

బెజవాడ న్యాయవాది సంఘము వారు 1947సం.లో టంగుటూరి ప్రకాశంగారికి సమర్పించిన వినతి పత్రం.

02/08/1947: Mr. Justice P. Satyanarayana rao thanks member of the Bar in his letter to me on our felicitations on his elevation to the High Court Bench.

18/07/1947: Indian Independence Bill passed by Parliament

15/08/1947: INDIA BECOMES FREE. IT IS SMOOTH CHANGE OVER TO DOMINION STATUS. First Independence Day celebrated by Bezawada Bar on a very grand scale. Portraits of Gandhiji, Subhas Chandra Bose, Vallabhai Patel unveiled by Musthi Lakshminarayana and other Political sufferers. Mr. Ali Raza sub-judge does not come out of his chambers at all! This sub-judge is a bigot. He said "a Musalman does not tell lies"! He was transferred soon after.

28/08/1947: Sri Konda Venkatappayya garu presented me with his Satakam on Lord Sri Venkateswara.

11/09/1947: I drafted the election manifesto of Dr. Sarma in municipal election.

11/09/1947: I wrote an introduction to the third edition of Life of Sivaji by late Komarraju Lakshman Rao pantulu garu

12/10/1947: Nehru lays down policy of a Secular State.

17/10/1947: Sub-judges invite me to a Tea Party they gave to the District Judge, Mr. K.V.L Narasimhaiah. The District Judge and I had interesting conversation about the Bar Association. He was smarting that the Bar association did not give a tea party to him. Mr. D.R. Venkatesa Iyer Principal sub judge, Mr. B. Ch. Narayana Murthi, Additional sub judge, Mr. S. NayayanaRao District Munsiff.

08/12/1947: Letter of Mr. Varanasi Subrahmanyam AIR, Delhi saying that Prof. N.G. Ranga President of Andhra Provincial Congress Committee has constituted a Technical Terms Committee with me as its President and asking me to accept it.

23/12/1947: "The Bar Day" celebrations on a grand scale.

April 1947: The District Collector sent for me and C. Venkatappayya separately and asked us about the incident at the meeting where Sri T. Prakasam unveiled a statue of Subhas Chandra Bose whether there was a lathi charge etc. he said that both parties suggested our name as impartial witnesses this really gratifying.

MUSINGS: Messers Kanaka Bapaiah, K. VenkataRao, Mudunuri Seshagirirao who have been great loyalists during British regime became advisers of Congress Ministers and got jobs. Poor Mr. Turlapati Venkateswararao⁶⁶ sells his soul for a mess of pottage of Public Prosecuting. He becomes a great advisor of Mr. K V L Narasimham, District Judge , Krishna of whom we heard so many stories. I did not give tea party to Mr. Narasimham on any of the three occasions he came to Bezawada while I was President of the Bar Association. But I attended the tea party given by the judicial officers. His talk revealed that he felt very keenly about my not giving him tea party. When he shook hands with me he said " I thought your heart is as cold as your hand"! My hands perspire and so are generally cold. He said he wanted to see the Chambers of the Bar but the Association premises was closed. I said each time you came it was a holiday.

మా కొద్దీ తెల్ల దొరతనం అనే దేశభక్తి గీతం రచించిన శ్రీ గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ గారు బెజవాడ వచ్చారు. పిల్ల పెళ్ళి కావాలి. డబ్బు లేదు. దారిద్ర్యం. నేను వెంకటప్పయ్య కలిసి చందావేసి, బార్ యసోసియేషన్ నుంచి చందా ప్రోగు చేసి రూ 120/- యిచ్చాము. మన యింట్లో భోజనం చేశారు. ఆయన పాటలు కొన్ని వ్రాసుకున్నాను.

---

⁶⁶ Advocate in Vijayawada.

15. 1947-48 Work as President of Bezawada Bar Association

1922 సం.నుండి న్యాయవాదిగనూ, 1947 లో న్యాయవాదుల సంఘాధ్యక్షునిగా చేసిన ప్రజాసేవ చెప్పబడింది.

సం.

.....

I wrote to the District Collector and Tahesildar about the scarcity of court fee stamps in the town and asked them to see that adequate supply is made. The pleaders's clerks had complained to me that many abuses were being committed on account of this scarcity.

17/02/1947: I wrote to the commissioner of Municipality about the nuisance caused to the advocates, officers and the public who pass through the road leading to the Courts on eastern side of the Municipal High school by stacking night soil in the N.E corner.

18/03/1947: The Health Officer at first denied the stacking of the offal there.

19/03/1947: I sent strong protest letter that he is denying a fact seen and felt every day by the people concerned. I warned that this will be brought to the notice of the Higher authorities. Copy to Director of Public health sent on 27/03/1947

29/08/1947: The sub assistant Registrar of the High Court Madras wrote a letter to the District Judge Krishna and President Bar association, Bezawada communicating the order of the Government sanctioning a water man at Bezawada and Masulipatnam from 1st Marth to 31st August each year. This is the result of a long correspondence carried on by me with the High Court. The Distict

Judge who was at first unsympathetic with my views later on asked for the same facility to be exented to Masulipatnam.

15/08/1947: The Independence Day was celebrated on a grand scale. Flag hoisting was done by me. Portraits of National leaders were unveiled by Political sufferers including Mushti Lakshminarayana and a pleader's clerk. All parties including the groups in the Congress were invited. Christians and Muslmans were also invited. Mr. Ali Raza Baig, subjudge remained in his chamber and did not come out even once! Music was played on loud speakers. A grand tea party was arranged on a large scale with many courses of menu. I got prepared చక్రపొంగలి. The arrangements were done well as all members heartily cooperated. Court clerks and other officers participated.

I wrote to the Hindu about the impropriety of continuing portraits of British Royal family in the Court Halls even after independence and suggested a new coat of arms with our flags be exhibited in Court and offices. It was published on 07/08/1947.

I met Mr. Gonella Krishna Murthy, 1st Class Magistrate and warned him about holding Courts late in to the evening. Mr. Vittal rao and others complained to me about it. Mr. Krishnamurthy promised to adjourn cases which were not taken up before 5 PM.

09/09/1947: Letter of the President of Bar Association to the District Magistrate about the irregular timings of holding court adopted by the sub collector. His holding Court at his bungalow and in Chambers instead of holding it openly in the Court Hall and consequent inconvenience felt by the member of the Bar and the litigant public.

The Sub collector wrote a letter to the President of Bar Association asking for cooperation and promsing to cooperate and inviting that President to meet him to discuss the matters.

25/09/1947: I met Mr. R.C.Joshi ICS, Sub collector and discussed matters. A detailed minutes were prepared by the Secretary Bar Association about the interview and placed in the records of the Bar Association. I discussed all matters with R.C.Joshi. He said nobody talked to me like this before. I said that is because they have work before you every day and I have no work. I told him that his clerk was changing the dates of BRC posting at his pleasure. He promised to set right the irregularities. He told me about his own difficulties especially about the interference by Congress leaders in administrative matters. I said you belong to the ICS, you ought to know how to deal with these political leaders.

20/01/1947: I wrote a letter to the Editor of the Hindu about interference of Congressmen. It was published.

I prepared a Register of Lawyers who practiced in Bezawada up to date. The Forum suggested maintenance of a fair Register. This Register is preserved.

Ocotber 1947: The Forum of the Bar rescheduled as follows "in view of India having attained independence this meeting of the Bezawada Bar Association feels the necessity to have an opportunity for all members of the Bar and the Judiciary to have Social Contacts including themselves and the public as far as practicable in view of the new set up in the country. The Forum resolved to celebrate and commemorate the inauguration of the Bar Association and suggested that the Governing Body may organize the celebrations of Bar Day in December every year.

17/10/1947: The sub judges Mr. D.R. Venkatesh Iyer and BCh. Narayana murthi invited me for tea to meet the District Judge Mr. K.V.L. Narasimham. I did not give him a party on any of the three occasions

he came to inspect the Courts. He felt about it and expressed it in his talk. We had frank discurssons on various subjects

23/12/1947: the Bar Association Day was celebrated. Judicial officers in the district were invited. Letter were sent. The District Judge Krisha did not come. Mr. T.V. Rao Bar at Law said how can he come unless he is personally invited? I retorted "it is high time Moghul traditions are given up" there was a scene when we exchanged hot words in the Museum Hall before the function commenced. The party was a grand success. Variety entertainment. A farce when put on records. Music and poems. Tea party. The function took place in Museum Hall.

కుందూరి వెంకటరత్నం⁶⁷గారా సంవత్సరం లో చని పోయిరి కొద్దిరోజుల క్రితం.

1948

16/01/1948: Vijaya Vani inaugurated (Mallela Sriramamurti Edited it)

18/04/1948: K.M. Munshi⁶⁸ came to Bezawada after visiting borders. Mr. Kaleswara rao asked me if I could arrange a party in his honour. I said I can not foot the bill for Congressmen.

19/01/1948: T.V.S. Chalapathirao gave dinner in his honour (of Munishi). I did not attend. Evening N.G. Ranga's dinner party, I did not attend.

20/01/1948: My letter to the Hindu regarding intereferance of Congressmen in day-to-day administration was complained of by Desabhakta Konda Venkatappayya. I mentioned the complaint of Mr. R.C. Joshi, (sub collector), it was published.

---

⁶⁷ కుందూరి వెంకట రత్నం గారు 1911నంలో రాజమండ్రి స్కూలులో ఉపాధ్యాయుడుగా నుండిరి. వారి కుమారుడు కుందూరి ఈశ్వరదత్తు జర్నలిస్టుగా Twentieth Century అనే మాస పత్రిక సంపాదకుడు. చూ. జ్ఞాపకాలు 1వభాగము పుట42-43

⁶⁸ 1948లో కాంగ్రెస్కు నేత

30/01/1948: Gandhiji shot dead in the evening at the prayer meeting in Delhi by.V. Godse

15/03/1948: Myself and Dr. Sarma saw Sri Chellpilla Venkata Sastri garu. Had a long talk.

09-04-1948: Mr. D.R. Venkatesa Iyer, Sub-Judge appreciated my argument as against the opinion of finger print expert Mr. B.R. Dixit of Nagapur in O.S 12/44 in para 31 to 44 judgement reported his opinion. He praised me before Mr. B.Ch. Narayana Murthy, the additional sub-judge and told him that my study of the subject was remarkable. The other lawyers who appeared also appreciated and complimented me. (Mr. D.S. Sastry began to take my advises in his cases)

09/05/1948: My protest about Police bandobust to V.I. Ps and the inconvenience caused to the public sent to the Inspector General of Police. It was published in Andhra Patrika and Indian Express on 27/04/1948⁶⁹. This is a sequel to the inconvenience caused while my sister was being carried in ambulance to Railway Station. The Police S.I. Mr. Khambhammettu Ramana Rao obstructed. I have heard that he has been asked for explanation after I wrote a letter to Sri Omandur Ramaswami Reddiar⁷⁰ on 17.05.1948 again.

07/08/1947: My letter to the Hindu⁷¹ as President of Bar Association about the impropriety of continuing only the photo of British Royal family in the courts and suggesting a new coat of arms with two flags crosswise be placed in Courts and other offices.

18/09/1948: Police action in Hyderabad.

25/09/1947: My interview with R.C. Joshi I C.S. the Sub collector, about the irregularities in his office.

---

⁶⁹ ఈ లేఖకు అసలు ప్రతి, నకలు ఈ సంపుటి పుట 287లో జతచేయబడినది.

⁷⁰ కాంగ్రెసు నేత. మద్రాసు ప్రెసిడెంసీ ప్రధాన మంత్రి

⁷¹ ఈ లేఖ అసలు ప్రతి, నకలు ఈ సంపుటి పుట 283లో జతచేయబడినది.

16. 1947-57 దశాబ్దపు సాహిత్య కృషి, విశేషాలు

1947 January భారతి , సేలం దొరలు అణచిన రాజద్రోహం

05/01/1947: ఆంధ్ర పత్రిక ఆదివారం సంచికలో కంపెనీ సర్కారు శీర్షిక వ్యాసాలు

12/01/1947: -do-

26/02/1947: -do

16/02/1947:-do-

23/02/1947: భారతీయులు ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమును హర్షించారా

02/03/1947: 1857 పూర్వపు తిరగుబాటు

09/07/1947: సిపాయిల విప్లవాంతరం వచ్చిన మార్పు

16/03/1947: భారతీయ మత సంఘ సంస్కరణోద్యమము

12/10/1947: ఆంధ్ర సంస్కృతిని విడదీయు రాష్ట్రమెందుకు

19/10/1947: ఆంధ్ర సంస్కృతిని విడదీయ రాష్ట్రమెందుకు

1947—: కథలు గాథలు నాలుగవ భాగం ముద్రణ

ఆంధ్రపత్రిక సచిత్ర వార పత్రిక లో:

05/05/1948: మద్రాసు మహా జనసభ

12/05/1948: -do-----పార్లమెంటు సభ్యుల భాద్యతలు

26/05/1948: ప్రజాప్రభుత్వ మంత్రుల కర్తవ్యాలు

09/06/1948: విద్యావిధానము విజ్ఞానవ్యాపకం

ఆంధ్రపత్రిక దిన పత్రిక

జ్ఞాపకాలు

09/05/1948: పోలీసుల బందోబస్తులు మంత్రిల రాకపోకలు

15/08/1948: రాజ భాష హిందీ యైనా ఇంగ్లీషును ఉపేక్షించరాదు

31/03/1949: Doctor Sarma comes with an idea of honouring Sri Challapilla Venkata Sastri garu with the title of ఆస్థాన కవి

20/07/1949: Akkiraju Chandra Mouli Kavi⁷² gives readings from his poetical works. He appreciated my Kathalu gathalu.

Do I really deserve such high praise!

24/02/1949: My article in ఆంధ్ర పత్రిక, ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యుల రాజ్యాంగ భారత విమర్శ

6-8-1949: I went to Madras to examine Sri. C. Narasimham Commissioner of Madras Corporation as a witness in OS98/48 Sub Court Bezawada Municipal Markets suit in which I am the senior Special Counsel appointed by the Council.

26/11/1949: New Constitution adopted by Constituent Assembly

1950

15/02/1950: Sathavadhani Chellapilla Venkata Sastri garu died. We all attended the funeral (మహా శివరాత్రి)

25/02/1950: Sastriaya Paribhasha Kosa of Maharathi Kosa Mandal LTD Poona 630 pp Rs45/- mentions my Dictionary of Technical terms.

14/04/1950: Dr. Sarma garu struck down with paralysis

09/10/1950: Mr. Vissa Apparao presents me with Kshetravya padamulu

---

⁷² ఈ కవిగారు శివరావుగారిమీద వ్రాసిన పద్యం ఈ సంపుటి 259వ పుటలో ప్రకటించబడినది.

జ్ఞాపకాలు

13/10/1950: C. Venkatappayya disappeared from the morning of 12.10.1950: his body was found in Ryvis Canal near Gudlavalleru (Komati gunta lock) we all go and got the body and cremate it at Bezawada

B.Ch. Narayana Murti, Adl Sub Judge Bezawada. He referred to CV and me in his talks with lawyers in Court.

15/12/1950: Vallabhai Patel died.

1951

07/02/1951: Letter of B.P. Ananda Rao ⁷³ from Mathura. He is recovering from the affect of the serious accident. He heard my broadcast on Krishna Devaraya on A.I.R 06/02/1951 very clearly as if from the next room.

23-08-1951 తేదీన చెరుకుపల్లి బుచ్చిరామయ్య⁷⁴గారు నూజివీడు నుండి వ్రాసిన ఉత్తరములో "మీ పిల్లల క్షేమం వ్రాయవలెను. నీ ఆరోగ్యమెట్లున్నది? మా కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటకై నీవు చేయు శ్రమ అపారమైనది. ప్రత్యుపకారము చేయుటకు మేము అసమర్థులము. భగవంతుడు రక్షించుగాత యని ప్రార్థించుచున్నాను" అని వ్రాసిరి

1952

1st General election in India

22/09/1952: Adivi Bapiraju ⁷⁵ died at Madras. Adavi Bapiraju was a good friend of mine. He used to meet me when he came Bezawada.

---

⁷³ Major. B.P. Anandarao (1912-1957) He worked in Indian Army in Artillery div. He is nephew of my father(son of Boddapati Purnaiah)

⁷⁴ బుచ్చి రామయ్య గారు చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య గారి తండ్రి. వెంకటప్పయ్య 1950 లో చనిపోయినాక మా నాన్నగారు వారి కుటుంబ క్షేమం కోసం కృషి చేసేవారు.

⁷⁵ అడవి బాపిరాజు గారు నాన్నగారి బాల్యమిత్రుడు. చూ జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 88-94.

We were friends as boys at Kovvuru and students in Rajahmundry. He was also good friend of Cherukupalli Venkatappayya and Sri Veluri Satyanarayana and Mushti Lakshminaryana, our mutual friends. I lent him ఆంధ్రుల చరిత్ర and other books when he was writing a novel.

03/10/1952: Mr. K. Raja Iyer came in the case of Badigi Seshagiri rao (Sub Court appeal). Uppuluri Satyanarayana garu Sub judge. Advocate C. Rajagopala Chari gave dinner in the evening. Raja Iyer invited. I attended.

15/12/1952: Potti Sriramulu died at Madras. Rioting and looting after death of Potti Sreeramulu. Jawaharlal Nehru announced establishment of Andhra State. Sanjeeva Reddy realized that he cannot beat Prakasam who was leader of PSP. He became leader. He wanted to make Ranga a Minister but he did not come. He started KLP

24/12/1952: రామమోహన గ్రంథాలయము లో తిరుపతి శాస్త్రి గారి చిత్ర పఠం వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి ఉపన్యాసము.

The Khosala Committee appointed in Dec 1951 came to Bezawada during the early part of the year in connection with the enquiry regarding Krishna River project. Dr. K.L Rao advised us to present memorandum on behalf of the Bar Association advocating the Nandi Konda project. I drafted the memorandum

1953

Scholar, Editor, Historian Suravaram Pratapa Reddy garu died. Wrote letter

జ్ఞాపకాలు

17/06/1953: Dr. Sarma⁷⁶ garu died of heart attack. Dr. Ghantasala Seetharama Sarma garu L.C.P. &S was a close friend of mine from 1923

16/10/1953: My talk on National Flag, AIR, Bezawada studio.

01/10/1953: Andhra State inaugurated. Celebrations at Kurnool

09/12/1953: I wrote introduction to the 4th Edition of Sivaji written by Komarraju Lakshmanrao garu at the request of Vinayaka Rao⁷⁷.

N.B: Mr. Cherukuvada Venkata Narasimharao⁷⁸ garu did not get invitation of Andhra State inauguration. This is a pointer to mismanagement of the celebrations.

Mr. N.V.L. Narasimha rao MA, LLB was appointed Temporary speaker in Andhra State Assembly. He addressed the members for one hour about their responsibilities, a new precedent created.

ప్రగడకోట M.L.A జైలులోనున్నాడు అతనిని శాసన సభకు రప్పించక పోతే సభకు వాయిదా వేస్తానని NVL ...

హైకోర్టును విశాఖపట్టంలో పెట్టడానికి Minister తెన్నేటి తీర్మానం వుంచగా, NVL అసెంబ్లీలో గుంటూరులో వుంచడానికి తీర్మానం చేశాడు. వావిలాల తాత్కాలికంగా అని సవరణ చేశాడు

వేసవికాలంలో అసెంబ్లీ విశాఖలో సమావేశం .....తెన్నేటి ఏర్పాటు చేశాడు. ప్రభాకర పట్టాభి రామారావు ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ చట్టంలో కొన్ని మార్పులు చేస్తూ తీర్మానం ప్రవేశపెడితే NVL గవర్నరు బదులు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిని Chancellor గా నియమించటానికి సవరణ తీర్మానం .....

---

⁷⁶ డా. ఘంటసాల సీతారామ శర్మ . విజయవాడలో ప్రముఖ వైద్యులు, కాంగ్రెస్సు నేత. చూ జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 94, 99

⁷⁷ లక్ష్మణరావు గారి కుమారుడు (డా. కొమర్రాజు అచ్యుతాంబ గారి తమ్ముడు)

⁷⁸ చెరుకువాడ వెంకట నరసింహం (1187-1964) స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు. కాంగ్రెస్సు కార్య కర్త, కృష్ణాపత్రిక సంపాదకుడు

1954

కోక సుబ్బారావు ఆంధ్రరాష్ట్ర హైకోర్టు. గుంటూరులో జిల్లాకోర్టు బిల్డింగులో

12/01/1954: Sri B. Jaganadha Das⁷⁹ thanks me for the books sent by me and recalls our association in national movement.

04-04-1954 జయ సంవత్సరాది

---

⁷⁹ జగన్నాథ దాస్ మద్రాసులో న్యాయవాది, . కాంగ్రెస్ కార్యకర్తగా జాతీయ ఉద్యమాలలో కృషి. ఒరిస్సా హైకోర్టు న్యాయమూర్తి.

17. బెజవాడ మునిసిపాలిటీ

Bezawada Municipality elections in 1922 Congress party war

Dr. D.S. Ramachandra Rao, Chairman till 20/05/1925

Kaleswararao 23/04/1925 to 31/10/1927 and 02/11/1927- He went to jail in 1930 May

C.K Reddi Chairman till 01/12/1931

Kowtha Subbarao 10/12/31 -- 10/12/32

E C Wood incharge 11/02/32—22/12/1932

Mahaboob Ali Baig 23/12/32-25/04/33

B. Audi Seshaiay Special Officer 25/04/33-25/04/35

Kowtha Subbarao 10/05/35-17/11/36

Kakaraparthi Bhavannarayana 14/12/36-31/03/38

C. Rajgopala chari 01/06/1938-Oct1942

Municipal Council superceded October 1942

Dr. Govindarajulu chairman nominated to Council 1943-1947

Elections 1947

Dr.T.V. S. Chalapathi Rao 1947-1955 August

Andhra State inaugurated:01/10/1953

High Court established in Guntur on 05/07/1954

జ్ఞాపకాలు

Oct.1954 'The National Insignia' contained in my broadcast was published by G.V. Subbarao garu

1955

1955: Prakasam ministry was defeated in Andhra Assembly was dissolved for general election President Rule. Trivedi Governor. Nagarjuna Sagar inauagurated

New Assembly. Gopala Reddi CM. Sanjeeva Reddi Deputy CM Kala Venkata Rao made member out of fear that he would bring trouble.

25/03/1955: సంవత్సరాది AIR Symposium వాడుక భాష. The gentleman talked at random and condemned News paper Telugu (విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి విమర్శ)

03/09/1955: Sangrah Andhra Vignana Kosa Samithi Hyderabad sends me prospectus and asks for my suggestions. Mr. Buchiramayyagaru writes about the changes that occurred in సంధ్యావందనము

16/08/1955: letter of Kaleswararao garu asking me to send the memorandum of Vislandra Mahasabha with my remarks.

I sent a protest letter to the AIR about the word Sri not being used by the announcer introducing Sri Vissa Apparao garu. When there was no reply I sent a letter on 12/04/1955 that if I do not get a reply within 24 hours I will complain to the Director General. The AIR sent a reply saying that the word Sri was being used once in announcing. This is false. The other friends also heard this. The announcer however used Sri to Gopala Reddi thrice!

05/09/1955: History and Political Association SRR College inaugural address

జ్ఞాపకాలు

1956 /1957 భాస్కర రాజు గారు సబ్ జడ్జి. ఆయన గూర్చి.బొమ్మల బస్టీ లో విమర్శ

11/02/1956: my long complaint to AIR about their staff Bezawada Station arrogance, ignorance and discourtesy. I cancel my programme

13/02/1956: Mr. G.P.S. Nair, Asst Station Director, AIR comes to my house and explains and tries to pacify me

06/02/1956 and 09/02/1956 High Court appeal arguments at Guntur

13/02/1956: The reply of AIR

14/02/1956: My rejoinder to AIR Station Director's letter

23/02/1956: Judgement in AS 227/56 High Court on Appeal⁸⁰ from OS65/47 Sub Court Rajahmundry in my favour. Mr. Kanda Bhima Sankaram and Satyanarayana Raju JJ

28/03/1956: Letter from the Director General of Broad Casting.

శ్రీ వాసిరెడ్డి సదాశివేశ్వర ప్రసాద్ , జయంతిపురం జమీందారు గారు mentions me in his గీతామృతం

08/03/1956: Long letter of Sri Pranavananda Swami of Manasa Sarovar and Mount Kailas from Lucknow

28/04/1956: Dr Subbarao⁸¹, my brother's 2nd son, Director of Public Health died in train at Sulurpet

---

⁸⁰ ఈ కోర్టు వ్యవహారం నాన్నగారి సొంత వ్యాజ్య వ్యవహారం. వీరు మైనరుగానుండగా వారి మతానుసారా భూములకు వారసుడు. ఆ భూములను వారి తల్లి గారు విక్రయించిరి. తల్లి గారు మరణానంతరం 1948 సం లో నాన్నగారు రాజమండ్రి కోర్టులో వ్యాజ్యం వేసినారు. అందు ప్రతివాదులు సుప్రీంకోర్టు దాకా అప్పీలు చేసిరి. కాని మూడు కోర్టులలో తీర్పులు నాన్న గారికే అనుకూలముగా వెలువడినవి.

⁸¹ Dr. Digavalli Subbarao MBBS., MPH(HARVARD) (1899-1956). Brother's son of Siva rao garu. He was Director of Public Health in Composite Madras State. Died untimely in the year 1956.

జ్ఞాపకాలు

29/04/1956: We went to Madras for his cremation.

28/06/1956: Mr. K. Lakshmiranjanam M.A, of Hyderabad former Head of Telugu, Osmania University wrote to me praising my article on Andhra History from 1675 to 1900 and asked me to write another article upto date

11/07/1956: Prattipati Satyanarayana Member of Law Commission addressed our Bar association.

01/11/1956: Andhra Pradesh inaugurated

ఆంధ్ర పత్రికలో నా వ్యాసము ప్రకటితము.

18. BEZAWADA COURT, SUBJUDGES AND DISTRICT MUNSIFFS

Succession of Sub judges in Bezawada:

K. Sambasivarao , Nandigama,Singaraju Subbarao ,T. Bhujanga rao, G. R Subbaraya Iyer, L. Narayan Iyer, T. Bhujangarao, C.V. Sampath, Iyengar (Principal) Kota Narasimhama, L Narayana Iyer, K.L Venkat Rao, T. Sama Rao, P Rangaswami Iyer, C.R Krishna rao, N.S. Varadachari, R Vembu Iyer, P. Rajagopalachari, N Balarama murthi, Bailey GopalaKrishnayya, N.S Narasimham, Kumaraswami Iyer

19. గ్లాసరి కమిటీ - ఇతర విశేషాలు

1959సం. లో అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన సభ స్పీకరు గానుండగా పారిభాషిక పదకోశము తెలుగులో సమకూర్చుటకు ఒక సభ మైదరాబాదులోను, రెండు మూడు ఉప సభలు ఇతర పట్టణములోను నియమించిరి. విజయవాడ ఉప సభను మొదట విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి అధ్యక్షతను, శివరావు గారు కార్య నిర్వాహకునిగను నియమించిరి. తదుపరిగా శివరావుగారిచే అధ్యక్షనిగాచేసి సభ్యులను చాలమందిని తగ్గించిరి. ఈ కమిటీ దాదాపు 2 సం. కొనసాగింది. అనుబంధము 6 లో నాన్నగారు సభ్యుడుగా నుండిన ఇతర సంఘముల సమాచారం కూడా ఈ గ్లాసరి సంఘముతో పాటు జతచేయబడినది. ఇచ్చట దినచర్య పుస్తకములో గ్లాసరి కమిటీకి సంబంధించిన రోజువారీగా వ్రాసిన సంగతులు (జనవరి 1957 నుండి 26-02-1962 వరకు) అనుబంధము 6 లో సింహాలోకనంగా చేర్చ బడినవి.

సం.

January 1957: Dr. D.S. Ramachandra Rao presented me his biography of Dhanwada Anantham, his father.

27/04/1957: Dinner party in the house of Dr. Komarraju Atchamamba. Justice P.V. Rajamannar, Justice Kanda Bhimasankarm, Mr. Narla Venkateswara rao and others attended. Mr. Chedalavada Pitchaiah who quarreled with me in 1944 for wrting "Commrade Veeresalingam" was a prominent figure. He accosted me. He is a great congressman now. He induced Mr. Rajamannar to preside over Arunodaya Natya mandali annual celebrataions. Pitchayya is not in good books of Congress masters.

31/12/1957: 2nd meeting of the Glossasry Committee at Hyderabad in the Committee room of Assembly

September 1957: The Visalandhra Publishing House published my 1857 పూర్వరంగములు. Mr Kambhampati Satyanarayana M.A. successfully pleaded with me to allow them to bring out one edition on condition of paying 15% royalty on sales and they're not adding anything to the text.

Mr. A. Kaleswara rao pantulu garu met me at my residence at 7 PM and requested me to serve on a committee of translating technical terms which he wished to constitute as speaker of the Andhra Pradesh Legislative assembly. I agreed. I have afterwards come to know that all most all persons to whom he wrote his intentions of establishing a committee suggested my name. Messrs Gidugu Seethapathi, Narla Venkateswararao, Mallampalli Somasekhara Sarma told me that they have witten to Kaleswararao garu to include my name in view of my work in 1934.

Mr. Tripuraneni Venkateswara Rao and Raghavarao(రామమోనరావు) of Navodaya Publishing house asked me to allow them to publish one edition each of three of my small books; Sanyasula Swatantra samaramulu, Adimanasvasula Yudhamulu and Madhura Naiks. He agreed to pay Rs1-4-0 per printed page.

Mr. Katuri Venkateswara came with Namasivayya garu and requested me to give him some of the articles for Krishna Patrka which is being edited by Katuri

06/10/1957: I received a formal invitation to accept membership of Glossary Committee of Andhra Pradesh Legislature.

09/11/1957: Dr.T.V.S. Chalapathirao garu took me to Hyderabad in his car at 10 PM. The Commissioner of Bezawada Municipality having sent me a letter requesting me to go to Hyderabad and instruct Mr. Kutti Krishna Menon in the Municipal Market Appeal in the High Court. On account of the interruption of Railway communication. Mr Menon did not come.

12/11/1957: Met Mr. Kaleswara rao garu, Speaker. He took me to the Assembly at 8 AM and sent me back in his car to my residence.

13/11/1957: Saw the District Court of Secunderabad work

14/11/1957: Retuned to Bezawada by car at 9.30 AM with Dr. T.V.S. Chalapathirao and attended court at 11.30 AM

31/11/1957: Went to Hyderabad to attend the first meeting of the Glossary committee

01.12.1957: సన్యాసుల స్వాతంత్ర్య సమరం published

Mr. Kaleswara rao took me to Nizamabad in his car 8 A.M. His son Mr.Mohan rao also accompanied us. Mr. A.K R was to open the science section of the College. He introduced me to the Collector and all the important people there as his friend. We had a grand dinner with ..... AKR discussed many things with me

02/12/1957: attended the inaugural meeting of the Glossary committee in the committee room of Legislative Assembly. I gave a written note on the various attempt at compiling glossaries in other parts of the Country and in our own province. Mr. G.V Chowdari Secretary got it cyclostyled immediately and circulated it among the members. As Mr AKR showed respect to me others also respected me

31/12/1957: 2nd meeting of the Glossary Committee at Hyderabad in the Committee room of Assembly

2-01-1958: 3rd meeting of Glossary Committee in the committee room of assembly.

04/01/1958: A sub committee was constituted with myself as convenor and Mr. Viswanadha Satyanarayana as President at Bezawada. Mr. Katuri Venkateswararao, Kuruganti Seethramayya, Kappagantula Lakshmana Sastri and Mr. Garikipati Krishna Murthy coopted as

members of the Committee. The last named gentleman was co-opted at my instance as I expected that he will be useful.

8/01/1958: Mr. A. Kaleswararao garu inaugurated the glossary sub committee at my residence at Bezawada. Mr. Viswandaha Satyanarayana and M.R. Apparao MLA attended. Proceedings are reported in Andhra Prabha. Mr. G.V. Raghavacharylu is appointed as Typist and clerk on Rs80/- per month.

04/02/1958: Hyderabad

05. 06,07 February 1958 : at Hyderabad

08/02/1958: Tea Party at 5.30 p.m at the house of Nawab Jung Bahadur, Begumpeta. He is member of our Committee. His house is beautifully located. It is an old house in a 6 acre (plot) overlooking Musi

10/02/58: Hyderabad

14/02/1958: My birthday of 60th year goes unnoticed.

15/02/1958: Sub Committee at Bezawada

01/03/1958: The sub committee of Kolavenu Rama Koteswararao is dissolved and amalgamated with our committee.

10/03/1958: Mr. Viswanadha Satyanarayana created a scene. He began to suggest strange words and equivalents for English terms. He laughed at lawyers and courts. In spite of ten definitions in the contract act he maintains that "consideration means విచారణ" Mr. Khambampati Satyanarayana recorded the absurd suggestion.

జ్ఞాపకాలు

11/03/1958: On my strong protest regarding his behavior and my threatening to forward the record to Hyderabad Mr. Viswanadha Satyanaraya aplogised to me.

13/03/1958: Mr. Nalluri Papayya garu died at 4 P.M at Patamata. I visited his house.

20/04/1958: Andhra Patrika reviewed my 1857 పూర్వరంగములు favourably.

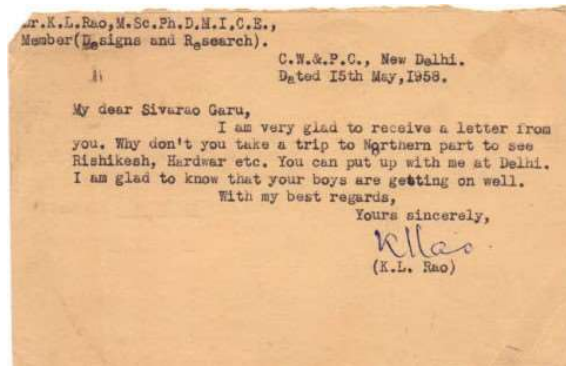
04/05/1958: I went to Hyderabad

05/05/1958: 11th sitting of Glossary committee

06/05/1958: 12th sitting. Editorial Committee was constituted to meet on 19th

18/05/1958: Editorial Committee meeting at 3.30 PM

Dr. K.L Rao designs and research C.W& P.C, New Delhi writes to me to come and stay with him

20/05/1958: Editorial Committee meets today

21/07/1958: Hyderabad, 14th sittings of Main Committee.

జ్ఞాపకాలు

N.B: Scene with A. Kaleswararao. He comes to my house and apologises to continue as member and work

20-07-58 to 25-07-58: In Hyderabad

25-07-58 18th sitting. Adjourned sine die

August 1958: ఆదివాసుల యుద్ధములు published

29/09/1958: సంగ్రహ ఆంధ్ర విజ్ఞాన కోశ సమితి sends me MO for Rs85.65 towards remuneration of my articles on History of Andhra Desa 1675 -1956

October 1958: Mr. S.N. Murthi transferred from Bombay to Madras as Station Director calls at my house. I told him all about Vijayawada Station. He felt sorry.

11/12/1958: I got invitation to attend a meeting in the Chambers of the Honourable Speaker Mr.A.K.R on 14/12/1958 for the formation of the Telugu Acadaemy of History and Science.

14/12/1958: The Glossary Committee is reconstituted with 14 members. The old Committee is dissolved. I and Mr. G. Krishna Murti are renominated as members. Myself and my wife start for Hyderabad by the night fast passenger. It is three hours late. Prof. Rallabandi Subbarao of Rajahmundry was travelling by the same train and accosted me.

13/12/1958: Arrival at Hyderabad at 2 P.M

14/12/1958: Went to the house of Kaleswra rao. He discussed with me about many matters. He took me to the Assembly at 3 PM. The History Academy is reformed and I am recommended as member of the Governing Council and Editorial Committee. Rallabandi Subbarao,

జ్ఞాపకాలు

Mallampalli Somasekshara Sarma, A. K. R as president, P. Sreenivasachar as Secretary.

15/12/1958: Hyderabad

24/12/1958: Received letter from Secretary Reception committee, Theosophical Conference, Hyderabad requesting me to send a life sketch of Tallapragada Subbarao garu

30/12/1958: Mr. Kaleswara rao at Guest House, Bezawada. He came to me and discussed about the publications of Academy.

1959

23/01/1959: Bar Association Election held at 2.30 PM. After election I addressed the members of the Bar about our duties and responsibilities and privileges as enlightened sections of public. I deplored that we are not doing our duty. I criticized the behavior of Mr. Nedunuri Venkateswara rao 2nd Addl sub-judge in insulting Mr. M. Koteswararao a respected member of our Bar by saying his arguments are more appropriate in lecture to Law College students and his... aside to Mr. Seshadri Sastri whether Mr MKR borrowed his notes for arguments. Many members congratulated me for my bold attack and remarks in the meeting.

07/02/1959: I left for Hyderabad to attend the meeting of the glossary committee and stayed there til 11/02/1959. I am nominated hairman of the Bezawada sub committee. Mr. Garikipati Krishna Murty, Kamambhapati Satyanarana and P Ramaswami Naidu the other members.

10/02/1959: Met Mr. Prattipati Satynarayana⁸² at Domalguda. He studied the records in my Supreme Court appeal⁸³ and said it is difficult case and asked me to engage A.V.Viswanadha Sastry. He gave me coffee and enquired about Ratnam.

15/02/1959: Glossary sub committee meets at Bezawada at my house at 8 am and commences work.

01/03/1959: Advance copy of the auto biography of A.Kaleswara rao was given to me by Mr. Gadde Lingayya Chowdari Adarsha Grandha mandali. It is to be released on 05/03/1959. There he mentions my services to the national movements and my books.

23/06/1959: Left for Hyderabad by bus at 2 PM 21/08/1959: African Nationalism written by me is published by the Academy of History and Science at Hyderabad

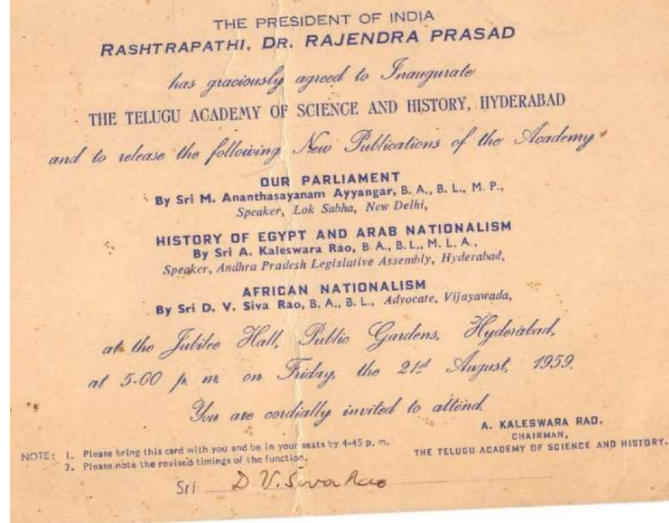
---

⁸² Justice Prattipati Satyanarayana, retired judge of Supreme Court, father's friend. He is consulted in a pending case in the Supreme Court related to father's ancestral property.

⁸³ ఈ సుప్రీంకోర్టు అప్పీలు నాన్నగారి స్వంత వ్యవహారం. ఇంతకు ముందు పుటలలో (122) పుట) పూట్ నోట్ లో వివరించబడినది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టు, తరువాత సుప్రీం కోర్టు లలో ప్రతివాదులు చేసిన అప్పీలు నోగలేదు.

జ్ఞాపకాలు

Inauguration of the Academy by the President Rajendra Prasad in Jubilee Hall at 5 P.M I am introduced to him by Mr. Kaleswara rao as the author of African Nationalism and many other books. Mr. A.K.R President of Academy and P.Sreenivasachar , Secretary

04/10/1959: Visalandhra reviews my African Nationalism favourably

16/10/1959: శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు గుంటూరు సుబ్బమ్మగారి ఇంట్లో కాపురమున్నబులును వారింట బస చేశారు. రాపాక తిరుపతి రాజును పంపించి రమ్మనమని ఆహ్వానించాను. చాలా సేపు మాట్లాడినారు. తమ అనుభవాలు జ్ఞాపకాలు నాకు బహుకరించారు. నేను నా పుస్తకం, ఏనుగుల వీరస్వామయ్యగారి కాశీయాత్ర చరిత్ర నివ్వగా చాలా సంతోషించారు.

08/11/1959: Attended meeting of Governing body of the Academy of History and Science at the residence of Mr. Kaleswrrarao

జ్ఞాపకాలు

20/12/1959: Reiview of my book సన్యాసుల స్వాతంత్ర్య సమరములు by Mallampalli Somasekshara Sarma Published in Visalandhra. Andhra Prabha reviews my book, African Nationalism favourably

28/12/1959: Letter of AKR asking about my health informing about Academy and asking me about History of Andhra Pradesh.

1960

19/01/1960: Long letter of Kaleswararao garu about welfare, his health my books.

17/01/1960: The Andhra Patrika reviews my history of African Nationalism

28/01/1960: Glossary Committee meeting

29/01/1960: -do-

30/01/1960: -do- adjourned sine die

09/05/1960: All India Telugu writers Conferece. My address on British period

20/07/1960: Letter of Kaleswararao garu saying that they are to print ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చరిత్ర

30/09/1960: Letter of Mr. Kaleswara Rao suggesting that I should translate the Constitution and I am best suited for that.

21/07/1960: Letter of AKR inviting me to attend the inauguration by Rajendra Prasad on 03/08/1960

11/12/1960: Mr. Sambu Prasad engaged me in the case filed by Dr.T.V. S. Chalapathi rao aginst Andrha Patrika

జ్ఞాపకాలు

16/12/1960: Letter of Kaleswararao garu that Sri Madapati Hanumantha Rao Pantulu garu who read my History of Andhra Pradesh says that I have severely criticized the contribution of the Nizam of Hyderabad (Osmanali Khan) and as his grandson is a patron of the Academy and musalmans are also associated with the Academy. It is a delicate matter and asks me to reexamine the remarks.

07/02/1961: Mr. Sivalenka Radhakrishna garu thanks me for my courtesy when he met me

25/02/1961: శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యం గారి మరణం [జననం 1891]

17/03/1961: My article on Famine in ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వం

01/04/1961: A.K.R. asking me about my book on History of Andhra Pradesh

12/04/1961: Major Yuri Gagari returned from Space.

22/04/1961: Letter of A. Kaleswara rao about my book on Indian war of Independence. He asks me to ask my son to take it from his personal assistant.

"Hope you are doing well in this midst of the terrible summer of this year"

07/05/1961: Sasthi poorthi of S. Rama Iyer. Advocate. Allepy. His six sons send invitation

15/04/1961: I sent my book Kasiyathra Charitra to శ్రీ శృంగేరి శంకరాచార్యులవారు at his Bezawada camp

12/06/1961: I wrote a letter to the Commissioner and Special Officer, Bezawada Municipality regarding the Pig nuisance on the roads and Municipal workers not wearing badges or uniforms

జ్ఞాపకాలు

20/02/1962: Telugu Bhasha Samithi sends cheque for Rs23/- deducting Rs25/- for Vol iii Andhra samskruthi for article on famines.

3rd General Elections

26/02/1962: Mr. Kaleswarara rao died at 5.30 AM

31/02/1962: My letter to Commissioner & Special Officer Bezawada Municipality. Enclosing copy of my previous letter dated 12/06/1962

21//04/1962: Mr. Sambhu Prasad thanks me for my services to Andhra Pratirika and sends Rs750/- balance of my fee (Rs1000/-) to me in cases⁸⁴ of T.V.S. Chalapathirao

11/05/1962: Andhra Pradesh Sahitya Academy nominated me as a member of three men committee for arrangemts to take Micro film copies of Mackanzie manuscripts (to be microfilmed and published)

19/05/1962: studying Gospel of Ramakrishna again

10/07/1962: Telugu Urdu Academy of Scince and History sent me a cheque for Rs696/- as honorarium for my book on African Nationalism

14/07/1962: Meeting of Mackanzi MSS committee. At Hyderabad. I did not attend.

16/10/1962: My article in the Andhra Jyothi ఆంధ్ర జ్యోతి, గాంధీజీ బహుకరించిన రాట్నము [my sister's biography].

25/12/1962: Kaaturi Venkateswara rao died He has been my friend from 1930. He used to come to me now and then. He was member of

---

⁸⁴ విజయవాడలో ఆంధ్ర పత్రిక కార్యాలయం డా.టి.వి. యస్ చలపతి రావుగారి క్లీనిక్ కు ప్రక్కన వుండరాదని వారు కోర్టులో దావా వేయగా ఆంధ్ర పత్రిక తరపున ప్లీడరుగా నాన్నగారు పనిచేశారు.

Glossary Committee. He was genial person and was a good poet. I visited him during his illness. He was unconscious

14/02/1963: My birthday. Swami Pranavananda⁸⁵ is at Bezawada saw him at the house of Mr. Vittala Purushotham at 8.30 PM

30/11/1963: Editor Andhra Prabha sent a reporter to me for interview about late Dr. Puttaparthi Srinivasachari.

1964

NB: I found that my hearing is impaired. Used Rovigon tablets for improving of hearing. On the advise of Patri Hanumantha rao during later months of last year.

26/04/1964: Bar association day. I addressed the meeting in the morning. Mr. P.V. Narasimharao law minister unveiled the portrait of A. Kaleswararao in the afternoon. A judge of High court presided. I did not attend. I sent my books through President M.N. Sarma to be presented to the the Minister.

27/05/1964: Sri Jawaharlal Nehru died at 2 PM

19/09/1964: Letter from Dy. Secretary, General Administration, Hyderabad asking me whether I am interested to serve on Translation Committee.

29/09/1964: Letter from Dy. Secretary to Govt informing me that I am nominated as a member of the translation committee.

08/10/1964: Hyderabad. Inauguration of Translation committee at 4 P.M in the Secretariate Hall. Met Mr. P.V. Narasimha rao Law Minister before meeting. The Law Minister praised my work regarding

---

⁸⁵ His Holiness Swami Pranavanada of Gudivada (1890-1969)

జ్ఞాపకాలు

Dictionary of Technical terms much before Govt's Glossary. Chief Minister presided (Brahmananda Reddi)

29/10/1964: Narla Venkateswara Rao met me at my house and gave me the History of Northern India based on Jain sources. For review. He had a long talk

02/05/1965: Sri Veluri Yagnanaryana Sastri garu died at 8 A.M

NB: Letters of Ratnam show that he asked Mr.M.R. Apparao, Minister as to why I am not included in the A.P. History Committee and sends M.R. Apparao's letter on

02/06/1965. Thus, Ratnam was responsible for my honour by the Govrnment in 1966.

02/06/1965: Sri Cherukupalli Buchiramayya garu died at 10.15 a.m. Jamadagni was away at Telugu writers' conference in Tirupathi (He came next day and cremated)

29/06/1965: బసవరాజు అప్పారావు గారి వర్ణంతి సభ. శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు అధ్యక్షులు. నేను ప్రసించుట

09/08/1965: సంగ్రహాంధ్రవిజ్ఞాన కోశం article sent on స్వతంత్రానంతర చరిత్ర

1-10-1965: Portrait of Sishtu Kambhotlu unveiled in Bar Association. I spoke. Inauguration of study group by me at 4.30 p.m. Felt dead tired when I came home.

04/10/1965: Mr. Y. Vittal Rao Head of Dept of History and Politics Bhimavaram came to me for advice and for books for his thesis for Ph.D; Education under East India Co and Social and Economic conditions.

జ్ఞాపకాలు

01/11/1965: Translation committee extended till 31/08/1965 G.O passed

01/12/1965: Mr. Leonard an American who is doing research on Veeresalingam met me at 7 PM with Govindarajula Rama Rao. [Secretary of Ramamohan library]

11/11/1965: Attended Court. Argued Court fees matter in Jayanthi puram zamindar case. DSS⁸⁶ opposite . I found it irksome. DECIDED TO GIVE UP GOING TO COURT UNLES I IMPORVED BY JANUARY.

19/12/1965: Mr. Kamalakara Venkatarao, past Editor of Andhra Prabha met me and consulted about his affair.

28/12/1965: met Mr. Gottipati Brahmayya in guest house. He was very coordial. Sent me back in car.

Mr Narla Venkateswara rao asks me to send articles to Andhra Jyothi

---

⁸⁶ దొర్నల శేషాద్రి శాస్త్రి గారు విజయవాడలో ప్రముఖ న్యాయవాది.

20. 1966-1972 విశేషాలు

02/01/1966: my article నీలి మందు దొరలు published in Andhra Jyothi

09/01/1966L బ్రిటిష్ సైనికుల దోపిడి గాథలు --do--

16/01/1966: దేశ చరిత్ర పై మత ప్రభావము in ఆంధ్ర ప్రభ

25/01/1966: Mr. Dhulipudi Anjaneyulu M.A., B.L, Journalist, Madras met me regarding his Veeresalingam's life in English. He took my article "Comrade Veeresalingam"

28/01/1966: Letter of Vissa Apparao

31/01/1966: Mr. మందుముల నరసింగరావు, Ex Minister and father-in-law of బుచ్చిబాబు⁸⁷ met me at our house. He wanted me to be the President of సదాచార Committee. I refused.

02/02/1966: పౌర ధర్మం published in Law Journal

11/01/1966: Lal Bahdur Sastri [PM] died Mrs.Gandhi became PM

20/02/1966: బ్రిటిష్ సైనికుల దోపిడి గాథలు continuation published in ఆంధ్ర జ్యోతి

23/03/1966: sent my new book ప్రజా ప్రభుత్వం to Mr. G. Brahmayya

23/03/1966: అయోధ్య నవాబుల భాగ్య భోగాలు, ఆంధ్ర జ్యోతి

30/03/1966: Letter of Mr. Vavilala Gopala Krishnaiah⁸⁸ eulogizing my literary activities.

06/09/1966: Verooerd, Prime Minister of Africa assassinated

---

⁸⁷ Is nephew of my father, Boddapati Ravindranth (1929-2002), former Dean of Malaviya Regional Engineering College, Jaipur.

⁸⁸ ఈ సంపుటి 2వ ప్రకరణములో వీరి లేఖ (15వ లేఖ) అసలు ప్రతి జతచేయబడినది.

జ్ఞాపకాలు

Mr. Gottipati Brahmayya, Chairman of Legislative Council visited me

07/04/1966: Met Mr. Brahmayya in guest house. Mr. Mudiganti Jagayya Sastri was present. Discussed about Freedom movement by Congress.

Completed my book on Police system

24/05/1966: చెన్నపురి ఆంధ్ర మహా సభ, My article of ఏనుగుల వీరస్వామయ్య గారి కాశీ యాత్ర చరిత్ర

19/06/1966: My article; మధ్యప్రదేశ్ లోని తెలుగు ప్రాంతాలు published ఆంధ్ర జ్యోతి

03/07/1966: My article; వీరమహామునిగా నటించిన ఫాదర్ published in ఆంధ్ర ప్రభ

10/07/1966: My article; మైసూరులో తెలుగు ప్రాంతాలు published in ఆంధ్ర జ్యోతి

17/07/1966: My article; హుక్కపీల్చు దొరసానులు published in ఆంధ్ర ప్రభ

24/07/1966: My article; ఒరిస్సాలోని తెలుగు ప్రాంతాలు ఆంధ్ర జ్యోతి

30/07/1966: విస్సా అప్పారావు గారు చనిపోయారు.

01/09/1966: Letter from the District Education Officer Krishna that A.P. State Governemen has decided to honour me as a historian at a public meeting. He asks me when it will be convenient to go to Masulipatnam.

02/09/1966: I replied that if I am to be honoured it should be at Bezawada where I am known.

02/09/1966: Andhra Patrika Illustrated weekly reviews my ప్రజా ప్రభుత్వం

05/09/1966: Andhra Prabha published news that Govt. has decided to honour me with a biographical sketch

NB: My brother's son Ratnam⁸⁹ is responsible for the A.P. Govt honouring me. See his letters from 19/04/1965 to 02/06/1965

T.L Narasimharao Advocate sent circular letter to some of my friends that Govt has decided to honour me and asking for messages for the occasion. Many friends sent messages

22/09/1966: I am honoured at a public meeting in SKPVV Hindu High School, Gandhinagar. Mr. T.V.S Chalapathi rao MLA, presided. RS 116/- New clothes presented by Govt. Sri Viswanadha Satyanararyana dedicated his novel to me and gave new clothes. Katragadda Srinivasarao garu gave new clothes. Mallela Sriramamurthy gave a shawl. G. Indumathi devi recited verses and gave Rs 20/- for clothes. Kakani Venkata Ratnam spoke highly of my work in 1930-1932. N.V. Seshaiaya garu, Editor of Andhra Prabha and others spoke. For details see printed appendix to my book మన పోలీసు వ్యవస్థ. It contains important excerpts from the proceedings

Proceedings published in Indian Express, Andhra Prabha, Andhra Patrika, Andhra Jyothi, Andhra Bhoomi, etc. Excerpts published in my book Police system.

09/10/1966: Article in Andhra Jyothi – speech of Kakani Venkataratnam garu “నేనెరిగిన శివరావు గారు”

Frinds like M. Bhaktavatsalam, S. Rama Iyer sent messages

26/09/1966: C.P. Ramaswami Iyer died in London

---

⁸⁹ దిగవల్లి వెంకట రత్నం (1899-1962) ఏలూరు. శివరావు గారి అన్న కుమారుడు. వీరు మద్రాసు హైకోర్టులో వకీలుగా కొన్నాళ్లు అల్లాడి కృష్ణస్వామి గారితో కలిసి పనిచేసిరి.

13/10/1966: Gottipati Brahmayya garu came and presented me with biographies of Konda Venkatappayya. He gave me his copy of Freedom Struggle for perusal

15/10/1966: Kalluri Basaveswararao, History Lecurer, Loyala College meets me and asks me to address students. Rev. Fr. Gordon, Principal Loyala College wrote to me a letter requesting me to address the students on Freedom movement.

06/11/1966: My article criticizing History of Freedom Struggle published in Andhra Jyothi (the book was published by the Govt) Editor Mr. Mamidipudi Venkata Rangaiah.

22/12/1966: గోరైపాటి వెంకట సుబ్బయ్య గారికి ప్రభుత్వ సన్మాన సభ. నేను కూడ మాటలాడినాను. దేవరకొండ చిన్నకృష్ణ శర్మ కూడ సభలో మాట్లాడారు. ఆయన ఒకసారి నా పుస్తకములోనున్న అతిరూపు ని కథను తీసుకుని తను వ్రాసినట్లుగా వేసుకున్నందుకు క్షమార్పణ చెప్పుకున్నాడు.

17/10/1966: Rev. Father D. Gordon SJ. Principal Andhra Loyala College Vijawada wrote to me inviting me to address the Arts and commerce Association on any subject of historical interest. He wrote "I am told that you are an authority on the History of Freedom struggle in Andhra Pradesh. I am sure that would interest our students. I suggest Monday the 24th October as a convenient date. I shall be obliged for an early reply

I accepted the invitation but the meeting could not be held on account of the Law-and-order situation due to the disturbances in Steel agitation

26/01/1967: Attended the anniversary of RMS recreational club as Chief Guest. Gave a lecture on Postal system. Mr. M.S.Raman B.A Hons,

జ్ఞాపకాలు

Senior Superintendent, presided. Chy Ramam also came to the meeting

24/02/1967: Osman AliKhan VII died in the afternoon at Hyderabad

17/03/1967: Sri Veluri Sivarama Sastri garu died

06/05/1967: దేశోద్ధారక వర్తంతి at 6 PM రామమోహన గ్రంథాలయం మేడమీద అధ్యక్షుడు పాటిబండ అప్పారావు గారు. నేను కూడా ఉపన్యసించాను

30/07/1967: గూడూరి నమస్సివాయ గారు తుమ్మల సీతారామ చౌదరి కవి గారిని తీసుకుని వచ్చారు

01/08/1967: addressed a meeting held to celebrate Tilak day in Ramamohan Libray Hall. Indian Express mentions it in current engagements.

03/08/1967: Sri Govindarajula Venkateswara rao pantulu garu presented me with new clothes and a coconut and Rs116/- He brought Patibanda Appara Rao for this occasion. Mr. G.V. Ramarao, his brother also came.

18-09-1967" సాయంకాలం 6.30 P.M విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు జమదగ్నితో వచ్చి కొంత సేపు కాలక్షేపం చేశారు. వారి మేనల్లుడు, అల్లుడు మా ఇంటి ఎదురుగా కాపురం వున్నారు.

21/01/1968: My letter to the Hindu about the imposition of Hindi terms on Telugu published

01/02/1968: Trades and News of India, 1369 Kashminirigate Delhi Ref. India 1968. Biographic notes on men and women of India achievement and distinctions in India. Want that my biogryaphy to be included in their publication. Evidently this is a commercial interference.

జ్ఞాపకాలు

22/02/1968: Mr. Narla Venkateswara rao sat for one hour and discussed many things. Lent him Krishna Dt. Mannual and Eminent Orientalists.

16/04/1968: Letter from Govt that my resignation from Translation Committee is accepted

14/06/1968: Mr. Kamalakara Venkataro came to me on behalf of Mr. Neelamraju Seshayya garu asks me to publish reasons for my resignation from the Translation committee.

25/06/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ప్రభుత్వ తర్ఫుమాల కమిటీలో సభ్యత్వానికి నా రాజీనామా కారణాలు.

27/06/1968: బెజవాడలో న్యాయవాదుల విమర్శ

04/07/1968: Mr. Neelamraju Seshayya garu, Editor Andhra Prabha came to me at 5.20 P.M and discussed many things for 2 hours. Mr. Kamalakara Venkatarao sub editor accompanied him. They brought my article on Terminology published in Andhra Prabha: జాతీయ పరిభాషా అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

05/08/1968: My article in Andhra Prabha జాతీయ పరి భాషా? అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

06/07/1968: - do - జాతీయ పరి భాషా అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

17/07/1968: My article in Andhra Prabha ప్రభుత్వ అనువాదాల శ్వేత పత్రం సమీక్ష

20/07/1968: జలసూత్రం రుక్మిణీ నాథ శాస్త్రి గారు చనిపోయాడు

22/07/1968: Rs50/- cheque from Andhra Prabha

జ్ఞాపకాలు

30/07/1968: Mr. B. Subbarayan [Buddiga Subbarayan] garu Chief Compiler, Telgu Encyclopaedia Madras met me and presented me with the volume on History and is Almanack and book on Terminology. He asked me to send my opinion

1968: Narla Sashtipurthi commemoration volume publishd in Delhi. My article on Journalism past and present praised by the editor

22/08/1968: Dr. Anupindi Subbayya Sastri garu Aurvedic Physician, Ramamohan Ayurvedic Pharmacy prescribed ఆగ్నితుండి, చందనాది తైలం, అభ్యంగన స్నానం

26/08/1968: Cheque for Rs75/- from Andhra Prabha

29/09/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

కీలక సం ఆశ్వయుజ శనివార్. కృష్ణా పుష్కరం

02/12/1968: Rs 75/- cheque from Andhra Prabha

03/11/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

10/11/1968: - do-

17/11/1968: - do-

24/11/1968: -do-

08/12/1968: My article in ఆంధ్ర జ్యోతి శిస్తుల నిర్ణయం

21/12/1968: Diamond Jubilee of the Bar Association Chief Justice Presided, Chief Minister inaugurated. Proceedings tape recorded. My

జ్ఞాపకాలు

---

speech about various problems. Brahmananda Reddi garu replied to my speech. History of Bar ...

22/12/1968: My article in ఆంధ్ర జ్యోతి శిస్తుల నిర్ణయం పర్మనెంటు సెటల్ మెంటు

29/12/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

26/01/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

02/02/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

16/02/1969: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ఆంధ్రుల చరిత్రలో వెలుగు చూడని ఘట్టాలు

NB: in the souvenir of Bar Association Jubilee celebrations, Mr.Patibanda Sundararao put his own photo over the Garikipati Krishna Murti's photo. Mr. Krishnamurti might have died some time after 1969

13/01/1969: I saw Mr. Patibanda Sundararao in the house of Dr.B.V. R Kutumbarao. I reprimanded him for editing the Diamond Jubilee souvinr of Bar association and at the meeting

15/01/1969: Received Telugu Encyclopaedia Volume on Law as practiced from Mr. Subbarayan, Madras

21/01/1969: తెన్నేటి సత్యనారాయణ గారు, రాజమండ్రి స్వర్గస్తులైనారు

22/01/1969: అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు గారి జయంతి సభ, నా ఉపన్యాసము రామమోహన త్రైబరీ హాలు

జ్ఞాపకాలు

28/01/1969: Received a letter of Special invitation from the Education minister to attend a Forum on Language on 15/02/1969

29-01-1969: Met Mr. V. R. Narla in regard to it

02/02/1969: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; మన దొర తంత్రజ్ఞత

05/02/1969: Received White Paper, Working Papers etc. Language Forum

10/02/1969: Received Telegram in the night that the Forum is Postponed

15/02/1969: Received second letter from Mr. P.V. Narasimha rao asking me to attend the Forum

16/02/1969: My article in ఆంధ్ర ప్రభ నిజాం దర్బారు

19/02/1969: Mr. B. Kanakaraju paid Rs150/- for printing a book on the translations by Namasivayya garu. He came to Bezawada and talked to me and went to Gudivada and died at 11 P.M

28/02/1969: Mr. Narla Venkateswara Rao and his wife came at 6.30 P.M

03/05/1969: Zakir Hussain, President of India died at 11.30

21/07/1969: Astronaut Neile Armstrong and Edwin E. Aldrin (Amricans) in their lunar module land on the moon at 20 GMT last night Collins remained in the controls of the command vehicle

Sputnik I 04/10/1967 was put in Orbit. 12/04/1969: Yuri Gegarin, Russian orbited the earth.

10-11-1969. Narla Venkateswararao met me at 12 noon

13/11/1969: గుడుపూడి ఇందుమతీ దేవి గారు చనిపోయింది.

జ్ఞాపకాలు

14/11/1969: కమాలకర వెంకటరావు గారు met me

23/12/1969: Triveni Publishing House sends me the new Edition of Malapalli Complimentari copy. I gave them the old edition for printing.

Namasivayya garu took a copy of నాయకురాలు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారు from me and prepared a copy for printing after filling up the missing letters cut in . It is reprinted in 1969

04/01/1970: Fifth anniversary of cultural club Punnama Thota. Mr. Gottipati Brahmayya presided 9.30 AM. He sent his car for me. I spoke

15/01/1970: Kasim Razvi, Razakar Leader died in Karachi, Pakistan

26/01/1970: Mokkapati Narasimha Sastri presented me with బారిష్టరు గారి బాతా కానీ

19/05/1970: Kolavennu Ramakoteswara rao old friend died at Narasarao pet

25/05/1970: G.V. Krupanidhi old friend died at Madras

28-08-1970: జమ 10/- కాశీయాత్ర చరిత్ర -అక్కిరాజు రమాపతి రావు గారు

14-09-1970 Gorrepati Venkata Subbayya garu presented me with his book "మిత్రులు నేను" మొదటి సంపుటి from page 186 to 193 వరకూ నన్ను గూర్చి వ్రాసినారు. చాలా పొగడినారు

22/09/1970: Mr. Narla Venkateswra rao garu sent his car to me at 5 PM. I spent two hours with him

25/09/1970: Mr. Gottipati Brahmayya garu visited me in the evening

01/10/1970: Two young men met me in eveing and said some old town citizens want to honour me. I said I do not want to have it. I asked them

జ్ఞాపకాలు

---

to tell their friends to think Gandhiji's ideals. They are never observed by the officials and non officials!

02/10/1970: Gandhi, his life and thought by J.P Kripalani

11/11/1970: Madapati Hanumantha Rao garu died at Hyderabad

30/12/1970: received Rs10 from K.S.R Murti M.A of Salar Jung Museum. He purchased /- Kasiyatracharitra

05/01/1971: గుమ్మడిదల సుబ్బారావు గారు అమలాపురం లో చనిపోయారు

07/01/1970: వంగల వాణీ బాయి దాసు శ్రీరాములు గారింటికుచ్చి నన్ను చూడ్డానికి వచ్చింది, at 9 P.M. పూర్వకాలంనాటి సంగతులు దేశం లో రాజకీయాలు మాట్లాడినాము.

గద్దె లింగయ్య చౌదరి గారు రచించిన పుస్తకం విప్లవ యుగం బాగున్నది

14/01/1971: గుంటూరు కాపురస్తుడైన అన్నంరాజు కృష్ణయ్య పూర్వం వీరేశలింగం హైస్కూలులో విద్యార్థి. వచ్చి పాతకాలం సంగతులు మాట్లాడాడు. నాకు జ్ఞాపకమే లేదు. అతని సోదరుడు పచ్చయప్ప కళాశాల లో ఇంగ్లీషు lecturer. అతనికి కాఫీ ఇచ్చాను. స్నేహితులు, రాజమండ్రి కోకా చలపతి రావు, చెరుకుమిల్లి సంగన్న teacher గా రీటైరైనాడని, బాజిన సూర్యనారాయణ ఇప్పుడు మద్రాసులో వున్నాడని, IDF లో నున్నాడని చెప్పాడు

15/01/1971: ఆదర్శగ్రంథమండలి రామకోటేశ్వరావు తో మాట్లాడాను. Maharaja by Deven Jarmani Das published in 1971 underwent 5 impressions in 6 months.

01-02-1971: Met Mr. Panditaradhyula Nageswara rao, Editor Andhra Prabha and spoke to him about defects in the Intermediate History text.

19/03/1971: Mrs. Gandhi's new cabinet sworn in.

19/03/1971: Mr. Kowtha Sriramamurti of Salarjung Museum, Hyderabad came to see me and talked till 5PM. He took Kasiyathra Cheritra Rs10/- Mr. Gorrepti Venkata Subbayya came at 4 PM. He wanted information about Gandhi's fast on 10/02/1947

7-08-1971: Mr. G. Krishna brought Mr.N.S. Ramaswami Asst. Editor, Indian Express, Madras. He wanted information about Krishna District. He stayed for 1.5 hour and talked. He wondered how I got to know about Maclean Manual etc, etc

22-01-1972: Mr. G. Krishna published an article about me and V.D.S Prasad (Jayanthipuram Raja) as two scholar politicians in Indian Express

11-02-1972: Mr. Rapaka Ekambaracharyulu, Assistant Lecturer in P.R. College, Kakinada met me.

30/03/1972: Gorrepati Venkata Subbaiah garu requested me to help him by correcting the biography of Mutnuri Krishna rao garu. I revised the 1st 8 pages and got them reprinted

28/06/1972: My article కైవు ఘనత published in long box in Visalandhra

Vangala Vanibai died at Delhi

29/06/1972: I finished my article "saga of Swarajya"

09/08/1972: I gave a lecture on History of Indian Nationalism in the Bar Association.

21. 1972-1988 విశేషాలు

21-11-1972: Separate Andhra Agitation is raging. It is disturbing my mind but helps me in a way. Shooting in Tenali by CRP. Adoni and Ongole. Many persons died.

02/12/1972: I drafted resolution and I addressed the Bar Association at 12 Noon about the decision of the Prime minister. Lead a procession of Lawyers and walked 2 miles. (photos taken by Press). Returned home at 2 p.m. I drafted a Satyagraha pledge. Photo of the procession and an account of the proceedings of the meeting and my speech etc.

02/12/1972: Myself and Jayanthipuram zamindar garu issued joint statement that we cannot get justice unless Congress is got rid off. Our joint statement was published in the ఆంధ్ర జ్యోతి, దైనిక జాగరణ.

02/12/1972: Andhra Prabha published my article "సత్యాగ్రహమునకు సమయము"

04/12/1972: Letter from Hyderabad about the sufferings of Andhras. I met Panditaradhyula Nageswararao, editor of Andhra Prbha. He is afraid of publishing it.

06/12/1972: I gave draft resolution for the Convention of the lawyers. President of the convention requested me to attend and speak a few words

07/12/1972: Lawyers' convention of the Bar Association. I attended at 3 P.M and addressed. I agreed to pledge and gave it to the President. My photo was taken. "వారధి" పత్రిక published my article in a special issue. I distributed it to delegates

09/12/1972: Andhra Jyothi reported that I signed the poledge and gave the text.

12/12/1972: I read the autobiography of M. C

జ్ఞాపకాలు

13/12/1972: My article in Andhra Patrika about duty of a Member of Parliament to the nation and constituency.

16/12/1972: My article in the Indian Express "Party Discipline and Democracy"

25/12/1972: Mr. Gottipati Brahmaiah came to my house and took me in his car to see the corpse of Kakani Venkataratnam in the guest house.

News of C. Rajagopalachari's⁹⁰ death at 4.30 PM. Born in 1878

The separate Andhra movement is in full swing and Repression all around. My mind is fully engaged. Milk wagon valve removed from the vehicle at Bezawada. Supply of milk cut off at Hyderabad.

28/12/1972: Andhra Prabha gives details of Anantapur shooting. School going 12-year-old boy, Sai shot dead. Other also was a boy of 15 years age. P.V. Narasimharao is behaving like a demon.

1973

01/01/1973: I prepared an article on the problem of Andhra – Telangana. The misnomer that is Andhra Pradesh is a fraud on the constitution.

Bangorey wrote his first letter to me. In this he put the year wrongly as 1972 instead of 1973

6-1-73: Electrical workers on strike. No lights. Curfew from 6 p.m to 8 a.m tomorrow.

7-1-73 and 8-1-73: Curfew imposed again

---

⁹⁰ చక్రవర్తి రాజగోపాలా చారి. (1878-1972). తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి. భారత దేశపు ఆఖరి గవర్నర్ జనరల్

జ్ఞాపకాలు

17-01-1973: P.V. Narasimha rao, C.M resigned. He assumed office on 30-09-1971

29/01/1973: My memorandum on curfew. I prepared notes from constitutional law of Seervai

02/02/1973: My letter on curfew published in the Indian Express

03/02/1973: Andhra Prabha published translation of my letter on curfew. I prepared notes for writ on curfew to be filed by Y.V.Hanumantha rao. I entrusted my memorandum to the Governor to him. My wire to PM and Governor, Ex..... leaders of anti democratic and totalitarian. ....leadership

07/02/1973: Writ on Curfew filed in High Court by Mr. Y.V. Hanumantha rao. Justice Chinnapa Reddy ordered notice to Govt. Order issued to Collector not to promulgate curfew again.

01/03/1973: "who is responsible for violence?" pamphlet published by me and Y.V. Hanumantha rao

06/03/1973: Pearl S Buck died at Dauby Vermont

19/02/1973: Bezawada Ramachandra Reddy died at Nellore

25/02/1973: NGOs joined duty after 109 days.

24/04/1973: Three Supreme Court judges suspended. A.N. Roy appointed Chief Justice. Uproar

16-06-1973: Rejoinder affidavit prepared by me to be filed in High Court in the Curfew case. I have done this work in spite of bad health as a public duty as the Writ was filed by me on account of my encouragement.

4-7-1973: Mr. Anne Sambasiva rao came again. He brought Guntur District by Dr. Freikenberg

12-07-1973: I began to take copious notes from the Guntur District by Freikenberg. This diverted my mind from the constant mental agony about my helplessness in old age.

04-10-1973: Dr. Karlapati Sriramamurti Ph.D. P.G Course, Guntur came at 5 p.m He wanted my books. He referred my article on Veeresalingam.

23/10/1973: Mr. Bandi Gopala Reddy “బంగోరె” [fom Madras] came to see me. He presened me with బ్రౌను జాబులు

14/08/1974: Dr. U.N. Sharma (యుక్తినూతలపాటి వారు) who ran a kindergarten school in Madras came to see me. He married a German lady. He took a copy of Kasiyathra Charitra

16-02-1974: Dr. S. Chandramouli (Surapaneni) died

01/09/1974: Prof. N.G. Ranga sent a set of his books to me.

12/09/1974: Bangorey presented me with two copies of Tatachari Khadalu

12/11/1974: Dr. P. Satyanrayana rao Director Regional Secretary Indian Council of Social Science Research Osmania Campus met me and took tape recording of my answers to a number of questions. He took a list of my publications.

22/11/1974: A French research scholar, friend of Dr. U. N. Sharma wanted a copy of Kasiyatra charitra by VPP

జ్ఞాపకాలు

29/12/1974: ఆంధ్ర కేసరి టంగుటూరి ప్రకాశం శత జయంతోత్సవ సంచిక Rs 100/- నా ఇంగ్లీషు వ్యాసాలు [చింతల పాటి మూర్తి రాజు గారు]

My book విస్మృతాంధ్రము విశాలాంధ్రము published by Adarsa Grandha Mandali in March

1975

01/04/1975: World Telugu Conference was held at Hyderabad. I was invited and asked to speak. But I did not go. It seems my grandsons Abbanna and brothers went and were disappointed when my name was called there.

The conference is a big show. Not much useful. It seems C.P. Brown is ignored.

My booklet "Rule of Law and the Bezawada Bar" published by the Bar Association.

22/10/1975: Prof Arnold Toynbee died. York England 86 years old

22/01/1976: పురిపండ అప్పల స్వామి గారు విశాఖపట్టణంనుండి నన్ను చూడ్డానికి వచ్చారు.

27-03-1976: Read Select Stories of Bret Harte, American writer

19-04-1976: Read "this was sardon" Patel Smaraka Bhavan, Ahemadabad. Rs 25/- Sept 1974

"I bow to him who is alike in speech and action"- Sant Tukarama

21-04-1976: Finished Pride and Prejudice Jane Austin

23-04-1976: finished Mark Twain's Hucklebury Fin

06-05-1976: Koka Subbarao Retd CJI died in Bangalore (Born 1902)

జ్ఞాపకాలు

07-05-1976: Great Scenes from great novels Dell publishing books
Roland Tural

7-06-1976: Bangorey came from Calcutta on his way to Tirupathi

09/06/1976 : Kavoori Ramesh, Andhra Association, Delhi met me. He asked for some Bharathi volumes for Gurazada Manual

13/06/1976: Read 'Twice told stories' by Nathaniel Hawthorn

17/06/1976: Read outlines of American History

23/06/1976: శివలంక శంభూ ప్రసాద్ గారు చనిపోయినారు

17/07/1976: studied the integration of States by V.P. Menon in some detail

06/08/1976: Read Churchill's 'My early life 1874- 1908" Fantom Books

18/08/1976: I began to study "today's Rajasthan". It is a pity such books are not studied by college students.

1-08-1976: Rapaka Sivarao died in Karimnagar. His son, Venkataratnam, 5-6-61 Subhash Nagar Karimnagar.

5-08-1976: Nittala Bahavani Sankara Sastry died at Masulipatnam

26/08/1976: చెళ్లపిళ్ల రాజ్య లక్ష్మి is writing a thesis on Northern Circars 1716-1857 and her friend Bala Saraswathi of Loyala Montessory College is working on a thesis of Freedom movement in Krishna District met me. Kasiyathra charitra @15/-

Mr. పురుషెళ్ల రామచంద్రమూర్తి గారు Assistant Director, Musuem, Vijaywada met me.

31/08/1976: Caste in Indian Politics. Orient Longmans1933

జ్ఞాపకాలు

12/09/1976: Viswanatha Krishnadevarayalu who lives in London came to see me.

15/10/1976: Viswanadha Satyanrayana garu died at Guntur at 10.30 A.M, corpse brought to Bezawada

15/10/1976: James A Michner's Caravan. Banthom books

30/11/1976: K. Siva Reddi, Historical Research Project toward Freedom 1937- 1947, New Delhi met me.

07/12/1976: Rajaji by Benesh Chatterjee, Orient Paper Backs

16/12/1976: Narrow Corner, Somerset Maugham

18/12/1976: వేయి పడగలు this is good as గద్య ప్రబంధము

19th to 21st Dec 1976: Read many books of Maugham

తల్లావర్ణుల సివశంకరస్వామి died during the month(1977)

31/08/1977: Dr. Akkiraju Ramapathi rao dined with me. He is describing his book on life of Komaraju Lakshmanrao garu to me.

02/11/1977: Dr. V.K. Raju⁹¹ came with his wife to see me

19/12/1977: Cyclone tidal wave

25/11/1977: విశాలాంధ్రలో నా వ్యాసాలు 1814 నాటి బందరు ఉప్పెన, 1779 నాటి బందరు ఉప్పెనల గురించి. Vislandhra thanks me for my articles on cyclone.

---

⁹¹ Dr. V.K. Raju of U.S.A. American Eye Foundation) వాడేవు నరసింహారావుగారి కుమారుడు (చూ. జ్ఞాపకాలు 2వ భాగము పుట 51).

జ్ఞాపకాలు

04/01/1978: శ్రీ అక్కిరాజు రమాపతి రావు గారు నాకు అంకితం చేసిన కొమరాజు లక్ష్మణరావుగారి జీవిత చరిత్ర ప్రతి తెచ్చి యిచ్చారు. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌసు ఏటుకూరి బలరామమూర్తిగారు వచ్చారు.

16/01/1978: నడింపల్లి నరసింహారావుగారు died (88 years) born 01/01/1890

26-03-1978: Opening of New Court Building by CJI ObulReddy. I was also invited but did not go.

13/07/1978: గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య గారు కళాప్రపూర్ణ బిరుదు పొంది విశాఖపట్టణంనుండి వచ్చి సాయంత్రం మనయింటికి వచ్చి ఒక గంట కూర్చున్నారు. నమసివ్వాయ గారు కూడ వున్నారు

09/08/1978: గురజాడ ఆంజనేయులు M.A., Madanapalli College doing research on మాలపల్లి met me

25/08/1978: Mr. S. Sundaram M.A Principal of KBN College, brought a Dhoti and shawl as presents to me on behalf of History Congress which wanted to honour me at Bezawada.

01/12/1978: Mr. Bangorey brought Micro Films and photo enlargements of the article of C.P. Brown on the language and literature of Telugu in 1840 and also his supplemental notes. I gave him the 1st edition of మాల పల్లి. We could only talk briefly. He took my notes on Veeresalingam 1911-19 and also my notes on Brown.

04/12/1978: Kanda BhimaSankrama, Retired judge and my old friend died at Hyderabad.

1979

7-01-1979: Bangorey came to console me (my wife died on 24-12-1978) . He brought very valuable books to divert my mind. He brought

Micro Film photo copy of the Thesis of Leonard on Veeresalingam. Land holding and social structure.

26/01/1979: Mr.N.S. Krishnamurthy advocate, Nellore sent a book "పద్మావతి" written by his wife⁹² by Registered post at Rs 4/- It is a translation from Hindi of ....

6-02-1979: Prof Sarojini Regani⁹³ sends Mr. P Krishnam raju with a letter about freedom movement.

26/02/1979: another letter from Krishnam raju that he will come in March deputed by Prof .Regani. I told him when he came that I do not like to give my reminiscences beause I did not go to jail during Freedom Movement and was a practicing lawyer. He then said that this scheme includes publication of articles related to freedm movement which contributed to the national awakening. I then agreed.

07/03/1979: Ayyanki Venkataramanayya died . 88 years

12/03/1979: రాళ్లపల్లి అనంత కృష్ణ శర్మగారు బెంగళూరులో చనిపోయారు (87 years)

14/03/1979: My reminiscences were tape recorded by Mr. P.Krinshnam raju sent by Prof.Sarojini Regani incharge of who is who of Freedom Movement

17/03/1979: Letter of Prof. Sarojini Regani thanking me for giving my reminiscences.

9-04-1979: Kakaraparthi Bhavannarayana, Ex-Chairman(of Municipal Council) died

---

⁹² నేలనూతుల కృష్ణమూర్తి, నెల్లూరు వాస్తవ్యులు. వారి పేరు.KRSNA MURTY అని వ్రాసుకుంటారు.

⁹³ Research Officer, Osmania University. సంభందిత లేఖ అనుబంధములో జతచేయబడినది.

జ్ఞాపకాలు

Received cheque for Rs 50/- from Indian Express for my article.

30-04-1979: ఆంధ్ర పత్రికలో నన్ను గురించి మల్లెల శ్రీరామమూర్తి⁹⁴గారి వ్యాసం ప్రకటింపబడినది.

02/05/1979: అబ్బూరి రామకృష్ణారావుగారు died in Hyderabad

24-05-1979: Ivaturi Nagabhushanam died in Vizag.

20/06/1979: Read "My days with Nehru" by M.O. Mathai

26/06/1979: Dr. T.V.S. Chalapathi rao died

27/08/1979: Lord Mount Baten killed off the Ireland Sea in a bomb blast in a boat trip.

20-09-1979: Mr. Eleswarapu Krishnamurthy garu retired Dist. Munsiff died at Hyderabad

1-10-1979: Paakala Rajamannar retd Chief Justice died

23/11/1979: Two A.I.R personnel came to see me saying that Prof. G.N. Reddy asked them to see me పద్మనాభరావు, and శ్రీ శంకర రావు

25/10/1979: I went to Rama mohan library and took notes from Thurston's Castes and Tribes. Gollalu and Kapulu

Received Rs20/- from కర్నాటి లక్ష్మీ నరసయ్య for the book కాశీ యాత్రా charithra

01/11/1979: I interviewed a Golla, మేకల సౌరయ్య

10/11/1979: Sri తెన్నేటి విశ్వనాథం died at Vizag

24/11/1979: I went to Rama mohan Library to take notes on caste

---

⁹⁴ విజయవాణి పత్రిక సంపాదకుడు.

జ్ఞాపకాలు

29/11/1979: Met some Yerra Golla people. Got information about their గంగ పూజ

03/01/1980: Election to Lok Sabha in North Indian constituencies

07/01/1980: Dr. K.L Rao who stood on behalf of Janata was defeated by 880000 votes.

News of death of T. Narasingarao, High Court judge in Raivellore on 6-01-80 due to kidney disease

08/01/1980: Mrs. Gandhi has got a landslide victory. Janta is divided house

14/01/1980: Mrs. Gandhi sworn in as PM

16-01-1980: కుందా నరసిహమూర్తి చనిపోయాడని తమ్ముడు సత్యనారాయణమూర్తి చెప్పాడు

25/01/1980: సంగంజాగర్లమూడి వాస్తవ్యులు కొత్తవెంకటేశ్వర రావు (advocate) గారు వచ్చి చాలసేపు మాట్లాడారు. ఈయన కొత్త శ్రీరామమూర్తి M.Sc, SalarJung Museum తండ్రి సాహిత్యాభిమాని. ప్రభాకరశాస్త్రి గారి శిష్యుడు. నా చరిత్ర పరిశోధనగూర్చి తెలుసుకున్నారు

30/01/1980: విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి వీరవల్లుడు చాల బాగున్నది

06/02/1980: Letter from Srimathi Katuri Sarada M.A., Ph. D from Tirupathi asking my help for her thesis. Bangorey introduced.

08/02/1980: విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి మా బాబు ఒక మాదిరిగానున్నది

10/2/1980: గొట్టిపాటి వెంకటేశ్వరరావు చౌదరి Advocate died

10/02/1980: R.C. Mazumdar, Historian died

జ్ఞాపకాలు

13-02-1980: Road margins are cleared. I had sent complaint on 31-01-1980

18/02/1980: Received letter from Telugu Academy inviting my suggestion about మాండలిక పరిశోధన

25/03/1980: Wednesday, Dr. Ramapathi rao came at 7 p.m

03/05/1980: Dr. Namasivayya took my help for his article on Unnava Lakshminarayana garu to be read at Guntur under the auspicious of Sahitya Academy

12/05/1980: వేమన పద్యాలలో చరిత్రాంశాలను పరిశోధిస్తున్నాను. చాలా విశేషాలున్నవి. చాల నీరసంగా వుంటున్నది, అన్నహితవులేదు

25/03/1980: Wednesday, Dr. Ramapathi rao came at 7 p.m

23-05-1980: Bangorey came in the evening. I gave all my notes on Vemana.

26/05/1980: Monday. Prof G.N. Reddi visited our home at Bezwada expecting to see me. He came to Babu's house at 8 PM with Bangorey

28-05-1980: Dr. Ramapathi rao came

Mr. Bangorey gave me some valuable books. The Battle of Plasy and conquest of Bengal by Michael Collins 1965

India in the eyes of Europe. The sixteenth century Phoenix edition. Donald E. Lach 1965 University of Chicago. Portugues Sources of History. Mr. Bangorey brought Photo Stat copies of the pages of Madras Native Petition of Gazula Lakshmi narsu Chetty and Signatures of Thousands of people. Dr. Frikenberg translated many names in English.

జ్ఞాపకాలు

12/07/1980: Mr. Bangorey came to see me. He took శతకవుల చరిత్ర, New history of Marathas by Sardesai, చిత్రకథా గుచ్ఛం కర్ణాటకవి చరిత్ర. Garland of letters by Wood.... and my book పోతన వేమనల యుగం

14/08/1980: Mr. Neelamraju Muralidhar, son of Seshayya garu, sub editor of Indian Express came with Mr. G. Sreenivasulu, Staff Photographer. Took my photo.

20-08-1980: Bangorey came. He gave me some books.

22/08/1980: 5.30 PM Bangorey took me to Mr. Narla Venkateswararao. He and his wife were very pleased. He showed his library in his Banjara Hills house.

09/09/1980: Mr. Balarama murthi, Editor Visalandhra came to Hyderabad and met me in the morning.

13-09-1980: Dantu Venkatappayya Sastry died.

10/10/1980: I sent a copy of కాశీయాత్ర చరిత్ర to Mr.P.V.R.K. Prasad IAS Executive Officer of TT Devasthanam with a letter.

17-10-1980: Bangorey came enroute to Nellore

26/10/1980: చతుర్వేదుల రామనరసింహంగారి కుమారుడు⁹⁵ presened me with old volumes of Modern Review.

30/10/1980: ఉషశ్రీ రామాయణం చదివాను. పిడికిటి రామకోటేశ్వరరావు ఆదర్శమండలి

10/11/1980: Prof. G.N. Reddi wrote a letter

---

⁹⁵ చతుర్వేదుల హృషీకేష్, ఆంధ్ర పత్రిక సబ్ ఎడిటర్.

జ్ఞాపకాలు

20/11/1980: Gave ఆంధ్ర వాచస్పత్యం 4 Volume to నమసివాయ్ గారు

25/11/1980: gave హిందూ మాహా యుగం MSS to. పిడికిటి రామకోటేశ్వర రావు of ఆదర్శమండలి

24/12/1980: Finished reading "make the corpse to walk" by Raymond Marshall

31-12-1980: Bangorey came from tour, met me at 9 a.m

1981

01/01/1981: wrote about స్వామినీన ముద్దు నరసింహం గారి హితసూచని in Telugu

10/01/1981: కప్పగంతుల లక్ష్మణ శాస్త్రి గారు చనిపోయినారు. Cold wave. Wrote a letter to Bangorey to his Nellore address

13/01/1981: మామిడిపూడి వెంకట రంగయ్య died

14/01/1981: చెరుకుపల్లి గౌరీ శంకరంగారు వచ్చారు. వాడ్రేవు కామరాజు ఆమెరికానుండి వచ్చాడు

24/01/1981: Introduction to Study of English Literature by K.R. Srinivasa Iyengar యోగ: కర్మసుకౌశలం.

16-01-1981: Finished reading Forty years after Dumas

25/01/1981: P. Krishnamurthy of Archives came with his friend మొవ్వ రాజారావు of S R R College, Bezawada who is doing research on Gurajada Apparao

28/01/1981: శ్రీ మాది రాజు లక్ష్మీ నరసింహారావు Secretary of కృష్ణదేవరాయ భాషానిలయం met me. He wants me to give a lecture.

05/02/1981: V.K. Raju took my photo. He came from America

జ్ఞాపకాలు

05/02/1981: Bangorey brought Xerox copies of హిత సూచిని. I wrote an article on south Indian Economic and Social conditions. Gurazada has a very bad opinion about Veeresalingam. Offered criticism in my book ఆంధ్రత్వం

06/02/1981: వాసిరెడ్డి ఉదయ భాను⁹⁶ came from Jaggaya pet.

7-2-1981: Rayaprolu Subramanyam's son Archives's officer came to see me.

09/02/1981: M.C. Chagla died. He is a great Indian

12/02/1981: finished my book గ్రామ రాజకీయాలు

13/02/1981: Mr. కొత్త శ్రీరామమూర్తి (of Salar Jung Museum) took me to his lodgings. His land lord a, మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మిన్ Mr. Ramarao, clever man.

08/03/1981: I translated my article on Hitasoochini into English. I got it typed. I gave a copy to Bangorey when he came here.

15/03/1981: Discovered Grandfather's name in 1835 File. మంచిరాజు చంద్రశేఖరం అనే Journalist, రామబ్రహ్మం కుమారుడు is a friend of V.K.Raju. He told me about his father's welfare.

05/04/1981: దుర్మతి నామ సంవత్సారాది. "Most children are disaffectionate to their parents. "I dare say I have not been much of a father to you" James Hardley Chase. 'The guilty are afraid'

10/04/1981: బెజవాడ స్వాతి పత్రికలో మాలతీ చందూరు నేను ప్రచురించిన కాశీయాత్ర చరిత్రకు సమీక్ష

---

⁹⁶ జయంతిపురం రాజా వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర ప్రసాదు గారి కుమారుడు.

జ్ఞాపకాలు

01/05/1981: Read Money Changers by Arthur Hailey. Narla Venkateswara rao's lectures sponsored by Osmania University. His views about Brahmin and Sanskrit culture. On 27/04/1981 he wrote about ఖద్దరు సంస్కృతి. Fraud of Congress man. he says he gave up using Khadar for the last 6 years.

9-05-1981: Gummididala Durgabai died

31/05/1981: మాడపాటి సుకుమార్ స్మారకోపన్యాసం I spoke for one hour at కృష్ణదేవరాయ భాషానిలయం on గ్రామ రాజకీయాలు. They presented me with shawl and Rs116/-

03/06/1981: Mr. Mamillapalli Rangacharyulu retired officer AG Office, son of మనవాళ్ళాచారి at 8 AM

24/06/1981: Read Carlyl's French revolution

25/06/1981: Read Roots by Alex Haley. Took some notes

"Exodus" by Leon Uris. The Israilly question ...books. Pp 599. 1961. Just published in 1959 Rs. 16.50. Paper back.

27/08/1981: The Congress defeated in Bezawada by CPI and CPM in Visakaha patnam by BJP

2-09-1981: ఖైరవభట్ల నారాయణరావు M.A, husband of వేదాయిని daughter of రాచకొండ నరసింహమూర్తి met me in the house of Govindarajula Ramarao

20/10/1981: Dr. Gopi presented me with his books.

27/10/1981: Letter of Bangorey

30/10/1981: Mr. Tripuraneni Venkateswara rao met me at 9 AM, and Dr. Gopi at 12 noon

జ్ఞాపకాలు

31/10/1981: Mr. Arudra met me

01/11/1981: సమాలోచనలో నా వ్యాసం

09/11/1981: went to Archives, [Tarnaka]

10/11/1981: Received Paris MSS of Vemana from Bangorey

18-12-1981: బంగోరె Select writings of C.R. Reddy పుస్తకం మీద 'మీ ఏకలవ్య శిష్యుడు అని వ్రాశాడు

28/12/1981: I am reading Valley of decision by Maria Devanport

1982

20/01/1982: At Chikkadpalli. Dr. Gopi came to Chikkadapalli

22/01/1982: రమాపతిరావుగారు, వేటూరి ఆనందమూర్తి గార్లు వచ్చారు. వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు రంచించిన పుస్తకాలిచ్చారు.

23/01/1982: మాదల వీరభద్ర రావు గారు వచ్చారు

30/01/1982: బంగోరె ఢిల్లీ వెడుతూ వచ్చాడు. Burton Stain Pheasant State and Society Rs. 135/-.

Note : బంగోరె ఆత్మహత్య 1982 ఆవుల సాంబశివరావు చేసిన అన్వాయం

Selected writings of C.R. Reddy ; Seven great lives అనే శీర్షికతో ఆంధ్రయానివర్సిటీ ప్రకటించిన పుస్తకములోని జీవితాలన్నీ బంగోరె సేకరించాడు. Vice Chancellor ఆవుల సాంబశివరావు గారు ఆ గ్రంథమునకు సహాయ Editor గా B. Muthuswami అనే రిటైర్డు లెక్చరర్ను చేశారు. బంగోరెను C.R.Reddy and Vemana అనే తెలుగు గ్రంథానికి మాత్రమే Editor గా చేశారు. ఆ అన్వాయము బంగోరెని బాధించింది. ఒక ఇంగ్లీషు పుస్తకంపైన 18/12/1981 శ్రీ దిగవల్లివారికి ఏకలవ్యుడు అని బంగోరె వ్రాసిపంపాడు. ఇంకో తెలుగు పుస్తకం పైన కూడా అలాగే వ్రాసి పంపాడు !

జ్ఞాపకాలు

షరా: బంగోరె పనిమానుకునినాకు ఉత్తరం వ్రాశాడు. ఆత్మహత్య తలపులకు వస్తున్నవని వ్రాశాడు. నేను జవాబు వ్రాశాను. కాని మళ్ళీ ఉత్తరం జవాబు వ్రాయకుండానే నెల్లూరు వెళ్ళి అక్కడనుండి సల్టేజ్ కి వెళ్ళి ఆత్మ హత్యచేసుకున్నాడు. ఓం శాంతిః శాంతిః

07/02/1982: రమాపతిరావుగారు ఆంధ్రప్రభ పోతన సంచికకు వ్యాసం నిమిత్తం నన్ను అడిగి నోటుస్ వ్రాసుకున్నారు

కావలి జవహర్ భారతి ప్రిన్సిపల్ హిస్టరీ కాంగ్రెస్సుకు కార్యదర్శిగా నాకు హైదరాబాదుకు వ్రాసిన జాబు చెరుకుపల్లికి వచ్చింది. మార్చి 6 , 7 తేదీలలో హిస్టరీ కాంగ్రెస్సు వారు నాకు సన్మానంచేస్తామని వ్రాశారు. హిందూ పత్రికలో నాకు in absentia సన్మానం చేసినట్లు గా పడింది.

I began to take notes from Burton Stain's book

14/03/1982: Patibanda Apparao died at Bezawada

17/03/182: ఆంధ్రప్రభ వార పత్రికలో నేను రచించిన "శుభాధిక్యము" ఆనే వ్యాసం

19/03/1982: J.B. Kripalani died.

31/03/1982: Mr. Gogineni Nageswara Rao Village Munsiff, Nadimpalli came to see me and presented me with చక్రకేళీ పళ్లు

05/04/1982: Dr. Guduri Namassivayya garu sent me some books to read, took down notes from books and news papers. I go on read in spite of weakness and discomfort, నోటి పూత

18/04/1982: Mr. Gogineni Nageswarao sends me books again

05/05/1982: Received a letter from N.G. Ranga

06/06/1982: లంక సూరి శాస్త్రి died

27/06/1982: Gottipati Brahmaiah met me.

జ్ఞాపకాలు

14/07/1982: Tripuraneni Venkateswara rao came. శైవసిద్ధాంతాన్ని గూర్చి మాట్లాడారు. నా నోట్సు తీసుకున్నారు

25/02/1982: Mr. N.S. Krshna Murthy [నేలనూతుల Krishna Murthi of Nellore] met me

30/08/1982: Read "Brain" by Robin Cook

02/10/1982: C.D. Deshmukh died. I read "My life with Nye"

12/10/1982: బలుసుల పాలెం హనుమంత రావు brother of B.S. Ramachandra rao met me

15/10/1982: నిడదవోలు వెంకట రావు died

21/10/1982: దుగ్గిరాల బల రామ కృష్ణయ్య died

31/10/1982: News of the death of Bangorey published in the paper.

10/11/1982: Leoned Breznev died

12/11/1982: శివలంక మల్లిఖార్జునరావు⁹⁷ died

15/11/1982: Vinoba Bhawe died

18/11/1982: పురిపండ అప్పల స్వామి died

20/11/1982: Hari Anantha Padmnabhaiah Adovate died.

06/12/1982: మంగళంపల్లి పట్టాభి రామయ్య⁹⁸ died

06/01/1983: Telugu Desam party swept the polls

---

⁹⁷ శివలంక శంభూప్రసాద్ గారి అన్నగారు. వీరు 1916 లో కలకత్తాలో ప్రసిద్ధిగాంచిన మల్లిక్ వైద్య కళాశాలలో L.M.P&S పట్టభద్రులై విజయవాడలో PEOPLES clinic నడిపి 1930-40 స్వాతంత్ర్య పోరాటకాలంలో కాంగ్రెసు కార్యకర్తలకు, పోలీసు లాఠీల క్షతగాత్రులకు డచితం గా వైద్యం చేసేవారు

⁹⁸ మంగళంపల్లి బాలమురళీ కృష్ణ తండ్రి గారు.

జ్ఞాపకాలు

12/01/1983: Kambhampati Satyanarayana, senior died of heart attack. He had met me at Bezawada on 22/12/1982

02/02/1983: Mr. Mushti Lakshminaryana and son came to see me. He offered Rs. 1000/-. I rejected

04/02/1983: Mr. V. Subrahmanyam, Sub-Judge, Warangal died of heart attack. He is a good friend of mine.

11/02/1983: Maha Sivarathri

26/02/1983: Katragadda Madhusudhana rao and RajaLingam, an Ex-Minister came to see me along with Madala Venkateswararao. They presented me fruits. They wanted my help for the history of West Kirhsna Congress.

11/03/1983: S. Rama Iyer Advocate, Alleppy, my old class mate came from Madras. We met after 63 years! I presented him with a Khandwa

25/04/1983: sent open letter to the Chief Minister by Registered Post

02/05/1983: ఆంధ్ర ప్రభలో ముఖ్యమంత్రికి వ్రాసిన లేఖ వ్యాసంగా కాంగ్రెస్ పరిపాలనలో చరిత్ర పరిశోధన దుర్గతి అనే శీర్షిక

04/05/1983: Letter of M.P.R. Reddi, Kavali about my Open letter to the CM

15/06/1983: S. Venkataraman, ICS (Retd) died at Madras

01/07/1983: సమాలోచనలో నా వ్యాసం on Singaraju Subbarayadu garu కాంగ్రెస్ మూల పురుషుడు. సింగరాజు సుబ్బారాయుడు గారి కాంగ్రెస్ చరిత్ర

05/08/1983: నెల్లూరు జామీను రైతు పత్రికలో భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని గూర్చి నా వ్యాసం

జ్ఞాపకాలు

26/08/1983: Ramapathirao garu gave me his book biography on Gudipati Venkatachalam garu

01/09/1983: సమాలోచన పత్రికలో నా వ్యాసం వివిధ ప్రాంతాల బ్రాహ్మణులు

01/09/1983: Received letter from Gottipati Brahmayya written on 28/08/1983

13/09/1983: పోతాప్రగడ శ్రీరామరావు కూతురు, అల్లుడు తేతలి రామా Rao వచ్చా .

01/10/1983: సమాలోచనలో నా వ్యాసం 17 శతాబ్దం కేరళ విశ్వ...కర్మ. బ్రాహ్మణులు

03/01/1983: బలభద్రపాత్రుని శ్రీరాములు గారు died

16/14/10/1983: సమాలోచనలో నా వ్యాసం, కుల వ్యవస్థ

31/10/1983: I corrected the draft copy MSS of Veeresalingam Velugu needalu

01/11/1983: my article in Samalochana "బ్రాహ్మణ ద్వేషం"

01/11/1983: Dr.P. Tirumalrao wanted me to give taped speech on T.V.S. Chalapathirao. I refused

01/12/1983: My article in Samalochana తమిళ శైవ సిద్ధాంతం

13/12/1983: History of Krishna District Congress is full of mistakes.

01/01/1984: My article in Samalochana తమిళ శైవ సిద్ధాంతం

కాకినాడలో చిత్తేని కమల అనార్కలీ అనే ఆవిడ పిఠాపురం వారి సాహిత్య సేవ విషయములపై P.hD

జ్ఞాపకాలు

23/01/1984: Indian Express News from Thane, Brazil, South America; Sanskrit, ... conference on February 27 San Paulo. They will discuss key works in Sanskrit

16/02/1984: తెల్లవార్జామున అనేక విషయాలను గూర్చి ఆలోచనలు వస్తాయి. నా రచనలను గూర్చి జిజ్ఞాస. నాఅభిప్రాయాలు. మంచి చెడూలను గూర్చి జిజ్ఞాస. వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి గోవింద రామాయణం పీఠిక చదవగా, గోవిందాచార్యులవారిని గూర్చిన అభిప్రాయము.శివరామశాస్త్రిగారి వ్యాసాపళి

Musings:

వీరేశలింగం గారి మంచి చెడులు వారి అభిప్రాయములు..... కు ఇంగ్లీ, ప్రభుత్వమే కారణం. ఇంగ్లీషు క్రైస్తవ మిషనరీల వ్రాతల ప్రభావం. See my 1984 Diary

India's Priceless Heritage by N.A. Palkhivala, an article in the New Encyclopaedia

Mantras by John Blofield: "ఓం మణి పద్మేహం"

01/04/1984: my article in సమాలోచన; మన సనాతన ధర్మమేమైనది

May Pole: see entry on 3/04/84

Nehru's Biography by S. Gopal is sponsored by Mrs. Gandhi. It is full of exaggerations. See Review Vol III, The Hindu

19/04/1984: My article on ద్వీజాలు

18/04/1984: Mushti Lakshminarayana⁹⁹ died. In Mahila Sabha Hospital at 7 p.m

---

⁹⁹ వీరు స్వాతంత్ర ఉద్యమాలలో పాల్గొని జైలుకు వెళ్లినారు. విజయవాడలో దుర్గా నర్సరీ వీరిదే.

జ్ఞాపకాలు

01/05/1984: My article in సమాలోచన జపానులో వైదిక హోమం

01/06/1984: Army entered into Golden Temple, Amritsar

01/06/1984: My article in Samalaochana ఆధునిక యుగ సమీక్ష -ఆంధ్ర భారతి ముట్నూరి కృష్ణారావుగారి రచన

History of Sikhism ధర్మయుద్ధం, అకాలీతక్త్

29/06/1984: గుంటూరి భాను మూర్తి గారి వెలి ప్రాయశ్చిత్తము

30/06/1984: రాయప్రోలు సుబ్బారావు గారు మారేడు పల్లిలో చనిపోయారు (90 సంవత్సరాలు)

01/07/1984: సమాలోచన నెల్లూరు, ...

19/07/1984: గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు చనిపోయారు

01/08/1984: సమాలోచన చీకటి...

07/08/1984: డా చాగంటి ¹⁰⁰ . గతానికి విలువ లేదు, వర్తమానికే ప్రాముఖ్యత

13/08/1984: చాగంటివారి దగ్గరకు మద్యాహ్నం 3 గంటలకు వెళ్ళాను. దారిలో నేను సరిగా నడువ లేనని గ్రహించుకున్నాను

01/09/1984: సమాలోచన

14/10/1984: My article in Andhra Prabha Vara Patrika "veli prayaschittam"

When I was in Kakinada, I heard the new of Mrs. Gandhi's assassination by her security guard

---

¹⁰⁰ డా.చాగంటి సూర్యనారాయణ మూర్తి MBBS.

జ్ఞాపకాలు

14/04/1985: Sunday, Dr. Ramapathirao garu took literary life of C.P. Brown

01/05/1985: My article in Samalocahan

09/06/1985: In Udayam daily paper, they are publishing chapters from out of my book Veeresalingam velugu needalu

10/06/1985: Anonymous letter from Gudivada abusing me about my book on Veeresalingam veluguneedalu

28/07/1985: Mr YVHR came from Bezwada to meet me. I gave him copies of my book Veeresalingam veluguneedalu

06/08/1985: కోదాటి నారాయణ రావు గారు గాంధీ స్మారక జయంతికి నన్ను 2-2-1985 సత్కరిస్తామని అంగీకారం తెలపాలని వ్రాశారు. నేను నిరాకరిస్తూ ఉత్తరం వ్రాశాను

02/10/1985: My article in UDAYAM గాంధీ మహాత్ముని తుది విలాపం.

18/10/1985: ఈడ్పుగంటి బాల వీర రాఘవయ్య came along with.....to Jubilee hills to meet me.

October 1985: My article in Theosophist "Swami Tallapragada Subbarao"

2011/1985: My article in Andhra Prabha

08/01/1986: ఉదయం పేపరులో నా వ్యాసం "కులమత ధర్మములు"

07-01-1986 ఉదయం పత్రికలో నా వ్యాసం

24/01/1986: ఆంధ్ర ప్రభ వారు రూ 100 చెక్కు పంపించారు

26/01/1986: Review in News Times of my book Andhra ...

01/02/1986: My article in Samalochana

జ్ఞాపకాలు

01/02/1986: సమాలోచనలో నా వ్యాసం మత కుల ధర్మాలనే పూర్తి వ్యాసం ప్రచురించ బడినది

14/02/1986: My birthday, My daughter in law, Vijaya made pulihora సాయంత్రం రణధీర (జయధీర్) తిరుమలరావు గారు వచ్చి ఉదయం పత్రికలో నన్నుగూర్చిన ప్రతి అడ్వాన్స్ కాపీ 16-02-1986 ఇచ్చాడు. రాత్రి చదవటం కష్టమైంది. అక్కిరాజు రమాపతి రావుగారు బాబుకి ఫోన్చేసి Birthday greetings చెప్పారు

16/02/1986: ఉదయం పత్రికలో నన్నుగూర్చి న కాథ్మాన్

19/02/1986: విజయవాడలో నమసివాయ గారు నా పుస్తకాలకు కాపీ వ్రాస్తున్నారు ఆయనకు రూ 50 పంపాను

21/02/1986: ఆంధ్ర ప్రభ Editor పొత్తూరు వెంకటేశ్వరరావు గారు నేను పంపిన cutting acknowledge చేశారు. నురేళ్ళనాటి ఆంధ్ర మహా పురుషుడు అనే వ్యాసం పంపాను.

06/04/1986: ఆంధ్ర ప్రభలో నా వ్యాసం మన పురాణేతి లను తగుల పెట్టాలా published

10/04/1986: అక్షయ సంవత్సరాది గురువారం

13/04/1986: జయంతిపురం జమీందారు గారు చని పోయినట్లు త్రిపురనేని వెంకటేశ్వరరావుగారు ఫోను చేశారు. సాయంత్రం M.S. మూర్తి garu మణి వచ్చారు

22/04/1986: Tripuraneni Venkateswararao garu came

24/04/1986: ఆంధ్రప్రభ లో గాంధీ ప్రశంసించిన చతుర్వర్ణ వ్యవస్థ

01/05/1986: సమాలోచనలో విపరీత ధరలకు కారణం

18/06/1986: Dr. K.L Rao died at Bezawada

జ్ఞాపకాలు

23/05/1986: ఆంధ్రజ్యోతిలో రమాపతి రావు గారు వీరేశలింగం గారిని గూర్చి వ్రాసిన వ్యాసం

25/05/1986: విశాలాంధ్రలో రమాపతి రావు గారి -do-

26/05/1986: ఆంధ్ర ప్రభలో -do-

15/07/1986: త్రిపురనేని వెంకటేశ్వర రావు గారు వచ్చారు రమాపతి రావు గారి వ్యాసాలకు జవాబు వ్రాయాలన్నారు. త్రిపురనేని వెంకటేశ్వరావు గారు, నర్రా కోట.య్య గారు జూబిలీ హిల్సుకు వచ్చారు

17/07/1986: ...

నార్ల వెంకటేశ్వరావు గారు చనిపోయిన తేది మరచి పోయాను.
(18/06/1986)

18/07/1986: త్రిపురనేని వెంకటేశ్వరావు గారు, నర్రా కోట. య్య గారు జూబిలీ హిల్సుకు వచ్చారు వీడియో తీశారు

22/07/1986: సూర్యదేవర రామచంద్రరావు¹⁰¹ గారు చనిపోయారు

03/08/1986: రమాపతిరావు విమర్శల తీరు తెన్ను

27/08/1986: రామయ్యరు చనిపోయాడు. కుమారుడు ఫోను చేశారు

22/09/1986: కోదాటి నారాయణరావుగారు గాంధీ స్మారక నిధి, తేదీన నాకు సన్మానం చేస్తామని, రూ 116 శాలువ రాక పోకలకు ఖర్చులు ఇస్తామని వ్రశారు. క్రిందటి సంవత్సరమే నేను రానని వ్రశాను గదా మళ్లీ ఎందుకు వ్రశారని వ్రాశాను.

02/10/1986: ఆ రోజున రామం ఇంట్లో టి. వి లో సాయంత్రం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గవర్నరు శంకర దయాళ శర్మ గారి అధ్యక్షతన గాంధీ స్మారకనిధి గాంధీ శత జయంతి సభలో కె యల్ రావు గారు మరియు ముగ్గురు పెద్దల

---

¹⁰¹ వీరు 1930సం.లో పోలీసు సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు హైదరాబాద్ మా నాన్నగారిపై రాజద్రోహం కేసులో సమన్లు జారీచేసి యుండిరి.

జ్ఞాపకాలు

కు శాలవులు కప్పి Rs116/- ఇచ్చినట్లు కనబడింది. But కెయల్ రావు గారు died on 18/06/1986 .....కరించారు.

కోదాటి నారాయణరావుగారు అయ్యుంకి వెంకటరమణయ్యగారి లాగనే కీర్తి కాముడు.

మాదల వీరభద్రరావుగారు రచించిన కృష్ణజిల్లా స్వాతంత్రోద్యమము కోదాటి నారాయణరావుగారి నిధి వాళ్లు ముద్రించారు

05/10/1986: ఆంధ్ర ప్రభలో కవిరాజు గారి దేశాభిమానం

01/11/1986: నరకచతుర్దశి, దీపావళి

09/11/1986: బెజవాడలో నాకు సన్మాన సభ ¹⁰² ; రోటరీ. హాలులో రెండువేల మంది దాకా వచ్చారు. గొప్ప సన్మానం Justice P.A. Chowdhari అధ్యక్షతన మహా వైభవంగా జరిగింది. రూ 500 శాలువ ఇచ్చారు.

22/11/1986: దాసు పద్మనాభరావుగారి భార్య మీనాక్షమ్మగారు died. తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు¹⁰³, దిగవల్లి వెంకట రమణ వచ్చారు.

30/11/1986: ఆంధ్రప్రభ లో నా వ్యాసం ఒక కులంవారు వేరొక కులం వారిని గౌరవించిన

01/12/1986: సమాలోచన లో...

19/12/1986: త్రిపురనేని జూబిలీ హిల్సుకు వచ్చారు. నేను మణి ఇంట్లో భోజనం. త్రిపురనేని 5 వతారీఖు వ్రాసిన కవరు ఆరోజు చూశాను!

09/01/1987: సాయంకాలం త్రిపురనేని వెంకటేశ్వరరావుగారు వచ్చి ఢిల్లీ వెళ్ళారట. Blood Pressure ఎక్కువగా వుందట

---

¹⁰² త్రిపురనేని వెంకటేశ్వర రావు గారి వేమన వికాస కేంద్రం వారు చేసిన సన్మానము. వీరేశలింగం వెలుగు నీడలు ప్రచురించారు.

¹⁰³ Swami Tallapragada Subbarao (1856-1891) గారి దత్తపుత్రునికి దత్తత వెళ్లిన దిగవల్లి వెంకటరత్నం(ఎలూరు) కుమారుడు ఈ తల్లాప్రగడ సుబ్బారావు(జూనియర్).

జ్ఞాపకాలు

10/1/1987: శనివారం గూడూరి నమశివాయ గారు వచ్చి చూసి చిక్కడపల్లి వెళ్ళారు. యుగకర్త అనే పుస్తకం తెచ్చి యచ్చారు. పెరుమాళ్ళ అనే .....శాలాంధ్ర....

12/01/1987: Advertisement in Illustraed weekly about New Encyclopedia Britanica Rs12500/- 32 Volumes

21/01/1987: ఆంధ్ర ప్రభ కరణాల భోగట్టా

01/02/1987: వీరేశలింగం ఉపన్యాసాల ప్రధాన్యం

24/01/1987: కపిల రామచంద్ర రావు, కపిల వెంకట్రావుగారి 4th son వచ్చి చూశాడు. He works in State Bank of India. His daughter is studying in Jubilee Hills school. He said that his father కపిల వెంకట్రావు 1984సం.లో చనిపోయాడని చెప్పాడు. I gave him a copy of my book Veeresalingam velugu needalu

02/02/1987: Anne Sambasivarao¹⁰⁴ returned Vizag District manual. He also gave a copy of Social Reforms in Andhra by V. Ramakrishna

18/02/1987: Dr.D.V. Subba Reddi died¹⁰⁵ (87 years)

13-02-1987: M. Bhaktavatsalam¹⁰⁶ died. Ex CM of Madras (88 years)

1988

06-05-1958 Film Division of Broadcasting Ministry, Bombay వారు భారత స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో ఆంధ్ర దేశము వహించినపాత్రను గురించి డాక్యుమెంటరీ చేయుటకు వారి ప్రతినిధిగా వచ్చిన న్యాపతి నరసింహరావు గారనే ఆయన హైదరాబాదు వచ్చినారు నా ఇంటర్ వ్యూ చేశారు.

---

¹⁰⁴ అన్నే సాంబసివ రావు Electricity Dept. లో పనిచేస్తున్నప్పుడేవాడని గుర్తు. సాహిత్యాభి మాని.

¹⁰⁵ 1918-1920 విక్టోరియా హోటలు సహాధ్యాయుడు.

¹⁰⁶ Victoria Hostel mate of 1918-1920.

ప్రకరణము-2

ప్రముఖుల లేఖలు

ప్రముఖులు నాన్నగారికి వ్రాసిన లేఖలు పోగా మిగిలినవే చాలా వుండివున్నవి. వాటిలోంచి కొన్ని ఏరి కొట్టిమందివి మాత్రమే ప్రకటించితిని. ఆ కొట్టిమందిలోను కొందరు ప్రముఖులు వ్రాసిన అనేక లేఖలలో అన్నీ ప్రకటించుట అనవసరమేగాక అసాధ్యము. నాన్నగారి నెరిగిన ఆ ప్రముఖులెవరు? వారి చేతి వ్రాతలెలాగ వుండును? అని తెలుపుటకు మాత్రమే ఈ ప్రకరణముయొక్క నుద్దేశ్యము. అసలు ప్రతి ఛాయచిత్రము ఈ సంపుటిలో చదువ సాధ్యపడక పోవచ్చు. త్వరలోనే రాబోవు ఇ-పుస్తక రూపములో వాటిని చదువవచ్చునని చదువరులు గమనించ గలరు. ఛాయచిత్రమునకు నకలు వ్రాయుట అన్నిటికి సాధ్యపడలేదు. చాల మంది చేతి వ్రాత అవగాహనాతీతములు గనున్నవి. వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి లేఖలు (సుమారు 50) మరియు బంగోరే లేఖలు (సుమారు 78) బొత్తులుగానుండినవి. అవి వేరేగా పుస్తకరూపములో తీసుకుని రాతగ్ర విలువైనవి. గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య గారు, వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర ప్రసాదు గారు మొదలగు ప్రముఖుల లేఖలు జ్ఞాపకాలు 1వ భాగములో ప్రకటించ బడినవి.

సం.

.....

లేఖ 1 సి. యఫ్. ఆండ్రూస్

Tadagam

23-5- 1939

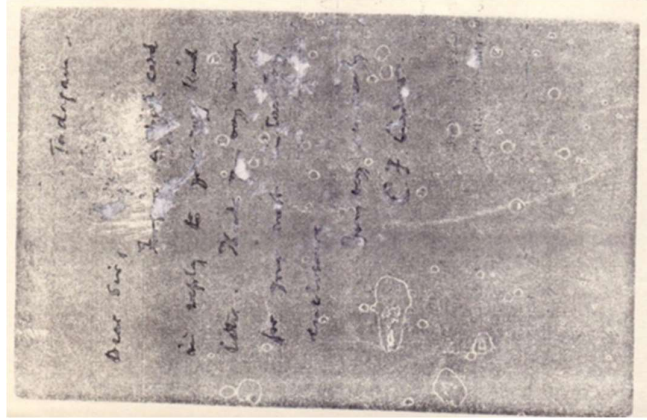
Dear Sir,

Forgive for a postcard in reply to your very kind letter. Thank you very much for your most interesting enclosures.

Your Very Sincerely

C. F. Andrews

శివరావు గారి వివరణ: The enclosure consists of Gazula Laxminarasu Chetty and other papers relating to political activities in Madras before the great rebellion of 1857 which were left unnoticed in the Rise and Growth of Congress by C.F.Andrews and Girija Mukherjee, George Allen xxxxxxxx LTD

London 1938).

భారత్ ఫ్రీ ఆండ్రూస్ గారు ఆనాటి కాంగ్రెసు అధిష్ఠానం నాయకులలో అగ్రగణ్యులు.

లేఖ 2 బసవరాజు అప్పారావు

బసవరాజు అప్పారావు గారు నాన్న గారికి సన్నిహితుడు. 1916-22 సం. చెన్నై లో చదువుకునే రోజులనుంచి వారివురు స్నేహితులు. నాన్నగారి కన్నా 4 ఏండ్లు పెద్దవారే. అయినా వారు ప్లీడరు పట్టా నాన్నగారికన్నా ఆలస్యంగా తీసుకుని 1927సం. నుంచి విజయవాడలో కొన్నాళ్లు (రెండు లేక మూడేండ్లు) ప్లీడరుగా పనిచేసినారు. 1930లో నాన్నగారి మీద రాజ ద్రోహం కేసు పెట్టిన పోలీసులు అప్పారావు గారు వ్రాసిన గీతం(కొల్లాయి...) శివరావు గారే వ్రాశారని వాఙ్మూలం ఇచ్చారు. అప్పారావు గారి లేఖ లో అది ప్రస్తావించారు. ఆ లేఖ అసలు ప్రతి, నకలు ఈ క్రింద చూపబడినది.

సం.

D.V. Siva Rao Esq.
Vakil
Buckingham pet
Bezwada

రాత్రి 0.50 గంటలకు
ఢిల్లీ రైలు లో
13-12-1932

ఆలింగనాలు, నీవు వ్రాసిన పోస్టకార్డు అందింది. బెజవాడలో నన్ను ప్రేమించిన వాడివి నీవొక్కడివే. నిన్ను చూపెట్టుకొని జీవితం జీవించాను. ఆ ఊర్లో ఉన్నన్నాళ్ళు కొల్లాయి పాట శివ రావు దని స్వామి¹⁰⁷ పంతులు అంటే అవునని పుచ్చెకాపాడినావు. దేశం కోసం ధనం, సౌఖ్యం, ప్రాణం కూడా ధారపోశావు. నీ కాళ్లు కడిగి దప్పిక తాగితే లీడర్స్ కు పుణ్యం వస్తుంది. నీ సహవాసంకు, ప్రేమకు పాత్రమైన నా జన్మ ఇహలోకంలోనే ధన్యత పొందింది. నాకన్నా చిన్నవాడివే కనక గాని నీ కాళ్లు కళ్ళకు అడ్డుకునే వాడిని. పిచ్చికాంభోట్లు ఎలా ఉన్నాడు? భగవంతుడి దయ ఇంకా ప్రాప్తించలేదా అతనికి? తెలంగాణ్యము(CV¹⁰⁸) నాకు రిపై వ్రాయలేదు. ఇక్కడ నేను Assistant Editor అయినా. రూపాయలు 250

¹⁰⁷ N.L.N .Swami, Police Circle Inspector who was handling sedition case against Digavalli Sivara garu in 1930. He conducted search of the house and seized some books and gave evidence in the court in the sedition case

¹⁰⁸ CV అని ప్రస్తావించబడినవారు Cherukupalli Venkatappaiah. విజయవాడలో ప్రముఖ వకీలు, నాన్నగారి స్నేహితుడు. చూడు జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము

జ్ఞాపకాలు

జీతం నెలకు. బార్ మెంబర్స్ ఏడుస్తారా? సంతోషిస్తారా? వారు సంతోషిస్తారని నమ్మకం లేదు .

ఆలింగనాలు (బసవరాజు)

అప్పారావు

శివరావు గారి వివరణ: అప్పారావుకు ఢిల్లీలోనుండగనే మనోవైకల్యము కలిగినది. స్వగ్రామము వచ్చి కొన్నాళ్లు చికిత్సపొంది 10-06-1933 తేదిన స్వర్గస్థుడైనాడు

లేఖ 3 మహాత్మా గాంధీజీ

1927 సం. లో నాన్నగారు రచించిన దక్షిణాఫ్రికా అను పుస్తకమును గాంధీ గారికి అంకితము చేయదలచి వారి అనుమతికోరగా వారు వ్రాసిన జవాబు. అసలు ప్రతి, నకలు చూపబడినది.

సం.

.....

D.V. Sivarao
District Court Vakil
Bezwada
Madras Presidency

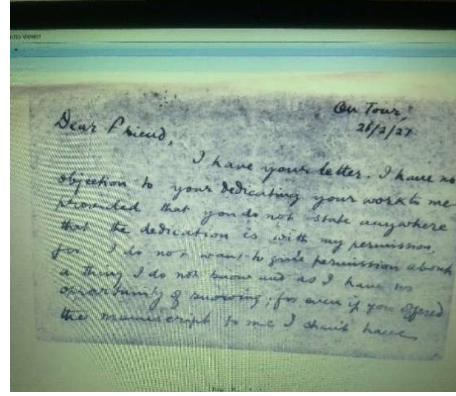
On Tour
26-2-1927

Dear friend,

I have your letter. I have no objection to your dedicating your work to me provided that you do not state anywhere that the dedication is with my permission for I do not want to give permission about a thing I do not know as I have no opportunity of knowing; for even if you offered the manuscript to me I shall not have time to get it read to me.

Your sincerely

M.K Gandhi

లేఖ 4 మహదేవ దేశాయ్

గాంధీగారికి పంపిన పుస్తకము అందినట్లుగా మహదేవ దేశాయ్ గారు వ్రాసిన లేఖ. అసలు ప్రతి, నకలు చూపబడినవి

సం.

.....

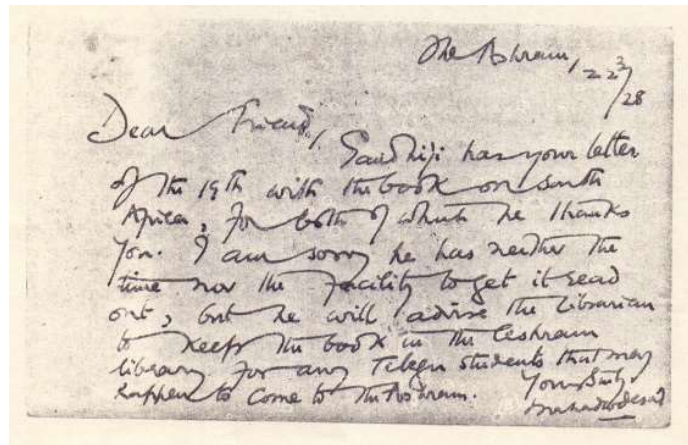
The Ashram
22-3-1928

Dear friend,

Gandhi ji has your letter of the 19th with the book on South Africa for both of which he thanks you. I am sorry he has neither the time nor the facility to get it read out. But he will advise the librarian to keep the book in the Ashram library for any Telugu students that may happen to come to the Ashram .

Yours Sincerely

Mahadev Desai

శివరావు గారి వివిరణ Many Telugu students including Yerneni Subramanyam went to the Hostel.

లేఖ 5 కొత్తా శ్రీరామ శాస్త్రి

శారద ప్రతిక సంపాదకులు, కొత్తా శ్రీరామ శాస్త్రిగారు నాన్నగారికి వ్రాసిన లేఖ ప్రతి, అసలు ప్రతికి నకలు చూపబడినవి. నాన్నగారి వివరణ ఇవ్వబడినది

సం.

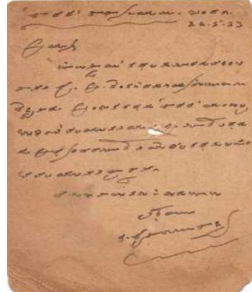
శారద కార్యాలయము

బందరు

24-5-23

అయ్యా, టాల్ స్టామ్ కథలను మీరు రచించినారని శ్రీ అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య గారు చెప్పినారు. అందొక కథ శారద యందు ప్రకటింపవలెనని ఉన్నది. మీకు ఏ విధముగా అభ్యంతరము లేని యెడల కథలను పంప వలెను అని ప్రార్థన. తమ జవాబుకు ఎదురుచూస్తున్నాము.

విధేయుడు
కొత్తా శ్రీరామ శాస్త్రి

శివరావుగారి వివరణ: నేను పంపుట అశ్రద్ధచేసితిని. అంతట శ్రీ శాస్త్రిగారు 1925 మే నెల శారదలో నేను రచించిన చిన్న కథలు, ఆంధ్ర వాఙ్మయ మున వాని స్థానము అను వ్యాసమును పునర్ముద్రించి ప్రకటించిరి.

లేఖ 6 మాడపాటి హనుమంత రావు

మాడపాటి హనుమంతరావు గారి లేఖలు చాల యుండినవి. వాటిలో రెండు.

సం.

హైదరాబాదు

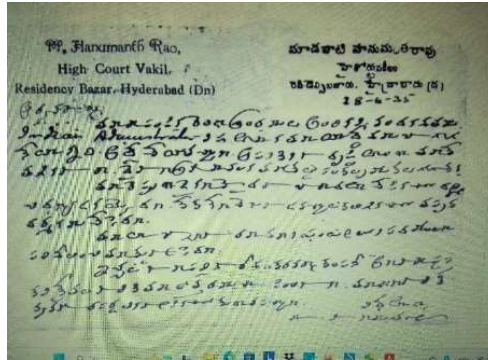
28- 4- 35

ఆర్యవర్య, తమరు పంపిన రెండు గ్రంథములు అందినవి. వందన శతము. Indian Administration విషయమున మీ ఉద్దేశం బాగుగనేయున్నది. అట్లే చేయవచ్చును. ఆ పనికి నా దృష్టి యందు తమరే తగిన వారు. దైవానుగ్రహ మున తమ కట్టి సంకల్పము కలుగుగాక!

తమరెప్పుడైనను హైదరాబాదు దయచేసినచో దర్శించి ధన్యుడనయ్యెదను. లేక నేను బెజవాడ వచ్చుట కలిగినచో తప్పక దర్శనము చేసెదను.

తమ ఇచ్ఛానుసారము తమ నిఘంటువులోని పదములను పరిశీలించి తమకు తెలిపెదను.

మీ విధేయుడు
మాడపాటి హనుమంతరావు

శివరావు గారి వివరణ: 1942లో బెజవాడ వచ్చినప్పుడు పంతులుగారు మా ఇంటికి వచ్చిరి.

మాడపాటి హనుమంతరావు గారి మరో లేఖ

ఈ లేఖ చదువుట దుర్లభమము. నకలు కొంతవరకు చేయబడినది. అసలు ప్రతి జతచేయబడెను

సం

MADAPATI HANUMANTHA RAO
'ANADHRA KUTIR'
SULTAN BAZAR, HYDERABAD-DN
హైదరాబాద్
25-1-1943

మాడపాటి హనుమంతరావు
ఆంధ్ర కుటీర్
సుల్తాన్ బజారు

మిత్ర వర్యా నమస్కృతులు,

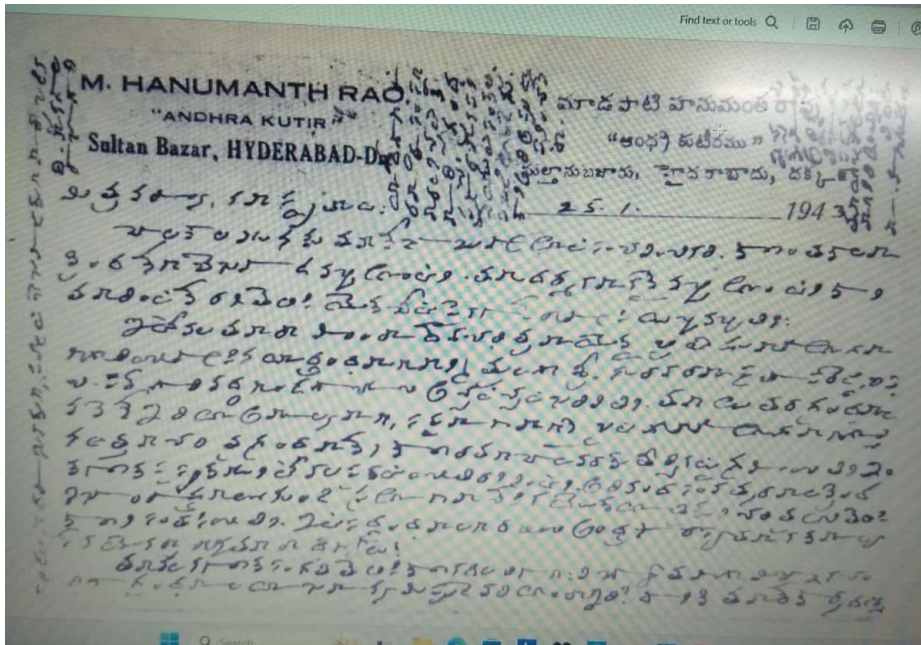
చాలా కాలమునకు తమకి జాబు వ్రాయుట సంభవించినది. కొంతకాలం క్రిందట నేను బెజవాడ వచ్చి ఉంటిని. తమ దర్శనమునకై వచ్చియుంటి గాని తమరింట లేరని తెలిసి ఒక చీటీ పైన నా పేరు వ్రాసి ఇచ్చితిని. ఇటీవల తమరు హిందూ దేశ చరిత్ర యొక్క బ్రిటిష్ మహా యుగమును గూర్చి వ్రాసిన గ్రంథమును మన్నిత్రులు శ్రీ సురవరం ప్రతాపరెడ్డి వద్దనుండగా అచ్చటచ్చట చదివితిని. తమ ఇతర గ్రంథముల వలనే ఇదియు అమూల్యమును, సప్రమాణమునునై బ్రిటిష్ మహాయోగమును గూర్చినయుత్తమ గ్రంథము లేని కొరతను చాలావరకు తీర్చినట్లు గ్రహించుకతిని. ఇంకొక పుస్తకము నిటీవల ప్రకటించితిరని వింటిని. అది వంద సంవత్సరాల క్రిందట నిజాం రాష్ట్రములనుండి ప్రయాణము చేసిన

జ్ఞాపకాలు

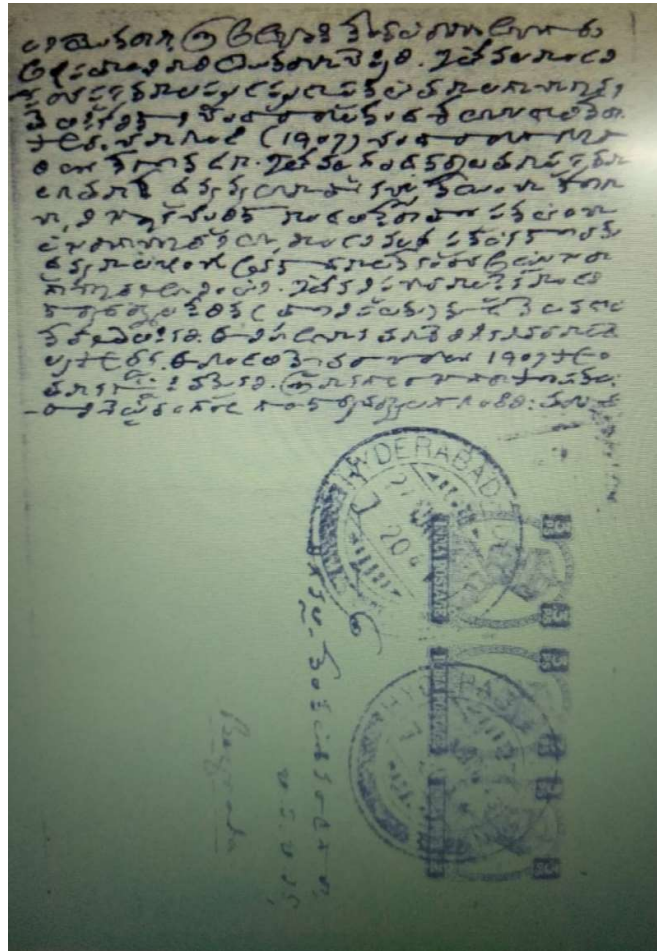
ఒక యాత్రికుని చరిత్ర అని తెలుసుకొని సంతోషించితిని. ఇట్టి యుద్ధంథ ములను రచించి ఆంధ్ర సారస్వతమునకమూల్య సేవ యొనర్చుచున్న తమరు ధన్యులు.

చిత్తగించవలెను
మా హనుమంతరావు

ష రా 6-6-1947 తేదీన మరొక జాబు వ్రాసిరి.

లేఖ 7 చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం

నాన్నగారు 1910-16 సం. లలో రాజమండ్రిలో చదువుకున్న రోజులనుండి చిలకమర్తి వారి అనుగ్రహము పొందియుండిరి

సం

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం

కాకరపర్తి

తణుకు తాలూకా

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

క్షేమం

దిగవల్లి వెంకట శివరావు గారికి ఆశీర్వాదించి వ్రాయునది

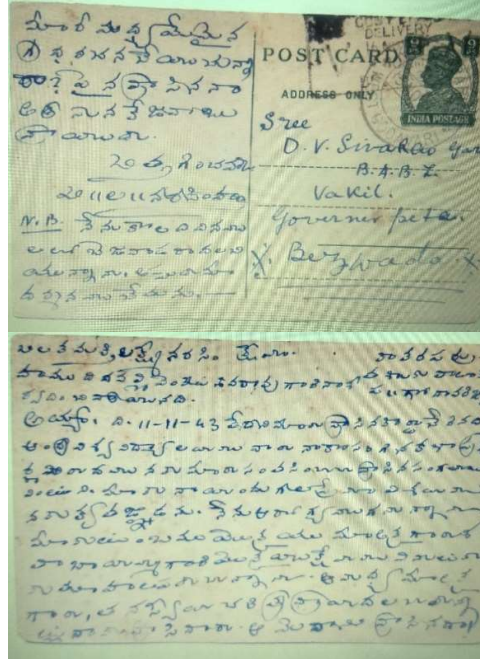
అయ్యా 11-11-43 తేది మీరు వ్రాసిన కార్డు చేరినది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం వారు నా కొసంగిన కళా ప్రపూర్ణ బిరుదమునకు మీరు సంతసించి వ్రాసిన సంగతులు వింటిని. మీకు నా యందు గల ప్రేమాతిశయమునకు కృతజ్ఞుడను. నేను ఆరోగ్యంగా ఉన్నాను. మీ కుటుంబము యొక్కయు మీ అక్కగారు సీతాబాయమ్మ గారి యొక్కయు క్షేమము వినుటకు కుతూహల పడుతున్నాను. ఆ మధ్య మీ అక్కగారు తన స్వీయ చరిత్ర వ్రాయదల్చుకున్నట్లు నాకు వ్రాసినారు. ఆమె దానిని వ్రాసినదా? మీరు ఈ మధ్య ఏమైనా గ్రంథ రచన చేయుచున్నారా? పైన వ్రాసిన నా అడ్రస్ కు జవాబు వ్రాయుడు.

చిత్తగించవలెను

చి|| ల|| నరసింహ

N.B నేను కొలది దినములలో బెజవాడ రాదలిచి ఉన్నాను. అప్పుడు మీ దర్శనము చేయుదును

శివరావు గారి వివిరణ: అభ్యుదయ రచయితల సంఘము వారు శ్రీ లక్ష్మీనరసింహంగారి స్వీయ చరిత్రను ప్రకటించినప్పుడు వారీయారు వచ్చి డా. అచ్చమాంబ¹⁰⁹ గారింట్లో బస చేసి నాకు కబురంపినారు

¹⁰⁹ డా. కొమ్మరాజు అచ్చమాంబ విజయవాడలో ప్రసిద్ధ వైద్యురాలు, మొదట కమ్యూనిస్టుగ నుండి తదుపరిగా 1957 నం.లో కాంగ్రెసు లో చేరి Member of Parliament గానుండిరి. వీరు కొమ్మరాజు లక్ష్మణరావుగారి కుమార్తె. వీరి తమ్ముడు కొమ్మరాజు వినాయకరావు

లేఖ 8 అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారు, నాన్నగారు 1922 నుండి విజయవాడలో స్నేహితులుగానుండిరి వారి ఉత్తరములు చాల వుండినవి. అందులో రెండు ఇచ్చట ప్రకటించటమైనది.

సం

Nandigama PO

15- 6- 1944

My dear friend,

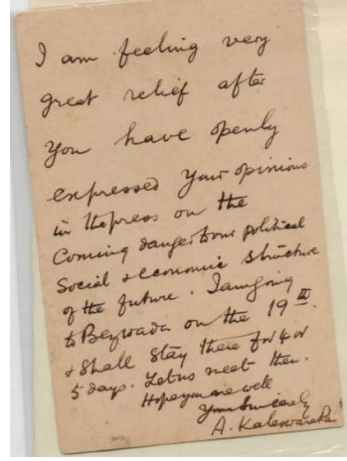
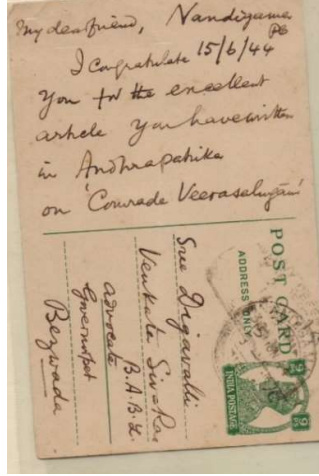
I congratulate you for the excellent article you have written in Andhra Patrika on Comrade Veeresh Lingam. I am feeling very great relief after you have openly expressed your opinions in the press on the coming..... political social and economic structure of the future. I am going to Bezvada on the 19th and shall stay there for 4 or 5 days. Let us meet there.

Hope you are well

Yours Sincerely

A.Kaleswara rao

జ్ఞాపకాలు

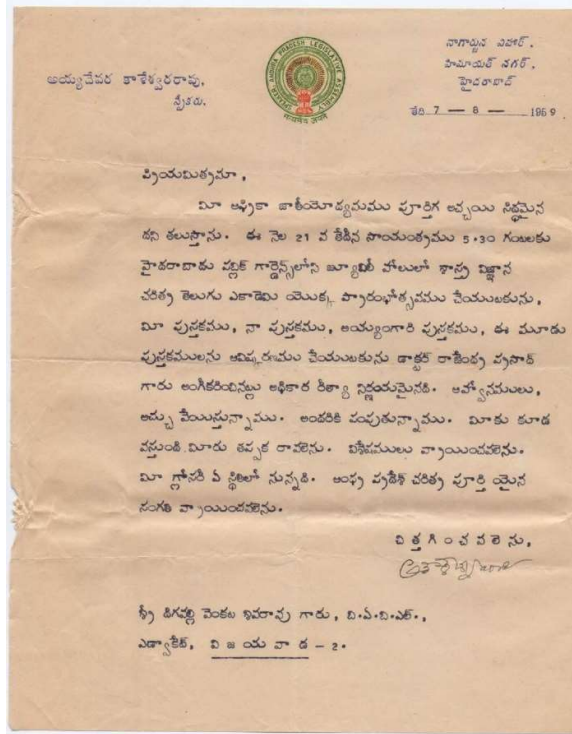
అయ్య దేవర కాళేశ్వరరావు
నాగార్జున విహార్
స్పీకర్
హిమాయత్ నగర్,

హైదరాబాద్
7-8-1959

ప్రియా మిత్రమా,
మీ ఆఫీస్ జాతియోద్యమము పూర్తిగా అచ్చయి సిద్ధమైనదని తెలుస్తాను. ఈనెల 21వ తేదీన సాయంత్రం 5:30 గంటలకు హైదరాబాదు పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లోని జూబ్లీ హిల్ లో శాస్త్ర విజ్ఞాన చరిత్ర తెలుగు అకాడమీ యొక్క ప్రారంభోత్సవం చేయుటకును, మీ పుస్తకము, నా పుస్తకము, అయ్యంగారి పుస్తకము ఈ మూడు పుస్తకములును ఆవిష్కరణము చేయుటకును డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ గారు అంగీకరించినట్లు అధికార రీత్యా నిర్ణయం అయినది. ఆహ్వానం పత్రికల అచ్చు వేయిస్తున్నాము. అందరికీ పంపుతున్నాము. మీకు కూడా వస్తుంది. మీరు తప్పక రావలెను. విశేషములు వ్రాయించవలెను. మీ గ్లోసరీ ఏ స్థితిలో నున్నది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చరిత్ర పూర్తి అయిన సంగతి వ్రాయించవలెను.

చిత్తగించవలెను
అ. కాళేశ్వరరావు

శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివ రావు గారు అడ్వకేట్
విజయవాడ -2

లేఖ 9 వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి

శ్రీ శాస్త్రిగారు నాన్నగారికి సమకాలీన సగౌరవ స్నేహితులు. వీరి లేఖలు చాలవుండినవి. మచ్చుకు రెండు లేఖలు జతచేయబడినవి. శాస్త్రిగారు మద్రాసులోనుండేడివారు. వీరు వ్రాసిన ఒక లేఖలో విస్సా అప్పారావుగారు కూడ రెండు ముక్కులు వ్రాసిరి.

సం.

తిరుపతి

13 -11-1945

ఆర్య వందనములు

ఉభయ కుశలోపరి మీరు ప్రకటించిన కథల-గాథలు రెండు వాల్యూములను నాకు బంపగోరుతున్నాను. కొంతకాలము నుండి వాంఙ్మయ విషయంమున మనసు కొల్పని, పని చేయ వీలులేని స్థితిలో నన్య విషయమున నా ప్రవృత్తి సాగుచున్నది. ఈ స్థితిలో నాకు తొందరకలిగించే వాంఙ్మయ విషయములు కొన్ని ఏర్పడెను. అనగా ఒక బుక్ పబ్లిషర్స్ స్కూల్ పుస్తకములపై నా పేరు ప్రకటించుటకుం గోరుచున్నారు. నా పుస్తకములలోని కొన్ని భాగముల వారు ప్రకటించుకొనుచున్నారు. మీ పుస్తకములలో నుండి కూడా కొన్ని భాగముల నందు ప్రకటించుటకు వారికి సూచించమనిన మీ సమత్తిని బట్టి వారిచేత మీకుత్తరము వ్రాయింతును. 'కామమ్మ కథ' ను జరిత్ర సుందరముగా నైదారు

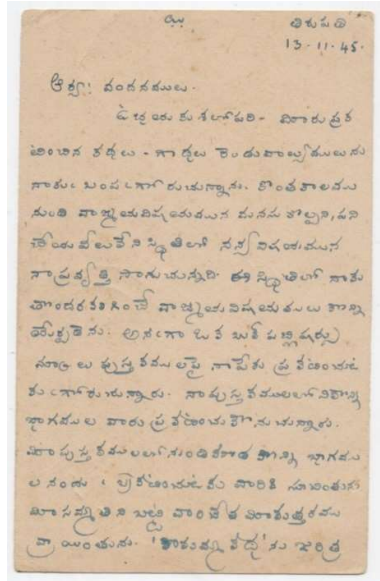
పేజీలలో ఒక పాఠముగా వ్రాసి పంపును కోరుచున్నాను. అందఱుము క్షేమము. మీ కుటుంబ క్షేమాదికమును తెలుపగోరుచున్నాను. శ్రీ అప్పారావు గారు ఇక్కడికి వచ్చి ఐదారు రోజులు అయినది. ఇచ్చటనే యున్నారు. చిత్తగించవలెను.

ప్రభాకర్ శాస్త్రి

జ్ఞాపకాలు

దిగవల్లి శివరావు గారికి నమస్కారములు 5-6 దినములై ఇక్కడ వచ్చి ఉన్నాను. అందరూ క్షేమమని తలచెదను. వారం దినములలో పట్నం తిరిగి వెళ్ళుదును. ఇక్కడ అంతా క్షేమం.

చిత్తగించవలెను
విస్సా అప్పారావు

వేటూరి వారిదే ఇంకో లేఖ

తిరుపతి

11-3-1943

ఆర్య, వందనములు. ఉభయకుశలోపరి. మీ గ్రంథము పలువురు మిత్రు లిక్కడ చదివరి. అది వచ్చినప్పుటినుండి తిరుగుతూనే ఉన్నది. మీ వాఙ్మయ సేవ తత్పరతకు జోహారులు. మీ బొంట్లు తప్రముగా పరిశ్రమించి చేయతగిన ఘనకార్యము నిక మీద ఉన్నవి. ఈశ్వరుడు మీకు దీర్ఘాయురారోగ్యములు అనుగ్రహించును గాక.

వేటూరి ప్రభాకర్ శాస్త్రి

శివరావు గారి వివిరణ: శ్రీ ప్రభాకర శాస్త్రి గారు శ్రీ చెళ్లపిళ్ల వెంకట శాస్త్రి గారిని చూడడానికి 17-4-1943 తేదీన బెజవాడ వచ్చినప్పుడు మా ఇంటికి వచ్చి నా వ్యాసములను ప్రశంసించి నన్ను ఆశీర్వదించిరి.

లేఖ 10 చిరంత నానంద స్వామి

Sri Ramakrishna Math
Publications Department
Mylapore
Madras

ఓం ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ
26-7-1943

మహాశయ, మీ రచనలను చదివి బ్రహ్మానందం చెందు వారిలోనే నొకడను. దేశభక్తియు మత భక్తియు మీ రచనలందు వెల్లివిరియ చుండును. పాఠకు లలోవానిని పురిగోల్పుచుండును. ఇట్టి రచనలే దేశమునకు ఇప్పుడు అత్యావశ్యకములు.

నాచే రచింపబడి ఆంధ్ర, అన్నామలై మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలో పాఠ్య గ్రంథం గా నియమింపబడిన శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్రను రిజిస్టర్ పోస్టు ద్వారా మీకు నేడు పంపుచున్నాను స్వీకరింప గోరెదను. మీరెప్పుడైనాను మద్రాసు వచ్చినెడల ఒకసారి తప్పక మరమునకు రాగోరెదను. శ్రీ రామకృష్ణ భగవానుడు మీకు ఆయురారోగ్యములు నొసగి మీచే ఇతోధిక సారస్వత సేవ చేయించు గాక

మీ చిరంత నానంద స్వామి

లేఖ 11 శివలంక శంభు ప్రసాదు

ఆంధ్ర పత్రికలో ఒక దశాబ్దము పాటు కథలు- గాథలు అను శీర్షిక క్రింద నాన్నగారు రచించిన వ్యాసములు దిన పత్రికలో వరుసగా ప్రచురించారు. అందుచేత శ్రీ శివలంక శంభుప్రసాదు గారు వ్రాసినవి చాలా లేఖలు, టెలిగ్రాములు వున్నవి. వారి భారతి పత్రిక, వార సంచికలో కూడా నాన్న గారివి చాలా వ్యాసములు ప్రచురించబడినవి. శంభు ప్రసాదు గారి లేఖలు మచ్చుకు మూడు జత చేయబడినవి.

సం.

శివలంక శంభు ప్రసాద్

మద్రాస్

3 -3- 41

మా. రా. శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివ రావు గారికి

ఆర్యా, నమస్కారములు. తమ ఉత్తరము అందినది. చెన్నపట్నం చరిత్ర అను తమ వ్యాసమును సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించ నిశ్చయించి నాను. తమ అనుమతి లేకుండా సంచికలో ప్రకచురించు చున్నందులకు అన్యధా ఎంచరని ఆశిస్తున్నాను. 4 reprints పంపుటకు ఏర్పాటు చేసేదెను. ముందు ముందు తాము వ్రాయ సంకల్పించుచున్న విషయములు గొప్పవి. రోజువారీగా వచ్చే అంశముల మీద కూడా అప్పుడప్పుడు దినపత్రికకు

వ్యాసములు వ్రాయగోరెదను. తమ వ్యాసములు పత్రికకు నిజముగా అలంకారముగా ఉండును. జవాబు వ్రాయగోరెదను.

చిత్తగించవలెను
శంభు ప్రసాద్

Published by the
BHARATHI
 Press 428, 429, 430
 T. P. Narayana Sankar, Sec.
 Madras, 1-1947.

C. & A. *Industries, Inc.*
 INDIAN POSTS AND TELEGRAPHS DEPARTMENT
 Standard time of 16. 11. 1914
 O. A. L. M. S. Madras 4 30
 Dignavalli Sivakam
 Government Bussada
 Pray Post matter
 Kathalugathulu
 Lamburased
 The Director of Mails at the Secretary of the Telegraphs to the Director of the Telegraphs, who has been
 sent, and the Director of the Telegraphs, who has been sent, and the Director of the Telegraphs, who has been sent,
 This form must accompany any inquiry respecting this telegram.
 Eden Post, Calcutta No. 146 (1) (T.S. 12) - 12-11-14 - 1,00,000. 14.

204

లేఖ 12 సురవరం ప్రతాప రెడ్డి గారి లేఖ

వీరి లేఖలోని చోటి వ్రాత చదువుట సాధ్యపడలేదు. తేది తెలుగు అంకెలతో నున్నది. ఈ లేఖ చదివి నకలు చేసి పంపిన నా మిత్రులు వయోవృద్ధులు శ్రీ బొమ్మారెడ్డి రామిరెడ్డి గారికి ధన్యవాదాలు. సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారి ముని మనుమడు, గిరిధర రెడ్డి వీరి అల్లుడు గారు

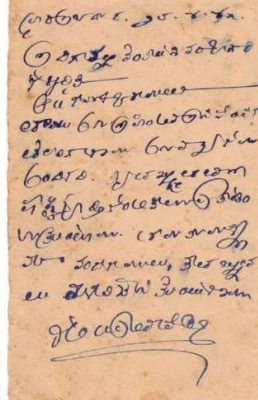
సం.

హైదరాబాదు

2-8-1945

శ్రీ దిగవల్లి శివ రావు గారి సన్నిధికి

ఆ || నమస్కారములు. తాము అనుగ్రహంతో పంపిన తెలంగాణము అని వ్రాసి పంపిన వ్యాసము అందినది. కృతజ్ఞతతో పష్టిపూర్తి సంచికలో ప్రకటించుకుంటాము. తమకు మళ్ళీ మా వందనములు కృతజ్ఞతలు మనవి చేసు కుంటున్నాము

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

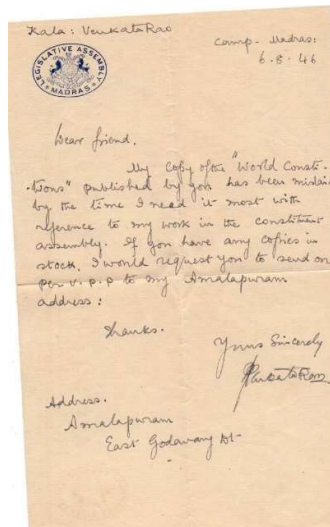
లేఖ 13 కళా వెంకట్రావు

Camp Madras
6-8-1946
Legislative Assembly Madras

Dear friend

My copy of the world constitutions (Dominion Status) published by you has been mislaid by the time I need it most with reference to my work in constituent assembly. If you have any copies in stock, I would request you to send one per vpp to my Amalapuram address
Thanks

Your Sincerely
K Venkat Rao

లేఖ 14. బెజవాడ గోపాల రెడ్డి గారు

Dr B. Gopala Reddi, MP.,

24, Canning Lane, New Delhi

Camp: Hyderabad

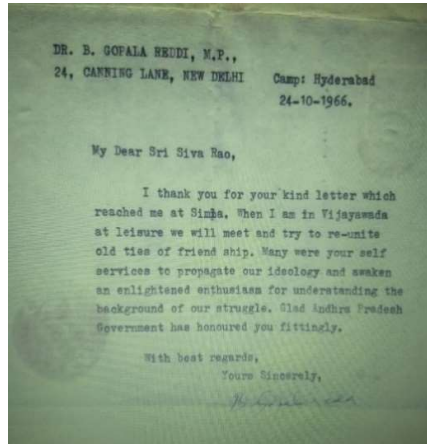
24-10-1966

My Dear Sri Siva rao,

I thank you for your kind letter which reached Simla. When I was in Vijayawada at leisure, we will meet and try to reunite old ties of friendship. Many were your self services to propagate our ideology and awaken and enlightened enthusiasm for understanding the background of our struggle. Glad Andhra Pradesh government has honoured you fittingly

With best regards

Yours sincerely
B. Gopala Reddi

లేఖ15. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య

Vavilala Gopalakrishnaiah M.L.A
SATTENAPALLE (A.P)

19-9-1966

పూజ్యులు, పెద్దలు, గురుతుల్కులు శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివరావు గారికి, నమస్తే. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము తమకు సన్నానించుచున్నారని తెలిసింది. ప్రభుత్వం తమను గౌరవించడం కాక తమను తాము గౌరవించుకుంటున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. ఆనాటి జాతీయ ఉద్యమాలలో మీ రచనలు మాబోటి యువకులకు విజ్ఞాన కేంద్రాలుగా ఉండేవి. నిజం చెప్పాలంటే ఆంగ్ల జ్ఞానంలేని నేను ఈ మాత్రం రాజకీయ పరిజ్ఞానం కలిగి ఉంటానీకి మీ చరిత్ర రచనలు, పారిభాష నిఘంటువులే పునాది అని చెప్పుకొనుటకు గర్విస్తున్నాను. ఈ నాటి యువకులకు రాజకీయ పరిజ్ఞానం కలిగించే రచనలు కనిపించవు. ఆనాడా పత్రికలు తమకి తాము వ్రాయించకపోయినా వ్రాసిన వారివైన ప్రకటించి సహాయ పడ్డారు. ఈనాడు అది మృగ్యం అయింది. ప్రభుత్వం ప్రకటించే పత్రికలు అచ్చంగా ప్రచారక పత్రికలు అయిపోయినవి. ఆ విధంగా చూస్తే శ్రీ శివ రావు గారి సేవ మమ్ములను వ్యక్తులను చేసింది. వారికి నా జేజేలు.

జై ఆంధ్ర.

భవదీయులు
వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య
19-9-66

లేఖ 16. ఆచార్య రంగా

Ranga
Member of Parliament
(Loksabha)

4 Sanafri Bagh Road
New Delhi
15-11-67

My Dear Shri Sivarao,

So glad to hear that you are celebrating the marriage of your son
Chy. D.S.Murthy M.Sc

Please convey our good wishes to him and his bride Chy. Sow
Rajarajeswari. It is so good to hear from you on this auspicious
occasion.

Yours affly
Ranga

\

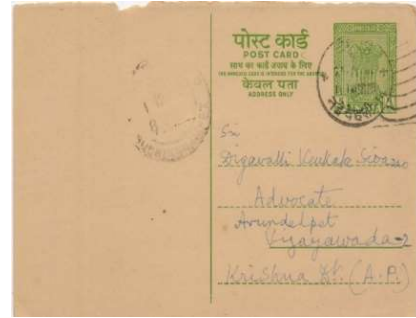
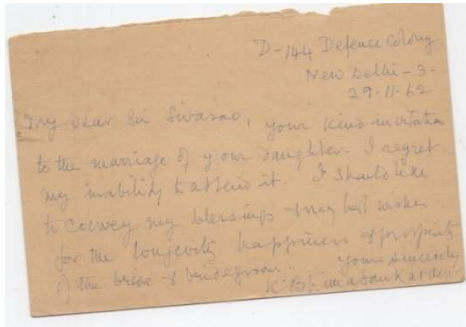
లేఖ 17. కందా భీమశంకరం

D 144 Defence Colony
New Delhi -3
29/11/1962

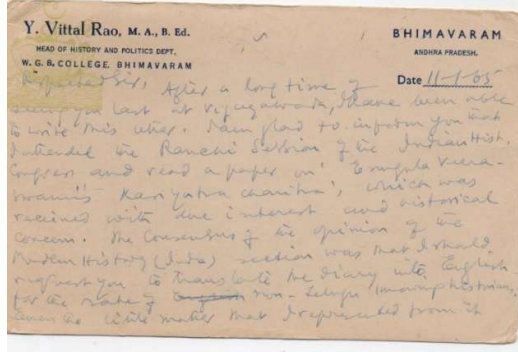
My Dear Sri Siva Rao,

Your kind invitation to the marriage of your daughter. I regret my inability to attend. I should like to convey my blessings and my best wishes for the longitude, happiness and prosperity of the bride and bridegroom

Yours Sincerely
K. Bhimashankaram

లేఖ 18. Y.Vithal Rao

Y. Vitthal Rao
Head of History and Politics Dept.
W.G.B College

BHIKMAVARAM
Andhra Pradesh

11-1-1965

Respected Sir,

After a long time of seeing you last at Vijayawada, I have been able to write to you this letter. I am glad to inform you that I attended the Ranchi Session of the Indian History Congress and presented a paper on Yenugula Veera Swamayya gari Kasi yatra Charitra which was received with due interest and historical concern. The consensus of the opinion of the Modern History Congress(India) reaction was that I should request you to translate the diary into English for the sake of non -Telugu knowing historians. Even that little matter that I represented it was interesting also to the President and commentator of the session. I should report to you ... about it, ... seek your requisitions ... .Please let me know if I can see you in the afternoon or forenoon of on Sunday, the 17th instant. With best regards

Yours Sincerely
Y.Vithal Rao

లేఖ19. మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ

వీరి లేఖలు చాలవుండేనవి. మచ్చుకే మూడు మాత్రమే జతపరచబడినవి.

సం.

.....

53, Saravana Perumal Street

Purasawalkam, Madras-7

16-12-1953

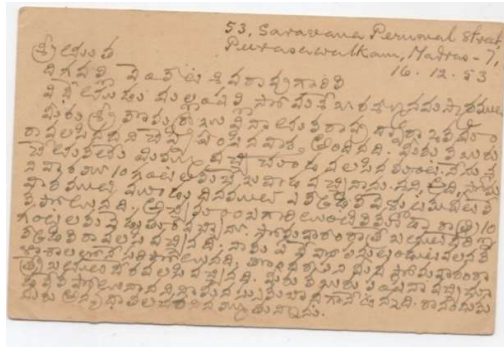
శ్రీ యుత దిగవల్లి వెంకట శివరావు గారికి,

విధేయుడు మల్లంపల్లి సోమశేఖర్ శర్మ నమస్కారములు. మీరు శ్రీ కొమారా వినాయక రావు ద్వారా ఒక మారు రావలసినదని చెప్పి పంపిన వార్త అందినది. మీరు కబురు చేయకయే మిమ్మును వచ్చి చూడవలసిన మాట. నేను శనివారం 10 గంటలకు బెజవాడ వచ్చినాను. శని, ఆది, సోమ వారములు మూడు దినములు ఎక్కడికి వెళ్ళుటకు వీలు లేకపోయినది. అచ్చమాంబ గారి ఇంటికి కూడా రాత్రి 10 గంటలకు వెళ్ళుతూ వచ్చాను. సోమవారం రాత్రి బయలుదేరి ఇక్కడికి రావాల్సి వచ్చింది. నాకు ఏవేవో పనులు ఉండుట వలన కళాశాలలోనే సరిపోయినది. తొందర పనిమీద సోమవారం తేదీ బయలుదేరవలసి వచ్చినది. మీరు కబురు పంపినా వచ్చి చూడకపోవడం నా మనసుకు బాధగానే ఉన్నది. రానందుకు మీరు అన్యథా తలచరని నమ్ముతున్నాను. ఇప్పుడు మీ ఆరోగ్యం బాగున్నదని తలుస్తాను. ఆరోగ్యమును గురించి తగిన జాగ్రత్త తీసుకొన గొరెదను. బెజవాడ వచ్చి కూడా మీరు కబురు పంపిన కూడా వచ్చి మీ దర్శనం చేసుకోలేక పోయి నందుకు చాలా విచారంగా ఉంది. మిమ్మును, అప్పారావు గారిని

జ్ఞాపకాలు

ప్రత్యేకంగా కలుసుకోవాలని అనుకొన్నాను. పడింది కాదు మన్నించకోరెదను.

చిత్తగించవలెను
భవదీయుడు
మల్లంపల్లి సోమశేఖర్ శర్మ

సోమశేఖర శర్మ గారి ఇంకో లేఖ

53, శరవణ పెరుమాళ్ మొదలి వీధి,
పురశవాకం,
మద్రాసు-7

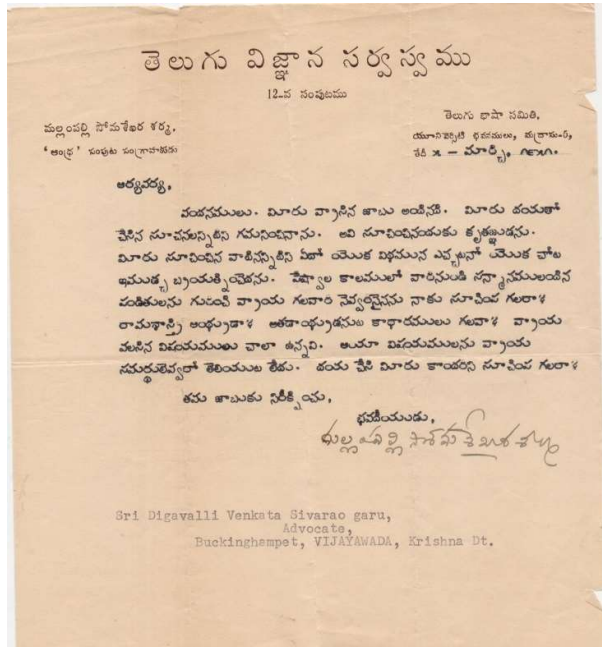
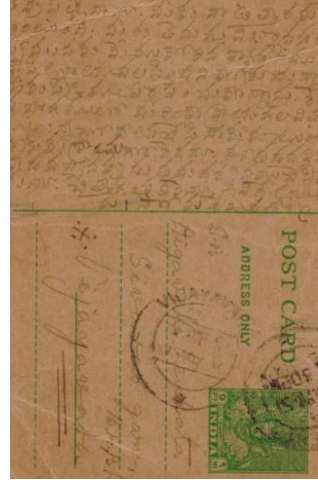
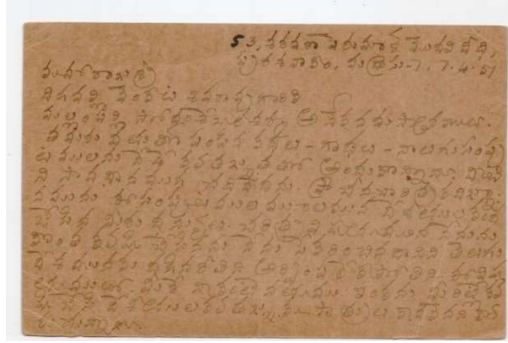
7-4-1951

మహారాజశ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావు గారికి,

మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ అనేక నమస్కారాలు. తమరు దయతో పంపిన కథలు-గాథలు నాలుగు సంపుటములు ను నేడే కృతజ్ఞతతో అందుకున్నాను. వాటిని సావధానముగా చదువెదను. ప్రాచీన చారిత్రక విజ్ఞానమును ఈ సంపుటముల మూలమున దేశీయులకందజేసిన మీరు ధన్యులు. చరిత్ర విషయమున నేను కొంత కృషి చేసిననూ నేను సేకరించిన దానిని తెలుగుదేశమునకు తగిన రీతిని అర్పింపలేకపోతిని. ఈ విషయంలో మీరే నాకంటే నయము. ఇంకను మీరిట్లే కృషిచేసి దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు కావాలని కోరుచున్నాను. నేను ఈ నెల 1వ తేదీన నుంచి అనారోగ్యంగా ఉండి ఒక ఒక మాసము దినములు శలవు పెట్టినాను. మీరు తెలుగు విజ్ఞాన సర్వస్వమునకు మేము కోరిన వ్యాసము వ్రాసి ఉండవలసిన దని కోరుచున్నాను. మీకు స్కీము పంపించు కొన్నాను. రెండవ భాగములో మీరు ఇంకా వ్రాయవలసిన విషయములున్నచో నాకు మా ఇంటి అడ్రసు కు వ్రాయగోరెదను. ఈ తడవ విజయవాడ వచ్చినప్పుడు తమ దర్శనము చేసికొందును. చిత్తగించవలెను.

విధేయుడు

మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ

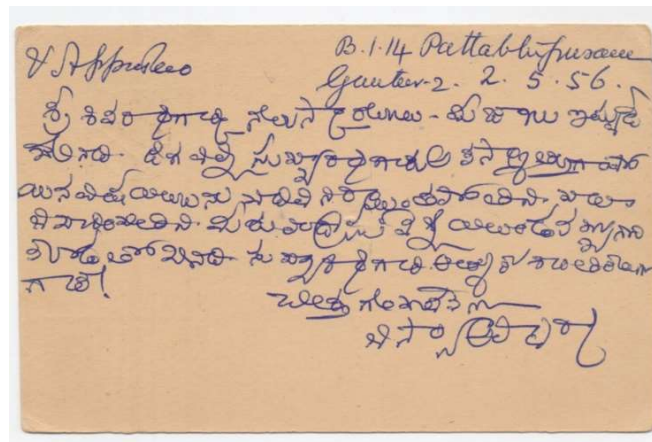
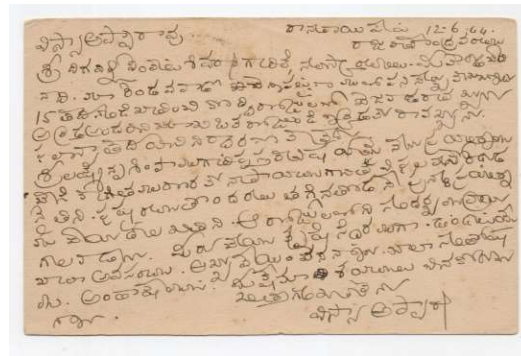

లేఖ 20. విస్సా అప్పారావు

విస్సా అప్పారావు గారివి చాలా లేఖలుండినవి. అందులో రెండు లేఖలు మాత్రమే మచ్చుకు జతపరుపబడినవి. శ్రీ అప్పారావు గారు మా మేనత్తగారి వియ్యంకుడును.

సం.

జ్ఞాపకాలు

విస్సా అప్పారావు

దానవాయిపేట

రాజమహేంద్రవరం

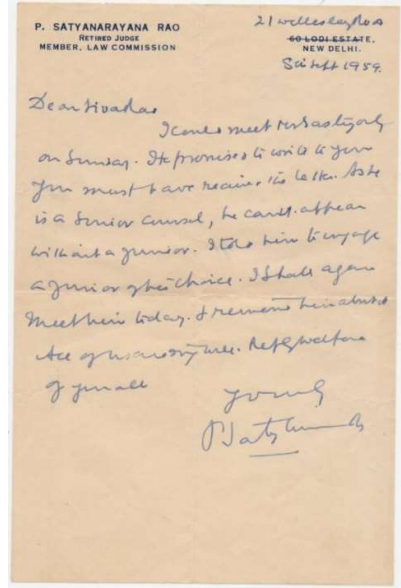
12-6-1944

శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివరావు గారికి, నమస్కారములు. మీ కార్డు చేరినది. మా రెండవ వాడు చెన్న పట్నంలో పని నేర్చుకొను చున్నాడు. 15వ తేదీ నుండి చాలించి కొద్ది రోజులలో బెజవాడ రావచ్చును. అక్కడ అందరినీ చూచి ఒక రోజు ఉండి ఇక్కడకు రావచ్చును. ఫలానా తేదీ అని నిర్ధారించుకో లేదు. శ్రీ లక్ష్మీనరసింహం గారి పుస్తక విషయమై నేను ప్రయత్నం చేసి కాగితం దొరకు నుపాయముగానక విఫలమనోరథుడనైతిని. పుష్కరము తొందరలు తగ్గిన తోడనే పునః ప్రయత్నం చేయదల్చితిని. ఆరోజులోని సందర్భం వ్రాయగలవాడను. మీరు చేయు కృషి స్థిరముగానుండుచే చాల అవసరం. అచ్చు వేయించానన్నారు. చాలా సంతోషము. అంతా క్షేమము మీ క్షేమా శయములు వినకోరెదను.

చితగించవలెను

విస్సా అప్పారావు

లేఖ 21 పత్రిపాటి సత్యనారాయణ

P. Satyanarayana Rao
Retired judge

21 Wellesley Road
New Delhi

Member Law Commission

8th September 1959

Dear Siva Rao,

I could meet Mr Shastri only on Sunday. He promised to write to you. You must have received the letter. As he is a senior Council, he can not appear without a junior. I told him to engage a junior of his choice. I shall again meet him today and remind him about it. All are doing well request welfare of you all.

Yours affly
P. Satyanarayana rao

లేఖ 22 ఆకాశ వాణి (ఆనాటి ఎ.ఐ.ఆర్) మద్రాసు కేంద్రపు ప్రోగ్రామ్ డైరెక్టరు, ఆచార్యగారు వ్రాసిన లేఖ

ALL INDIA RADIO
GOVERNMENT OF INDIA
Madras Station.
No. 17-15 Road 11th Nov/43

Telegram - AIRVOICE
Telephone - 46021.

Sri Digavalli Siva Rao,
Governor-gvt,
Bengaluru.

Sir,

May I encroach on your valuable time and request you kindly to broadcast a fifteen-minute talk in Telugu entitled "Scientific Literature in Telugu", on Thursday the 22nd December 1943 at 7-15 p.m.

The manuscript of your talk about 1,500 words, based on the short note below may kindly reach me by the 18th December 1943 to facilitate arrangements for due publicity.

Scientific Literature in Telugu. Experience has shown that the great stumbling block in the way of accepting the Mother Tongue as the medium of instruction is the lack of suitable scientific terms in the Mother Tongue. The general tendency is to incorporate the English terms themselves but this does not find favour with several writers of books on Science, who prefer to translate the term even if it involves a certain verbosity of expression as contrasted with the

-2-

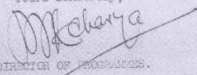
English word. Dr. Siva Rao has devoted much valuable time to this problem of "Scientific Terms" and it will be interesting to hear how the proposals enrich the Telugu language with such terms."

The enclosed suggestions may be of use.

May I further trouble you to affix your signature to the "Reply Sheet" of the enclosed form and return the same to me at your earliest.

I am tentatively fixing Wednesday the 21st December 3 p.m. for rehearsal of your talk.

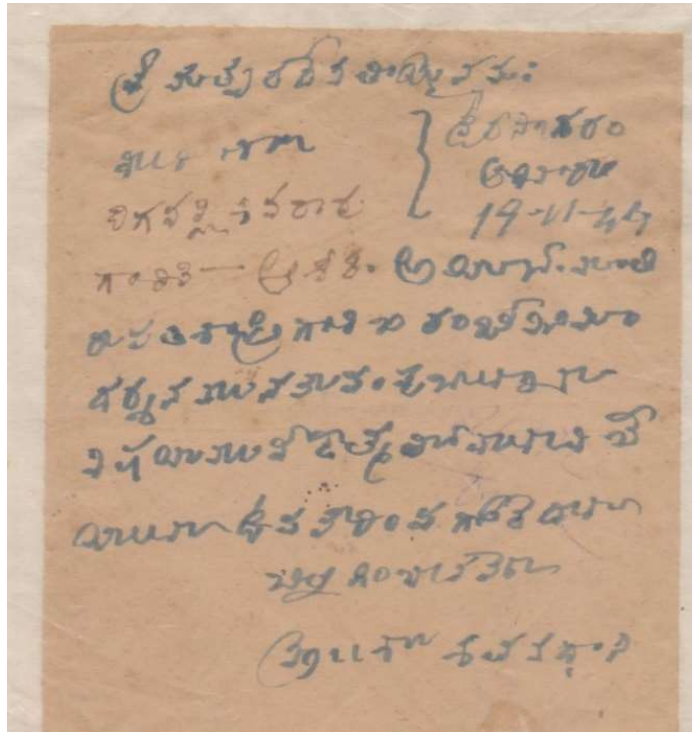
Thanking you,

Yours sincerely,

M. Charya
DIRECTOR OF BROADCASTS.

ಲೆಖ 23 **ಚಳ್ಳಪಿಳ್ಳ ವೆಂಕಟ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಗಾರು**

నాన్నగారి పై శాస్త్రీగారు చాల అనుగ్రహము కలిగియుండిరి. వీరు బందరు హిందూ స్కూలులో తెలుగు పండితులైయున్న కాలంలో విజయవాడలో ప్రఖ్యాత కాంగ్రెసు నేత, వైద్యసిద్ధులు, డా. ఘంటసాల సీతారామ శర్మగారు వారికి విధ్యార్థి. అందుచేత వారు డా. శర్మగారికి చాల పరిచయం. వారివలన మా నాన్నగారికి కూడ పరిచయం. వీరు 1944 సం. నాన్నగారికి వ్రాసిన ఈ క్రింది లేఖలో నాన్నగారు సంకలనం చేసిన ఏనుగుల వీరస్వామయ్య గారి కాశీయాత్ర పైన ఒక పద్యము కూడా వ్రాసి దన్నుత్తు చేసిరి. అసలు ప్రతి, నకలు చూడు ఇదే సంపుటిలో 3వ ప్రకరణము, పుట260-262

సం.

శ్రీమత్పరదేవతాయై నమః

క్షీరసాగరం
ఆదివారం
19-11-44

మ.రా.రా దిగవల్లి శివరావు గారికి - ఆశీః

అయ్యా, మా తిరుపతి శాస్త్రి గారి చిరంజీవిని¹¹⁰ మీ దర్శనమునకు పంపు
తున్నాను. విషయము వీడేత్తో మనవి చేయను ఉపకారింప గోరెదను

చిత్తగించవలెను
వెం|| శా శతావధాని

---

¹¹⁰ తిరుపతి శాస్త్రి గారి చిరంజీవి. దివాకర్ల వేంకట శాస్త్రిగారు

లేఖ 24 ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య

ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య గారు (1867-1949) నెల్లూరు కాపురస్తులు, వృత్తిచే ప్లేడరు. సాహిత్య వేత్త. బహు భాషా కోవిదులు. నాట్యశాస్త్ర గ్రంథాలు కొన్నిటిని ఆంగ్లములోకి అనువదించారు.

సం.

O. VENKATARANGAYYA
PLEADER

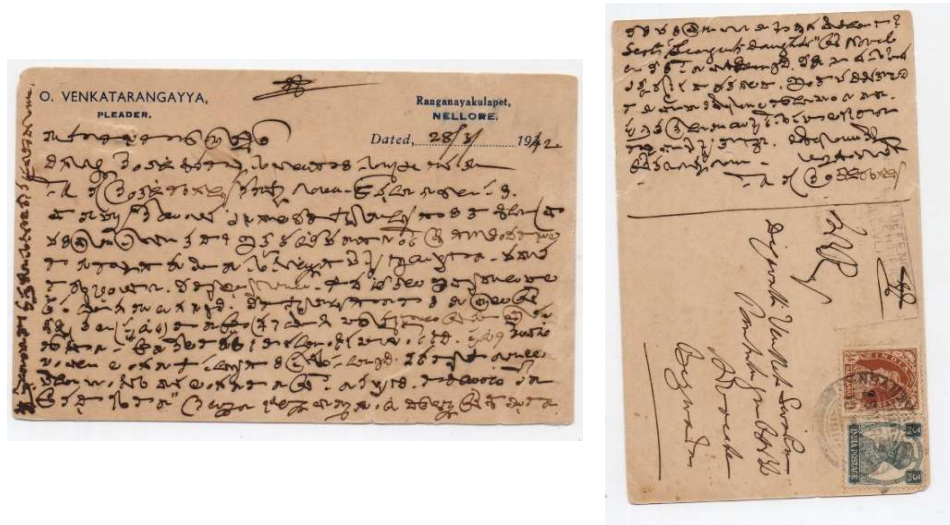
Ranganayakulapet
NELLORE

Dated 28-5-1942

మహారాజ రాజశ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావుగారి సన్నిధికి నేను వ వెంకటరంగయ్య నమస్కారములు. ఉభయ కుశలోపరి. తమరు వేయించిన ఏనుగుల వీరస్వామయ్యగారి కాశీయాత్ర చరిత్ర నొకదానినిక్కడ టీచర్ గోవిందరాజులో రామారావు గారు మీరు పంపినట్లు గా చెప్పి యిచ్చినారు. చదువ ప్రారంభించాను. వీరస్వామయ్య .....ఇత్యాదులు చాల ఉపయోగ ములుగానున్నవి. ... ఇంకా చదివిన కొలది విశేషములు వ్రాయుచుండు దును.

చిత్తగించవలెను

వెంకటరంగయ్య

లేఖ 25 బాజిన సూర్యనారాయణ, జోహాన్సుబర్గు, దక్షిణాఫ్రికా

బాజిన సూర్యనారాయణ గారు జోహాన్సుబర్గులో ఇండియా ఏజంటు జనరల్ కార్యాలయములో పనిచేసినారు. వారు నాన్నగారికి 1910-16 మధ్య కాలములో రాజమండ్రి స్కూలు లో సహాధ్యాయుడు. ఈ లేఖకు పూర్తిగా నకలు చేయుట సాధ్య పడలేదు. చివరలో అవగాహన లోపం కారణంగా.

సం.

Bajina Suryanarayana
Office of the Agent General
to the India government
(Coat of arms embossed Unicorn)

Carlton hotel
Johanesburg
South Africa

25- 3- 29

My Dear Siva Rao

I read in the modern review of January 1929 on page 76 a few letters marked 'Telugu' just below that Dakshina Africa and just after that the name Digaralli Siva Rao I at once thought that it was a mistake of Printers' Devil. I substituted the letter "v" in the place of "r" and read the word. It sounds so sweet and familiar. Now I read the whole name and I found it nothing more than the name of my old classmate and dear friend. Mr. Siva Rao. How proud I was to see tht my friend has written a book on South Africa which has become the place of my exile.

Memory sometimes cannot afford to remember all old things. It is a thing of the past that were the budding folk of Rajahmundry especiaully you in the literary field, as a membre and secretary of the Debating Society and the prominent debator, best lecturer, rather best orator from your from your very young age. I am not surprised to hear and read in the papers and magazine that you have written some books which interest public.

Now I tell you who I am. I am your old classmate in the school of which goes after our revered Guru Veeresalingam Pantulu garu but for whose teachings and writings ideals and principles we had, dear Rajahmundry would not have been what it is today and we would not have been what we are today. I am the same man who would to take some interest in sports and games address care of postmaster Pretoria South Africa and one who got to the Indian welfare Defence Force I am the same old man who took part in every society and movement that came into existence my name is Bhajina Suryanarayana Rao. If you cannot still remeber and bring to your recollection who I am please ask our old friend like Banda Suryanarayana who may be able to tell you that I am so and so.

You know that I am roaming man and that my life has met with many accidents and incidents sometimes dangerous to even today my life has become the life I Cherish the idea of seeing the various countries on the globe and I am just fullfilng my desire and ambition I am not only able to see this distance land which is known as distance and 500 miles but I have the fortune of seeing my own Indian brothers who are thousands in numbers who have made South Africa as their home. If had been half as interlligent like you are I would have written volumes on South Africa scenery and its mineral wealth. I am also poor in Telugu and English language beautiful describe this beautiful place but I should like to put it in the words of another and try to give you an idea of it for the present today is the last day for the mail and I could not give you have an idea of South Africa I will write to you later on I request you to kindly write to me all about the political situation in India will you kindly send me any small books on Indian civilization Indian philosophy and spiritualism of old and time and your books on South Africa.

Please convey my best regards to doctor Sharma garu and Kotha Narasimha Rao. His daughter in law was suffering from fits. It was a serious case when I went to Vijayawada 5 months back, I am one of his great family friendly and hence this enquiry...సశేషం

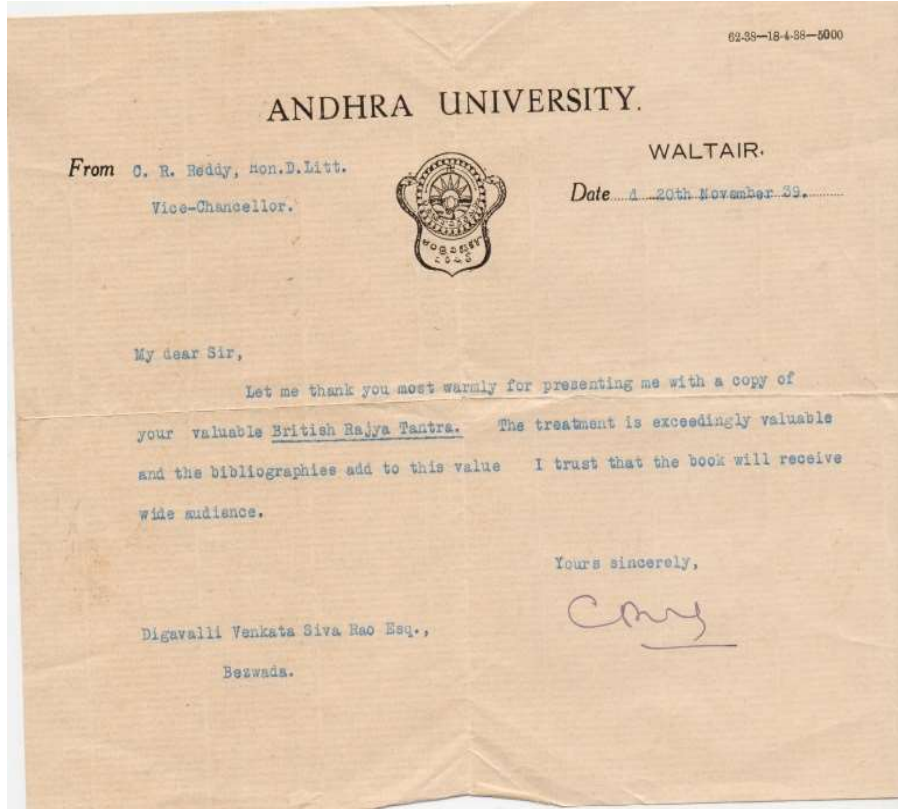
శివరావుగారి వివిరణ

I sent him a reply and also my book some years afterwards he came to and make me we spend some time happily. I think Sri Kurma Venkat Reddy Naidu was the agent General of India when my friend was in South Africa.

లేఖ 26 కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి

రామలింగా రెడ్డి గారు ఆంధ్రయునివర్సిటీ కులపతిగా నుండగా నాన్నగారు 1934 సం.లో రచించిన పుస్తకము బ్రిటిష్ రాజ్యతంత్రమును ప్రశంసిస్తు వ్రాసిన లేఖ

సం

భాషాంశం

ANDHRA UNIVERSITY

From C. R. REDDY

WALTAIR

Vice-Chancellor

Date 20th November 1939

Dear Sir,

Let me thank you most warmly for presenting me with a copy of your valuable British Rajya Tantra. The treatment is exceedingly valuable and the bibliographies add to this value. I trust that the book will receive wide audience.

Yours Sincerely

C. R. Reddy

Digavalli Venkata Siva Rao Esq

Bezawada

లేఖ27 కానూరి లక్ష్మణ రావు (K.L.Rao)

ఇంజనీరు, కేంద్ర ఇరిగేషన్ మంత్రిగా కూడా చేసిన కె. యల్. రావు గారు నాన్నగారికి రాజమండ్రి చదువుకునే రోజులనుండియూ పరిచయం. తదుపరి మద్రాసులో (1911-1922) విశ్వోరియా పబ్లిలు సహాధ్యాయుడు.

సం.

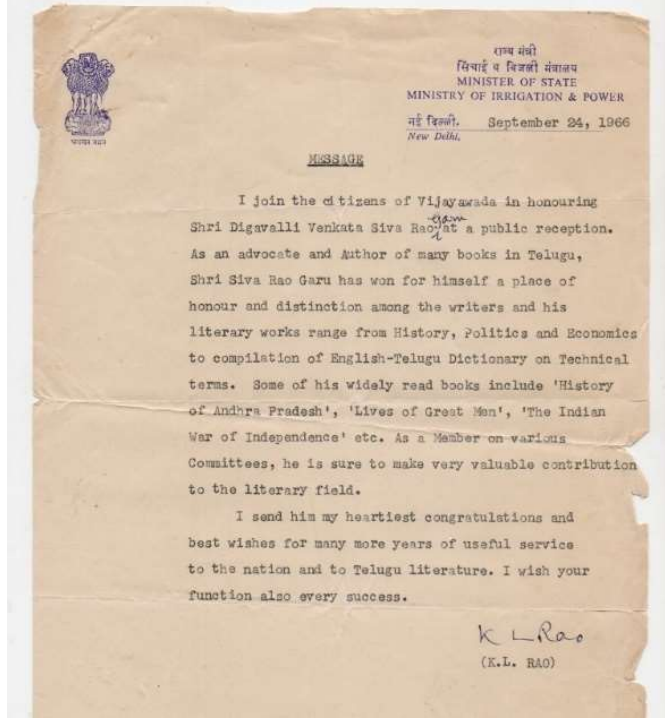
Minister of State
Ministry of irrigation and power
September 24 1966

MESSAGE

I join the citizens of Vijayawada in honouring Shri Digavalli Venkata Sivarao garu at a public reception. As an advocate and author of many books in Telugu Sri Siva Rao gru has won for himself a place of honour and distinction among the writers and his literary works range from History, Politics and Economics to compilation of English Telugu Dictionary on Technical terms. Some of his widely read books include 'History of Andhra Pradesh', 'Lives of great men', 'The Indian War of Independence' etc. As a member on various Comittees, he is sure to make very valuable contribution to the literary field.

I send him my heartiest congratulations and best wishes for many more years of useful service to the nation and Telugu literature. I wish your function also every success.

K L Rao

లేఖ 28 కోక సుబ్బారావు

సుబ్బారావుగారు నాన్నగారికి 1910-1916 రాజమండ్రి లో చదువుకునే రోజులనుండి, తదుపరి మద్రాసులో చదువుకునే రోజులనుండి (1916-22) సహోద్యాయులు. వీరు సుప్రీమ్ కోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి గాక ముందు మద్రాసులో ప్లీడర్ ప్రాక్టీసు చేసేవారు. ఒకసారి విజయవాడ కోర్టులో ఒక కేసులో న్యాయవాదిగా వాదించుటకు వచ్చినారని నాన్నగారి దివచర్య పుస్తకములో వ్రాసిరి. చూ ఈ సంపుటిలోనే 6-03-1940 తేదినాటి దినచర్య. తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ లో హైకోర్టు గుంటూరులో నుండగా వీరు న్యాయమూర్తిగా ఆక్కడ నుండిరి.

సం.

Supreme Court of India
Motilal Nehru Marg

Chief Justice of India

July 5 1966

My dear Sri Sivrao,

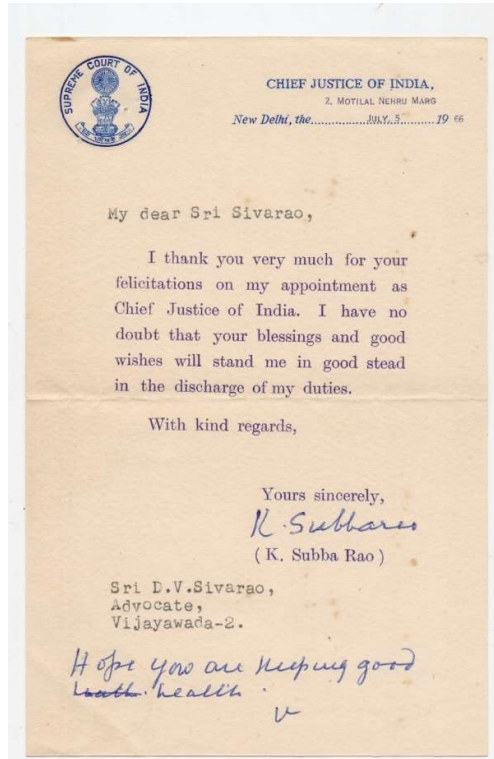
I thank you very much for your felicitation for my appointment as chief justice of India. I have no doubt that your blessings and good wishes will stand me in good stead in the discharge of my duties.

your sincerely
K Subbarao

Sri D. V. Sivarao,
Advocate
Vijayawada-2

Hope you are keeping good health

లేఖ29 పుట్టపర్తి శ్రీనివాసాచారి

శ్రీనివాసాచారిగారు 1958 లో ఆర్కైవ్స్ (Archives) డైరెక్టరుగానుండినప్పుడు స్నేహితు, కాళేశ్వర రావు గారు నియమించిన సాహిత్య కమిటీలకు సెక్రటరీగాకూడా పనిచేసేవారు. ఇంకా కొన్ని కమిటీలలో సభ్యునిగానుండిరి. వారి ఉత్తరాలు చాలానే ఉండినవి. రెండు మచ్చుకు జతచేయబడినవి.

సం.

36-635 Kinnayalagar,
Hyderabad-AP.
30th April 1959.

My dear Sir Siva Rao,

The meeting of the Academy had to be postponed for want of Quorum for 10th May 1959. I showed your sketch and letter to Mr. Kallanra Rao Panthula and Mr. Madan Mohan Panthula. They seem to be impressed. I am glad you took on South African and also that on Indian history is ready. Naturally South Africa is more topical and will immediately catch the fancy of the public. Mr. Panthula goes to quite interested in it and is hoping that you will make it somewhat comprehensive, including all the latest material regarding Ghana, S.W. Africa etc. The awakening of Africa is undoubtedly the turning point of the Day: and to us Indians it has a particularly ~~very~~ vital significance.

I sincerely hope you will take up this work with all priority when you are comparatively free from the brack of the Law Courts and send the manuscript as early as possible to enable for printing immediately.

Thanking you, Yours sincerely,
Kinnayalagar

P. SREENIVASACHAR,
M. A., Ph. D. (London)
Director of Archaeology,
Government of Andhra Pradesh,

3-6-635, Himayatnagar
HYDERABAD (AP)
D/DECEMBER 7, 1958.

Dear friend,

Under the advice of Sri A.Kaleswara Rao, B.A.B.L.
Honourable Speaker of the Legislative Assembly, Andhra
Pradesh, Hyderabad, some friends who are interested in
publishing modern literature in the Telugu Language
have decided to form the "Andhra Academy of History
and Sciences". We want your advice and cooperation in
the matter.

A Meeting of all those friends who are interested
in this subject will be held on SUNDAY the 14th of
DECEMBER, 1958 at 3.00 P.M. in the Honourable Speaker's
Chambers, Legislative Assembly, Public Gardens, Hyderabad.

You are requested to be present and give your
valuable assistance.

Yours sincerely,
P. Sreenivasachar
(P. Sreenivasachar)

To
Sri B.V. Sivarao, B.A.B.L.,
Advocate, Suryapet,
Vijayanagara, P.

లెఖ 30 వేలూరి శివరామ శాస్త్రి

వీరు నాన్నగారికి సగౌరవ సన్నిహితులు. వీరి లెఖలు కొన్ని జ్ఞాపకాలు 1వ భాగములో ఇదివరలో ప్రచురించబడినవి. ఇంకా అనేకము వుండినవి ఈ సంపుటిలో నొక లెఖ ప్రకటింబబడినది.

సం.

Veluri Sivarama Sastry
వేలూరి శివరామ శాస్త్రి
28-11-1962

CHIRIVAD
Krishna Dt)

ఆశ:

వివాహ శుభలేఖ చూసి సంతసించితిని త్రిన్నైలలుగా Jandiceతో బాధ పడతూవుండి ఇప్పుడిప్పుడే కోలుకొనుచున్నాను. ప్రయాణము చేయగల స్థితిలో లేను ఇంటనుండియే ఆశీర్వాదించుచున్నాను

ఇంక భగవంతం గారికి నేను వ్రాసిన విషయం ఏమైనా అక్కఱకు వచ్చేనా వృధా తెలికితిరి కాదు. ఇప్పుడు పనితొందరలో ఉండియుందురు. మెల్లగా వ్రాయండి. చిరంజీవులనందరిని అడిగితిని చెప్పేది.

వే. శివరామశాస్త్రి

లేఖ31 బండి గోపాలరెడ్డి (బంగోరె)

బంగోరె గారి లేఖలు చాలా వుండినవి(ఖచ్చితంగా 78) వాటిలో రెండు లేఖలు ఇచ్చట జతపరచబడుతున్నాయి. మొట్టి మొదటి లేఖ 2-01-1973 తేది వ్రాసినది ఇచ్చట జతపరచబడినది. ఇంకో లేఖలో తనను ఏకలవ్య శిష్యునిగా అంగీకరించమని అభ్యర్థించిరి. పుస్తకములపైన కూడా అలానే వ్రాసి బహుకరించేవారు

బంగోరె (1938-1982) గారు చనిపోయిన వార్త విని శివరావుగారి దినచర్య పుస్తకములో ప్రత్యేకంగా ఇలా వ్రాసుకున్నారు:-

సం

“Note: బంగోరె ఆత్మహత్య 1982 ఆవుల సాంబసివరావు చేసిన అన్వాయం Selected writings of C.R.Reddy; Seven great lives అనే శీర్షిక తో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ప్రకటించిన పుస్తకములోని జీవితాలన్నీ బంగోరె సేకరించాడు. Vice Chancellor ఆవుల సాంబశివరావు గారు ఆ గ్రంథమునకు సహాయ Edior గా B.Muthuswami అనే రిటైర్డ్ లెక్చరర్ను చేశారు. బంగోరెను C.R.Reddy and Vemana అనే తెలుగు గ్రంథానికి మాత్రమే Editor గా చేశారు. ఆ అన్వాయము బంగోరెని బాధించింది. ఒక ఇంగ్లీషు పుస్తకంపైన 18/12/1981 శ్రీ దిగవల్లివారికి ఏకలవ్యుడు అని బంగోరె వ్రాసిపంపాడు. ఇంకో తెలుగు పుస్తకం పైన కూడా అలాగే వ్రాసి పంపాడు . పరా: బంగోరె పనిమానుకునినాకు ఉత్తరం వ్రాశాడు. ఆత్మహత్య తలపులకు వస్తున్నవని వ్రాశాడు. నేను జవాబు వ్రాశాను. కాని మళ్ళీ ఉత్తరం జవాబు వ్రాయకుండానే నెల్లూరు వెళ్లి అక్కడనుండి సల్లెజ్ కి వెళ్లి ఆత్మ హత్యచేసుకున్నాడు. ఓం శాంతి: శాంతి:”

పై వివరణ శివరావుగారి దిన చర్య పుస్తకములోనిది.....సంపాదకుడు

బంగోరె గారి మొదటి లేఖ 02-01-1973

బంగోరె
2-01-1973
ఎడిటర్

బి గోపాల్ రెడ్డి
అసిస్టెంట్

U.S.I.S
Madras -6

శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివ రావు గారికి నమస్కారములు

నేను మీకు తెలియదు కానీ మీరు నాకు తెలుసు బాగా తెలుసు మీ గొప్ప గ్రంథాల ద్వారా. నేను ఒక అనామకుణ్ణి.

మిమ్మల్ని అడిగేతే తెలుస్తుందని ఈ ఉత్తరం వ్రాసుకుంటున్నాను. మీ సరైన ఆద్రుసు తెలియక వ్రాస్తున్నాను. ఇది మీకు చేరుతుందో లేదో

గాడిచెర్ల హిరి సర్వోత్తమ రావు గూర్చి ఏవోకొన్ని సందేహాలు మొదడులో చోటు చేసుకున్నాయి. కొన్ని కొత్త విషయాలు పాత రికార్డులు తవ్వుతుంటే కనబడుతున్నాయి.

(1) ఆయన ఎడిట్ చేసిన 'స్వరాజ్య' పత్రిక సంచికలేమన్నా మీవద్ద వున్నాయా లేని పక్షంలో అవి దొరికే తావు చెప్పగలరా?

(2) sedition నేరంపై ఆయనకు శిక్ష పడిన 'సంపాదకీయ వ్రాత' మీకు తెలుసా? దాని ప్రతి మీ వద్ద ఉన్నదా? మాదల వీరభద్ర రావు గారు వ్రాసిన సర్వోత్తమ జీవితం లో కొన్ని వాక్యాలు 'కోట్' చేశారు కానీ అవి ఏతేది సంచకలోనుంచో పేర్కొనలేదు. ఆయనపై జరిగిన కేసుల వివరణ మీకు తెలుసునా? హైకోర్టుకి ఆ కేసు ఎందుకొచ్చింది? ఎట్లా వచ్చింది? సాక్షులు ఎవరెవరు ఏ విధంగా చెప్పారు? వీరేశలింగం హిరి సర్వోత్తమరావుకు వ్యతిరేకంగా చెప్పారా? వేదం వెంకటరాయ శాస్త్రి అనుకూలంగా చెప్పారా? ఈ విషయాలు మీకు జ్ఞాపకమా? హైకోర్టు లా పుస్తకాల్లో ఏమైనా ఇందు గురించిన సమాచారం దొరుకుతుందా? హైకోర్టు తీర్పు వెలువడతేదీ?

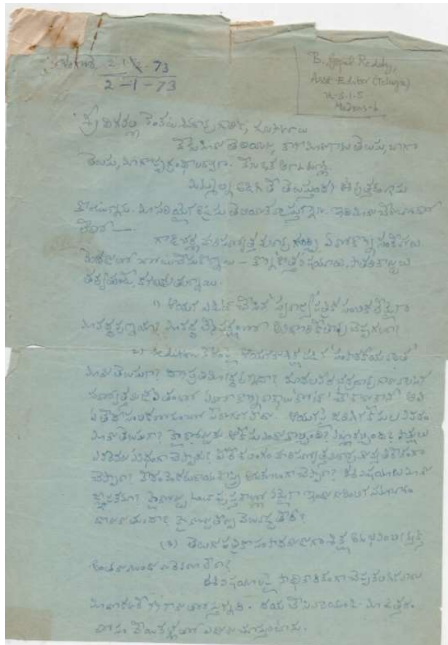
తెలుగు పత్రికా సంపాదకుడుగా శిక్ష అనుభవించిన వ్యక్తి అంతకు ముందు ఎవరూ లేరా?

జ్ఞాపకాలు

ఈ విషయాలపై సాధికారంగా చెప్పగలిగిన వారు మీరు ఒక్కరేనని నాకు తోస్తున్నది. దయచేసి వ్రాయండి. ఎవరో అనామకుడు అడిగే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఎందుకు వ్రాయాలి అని అశ్రద్ధ చేయరని విశ్వసిస్తూ, నా సందేహ నివృత్తి చేయగలరని ప్రార్థిస్తూ, మీ ప్రత్యుత్తరం కోసం నిరీక్షిస్తూ. వందనాలతో

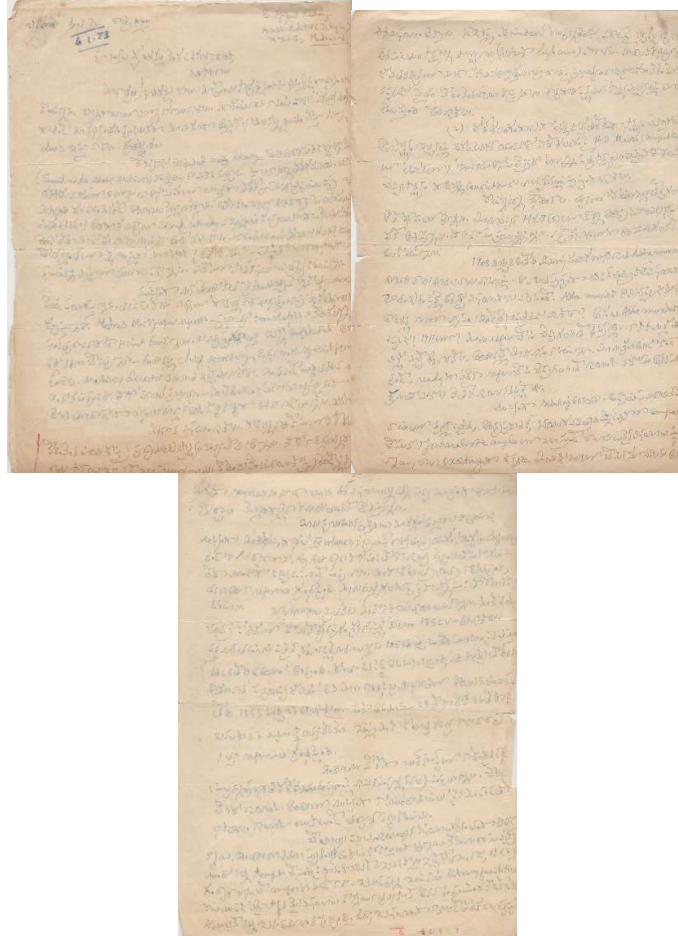
శలవు
భవదీయుడు
బంగోరే

From
B. Gopal Reddy
Asst. Editor(Telugu)
U.S.I.S
MADRAS-6

బంగారే లేఖ మరొకటి

06-01-1973 తేదిన వ్రాసిన లేఖలో బంగారే వ్రాసిన ఈ లేఖ 4 పుటలు. వైన చూపినవి అసలు ప్రతి 3 పుటలు. అందులో మొదటి ప్రతికి మాత్రమే నకలు జతచేయ బడినది. ఈ లేఖలో తనను ఏకలవ్య శిష్యునిగా సమ్మతించమనిరి.

బంగొరె
6-1-1973

రాత్రి 10.40
B.Gopal Reddy
Asst.Editor (Telugu)
U.S.I.S , Madras -6

పూజ్యులు శ్రీ దిగవల్లి వెంకట శివ రావు గారికి నమస్కారములు,

మీ వాత్సల్యపూరితమైన జాబు. మీ ప్రేమకు పాత్రమైనందుకు ధన్యుణ్ణిగా భావించుకుంటున్నాను. చిన్న జాబులో ఎన్నో వివరాలు వ్రాశారు. మీ వంటి వారికి నావంటివాడు ఏకలవ్య శిష్యుడు గా ఉంటే మీకభ్యంతరం ఉండదుకదా. మీరు కూడ అట్లనే భావించి నన్ను guide చేస్తు ఎన్నో clues ఇస్తూ వ్రాశారు. కృతజ్ఞతలు.

నేను ఇప్పుడు Oriental MSS Library నుంచి మద్రాస్ రికార్డ్ ఆఫీసు (Tamilnadu State Archives) ఎగ్జూర్ కు మకాం మార్చాను. కాని నాకున్న తీరిక సమయం బహు తక్కువ. వారంలో 5 రోజులు ఆఫీసులో బొత్తిగా తీరిక ఉండదు. రాత్రిపూట తప్ప. ఇక మిగిలింది శనివారం ఒకటే. ఆదివారాలు నెల్లూరు వెళ్తాను. ఒక శనివారాల్లో ఆ రికార్డు ఆఫీసు మహా సముద్రం. ఎంత ఈదడం? ఇక మిగిలింది రెండో శనివారం అదీగాక మధ్యలో Second Saturday.5 ఇట్లాంటి శలవులు పొగా నెలకు సగటున రెండు లేదా మూడు శనివారం మాత్రకాలం అంటే సగటున 10 -15 గంటలు ఎంత చూడగలం? అయినా చేతనైనంతలో క్షణం వృధా పోకుండా, అక్కడ స్టాఫ్ పిరిస్థితి దుర్భరంగా వుంటున్నా ఎలాగో తంటాలు పడుతున్నాను. ఎవేవో పాత విషయాలు త్రవ్వుకుంటున్నాను.

ముఖ్యంగా మన తెలుగు పాత పత్రికలనుంచి కొన్ని కొత్త సంగతుల వెంట పయనిస్తున్నాను. తరగటం లేదు. మధ్యలో 'గాడిచర్ల హరి సర్వోత్తమ రావు' ఒక బంగారు గనిగా కనిపిస్తున్నాడు. Madras News paper reports-ప్రభుత్వ translastors నివేదికలన్నీ సంవత్సరాల వారిగా అన్నీ print అయివున్నాయి. దురదృష్టవశాత్తూ ఇవన్నీ confidential గా వర్గీకరణ చేసి వున్నారు. Chief Secretary దగ్గరనుండి special permission వుండాలి. Archives Director అనుమతించేందకు లేదు. ఇంతకంటే బుద్ధి తక్కువ rule ఇంకోకటి వుండదు. కానీ 'పరాయి' ప్రభుత్వం- ఎం చేయగలం? ఏదో యాదృశ్యకంగా డొంక తిరుగుడుగా లభించిన మార్గాన పడి కొద్ది కొద్దిగా ఈదులాడుతున్నాను. ఇదీ నా స్థితి.

జ్ఞాపకాలు

మీరొక విషయం వ్రాశారు. గాడిచర్ల వారి కేసులో వీరేశలింగం, వేదం వెంకటరాయ శాస్త్రి ప్రభువులు సాక్ష్యం ఇవ్వలేదు అన్నారు. కాని నాదగ్గరనున్న దాఖలాలు వారు సాక్ష్యం ఇచ్చినట్లే చూపుతున్నాయి (1) వేదం చిన వెంకటరాయ శాస్త్రి రెండేళ్ల క్రితం...

సశేషం

సంపాదకుని వివరణ: ఈ లేఖ చాల పెద్దది. 4 పుటలున్నది. అందుచేత శుద్ధ నకలు ఇంత మట్టుకే ప్రకటించ సాధ్యపడినది. అసలు లేఖ లో 3 ప్రతుల జత చేయబడెనవి.

లేఖ 32 నార్ల వెంకటేశ్వరరావు

నాన్నగారి మిత్రులు నార్ల వారు చాల సాధు నాన్నగారిని కలుసుకుని వుండిరి. వారి లేఖలు కూడ చాలనే వున్నవి. ఇచ్చట ఒక్కటి మాత్రమే జతచేయ బడినది.

సం.

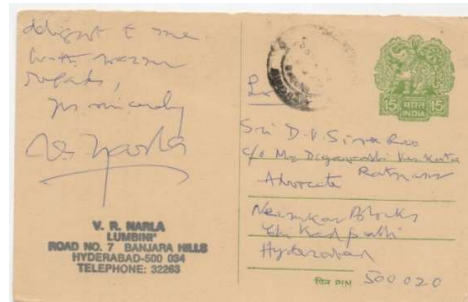
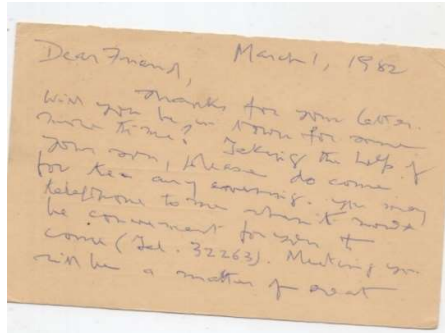
March 1982

Dear Friend,

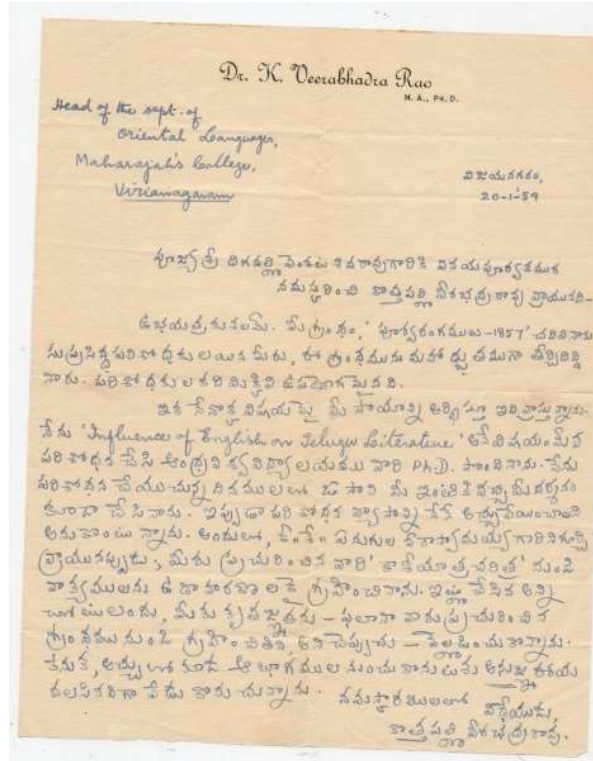
Thanks for your letter. Will you be in Town for..... Taking the help of your son , please do come for tea any evening. You may telephone to me when it shall be convenient for you to come(Tel 32263). Meeting you will be a matter of most delight to me. With warm regards

Yours Sincerely

V.R Narla

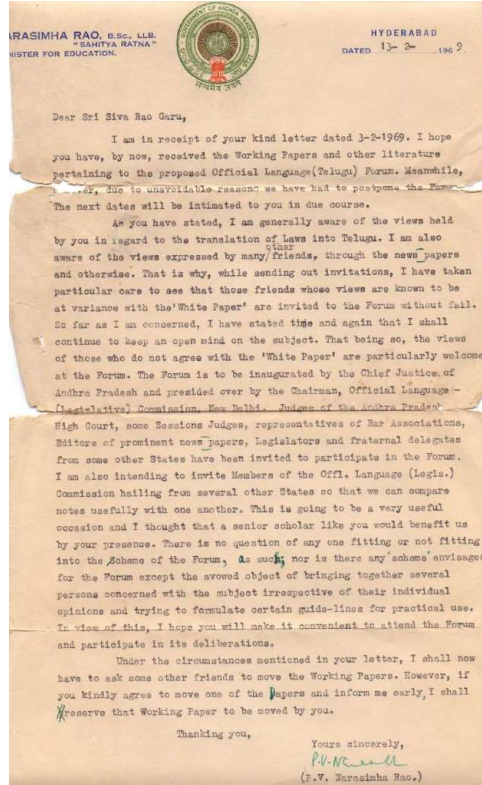
లేఖ 33 కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు

వీరు విజయనగరం మహారాజ కాలేజిలో చరిత్ర అచార్యులుగానుండేవారు. వారి చరిత్ర పరిశోధనతో సంబంధించి నాన్నగారి మార్గదర్శనంకోసం అప్పుడప్పుడు కలుసుకుని పత్రాచారములు జరిపినవారు.

సం.

లేఖ 34 పి.వి నరసింహారావు

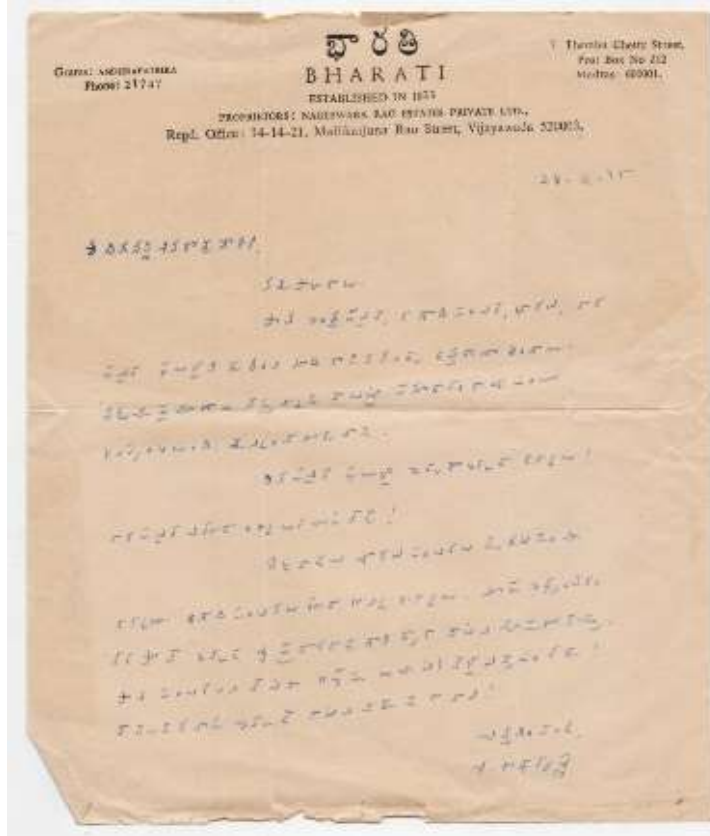

అయ్యదేవర కాశేశ్వర రావు గారు చనిపోయిన తరువాత 1962 సం. నుండి పి. వి. నరసింహారావు గారు (అప్పటి ఎడ్యుకేషన్ మంత్రి) కాశేశ్వరరావు గారు నడుపుచున్న కమిటీలు (గౌసరీ కమిటీ, పిళ్ళరి సైన్సు అకాడమీ, ట్రాన్స్‌లేషన్ కమిటీ ఇత్యాదివి) సాగించటమే కాక తాము కొత్తగా ఇంకా కొన్ని కమిటీలను నియమించి అందులో కూడా నాన్నగారిని సభ్యునిగా చేర్చిరి. ఆ సందర్భములో వారు వ్రాసిన లేఖలు కొన్నివుండెనవి. అందులో ఒకటి ఇచ్చట జతపరచట బడినది. అనుబంధము 6లోనింకొక లేఖ జతపరచ డమైనది.

సం.

లేఖ35 శివలంక రాధాకృష్ణ

సం.

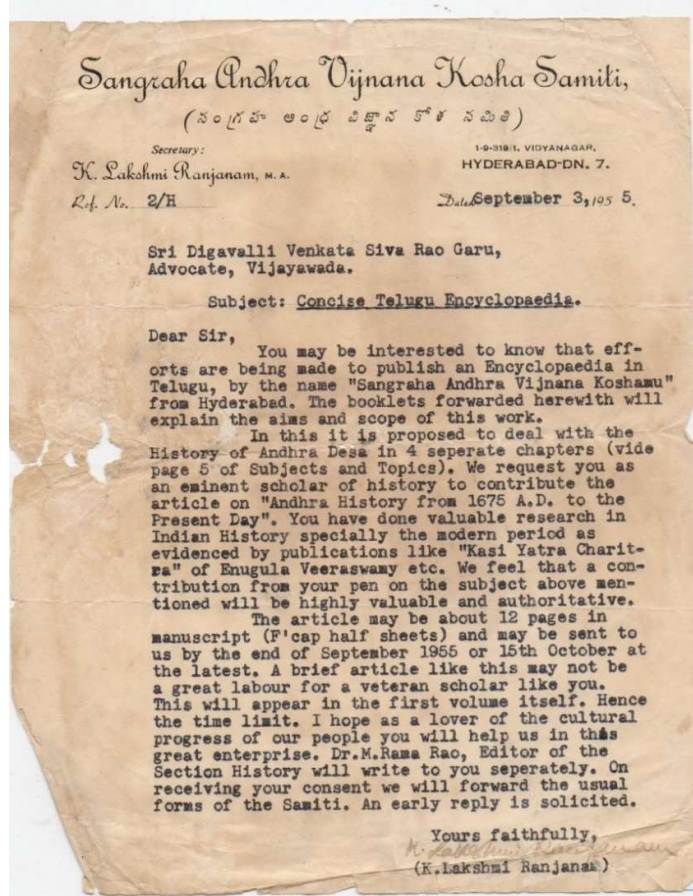

శివలంక శంభూప్రసాదుగారు 1976 సం. లో చనిపోయిన తరువాత వారి తమ్ముడు రాధాకృష్ణ గారు ఆంధ్రప్రదేశ్, భారతి పత్రికాధిపతిగా నుండిరి.

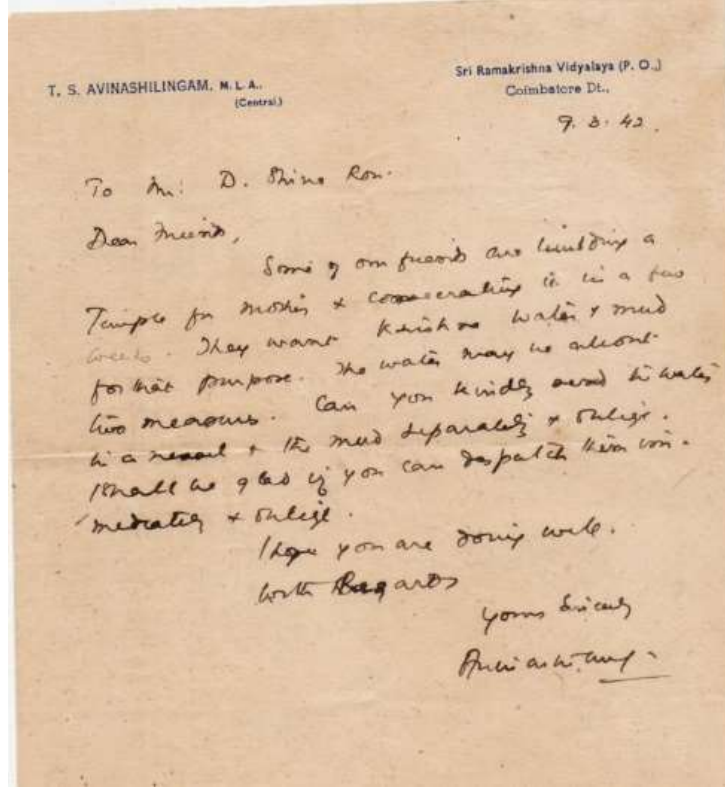
లేఖ 36 ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం

సంగ్రహ ఆంధ్ర విజ్ఞాన కోశము కార్యదర్శిగా ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనంగారు వ్రాసిన లేఖ

లేఖ 37 టి.ఎస్ అవినాశ లింగం

అవినాశ లింగం గారు కోయంబత్తూరులో ప్రముఖ విద్యాసంస్థానాలు, దాన ధర్మాల కర్త. నాన్నగారికి 1916-22 చెన్నై లో చదువుకునే రోజులలో సహాధ్యాయుడు. వీరు తమిళ్ నాడు రాష్ట్రంలో మంత్రిగా కూడ చేశారు

ANDHRA PRADESH
SAHITHYA AKADEMI
TILAK ROAD :: HYDERABAD

SA.47/61-62/193 Date...11th May 1962.

Sub : Kaifiaths of Mackenzie and letters of
C.P.Brown - Arrangements for taking copies
of the same - Regarding

Dear Sri. Digavalli Siva Rao,

I am to inform you that the Andhra Pradesh Sahitya Akademi has undertaken to have such of the Kaifiaths of Mackenzie and letters of C.P.Brown re-copied that would throw light on the literary, social and political conditions prevailing in the Andhra Desha of that period.

Sri. C.R.Sarma, M.A., language assistant Sahitya Akademi, Madras, deputed to scrutinise the records in the collection of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, has submitted a comprehensive report with full financial implications for re-copying select parts of the Kaifiaths etc. Sri. Nidadavolu Venkata Rao, M.A., Head of the Department of Telugu, University of Madras was very helpful in the collection of the data.

In view of your knowledge, vast experience and valuable work on the subject, the Executive Board, Andhra Pradesh Sahitya Akademi, decided to have an estimate for obtaining a Micro film copy of the Kaifiaths, in consultation with you.

It is proposed to convene a meeting of the following, some time in June or July next in Hyderabad in order to consider the problem carefully and draw up estimates for

i. Re-copying and ii. Micro filming
of the records and also to formulate proposals for the execution of the work speedily and economically:

i. Sri. Digavalli Siva Rao
ii. Sri. C.R.Sarma
iii. Sri. N. Venkata Rao
& iv. Sri. D. Ramanuja Rao, Secretary, A.P.S. Akademi

I may add that first class T.A. and D.A will be paid to the participants on the occasion. I shall feel thankful if you can extend your co-operation and guidance to the Akademi by attending the meeting.

The date of the meeting will be intimated to you later.

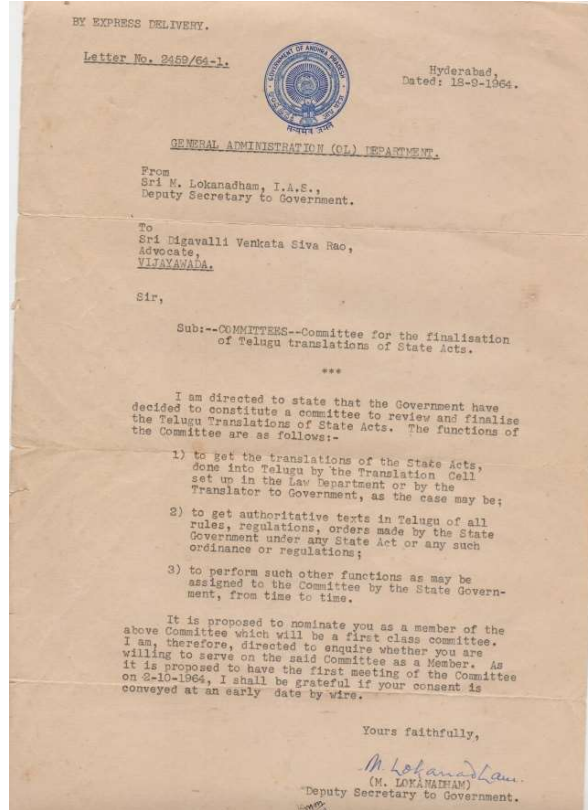
With regards, Yours sincerely,

To
Sri. Digavalli Siva Rao,
Advocate,
Badrachalam, Nellore District.

(DEVULAPALLI RAMANUJA RAO)
SECRETARY.

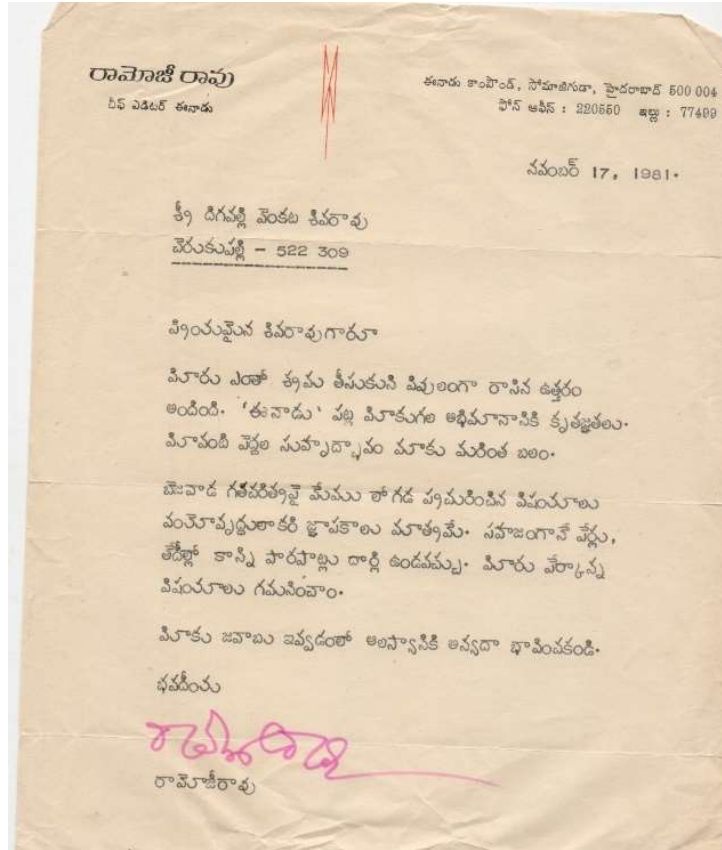
లేఖ 38 దేవులపల్లి రామానుజరావు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీకి కార్యదర్శిగా వ్రాసిన లేఖ

లేఖ 39. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారి డెప్యూటీ సెక్రటరీ. రాష్ట్ర చట్టము లను తెలుగీకరణ అని నియమించిన సంఘమునకు నాన్నగారిని సభ్యునిగా నియమించుటకు నిశ్చయించామనీ, అంగీకారము తెలుపమని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు వ్రాసిన లేఖ.

లేఖ 40 రామోజీరావు

జ్ఞాపకాలు

Dr.M.P. Reddy
Rtd principal
Jawahar Bharati
KAVALI

My dear Mr. Sivarao garu,

I am grateful to you for the prompt dispatch of the books I wanted to read I am really ashamed of my lezines and carelessness think of your helpfulness and solitude. I shall return the old books and papers after reading and taking notes. Your booklets on Sanyasi rebellion and Tribal wars once again confirm my earlier assertion that you have anticipated even recent trends in histrography, and earned a niche in the example of (L) long lived O.Venkata Rangaiah the champion of tribals and chronicler of adivasis. You have pioneered such studies in Andhra. Youe are our Grand Old Modern Historian who is not known to the present generation of scholars who decorate themselves with M. Phils and Ph. Ds and...professorial chairs and behave like bureaucrats in a academic robes. The papers you have kindly sent me will be very useful for an authentic assessment of your remarkable achievement in the modern history in Andhra. Your remarkable achievement in popularizing modern history in Andhra. Your wonderful industry in Ripe old age will always remain a beacon light to generations of scholars. Permit me to send you Rs 25/- towards the cost of your book on Veeresalingam and the postage etc. I will return all the papers as soon as I go through them.

With high regards
Yours Sincerely
MPR Reddy

లేఖ 42 పి. రాజేశ్వర రావు

P. Rajiswara Rao suggested Sivakodagam, Namam. 534001. 6-11-84
 Received your kind letter of 4th inst. I am glad you read my book. My visit to you was like a pilgrimage. our generation will soon come to an end.

Author should meet in a Publisher. My first book on 'Indian art' dedicated to Dr Ananda K. Coomaraswamy which was well received in the Press in India but almost did not pay its way (1948). My book on 'Indian Civilization' (Series of four lectures delivered under the auspices of Madras Bar Council) published in 1950 with a Foreword by Dr Pattabhi Srinivasiah and appreciation by Dr C.P. Ramaswamy Iyer just paid its way. Since then I took a vow not to undertake publication of my books. I am getting very good income as a Contributor to Various Journals through India National Book Trust India New Delhi entrusted me with the task of writing the biography of Andhrakavi Prakasam. First edition was published in 1972. It has exhausted like in seven years. It was translated into Telugu. I got considerable amount as Royalty. I revised it for second edition which was published in 1983. I am expecting good largely on this edition also.

'These Profiles' would not have been published but for the initiative of Sri C.V.N. Dhanu of Guntur. Printing 1000 Copies he generously gave me 800 Copies free of cost. So far I could market books worth Rs 4000/- after sending Copies for Review and Presenting Copies to some select friends. I have still 500 Copies to be marketed. I am expecting bulk orders from Public Libraries Hyderabad is Rs 10,000/-

Previously published in various journals. I have another series of biographical sketches of 60 poets published under the title "Pageant of the Emirement" beginning with Bhadracharya and concluding with Srinatha. I am on the look out for a good Publisher.

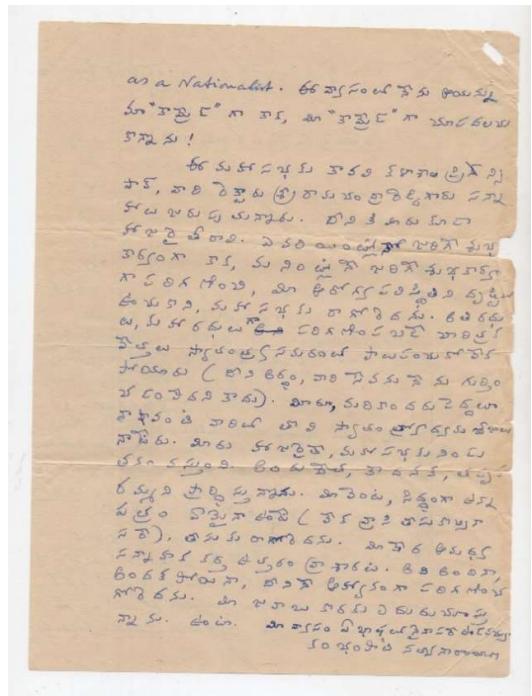
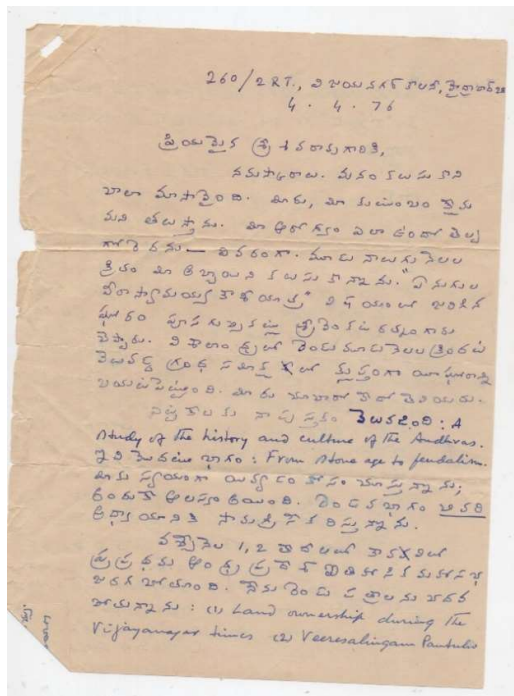
My request to you is not publish the demeritizing article (P.T.O.)

P.S. Just now my only problem is get my youngest daughter married. I am financially very poor.

పి. రాజేశ్వరరావు ప్రముఖ రచయిత, ఎలూరు వ్యాప్త్యులు. వీరు రచించిన పుస్తకములు అంగ్లములోనున్నవి.
 Indian Art, Andhra Kesri టంగుటూరి ప్రకాశం, మొదలగునవి

లేఖ 43 కంభంపాటి సత్యనారాయణ

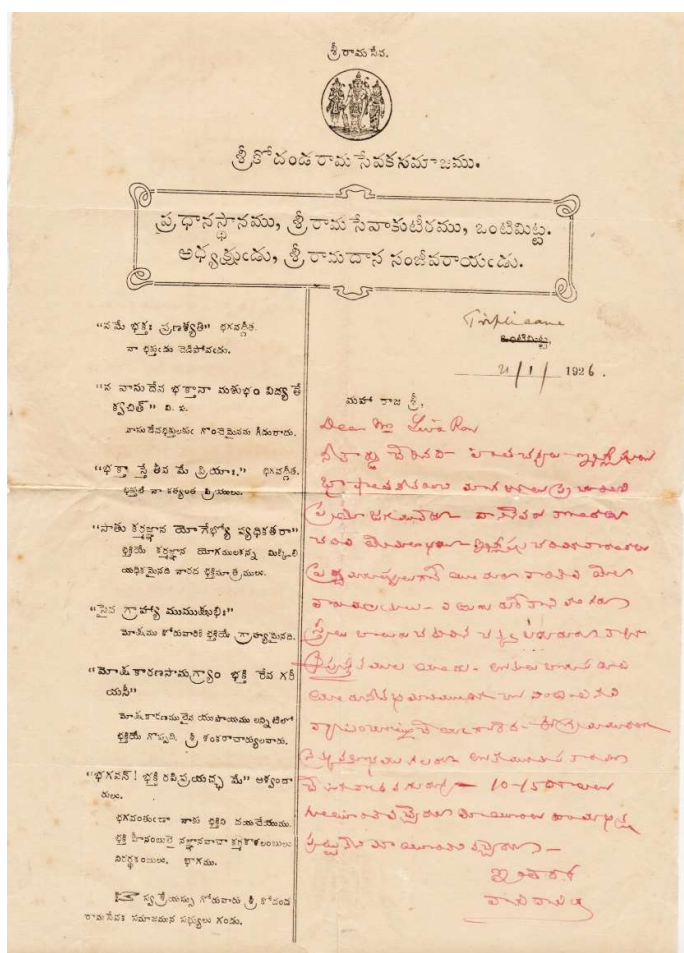
విశాఖాంధ్ర సంపాదకులుగను, రచయితగను ప్రముఖులైన సత్యనారాయణగారు నాన్నగారి సమకాలీకులు, మిత్రులు. వీరు నాన్నగారిని తరచు కలుసుకుంటు వుండేవారు. నాన్నగారితో పాటు గౌసరీ కమిటీలో సభ్యులుగా వుండేది.

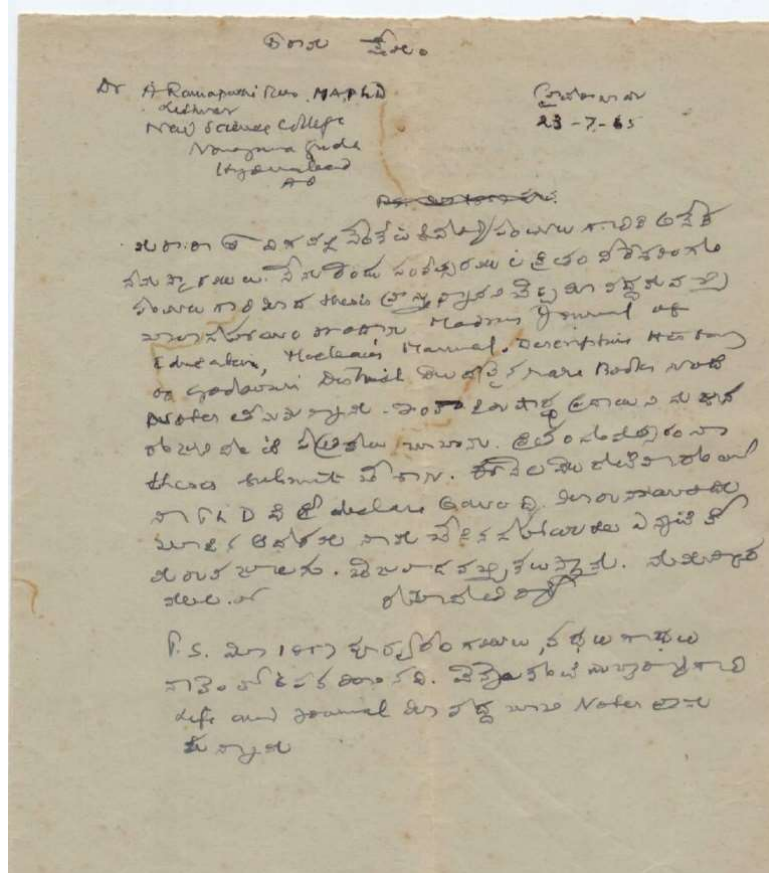

లేఖ44 వావిలకొలను సుబ్బారావు

వాసుదాసు అని ప్రఖ్యాతి చెందిన కవి, పండితులు, వావిలకొలను సుబ్బా రావుగారు మెసిడోనీ కాలేజీలో అధ్యాపకులుగా నాన్నగారికి 1916-19 నుంచి పరిచయం

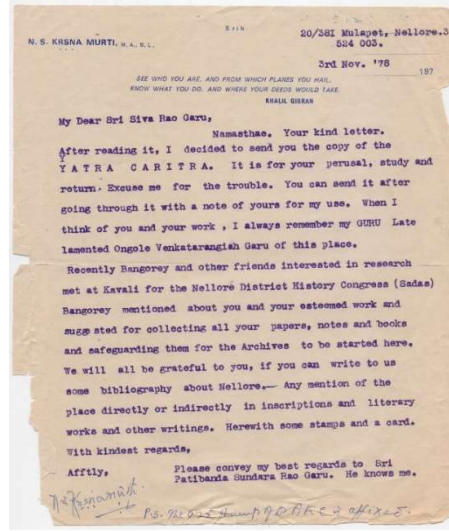

లేఖ 45 అక్కిరాజు రమాపతి రావు

వీరి లేఖలు చాలవుండినవి. నాన్నగారిని తరచు కలుసుకునేవారు. వీరు రచించిన గారి జీవితమును నాన్నగారికి అంకితం చేశారు. కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు

లేఖ 46 N.S.KRSNA MURTY

N.S..KRSNA MURTY (ఎన్. ఎస్. కృష్ణమూర్తి)

నెల్లూరు నాస్త్వలు. వీరు తమ పేరును KRSNA MURTY అని వ్రాసుకుంటేరి. పూర్తి పేరు నేలనూతల కృష్ణమూర్తి. వీరి సంపాదకీయం లో ప్రచురింబడిన పుస్తకం బృహత్సూచిక

**ప్రకరణము -3 జ్ఞాపకాలుగా చేర్చతగ్గ
కొన్ని ప్రతులు, పద్యాలు, విషయాలు**

మా నాన్నగారు, కీ.శే. దిగవల్లి వేంకట శివరావుగారిని జ్ఞాపకం చేసే కొన్ని విశేషాలు ప్రతులు ఈ ప్రకరణములో చేర్చబడినవి.

సం

--

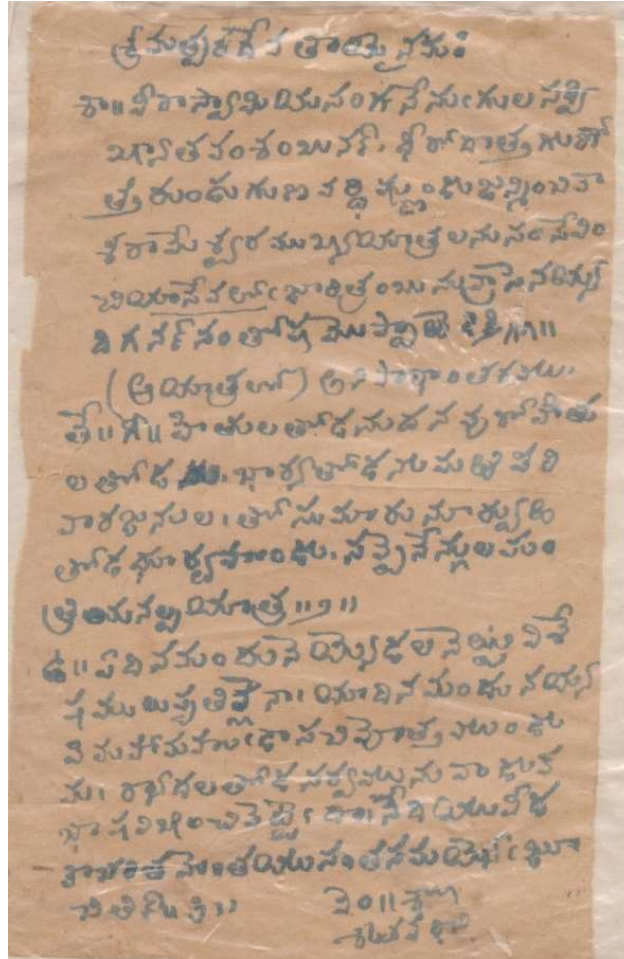
అక్కిరాజు చంద్రమౌళి శర్మ గారు నాన్నగారిమీద రచించిన ఈక్రింది పద్యం దినచర్య పుస్తకములో 2-07-1949 తేదిన ప్రస్తావించబడినది.

చం. సరస చరిత్రగాథలను సంగ్రహణంబొనరించి నేర్పుతో
పరమర సానుభావమున పాకమనర్చి సుధా సమంబుగా
నిరుమకీర్తి సంపద మనీషులు మెచ్చగడించినావు ధీ
వర దిగవల్లి వేంకట శివ ప్రవీణా! కవిరాజశేఖర!!

1-5-1939 వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారి పద్యం

క. ఇదిగోవచ్చితి నంచును మన దిగవల్లి శివరావు ప్రభృతి
తిరుమూర్తులకున్
ముగురకు నాసలు పెట్టితి నగుబాటుల పాలబడితినప్పారాయా

శ్రీమత్ పరదేవతాయ నమః

వీర స్వామీ అనంగా నేస్తుల సద్వి ఖ్యాతి వంశంబునన్ ధీరోదాత్తగుణో
త్తరుండు గుణవర్ధిష్టుండు జన్మించి కాశీ రామేశ్వర ముఖ్యయాత్రలను
సంసేవించియా సేవలో
జరిత్రంబును వ్రాసెనయ్య దిగనన్ సంతోష మొప్పాడిన్

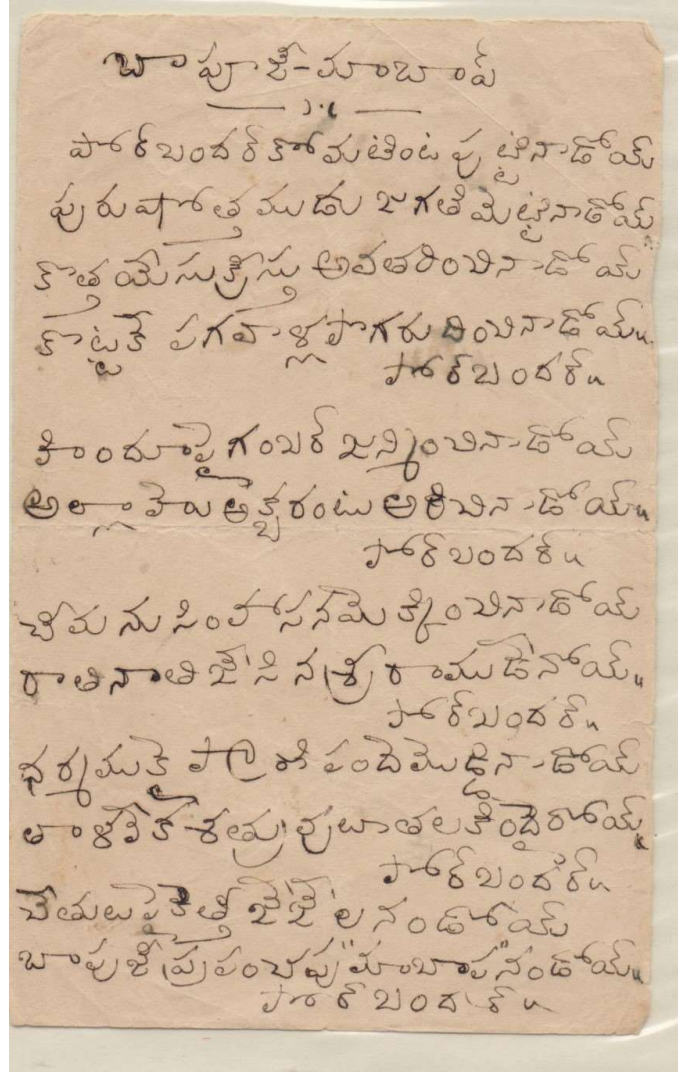
తే.గీ హితులతోడను దనపురోహితులతోడను
భార్యతోడను మఱిపరివార జనుల
తో సుమారు నూర్వరి తోడ ధూర్వహుం
సల్పె నేన్లుల మంత్రి యనల్ప యాత్ర

ఉ. ఏ దినంబునందు నెయ్యెడల నెట్టి విశేషములుప్ప తిల్లెనాః యా
దినమందు నయ్య వి మహా మహుండా సచిమోత్తముండు
మర్యాదలతోడ సర్వమును వాడుక భాష లిఖించి వెట్టెందా
నేదియువీడ కా చరితమెంతయు సంతసమయ్యెం జూచితిన్
వెం||శా శతావధాని

చెళ్ళపిళ్ళ వెంకటశాస్త్రిగారు స్వహస్తములతో వ్రాసిపంపిన పద్యం.

శివరావుగారి వివరణ: నేను ప్రకటించిన వీరస్వామయ్యగారి కాశీయాత్ర
చరిత్ర చదివి శ్రీ శాస్త్రులుగారు పై పద్యము వ్రాసి యిచ్చిరి

బసవరాజు అప్పారావు గారు స్వహస్తాలతో వ్రాసి యిచ్చిన ఒక పాట

పాటిబండ అప్పారావు గారి పద్యం

పాటిబండ అప్పారావు గారు విజయవాడలో ప్రముఖ న్యాయవాది. వారి కవిత్వం నాన్నగారి మిత్రులు, చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్య, డా॥ ఘంటసాల సీతారామశర్మ గారు వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారు కలుసుకుని జరిపే సాహిత్య గోష్ఠిని గురించి 3-5-1940తేదిన వ్రాసిన పద్యం.

సం.

శివరావు సేకరించిన పూర్వ చారిత్ర వృత్తాంత మహిమ వినుచు కొంత జటిల సీతారామ శాస్త్రి నిర్మిత కావ్య టీకార్థము లు ముచ్చటించి కొంత వాదంబు నరించి పద్యములు వినగోరు వెంకటప్పయ్య మాట వినుచు కొంత ఉవాదంబు పండిత గోష్ఠిలో శర్మగారు అనుభవించు తత్క సన్నిధానం అపరాయణి వాక్యంబుల దర్శకొంత వేద సంగీత సాహిత్య విధులు సంచరించు పాటిబండ అప్పారావు గారు మూడు ఐదు 1940

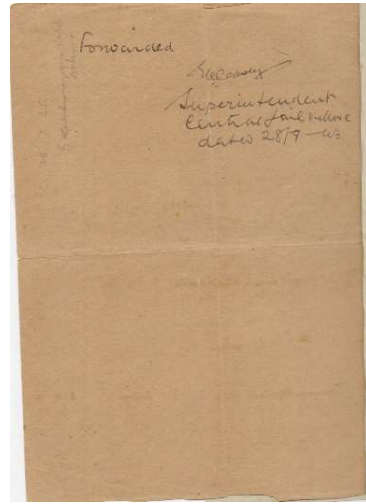
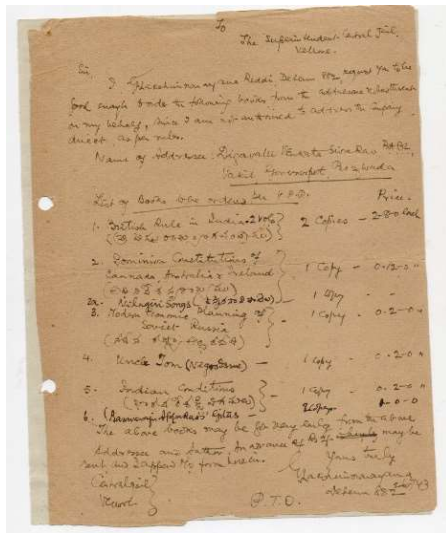
శివరావు సేకరించిన పూర్వ చారిత్ర వృత్తాంత మహిమ వినుచు కొంత జటిల సీతారా సీతారామ శాస్త్రి నిర్మిత కావ్య టీకార్థము లు ముచ్చటి రాని కొంత బాదంబునరించు పద్యములు వినగూరు వెంకటప్పయ్య మాట వినుకొండ పండిత గోష్ఠిలో శర్మగారు అనుభవించు తత్క సన్నిధానం అపరాయణి వాక్యంబుల దర్శకొంత వేద సంగీత సాహిత్య విధులు సంచరించు

పాటిబండ అప్పారావు గారు 3-05-1940.

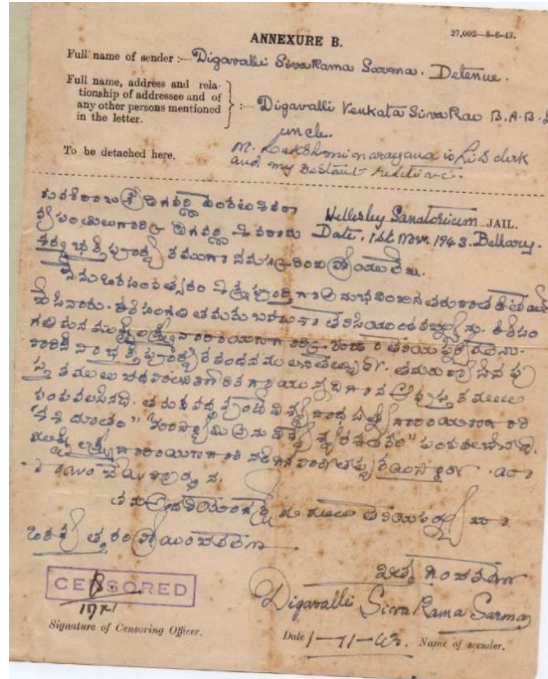
2. స్వాతంత్ర యోధులు జైలునుండి కోరిన పుస్తకాలు

నాన్నగారు రచించిన స్వాతంత్ర ఉద్యమాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలకు చాల గిరాకీ వుండేది. జైలునుండి కూడా స్వాతంత్రయోధులు ఆ పుస్తకాలు కావాలని జైలు సూపరింటెండెంటు కు వ్రాసిన ఒక అర్జీ అసలు ప్రతి దాని నకలు.

జ్ఞాపకాలు

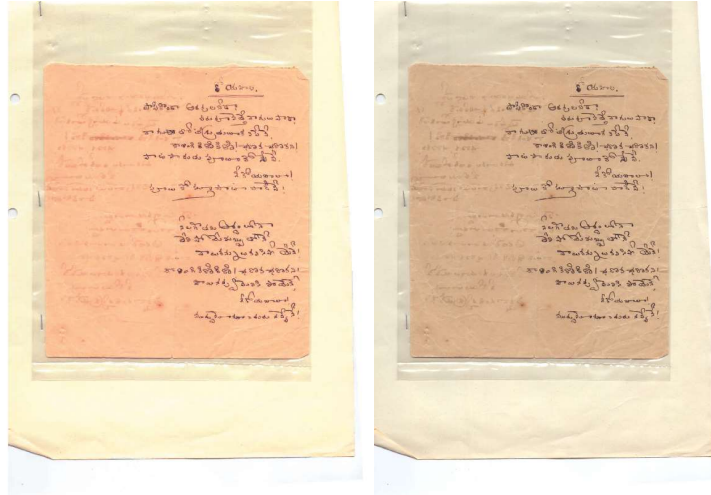
ఇంకో స్వాతంత్ర సమరయోధుని లేఖ, బళ్లారి వెల్లెస్లీ శానిటోరియం నుండి

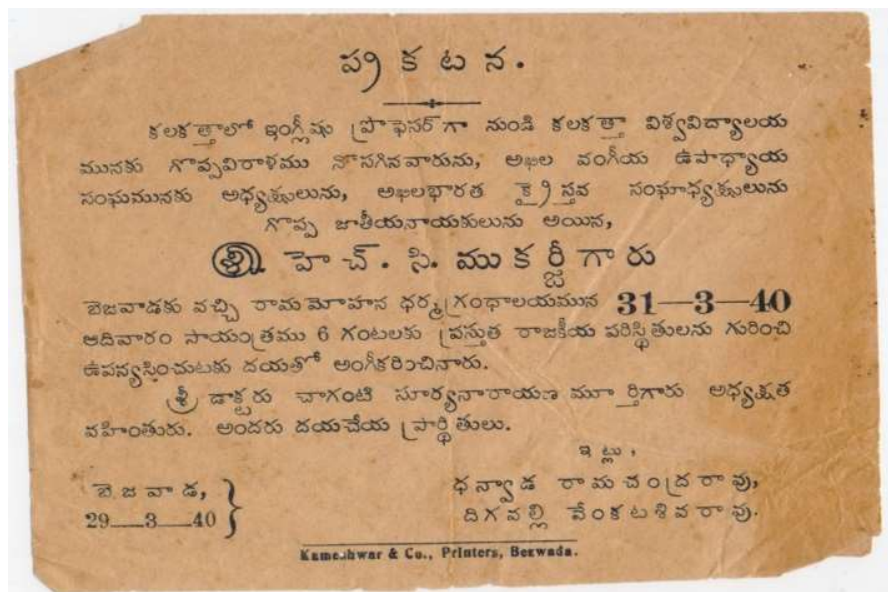
జైలునుంచి ఇంకో స్వాతంత్ర సమరయోధుడు(దిగవల్లి శివరామ శర్మ) 1-11-1943 తేదీ వ్రాసిన లేఖ. Wellesley Sanatorium, Bellary నుంచి వ్రాసిన లేఖ 111

¹¹¹ Mr. Digavalli Pavan BBC Correspondent, New Delhi ద్వారా తెలిసిన వివరణ. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఉండి గ్రామవాసి. 1942 క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పాల్గొనినట్లు తెలియుచున్నది. బళ్లారిలో వెల్లెస్లీ శానిటోరియం అను జైలు నుండి వ్రాశారు. శివరావు గారిని 'uncle' అని ప్రస్తావించినారు గాని చుట్టరిక్కం తెలియటం లేదు.

జ్ఞాపకాలు

అడవి బాపిరాజుగారు నాన్నగారికి చిన్ననాటి సన్నిహితుడు. 1937సం లో ఒక రోజు మా ఇంట భజనానంతరం నాన్నగారి కోరికపై వారి స్వదస్తూరితో వ్రాసియిచ్చిన పాట, కోయబాల. బాపిరాజుగారి జ్ఞాపకాలు, ఈ పాట నకలు జ్ఞాపకాలు 1న భాగములో ఇవ్వబడినది. చూడు పుట 88-93.

జ్ఞాపకాలు

1940 సం లో నాన్నగారు , డా ధన్వాడ రామచంద్రరావు¹¹² గారు కలసి రామమోహన గ్రంథాలయములో ముఖర్జీగారి¹¹³ డివన్యాసమును ఏర్పాటు చేసినప్పుడు కర వత్రము

సం.

Telegrams :—" AIRVOICE." A. I. R. 1.

ALL INDIA RADIO,
MADRAS STATION.
TALKS BRANCH.

No. Tel/11/5/1.

To Digavalli Venkata Shiva Rao, Esq.,
Advocate, Governorpet, Bezwada.

DEAR SIR,

We shall be pleased to broadcast your talk(s) on the subject, date, and time detailed below upon the conditions printed overleaf. We shall be obliged if you would kindly sign and return the attached confirmation sheet, duly completed not later than the 19.

Title..... Mundu Nadaka: Praja Swanya Prabhutva
Vishanamulo: Talk in Telugu indicating *

Date(s)..... 5th Jan. 1946

Time of Broadcast..... 7-45 P.M.

Duration..... 15 mts.

Place of Broadcast..... A.I.R. Studios, Egmore.

Fee..... Rs. 45/- (Rs. forty five only) inclusive of all incidental expenses.

We would particularly ask you to assist us by complying with the condition that the manuscript of the talk should be in the hands of the Station Director not less than ten days before the date fixed for the broadcast. The normal routine of the station is seriously hampered if this condition is not observed.

*the lines of future progress in democratic forms of Government.

Yours faithfully,
Station Director.

For and on behalf of the Governor-General-in-Council.

ML. 21-12.

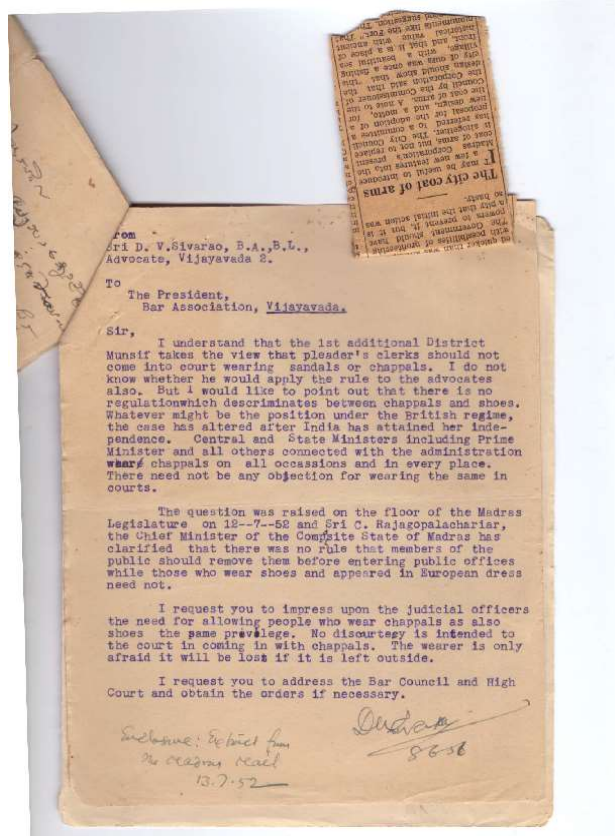
¹¹² డా.ధన్వాడ రామచంద్ర రావు ఎమ్. ఎ., యమ్. డి (వైద్య నిపుణులు), విజయవాడ మునిసిపాలిటీకి కొన్నాళ్ళు అధ్యక్షులుగానుండిరి

¹¹³ హరేంద్ర కుమార్ ముఖర్జీ గారు (1887-1957) కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములో ఆచార్యుడుగా నుండిన సాహిత్యవేత్త, రాజకీయ నాయకుడు.

జ్ఞాపకాలు

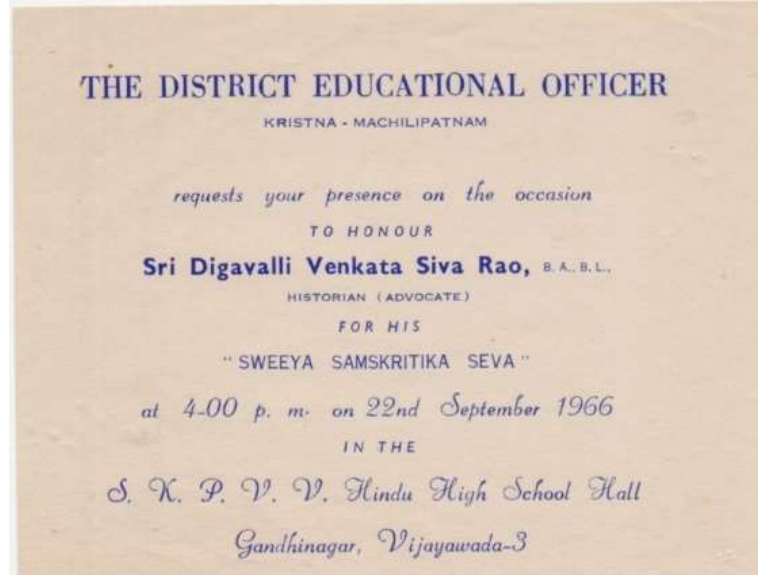
నాన్నగారిని ఆ నాటి All India Radio (ఆకాశ వాణి) మద్రాసు కేంద్ర వారు 1945సం.లో రేడియోలో డిప్యూటీ సెక్రటరీని పంపిన లేఖ.

సం.

1951 సం. లో న్యాయవాది సంఘాధ్యక్షునికీ వ్రాసిన లేఖ: చెప్పులుతో కోర్టులోకి రాకూడదు అని హుక్కుం చేసిన జిల్లా మున్సిఫు వారి ఆదేశాలను గురించి వ్రాసిన లేఖ 1951

1966సం.లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంవారు నాన్నగారిని సన్మానించు సభకు జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి జారి చేసిన ఆహ్వాన పత్రిక

నాన్నగారి రచనలలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంపైన, మైదరాబాదు నిజాం పైన నిష్కర్షగా, నిస్పృహతంగానుండిన చారిత్రక వాస్తవాలున్నందువల్ల వారి పుస్తకాలు అధికార అధిష్టానాలకు సరిపడక పోవడంలో ఆశ్చర్యములేదని తెలుపు సమాచారం; వారు రచించిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చరిత్ర ప్రచురించుటకు వెనుకంజ వేసిన అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు గారు. ఈ క్రింది సమాచారం దిన చర్య పుస్తకములోంచి సమీకరించ బడినది.

సం.

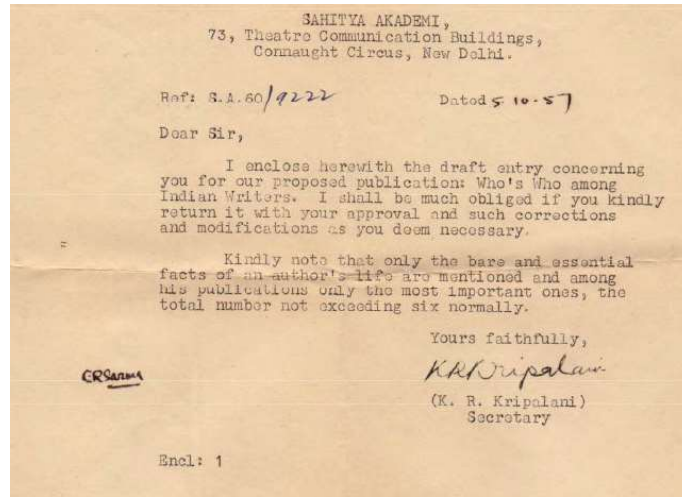
-

16/12/1960: Letter of Kaleswararao garu that Sri Madapati Hanumantha Rao Pantulu garu who read my History of Andhra

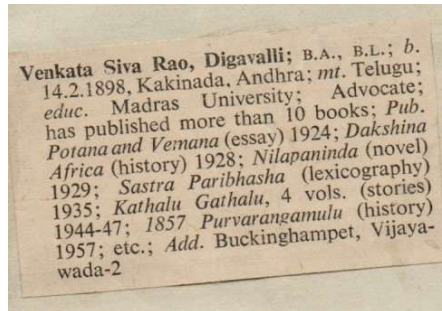
జ్ఞాపకాలు

Pradesh says that I have severely criticized the contribution of the Nizam of Hyderabad (Osmanali Khan) and as his grandson is a patron of the Academy and Musalmans are also associated with the Academy. It is a delicate matter and asks me to reexamine the remarks.

సాహిత్య అకాడమీ వారు ప్రచురించిన *who is who* సంబంధించిన సమాచారం

సాహిత్య అకాడమీ వారి 1957 సం.లో దోషేయ రచయితలు 'who is who' ప్రచురణలో నాన్నగారి పేరుకూడ

చేర్చినారు.

నాన్నగారు రచించిన పుస్తకాలను కొన్నిటిని (1950 సం వరకు ప్రచురించబడ్డ పుస్తకాలు) సాహిత్య అకాడమీ వారు ప్రచురించిన *The National Biography of Indian Literature 1901-1950 Volume IV* pages 251, 416, 417, 418, 419 ఆంగ్ల రాజ్యాంగము (పుట 418) ఏనుగుల వీరస్వామయ్యగారి కాశీయాత్రచరిత్ర (పుట 419) భారతదేశమున బ్రిటిష్ రాజ్యతంత్రము, కథలు-గాథలు (పుట 417) బ్రాకెట్ లో చూపిన పుట సంఖ్య 'who is who' పుస్తకములో

జ్ఞాపకాలు

Prof. Sarojini Regani వారి చో ప్రకటింపబడిన Freedom Movement of A.P who is who of A.P Volume 2 లో కూడా నాన్నగారి పేరు, డా.ఘంటసాల సీతారామశర్మగారి పేరు పేర్కొనబడి యున్నది

నాన్నగారికి అంకితము చేయబడిన కొన్ని పుస్తకములు - అంకితవాక్యాలు

- (1) 1966సం.లో కవిసామ్రాట్ శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు రచించిన ప్రళయ నాయడు అను పుస్తక లో అంకిత వాక్యాలు :

“దేశీయులకు బహు విషయములపాటిని తెలియుటకు చాల ప్రయత్నము చేసినవారిలో విజయవాడ వాస్తవ్యులు, న్యాయవాది వృత్తి కలవారు దేశీయాభిమానముకు పట్టుకొమ్మవంటివారు శ్రీ దిగవల్లి శివరావు గారు”

- (2) 1974 జులై నెలలో బంగోరె సంకలనం చేసి ప్రచురించిన తాతాచారి కథలు పుస్తకములో అంకిత వాక్యాలు :

“అంకితం ఇంకెవరకి? చరిత్ర డిగ్రీలు తగిలించుకొన్న వారి కంటె ఎంతో కృషిచేసి బ్రిటిష్ యుగం నాటి వెన్నెన్నో చరిత్ర సంగతులను కథలుగా గాథలుగా వ్యాసాలుగా తెలుగులో - ఇంగ్లీషులో బోలెడన్ని రచనలు చేసి గుట్టలుగా తవ్వి పోసి తల పండిన పండితుడు శ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావుకు. భక్త బంగోరె ”

- (3) 1978సం.లో డా. అక్కిరాజు రమాపతిరావు గారు రచించిన కొమ్మరాజు లక్ష్మణ రావు గారి జీవిత చరిత్ర పుస్తకములో అంకిత వాక్యాలు:

“ఆధునికాంధ్రదేశ చరిత్రకు రూపురేఖలు దిద్దిన వారు విశ్రుతులు బహుగ్రంథనిర్మాతలు ఉత్తమ పరిశోధకులు సాహిత్యవేత్తలు శ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావు పంతులు గారికి గౌరవాదరాలతో సవినయంగా సమర్పితం”

అనుబంధము-1

ఇతర రచయితల సాహిత్యకృషి సహాయార్థం చేసిన సాహిత్య సేవ (సహాయం):

సాహిత్యపరంగా మా నాన్నగారు తమ సమకాలీన సాహిత్యకారులు, మిత్రుల రచనలను వారి గౌరవార్థం ప్రచురించటం, పీఠికలు వ్రాసి, సంకలనార్థం కృషిచేయటం మొదలగు కొన్ని సందర్భాలు వారి దినచర్య పుస్తకములో వివర సవత్సరాలలో వ్రాసుకున్నవి సంగ్రహించ బడినవి సహజంలాగా ఇవ్వబడినవి. సర్వశ్రీ బసవరాజు అప్పారావు, వేలూరి శివరామ శాస్త్రి, అడవి బాపిరాజు, గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ, వేలూరి సత్యనారాయణ నాన్నగారికి సన్నిహిత స్నేహితులు.

సం.

(1) బసవరాజు అప్పారావుగారికోసం చేసిన సాహిత్య సహాయం

In 1913 or 14 I do not remember, Basavaraju Subbarao, son in law of my brother¹¹⁴ was student of B.A in Madras. He took me to Victoria Hostel as a guest. I stayed there during the night. I remember that Kolavennu Rama koteswara rao, Puranam Bhadraiah were in the Hostel at that time. Mr.Ramakoteswararao remembrances show that Basavaraju Apparao and Tenneti Viswanadham were also there.

17/08/1926: Mr. Basavaraju Apparao passed B.L in 1926. He is resident of Patamata came to Dr.Sarma's house and attended our gathering.

Mr Basavaraju Apparao joined the Bezawada Bar

13/12/1932: Letter of Basavaraju Apparao from New Delhi praising my services to the country and love for him. He refers to the incidence of my trial in which his songs attributed to me by the searching Circle Inspector. He is grateful that he is saved.

¹¹⁴ నాన్నగారి అన్నగారు దిగవల్లి తిమ్మరాజు (1870-1939) B.A., ఉయ్యూరు సంఘాసానికి దివానుగా చేసినారు.

16/06/1933: బసవరాజు అప్పారావు మరణం.

September 1934: బసవరాజు అప్పారావు గీతాలు అచ్చు వెయించినాను ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సులో

Poetical works of Basavaraju Apparao published by my efforts by The Apparao Memorial Committee. I wrote a short life sketch of Apparao "మా వూరు" by Palaparthi Anjaneyulu was published by the Krishna Cooperative Federation on my recommendation.

December 1935: I take authority from Basavaraju Rajya Lakshmmamgaru to file a suit against Mr. Banda Kanakalingeswara Rao¹¹⁵ for infringing copy right in Apparao's songs by singng them for gramophone records.

OS 45/36 filed in Masulipatnam by my friend Kalipatnam Narasimha Murthi. Compromised in 1938

11/09/1937: Basavaraju Rajyalakshamma garu writes from Sarada Niketanam , Guntur asking me to keep the sum of Rs116/- to deduct expenses in the copy right suit. I got an additional amount of Rs75/- for her from Gudavalli Ramabrahmam for using songs in advertisement. She is grateful. Ramabrahmam smiled at my trick.

27/07/1937: I arrange with Gudavalli Ramabrahmam for sale of screening rights of బసవరాజు అప్పారావు గీతములు for Rs 116/- by బసవరాజు రాజ్యలక్ష్మమ్మగారు

11/09/1937: Basavaraju Rajyalakshamma garu writes from Sarada Niketanam , Guntur asking me to keep the sum of Rs116/- to deduct

---

¹¹⁵ బందా కనకలింగేశ్వరావు, మచిలీపట్నం వాస్తవ్యులు, లా జర్నల్ అను పత్రిక నడిపేవారు. నాన్నగారికి స్నేహితులే అయినా గాని వారు బసవరాజు అప్పారావుగారి పాటలు ఉపయోగించుటవలన వచ్చిన ఆదాయములో కొంత బసవరాజు రాజ్య లక్ష్మమ్మగారికి ఇయ్యక పోవటం అన్యాయమని కోర్టులో దావా చేయించి పరిష్కరింప జేశారు.

జ్ఞాపకాలు

---

expenses in the copy right suit. I got an additional amount of Rs75/- for her from Gudavalli Ramabrahmam for using songs in advertisement. She is grateful. Ramabrahmam smiled at my trick.

29/06/1965: బసవరాజు అప్పారావు గారి వర్తంతి సభ. శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు అధ్యక్షులు. నేను ప్రసంగించుట.

07/12/1938: Basavaraju Rajyalakshammagaru agrees to take Rs100/- in full settlement of OS45/36. Masulipatnam District Court against Banda Kanaklingeswararao¹¹⁶. She sends an affidavit from Wardha. She thanks me for doing all this work on her behalf.

(2) వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారికోసం చేసిన కృషి (చూ. జ్ఞాపకాలు 1వ భాగము పుట 7, 22) శివరామశాస్త్రిగారి లేఖ నకలు

27/05/1939: I got special paper and arranged with Andhra Grandhalaya Press to print the poetical works (ఏకావళి) of Veluri Sivarama Sastri garu.

1940: Kathalu-gadhalu, Poetical work of Sri Veluri Sivarama Sastri garu printed at A.G Press Bezawada at my instance. I purchased the paper and arranged its printing. వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి ఏకావళి ముద్రణ పూర్తి అయినది.

అనుబంధము -2

---

¹¹⁶ Banda Kanakalingeswara rao was the Editor of Law Journal and is known for recitings రంగస్థల పద్యాలు. He was friend of my father. But when he started earning money reciting Basavaraju Apparao's songs without any payment of roylty to the widow of Appa rao garu, Rajyalakshamma garu, my father got a case filed against him in Masulipatnam through his lawyer friend, Kalipatnam Ramarao. Ultimately Kanakalingeswara rao paid some amount to the widow of Appa rao garu and got the matter settled.

జ్ఞాపకాలు

హాజరైన సమావేశాలు, చేసిన ఉపన్యాసములు

నాన్నగారు సాధారణంగా సభలకు, సమావేశాలకు వెళ్ళేవారు కాదు. వారు చేసిన ఉపన్యాసముల చాల తక్కువ. వాటి సమాచారం దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసుకున్నవి కొంత సేకరించి ఇచ్చట సమీకరించబడినవి.

సం.

-

30-09-1933: Konda Venkatappaiah garu presided a public meeting at Rama Mohan Roy Library where my book Dominion Status was dedicated to Dr. Velidandla Hanumanatha Rao. He asked me to speak.

11/11/1938: Director of programmes¹¹⁷, AIR, Madras offered me a talk on Scientific literature and technology. He mentions my work and Dictionary of Technical terms in the letter.

07/02/1951: Letter of B.P. Ananda Rao¹¹⁸ from Mathura. He is recovering from the affect of the serious accident. He heard my broadcast on Krishna Devaraya on A .I.R 06/02/1951 very clearly as if from the next room.

16/10/1953: My talk on National Flag, AIR, Bezawada studio.

Oct.1954 'The National Insignia' contained in my broadcast was published by G.V. Subbarao garu

05/09/1955: History and Political Association SRR College inaugural address

23/01/1959: Bar Association Election held at 2.30 PM After election I addressed the members of the Bar about our duties and responsibilities and privileges as enlightened scctions of public. I

---

¹¹⁷ వీరి వద్దనుండి వచ్చిన లేఖ ఈ సంపుటిలో, లేఖ 22 (పుట 220)లో జతచేయ బడినది.

¹¹⁸ Major. B.P. Anandarao (1912-1957) He worked in Indian Army in Artillary div. He is nephew of my father (son of Boddapati Purnaiah).

deplored that we are not doing our duty. I criticized the behavior of Mr. Nedunuri Venkateswara rao 2nd Addl subjudge in insulting Mr. M. Koteswararao, a respected member of our Bar by saying his arguments are more appropriate in lecture to Law College students and is his aside to Mr.Seshadri sastri whether Mr MKR borrowed his notes for arguments. Many members congratulated me for my bold attack and remarks in the meeting.

09/05/1960: All India Telugu writers Conference. My address on British period

26/04/1964: Bar association day. I addressed the meeting in the morning. Mr. P.V. Narasimharao law minister unveiled the portrait of A. Kaleswararao in the afternoon. A judge of High Court presided. I did not attend. I sent my books through President M.N. Sarma to be presented to the the Minister.

29/06/1965: బసవరాజు అప్పారావు గారి వర్తంతి సభ. శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు అధ్యక్షులు. నేను ప్రసంగించుట

1-10-1965: Portrait of Sishtu Kambhotlu unveiled in Bar Association.I spoke. Inauguration of study group by me at 4.30 p.m Felt dead tired when I came home.

22/12/1966: గోరై పాటి వెంకట సుబ్బయ్య గారికి ప్రభుత్వ సన్మాన సభ. నేను కూడ మాటలాడినాను. . దేవరకొండ చిన్నకృష్ణ శర్మ కూడ సభలో మాట్లాడారు. ఆయన ఒకసారి నా పుస్తకములోనున్న అతిరూపు ని కథను తీసుకుని తను వ్రాసినట్లుగా వేసుకున్నందకు క్షమార్పణ చెప్పుకున్నాడు.

26/01/1967: Attended the anniversary of RMS recreational club as chief guest. Gave a lecture on Postal system. Mr. M.S. Raman B.A Hons,

జ్ఞాపకాలు

Senior Superintendent, presided. Chy Ramam also came to the meeting

06/05/1967: దేశోద్ధారక వర్తంతి at 6 PM రామమోహన గ్రంథాలయం మేడమీద అధ్యక్షుడు పాటిబండ అప్పారావు గారు. నేను కూడా ఉపన్యసించాను

01/08/1967: addressed a meeting held to celebrate Tilak day in Ramamohan Libray Hall. Indian Express mentions it in current engagements

21/12/1968: Diamond Jubilee of the Bar Association Chief Justice Presided, Chief Minister inaugurated. Proceedings tape recorded. My speech about various problems. Brahmananda Reddi garu replied to my speech. History of Bar ...

22/01/1969: అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు గారి జయంతి సభ, నా ఉపన్యాసము రామమోహన త్రైబరీ హాలు

04/01/1970: Fifth anniversary of cultural club Punnama Thota. Mr. Gottipati Brahmayya presided 9.30 AM. He sent his car for me. I spoke

09/08/1972: I gave a lecture on History of Indian Nationalism in the Bar Association.

06/12/1972: I gave draft resolution for the Convention of the lawyers. President of the convention requested me to attend and speak a few words

07/12/1972: Lawyers' convention of the Bar Association. I attended at 3PM and addressed. I agreed to pledge and gave it to the President. My photo was taken. "వారధి" పత్రిక published my article in a special issue. I distributed it to delegates

జ్ఞాపకాలు

01/04/1975: World Telugu Conference was held at Hyderabad. I was invited and asked to speak. But I did not go. It seems my grandsons Abbanna and brothers went and were disappointed when my name was called there.

The conference is a big show. Not much useful. It seems C.P. Brown is ignored.

31/05/1981: మాడపాటి సుకుమార్ స్మారకోపన్యాసం I spoke for one hour at కృష్ణదేవరాయ భాషానిలయం on గ్రామ రాజకీయాలు. They presented me with shawl and Rs116/-

అనుబంధము-3
పత్రికలకు వ్రాసిన లేఖలు

లేఖ 1. హిందు పత్రికకు 1937సం. లో వ్రాసిన లేఖ
THE HINDU
17-06-1037

Resignation and Dismissal

Sir, the essence of responsible government consists in the executive government being responsible. Today elected majority of the Legislature in England the Cabinet is itself the executive government. It is responsible to the House of Commons and functions so long and only so long as it is supported by majority in the House of Commons. The position of the privicouncil or Council of Ministers in Canada, Australia and South Africa is also exactly similar. In fact though the executive authority is vested in the Governor-General by the constitutions of Canada, Australia and South Africa they expressly constitute the Council of Ministers "To aid and advise the Governor General in the Government of the country". Thus, giving the council of ministers the legal status of the Government of the land. /The Governors- General are merely the constitutional heads of the Government and possess no more power than the king of England himself

In the Government of India Act however the Council of Ministers both at the centre and in the provinces are not constituted to aid and advise the Governor General or the governors in the government of the country. On the other hand, they are to aid and advise the government. Governor General or the Governors in the exercise of their functions except in so far as they are required to exercise the same in the discretion. In matters in which they are asked to use their individual Judgement they Can reject the advice of the ministers The position and

functions of the ministers are thus entirely subordinated and made subject to the exercise of certain Special Powers by the Governor-General. And the Governors who are Virtually made dictators

Even under this modified system of responsible government set to have been extended to the provinces the Indian Council of Ministers is certainly responsible to the legislature and can and should function so long and only so long as it is supported by majority in the Legislature how then is the Governor to enforce Special Powers? In other words what is he to do whenever he finds that the ministers though supported by the majority in the legislature pursue a policy which is inconsistent with the exercise by him of his own Special powers? The governors are given this statutory power to dismiss the ministers. From para 92 of the "Joint parliamentary committee" report it is clear that this power is intended to enable the Governor to get rid off ministers who have the support of the Legislature and stand in the way of his Special Powers.

If the Indian (Council of) Ministers are to do their duty and discharge the responsibility to the legislature they are bound to carry out the policy laid down by the legislature unless the Governor prevents them on the ground that it conflicts with the discharge by him of some special responsibility. Even when the Governor says that their policy conflicts with his special responsibility, but the Ministers themselves feel that it does not, it is their duty to make a bold stand and propose to carry out their policy unless he dismisses them. If they do not do so they fail in the duty to the Legislature

If the Governor honestly thinks that their policy is inconsistent with the exercise his special responsibility and that he cannot get on with them he should exercise his power of dismissal openly and that only on

some ostensible ground, that their policy conflicts with his special responsibility.

If on the other hand a convention is to be established by which on a difference arising between the Ministers and the Governor, the Ministers are to resign. If they cannot get the Governor round to their own view, this would make the position of the ministers very insecure, because their existence would depend not on the support of the Legislature as it ought to be but of the Governor. They would then naturally have to constantly watch the face of the.... A partial Governor will be able to make the ministers resign and not only on issues involving his special responsibility but even on ordinary matters involving his likes and dislikes. This will have a demoralising effect on the ministers who have to work under the direct supervision of the Governor. This will thus make their responsibility to the legislature and the electorate a mockery because it makes them look to the Governor and not to the legislature for support. If on the other hand Governor can only dismiss them on his own initiative, he will be careful in the exercising his power and setting aside the policy of the ministry having a legislature and the country behind them he will exercise it only when it is really and seriously affects his special responsibility and not on a mere fancy of his that it was so affected. A further convention will grow making it incumbent on the Governor to accept the advice of the Ministers ordinarily and when it comes to rejecting their advice he should first dismiss them. It follows that the Governor who wishes to reject the advice of the Ministers and exercise his special responsibility must first dismiss them and put an end to the ordinary responsible Government of the land. The irresponsible government of the Governor begins where the responsible government of the ministers ends

భాషాలు

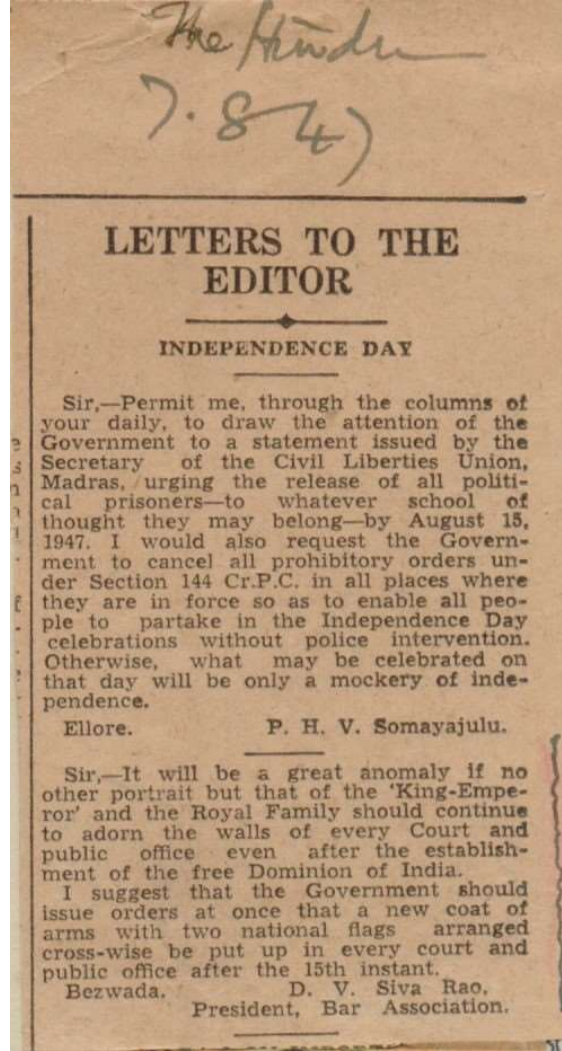

The Assurance asked for by the Congress is reasonable and necessary as it only to make responsible government a reality.

D.V. Siva Rao B.A., B.L.

BEZWADA

లేఖ 2. ఆగస్టు 7, 1947 హిందు పత్రికకు వ్రాసిన లేఖ; కోర్టులలో బ్రిటిష్ రాజు గారి ఛాయచిత్రము తీయవలెనని

Sir, it will be a great anomaly if no other portrait but that of the 'King-Emperor' and the royal family should continue to adorn on the walls

జ్ఞాపకాలు

---

of every Court and public office even after the establishment of the freedom of India. I suggest that the government should order at once that a new coat of arms with two national flags arranged crosswise be put put up in every court and public office after the 15th instant.

D.V. SIVA RAO
President of Bar Association
BEZWADA

లేఖ 3. 1948సం.లో హిందు పత్రికలో ప్రచురించబడిన మరో లేఖ

నాన్నగారు బెజవాడ న్యాయవాది సంఘాధ్యక్షులుగా నుండినప్పుడు (1947-48 సం) ఆర్.సి. జోషి, ఐ.సి.ఎస్ , సబ్ కలెక్టరు గారు తనకు రాజకీయ నాయకుల వలన కలుగుచున్న ఇబ్బందులు కొండా వెంకటప్పయ్య గారి ద్వారా గాంధీగారి చెవిన బడిన సంగతులు. (కాంగ్రెస్సు నేతలు సబ్ కలెక్టరుగారి అధికార విధులలో జోక్యం చేసు కునటం గూర్చి)

DIGAVALLI VENKATA SIVA RAO B.A., B.L.,
BEZWADA
PRESIDENT- BAR ASSOCIATION
20-01-1948

To the editor
The Hindu
Madras

Sir,

Desa Bhakta Konda venkatappayya Pantulu Garu has done a service by bringing to the notice of Mahatma Gandhi what anybody sees and Feels bitterly for but dare not for obvious reasons express freely.

In the course of an interview on 25/9/1947 Sri R.C Joshi I.C.S the then subcollector of Bezawada confessed to me that congressmen were interfering with his office work and even with administration of justice. Notes of the above interview are in the records of the Bar Association, Bezawada.

DIGAVALLI VENKATA SIVA RAO, B.A.B.L.,
PRESIDENT, BAR ASSOCIATION

BEZWADA.
20. / 1948

To the Editor
The Hindu
Madras

Sir Desachakata Konda Venkataswamy
Venkateswamy has done a service
by bringing to the notice of Mahatma
Gandhi what every body sees and
feels bitterly for but dares not
for obvious reasons to express freely

In the course of ^{an} interview ^{on 25.9}
with R.C. Joshi J.C.S. the then Sub Collector
of Bezawada ~~the 25.9.1948~~ confessed
to me that Congressmen were interfering
with his office work and even with
administration of justice. Notes of
the above interview are in the records
of the Bar Association Bezawada.

Published in The Hindu

లేఖ 3. ఏప్రిల్ 27, 1948 ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్కు పత్రికలో

సం.

Misplaced Zeal

Sir, the practice of making police 'bandobast' whenever a high dignitary of the government comes down has once more coming to home. The policemen and officers brought in bureaucratic traditions in their zeal to please their superiors, think nothing of the convenience of ordinary folk and practically bring ordinary life to a stand still.

The Bezwada railway station has been the scene of such bandobast each time Honorable Ministers or high dignitaries of the Government come or go, and on occasion the ordinary travelling public including old men and woman had been warned off by the free use of abusive, the lathy and the boot. People find it difficult to go by the over-bridge into the station and go to the trains on the platform on account of the zoolum of the officious policemen on duty. I have wintnessed such scenes both on the road and in the railway station itself.

During the first week of March last as I alighted from the Calcutta mail about 10:40 p.m. I found the narrow passage between the train and the book stall practically blocked by the presence of a number of police and other offices and Congressmen with a cordon of policemen around them. The large number of incoming and outgoing passengers were held up for a long time and attempts to go through the barrier were met with abuse from police.

On April 20 about 8:30 p.m. a number of police officers assembled at the approach of the over bridge and began to prevent carts and carriages from unloading the passengers and their luggage. Passengers of both sexes who had to go up the over-bridge into the station to catch various trains are scared by the police officers and their subordinates on the overbridge which was being cleared for the convenience or education of the Inspector General of Police who was to come to catch the Madras mail which was running late. About 8:40 p.m. an ambulance carrying a prominent citizen of Bezwada who is ill drew up at the approach. Overzealous police officer peremptorily ordered the driver to go back. There upon an IMS officer¹¹⁹ who was escorting the patient came out and strongly protested against impropriety of the police interfering with an ambulance. But for the Military officer who was in uniform the patient would have been put to the same hardship as others.

D.V. Siva Rao
BEZWADA

---

¹¹⁹ The Officer was (later Maj.Gen B.A. Rao) escorting his ailing mother, Boddapati Seethabayamma. sister of Sivarao garu,

జ్ఞాపకాలు

లేఖ 4. మే 11, 1961 ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్సు పత్రికలో లేఖ: సాహిత్య అకాడమీ వారి పుస్తక ప్రచురణకు సూచనలు

సం.

Work of Sahitya Academy

Sir, the work done by the Andhra Sahitya Academy and work yet to be done by it cause concern. The dictionary of proverbs published by the Academy is neither comprehensive nor satisfactory. It does not even compare favourable with one published by Mr. Carr nearly a century ago

The Padabhandha Parijatam is also not satisfactory in that it does not give the stories connected with the idioms nor their usage and it does not comprise all the idioms in use. It is not a healthy precedent to quote the editors' work as authorities

The attempt of the Academy to publish a concordance of Nannayas usages is certainly good but it is doubtful whether it can be satisfactory in the absence of an authoritative text of Andhra Mahabharata.

The decision to publish Brown's dictionary is credible.

There are many things that the Academy should do immediately. Here are a few things as an illustration.

An authoritative Telugu text of Mahabharat with critical notes on the variations, doubtful and obscure words. The ancient controversies of Tirupati Venkateswara Kavulu about the words and usage and the results of subsequent research by other Pundits can be usefully included.

A similar authoritative text of Andhra Mahabhagavatha

A comprehensive Telugu dictionary of all words, classical and modern, Sanskrit and foreign used anywhere in any book or area should find a place in the dictionary

An English Telugu dictionary in Telugu script and arranged in the Telugu alphabetical order. The English words should be arranged phonetically. The concise Oxford Dictionary maybe transliterated and translated. This is necessary if Telugu is to keep abreast of world affairs and modern progress. Such a Dictionary will automatically create new terminology in Telugu

A dictionary of allusions comprising Vedas, Puranas and Agamas and Thantras besides epic and other literature

A dictionary of principles and practices of Sanathana Dharma, Buddhism, Jainism and other religions including rituals, Gods, Philosophies and Darsanas.

A Gazeteer of India anicient and modern including places of pliligramages, rivers and mountains and modern projects and

A hand-book of customs and manners of the people of various linguistic areas

These are a few among the many things that should be considered by the Academy, Universities and those in power if Andhras are to progress, Telugu language and literature is to be improved

Digavali Venkata Siva Rao

Vijayawada

లేఖ 5. డిసెంబర్ 13, 1963 ఆంధ్ర ప్రభలో జీవద్వాప నిఘంటువు గురించి:

ఆర్య,

ఆంగ్లయ పరిపాలన ఫలితముగాను, ఇంగ్లీషు విద్యాభివృద్ధి వలనను, పాశ్చాత్య నాగరికతా ప్రభావమువలనను, పత్రికా ప్రకటనము, రేడియో వినుట వలనను తెలుగువారి రాజకీయ పరిజ్ఞానము, శాస్త్ర విజ్ఞానము అభివృద్ధి చెందుట వలనను ఈ కొత్త భావములకు సంబంధించిన అనేక ఇంగ్లీషు పదములు వాడుతున్నారు. అయితే, ఈ పదములను చేర్చిన నిఘంటువులు ప్రకటింపబడుటలేదు

ఇట్లు వాడుకలోకి వచ్చుచున్న ఇంగ్లీషు పదములను తెలుగు ప్రజలు ఉపయోగించుచున్నను నూతన భావములకు నూతన పారిభాషిక పదములను నిర్మించుటను గూర్చి ప్రభుత్వ విద్యా శాఖాధికారులు, విశ్వవిద్యాలయాధికారులు ఇంకను ఆలోచించునేయున్నారు. అంతర్జాతీయ ఇంగ్లీషు పారిభాషిక పదములను వాడుకొన వచ్చునా, హిందీ సంస్కృత భాషలలో కొత్త పదములను నిర్మింపవలెనా అని వాదోపవాదములు ఇంకను జరుగుతూనే యున్నను, హిందీని రాజభాషగా చేయు ప్రయత్నమందీ పదనిర్మాణ సమస్య మరింత ప్రాముఖ్యత వహించినది. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు పారిభాషిక పద నిర్మాణమునకు చాలా కమిటీలను నియమించినారు. అట్టి పదముల గ్లాజరీలును ప్రకటింప బడినవి. అయితే వివిధ విషయములను గూర్చి వివిధ సందర్భంగా నిర్మించిన పదములొక తీరుగ లేవు. భారత రాజ్యాంగమును అనువదించుట కేర్పడిన ప్రవీణుల సంఘమువారి పదజాలమునకును పార్లమెంటరీ న్యాయ పరిపాలన పదములు గ్లాజరీలోని వానికిని తర్వాత నియమింపబడిన కమిటీల పదజాలమునకును సమన్వయం ఉండుట లేదు.

ఇటీవల కొందరు ప్రబుద్ధులు హిందీలోనికి దక్షిణ భారత దేశంలోని మాటలను ప్రవేశపెట్టుట వలన హిందీ పట్ల గౌరవము కలుగునను తలంపుతో దక్షిణ దేశ భాషలు మాట్లాడు వారిలో హెచ్చు మంది వాడు

పదములను హిందీలో చేర్చుచున్నామని చెప్పి కొన్ని పదములను చేర్చుటకు నిశ్చయించిరని పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. ఈ భాషా నిపుణులకు జీతము వేతనము అను మాట కన్నా 'సంబళము' అను పదము దక్షిణ దేశం లోని వారందరకూ ప్రీతికరమని తోచినది. ఇట్టి పదము లింకను ఎన్నిటిని వీరు హిందీలోనికె క్కించిరో తెలియదు. కాని దీనివలన హిందీ భాష మాటలాడు వారికి గాని దక్షిణ దేశములోని భాషలను మాటలాడు వారు గాని వాడరని ఎంత త్వరగ గ్రహించితే అంత మంచిది. వాడుకలో నున్న పదములను వదలి కొత్త వాటిని సృష్టించునంత కాలము భాషకు నిలకడయుండదు.

ఇంగ్లీషు వారు మనవలె వాదోపవాదములతో ప్రొద్దుపుచ్చక ఆధునిక శాస్త్ర విజ్ఞానమునకు రాజకీయ వ్యవహారములకు సంబంధించిన కొత్త భావము లను గూర్చిన పదం- అది విజాతీయ మా? అన్యభాషీయమా? అను శంక లేకుండా అది రష్యను పద మైనను, చీనామాట నిత్య వాడుకలోని నిత్య వాడుకలోని ఇంగ్లీషు భాష నిఘంటుఅయినను ఆసియా ఆఫ్రికా దేశంలోని ఏ భాషకు చెందిన శబ్దమైనను తక్షణమే స్వీకరించి వారు వాడుకొనుట ప్రారంభించారు అట్లు వాడిన పదములను అర్థముతో సహా తమ నిఘంటువులలో కెక్కించుచున్నారు. రష్యా వారి స్పెల్ బుక్ వారి నిఘంటువు లోనికి ఎక్కింది. అందువలననే ఇంగ్లీషు దిన దినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

నిత్య వాడుకలోని ఇంగ్లీషు భాషానిఘంటువు అని ప్రసిద్ధి చెందిన ది కన్ సైజ్ ఆక్స్ ఫర్డ్ డిక్షనరీని సంకలనము చేసి పరిష్కరించిన ఫౌలర్ గారు ఈ కొత్త పదములనెల్ల ఎట్టి సంకోచము లేక వాడుకొనుట యవసర మనియు వానిని నిఘంటువు నందు చేర్చుట ముఖ్యమనియు ఆ నిఘంటు ముద్రణ పీఠికలో వ్రాసియున్నారు. పూర్వము అనుబంధంగ చేర్చిన పదములు అన్నిటిని నిఘంటువు లోపల చేర్చి వేసినారు .

ప్రజల వాడుకలోనున్న పదములను అర్థములతో వివరించు జీవద్భాష నిఘంటువులు చాలా అవసరం. అట్టి నిఘంటువులను ప్రచురించు బాధ్యతను విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రభుత్వములు, సాహిత్య అకాడమీలను వహింపవలెనను సంగతి అందరికీ తెలిసిన విషయమే కానీ అది జరుగుటలేదు.

సి పి బ్రౌన్ గారి ఇంగ్లీషు తెలుగు నిఘంటువులు ప్రచురించుటకు తెలుగు భాష సమితి వారు పూనుకున్నట్లు ఇటీవల ప్రకటింపబడినది. బ్రౌన్ గారి తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువును ప్రచురించిన లాభం ముండును గానీ ఇంగ్లీషు-తెలుగు నిఘంటువును ప్రచురించినందువల్లన నెట్టి ప్రయోజన మును లేదు. తెలుగు, ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రచురింప తలపెట్టిన సాహిత్య అకాడమీ వారు ఆ ప్రయత్నమును విరమించినట్లు తోచుచున్నది.

నిత్యమూ వాడుకలోనున్న తెలుగు భాష నిఘంటువు ప్రజలకు అత్యంత ఆవశ్యకం. ప్రజా ప్రభుత్వాలే గాక ప్రజా సంస్థలన్నీ ప్రజాభిప్రాయమును మన్నించుట, ప్రజల క్షేమ లాభములు ఆలోచించి కార్యనిర్వాహణము చేయుట అవసరము.

శ్రీ దిగవల్లి వేంకట శివరావు.

అనుబంధము-4
శివరావుగారిని కలుసుకొనిన ప్రముఖులు¹²⁰

1. ప్రచురణ కర్తలు, పత్రికాధిపతులు, పత్రికారులు
(బ్రాకెట్టులో వరుస సంఖ్య)

(1)కొత్తా సీతారామశాస్త్రి- శారద పత్రిక, (2) దాసు త్రివిక్రమరావు-Sunday News పత్రిక (3)సురవరం ప్రతాప రెడ్డి- గోల్కొండ పత్రిక , (4) .....-జామీను రైతు పత్రిక (5) కొడాలి అంజనేయులు, వావిలకొలను సూరయ్య -కొరడా పత్రిక , (6) నోరి వెంకటేశ్వర్లు -కొరడా పత్రిక సంపాదకులు (7)మంచిరాజు చంద్రశేఖర్-Journalist(రామబ్రహ్మం కుమారుడు) (8) దుగ్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్య-స్వరాజ్య, (9) కాటూరి వెంకటేశ్వరరావు- కృష్ణా పత్రిక సంపాదకులు, (10) శివలంక శంభు ప్రసాదు- ఆంధ్ర పత్రిక, భారతి, (11) శివలంక రాధాకృష్ణ- ఆంధ్ర పత్రిక యజమాని, (12)కంభంపాటి సత్యనారాయణ- విశాలాంధ్ర సంపాదకులు, (13)నార్ల వెంకటేశ్వరరావు- ఆంధ్ర జ్యోతి సంపాదకులు, (14)పొత్తూరి వెంకటేశ్వరావు- ఆంధ్ర ప్రభ సంపాదకులు, (15)నీలంరాజు శేషయ్య- ఆంధ్ర ప్రభ సంపాదకులు, (16)పండితారాధ్యుల నాగేశ్వరరావు -ఆంధ్ర ప్రభ సంపాదకులు,(17) ఏటుకూరి బలరామమూర్తి - విశాలాంధ్ర సంపాదకులు, (18)జి. క్రిష్ణ, ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్సు పత్రికారులు,(19) మల్లెల శ్రీరామమూర్తి- విజయవాణి పత్రిక యజమాని (20) బందా కనకలింగేశ్వరావు- లా జర్నల్ పత్రిక , (21) దిగవల్లి శేషగిరిరావు-టింబర్ సమాచార్ పత్రిక (22).బులుసు సీతారామ శాస్త్రి- సమాలోచన పత్రిక , (23).....విద్యార్థి పత్రిక సంపాదకులు (24) దాసు కేశవరావు-వాణీ ప్రెస్సు (25) దేశిరాజు సూర్యనారాయణ- సాభాగ్య ప్రెస్సు, (26) నడింపల్లి నరసింహమూర్తి- ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెస్సు , (27)గద్దే లింగయ్య చౌధరి-ఆదర్శ గ్రంథమండలి , (28) పిడికటి రామకోటేశ్వరరావు- ఆదర్శ గ్రంథమండలి ప్రచురణాలయం (29) నవోదయా పబ్లిషర్సు---రామమొహనరావు ,(30)ధూలిపూడి అంజనేయులు M.A.,B.L-చెన్నైలో పత్రికారుడు (31)ముందుముల నరసింగరావు- హైదరాబాదు. మాజీ మంత్రి (రయ్యత్

¹²⁰ దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసియున్న పేర్లు మాత్రమే ఇచ్చట ఇవ్వబడినవి.

అనే ఉర్దూ పత్రికాధిపతి), (32)త్రివేణి ప్రచురణాలయంవారు (నాన్నగారి దగ్గర ఉండిన మాలపల్లి పాత ఎడిషన్ తీసుకుని రిప్రింట్ చేశారు) (33) ఎన్.ఎస్ రామస్వామి((అసిస్టెంట్ ఎడిటర్, ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్, చెన్నై) జి.యన్. క్రిష్ణ తో కలసి వచ్చారు, (34) నీలంరాజు మురళీధర్ సబ్ ఎడిటర్, ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్. (35) చతుర్వేదుల హృషీకేష్ (రామనరసింహం గారి కుమారుడు)-ఆంధ్ర పత్రిక సబ్ ఎడిటర్

2. సాహిత్యవేత్తలు, కవులు, రచయితలు¹²¹

బ్రాకెట్టులో వరుస సంఖ్య

(1) చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం, (2) వావిలకొలను సుబ్బారావు, (3)దివాకర్ల వేంకటశాస్త్రి, (4)వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి, (5)టంగుటూరి శ్రీరాములు, (6)కోదండరావు(Servants of India Society),(7)మాడపాటి హనుమంతరావు,(8) అడవి బాపిరాజు, (9) బసవరాజు అప్పారావు, (10)వేటూరి శివరామ శాస్త్రి, (11)వేటూరి సత్యనారాయణ, (12)గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ, (13)గొర్రెపాటి వెంకట సుబ్బయ్య, (14)కొండ వెంకటప్పయ్య, (15)అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు, (16)కొలవెన్ను రామకోటేశ్వరరావు, (17)దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య, (18)శ్రీపాద సుబ్రమణ్య శాస్త్రి(రాజమండ్రి), (19)డా. యు.ఎన్. శర్మ (యుక్తీనూతలపాటి) చెన్నై, (20)ఎన్.జి రంగ, (21)కాటూరి వెంకటేశ్వరరావు, (22)మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ, (23)డా. పి. తిరుమలరావు(Pediatrician, writer), (24)విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, (25)ఆరుద్ర, (26)పి.గోపి, (27)బండి గోపాల రెడ్డి, (28)అక్కిరాజు రమాపతిరావు, (29) కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు, (30) వై.విఠలరావు, (31) ఎన్.యస్. క్రషణమూర్తి (N.S.KSN MURTI నేలనూతుల క్రిష్ణమూర్తి),నెల్లూరు (32)LEONARD (అమెరికా దేశపు రచయిత), (33)చెరుకుపల్లి జమదగ్ని శర్మ, (34)గూడూరి నమసివాయ, (35)వేటూరి ఆనందమూర్తి, (36) తుమ్మల సీతారామ చౌధరి, (37)జలసూత్రం రుక్మణీనాథ శాస్త్రి, (38)బుడ్డిగ సుబ్బరాయన్ (చెన్నై), (39) రాపాక

¹²¹ దిన చర్య పుస్తకములో వ్రాసియున్న పేర్లు మాత్రమే ఇచ్చట ఇవ్వబడినవి.

ఏకాంబరా చారి (కాకినాడ), (40) కర్లపాటి శ్రీరామమూర్తి, (41)వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర ప్రసాదు(జయంతి పురం రాజా), (42) పురిపండ అప్పల స్వామి(విశాఖ పట్నం),(43) కావూరి రమేష్, (44) చెళ్లపిళ్ల రాజ్యలక్ష్మి, (45)బాల సరస్వతి, (46) పురుషెళ్ల రామచంద్రమూర్తి, (47) విశ్వనాథ కృష్ణదేవరాయ (లండను నుండి). (48) కె శివారెడ్డి (చరిత్ర పరిశోధన ప్రోజెక్టు, ఢిల్లీనుండి), (49)గురజాడ ఆంజనేయులు, (50) ఎస్ సుందరం (కె బి యన్ కాలేజి ప్రిన్సిపల్), (51) కర్నాటి లక్ష్మీనరసయ్య, (52)కొత్త వెంకటేశ్వరరావు (సంగంజాగర్లమూడి వీరి తండ్రి ప్రభాక శాస్త్రి గారి శిష్యుడు), (53)చతుర్వేదుల రామనరసింహం గారి కుమారుడు సత్యమోహన్, (54)చెరుకుపల్లి గౌరీశంకర్(విశ్రాంత స్టేట్ బ్యాంకు అధికారి), (55)మాదిరాజు లక్ష్మీనరసింహం(కృష్ణదేవరాయ భాషా నిలయం), (56) రాయప్రోలు సుబ్రహ్మణ్యంగారి కుమారుడు (Archives), (57)P. Krishnamurthy of Archives, (58) మొవ్వ రాజారావు (S R R College), (59) చిన్నేని కమల అనార్కలి(కాకినాడ), (60) కొత్త శ్రీరామమూర్తి (సాలార్ జంగ్ మ్యూజియం), (61) మాదల వీరభద్రరావు, (62) గోగినేని నాగేశ్వర రావు (నడింపల్లి గ్రామ మునసబు), (63) బలుసులపాలెం హనుమంతరావు, (64) జయధీర తిరుమల రావు, (65) ఈడ్పుగంటి బాలవీరరాఘవయ్య, (66) ప్రోఫె. జి.యన్. రెడ్డి(తిరుపతి)

అనుబంధము-5

శివరావుగారి జ్ఞాపకాలు రికార్డు చేసిన సంస్థలు

దినచర్య పుస్తకములో నుండిన సమాచారమును బట్టి ఈ అనుబంధము సమీకరించబడినది. "who is who in freedom movement" అను ప్రణాళిక క్రింద ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన ఒక కమిటీ స్వాతంత్ర ఉద్యమాల జ్ఞాపకాలు రికార్డు చేసియుండిరి. ఆ కమిటీ వారు నాన్నగారిని జ్ఞాపకాలు చెప్పమనగా తాను స్వాతంత్రయోధుడు కాదనీను, జైలుకు వెళ్ల లేదని అందుచేత వారి ప్రణాళికకు తన చరిత్ర తగదని వారి అభ్యర్థన తిరస్కరించిరి. కాని వారు చేసేది కేవలం స్వాతంత్రయోధుల జ్ఞాపకాలు కాదనీ, స్వాతంత్ర ఉద్యమాల జ్ఞాపకాలు కూడానని నచ్చచెప్పిన మీదట నాన్నగారు అంగీకరించినట్లు వారి దినచర్య పుస్తకములోనున్నది. ఆ సంధర్భములో రిసెర్చి ఆఫీసర్ ఫ్రాంసెస్. సర్జీని రెగాణి గారి లేఖ. శివరావుగారి జ్ఞాపకాలను 14-03-1971 తేదీన రికార్డు చేయబడినట్లు తెలియుచున్నది. ఇంకో రెండు సంస్థలు కూడ వారి జ్ఞాపకాలు రికార్డు చేసినట్లు క్రింది లేఖలు, దిన చర్య పుస్తకములో వ్రాసిన వివరాలు చెప్పు చున్నవి. దినచర్యపుస్తకములోని సంబంధిత సమాచారం సింహాపలోకనంగా జతచేయబడెను.

సం.

Prof. Sarojini Hegani,
M.A., Ph.D.,
Asst. Research Officer,
"Who's who" in Freedom
Movement,
6-1-275/2,
Padmarajonagar,
Secunderabad-500025, A.P.

D.O. letter No. 73A/79-12, dt. 26-2-1979.

Dear Sir,

Subi-Tape-Recording the reminiscences of
the Freedom fighters of A.P. - Andhra Pradesh.
Ref:- My D.O. letter No. 73A/78-16, dt. 6-2-79.

Please refer to my D.O. letter cited above.
Sri P. Krishnam Raju, Assistant Research Officer
of this office called on you on 10-2-1979 you were
very kind to promise to allow us to tape-record
your reminiscences in the Freedom Struggle. In
this connection I propose to send Sri Raju in
the 2nd week of March 1979 to you.

I shall be grateful if you could kindly allow
him to record your reminiscences.

With kind regards,

Yours sincerely,
Sarojini Hegani
(Sarojini Hegani)

To
Sri Digavalli Venkata Siva Rao,
Advocate, Governorpet, Ram Mandir Street,
Vijayawada, Krishna Dist. A.P.

Prof. Sarojini Hegani, M.A., Ph.D.,
Asst. Research Officer,
"Who's who" in
Freedom Movement,
6-1-275/2,
Padmarajonagar,
Secunderabad -
500025, A.P.

D.O. letter No. 73A/79-21 dt. 17-3-1979.

Dear Sri Siva Rao guru,

Subi-Tape recording the reminiscences of the
Freedom Fighters of Andhra Pradesh.

I thank you very much for the trouble you have
taken in giving your reminiscences in the Freedom
Struggle for tape recording when Sri P. Krishnam Raju,
Asst. Research Officer of this Office approached you
on the 14th of this month. I found it to be very
valuable and informative. You were also kind enough
to spare a copy of your photograph. I am grateful
to you for the kind cooperation you are extending
to us.

With kind regards,

Yours sincerely,
Sarojini Hegani
(Sarojini Hegani)

To
Sri Digavalli Venkata Siva Rao,
Advocate, Ram Mandir Street,
Governorpet,
Vijayawada - A.P.

జ్ఞాపకాలు

12/11/1974: Dr. P. Satyanrayana rao Director Regional Secretary Indian Council of Social Sceince Research Osmania Campus met me and took tape recording of my answers to a number of questions. He took a list of my publications.

17/03/1979: Letter of Prof. Sarojini Regani thanking me for giving my reminiscences.

06-05-1988 Film Division of Broadcasting Ministry, Bombay వారు భారత స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో ఆంధ్ర దేశము వహించినపాత్రను గురించి డాక్యుమెంటరీ చేయుటకు వారి ప్రతినిధిగా వచ్చిన న్యాపతి నరసింహరావు గారనే ఆయన హైదరాబాదు వచ్చి నా ఇంటర్ వ్యూ చేశారు.

అనుబంధము 6

As member in various committees - Resignations

సంఘములలో సభ్యత్వం- రాజీనామాలు

దినచర్య పుస్తకములోను, పాత ప్రతులలోనున్న సమాచారమును బట్టి నాన్నగారు ఏఏ సంఘములలో సభ్యులుగనుండినది సమీకరించబడినది. దినచర్య పుస్తకములో సమాచారము ఇచ్చట సందర్భానుసారముగా సింహపలోకనం చేయబడినది.

సం.

- 1) 1924సం.లో విజ్ఞాన చంద్రిక మండలి సభ్యునిగ.

1924 January రుధిరోధారి పుష్కమాసం. భారతి పత్రిక ప్రకటన ప్రారంభించారు.

Sri A. Kaleswara rao asked me to write a book on South Africa, in the story of Nations' Series. He encouraged me. He nominated me as member of VijnanaChandrika Mandali

- 2) 1941 సం ఆంధ్ర మహా సభ వారు నియమించిన సంఘము

My article on Madras published in ఆంధ్రపత్రిక and కృష్ణ సంవత్సరాది సంచిక attracted attention. The Andhra Mahasaba constituted a committee for writing the Andhra History and included my name. Andhra Patrika publishes this news.

- 3) 1947 లో ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్స్ యాజమాన్యంవారు నియమించిన సంఘం వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యంగారి లేఖను బట్టి

జ్ఞాపకాలు

వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యం A I R New Delhi

8/4/Western Extension
Karolbaugh
New Delhi
8-12-1947

బ్రహ్మశ్రీ శివరావు గారికి నమస్కారములు

తమకు వ్రాసి చాలా కాలమైనది. నేను Book Shop లో చెప్పిన Constituent Assembly తాలూకు Pamphlets మీకు అంది వుంటుందను కుంటాను. అంతలో Comprehensive గా వచ్చినప్పుడు సేకరించి పంపుతాను.

ఒక ముఖ్య విషయం ఉంది. వారం రోజుల క్రితం నేను, ఆచార్య N.G.రంగా గారితో మాట్లాడుతుండగా వారు తట్టుకున్న ఏమండీ మనకి ఈ Technical Terminology తయారు చేయించే పని ఉంది అందుకు ఒక సంఘం ఏర్పరచాలి. అని ప్రస్తావన తెచ్చారు.

ఆ సంఘ అధ్యక్ష పీఠానికి చప్పున వారికి నాకు కూడా ఒకే పేరు స్మరించింది. తమరు తప్పక ఈ ఆహ్వానం అంగీకరించాలి. ఇది ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘ యాజమాన్యం ప్రకారం జరుగుతుంది. సభ్యులు శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు, కాళీపట్నం కొండయ్య గారు, మామిడిపూడి రంగయ్య గారు. ఇంతవరకు వీరి పేర్లు ఉన్నాయి. అన్ని ప్రత్యేక విషయాలకి తగిన వారు అందరూ....రారని, తమరు అంగీకరిస్తారని అనుకుంటాను. బహుశః మీకు ఈ సరికి ఆహ్వానం అంది ఉండవాలె. లేదా నేడో రేపు అంది తీరుతుంది.

ఈ విషయంలో యెంతో కృషి చేసివున్న మీ సహాయం అమూల్యం కాగలదని మా అభిప్రాయం

భవదీయుడు

వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యం

302

శివరావు గారి విరరణ: ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కార్యాలయమునుండి ఆహ్వానం వచ్చింది. ఒకమారు సభకు వెళ్లాను. కార్యదర్శి ఓబుల రెడ్డి గారు మాత్రం వచ్చిరి. ఇతర సభ్యులు హాజరు కాలేదు. చేయవలసిన పనిని గూర్చి కొంత చర్చ జరిగింది. దానికి రమా రమి 25 వేల రూపాయలు కావాల్సి ఉండ వలెనని నేను కార్యదర్శిగా రెడ్డి గారికి నేను చెప్పగా డబ్బుకు ఇబ్బంది ఉండదని వారన్నారు. ఇంతలో శ్రీ రంగా గారి అధ్యక్షత పదవీ విరమణతో ఈ పని ఆగిపోయింది .

- 2) 1958సంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారు నియమించిన గ్లాజరి సంఘము (పారిభాషిక పదకోశము)

September 1957:

Mr. A. Kaleswara rao pantulu garu met me at my residence at 7 PM and requested me to serve on a committee of translating technical terms which he wished to constitute as speaker of the Andhra Pradesh Legislative assembly. I agreed. I have afterwards come to know that all most all persons to whom he wrote his intentions of establishing a committee suggested my name. Messrs Gidugu Seethapathi, Narla Venkateswararao, Mallampalli Somasekhara Sarma told me that they have witten to Kaleswararao garu to include my name in view of my work in 1934.

06/10/1957: I received a formal invitation to accept membership of Glossary Committee of Andhra Pradesh Legislature.

12/11/1957: Met Mr. Kaleswara rao garu, Speaker. He took me to the Assembly at 8 AM and sent me back in his car to my residence.

Mr. Kaleswara rao took me to Nizamabad in his car 8 A.M. His son Mr.Mohan rao also accompanied us. Mr. A.K R was to open the science section of the College. He introduced me to the Collector and all the important people there as his friend. We had a grand dinner with ..... AKR discussed many things with me

02/12/1957: attended the inaugural meeting of the Glossary committee in the committee room of Legislative Assembly. I gave a written note on the various attempt at compiling glossaries in other parts of the Country and in our own province. Mr. G.V Chowdari Secretary got it cyclostyled and circulated immediately it among the members. As Mr AKR showed respect to me others also respected me

31/12/1957: 2nd meeting of the Glossary Committee at Hyderabad in the Committee room of Assembly

2-01-1958: 2nd meeting of Glossary Committee in the committee room of assembly.

04/01/1958: A sub committee was constituted with myself as convenor and Mr. Viswanadha Satyanarayana as President at Bezawada. Mr. Katuri Venkateswararao, Kuruganti Seethramayya, Kappagantula Lakshmana Sastri and Mr. Garikipati Krishna Murthy coopted as members of the Committee. The last named gentleman was coopted at my instance as I expected that he will be useful.

8/01/1958: Mr. A. Kaleswararao garu inaugurated the glossary sub committee at my residence at Bezawada. Mr. Viswanadha Satyanarayana and M.R.Apparao MLA attended. Proceedings are reported in Andhra Prabha. Mr. G.V. Raghavacharylu is appointed as Typist and clerk on Rs80/- per month.

04/02/1958: Hyderabad

05. 06,07 February 1958: at Hyderabad

08/02/1958: Tea Party at 5.30 p.m at the house of Nawab Jung Bahadur, Begumpeta. He is member of our committee. His house is beautifully located. It is an old house in a 1 acres overlooking Musi

15/02/1958: Sub Committee at Bezawada

01/03/1958: The sub committee of Kolavenu Rama Koteswararao is dissolved and amalgamated with our committee.

10/03/1958: Mr. Viswanadha Satyanarayana created a scene. He began to suggest strange words and equavelents for English terms. He laughed at lawyers and courts. In spite of ten definitions in the contract act he maintains that "consideration means విచారణ" Mr. Khambampati Satyanarayana recorded the absurd suggestion.

11/03/1958: On my strong protest regarding his behavior and my threatening to forward the record to Hyderabad Mr. Viswanadha Satyanarayana apologized to me.

05/05/1958: 11th sitting of Glossary committee

06/05/1958: 12th sitting. Editorial Committee was constituted to meet on 19th

18/05/1958: Editorial Committee meeting at 3.30 P.M

20/05/1958: Editorial Committee meets today

21/07/1958: Hyderabad, 14th sittings of Main Committee

N.B: Scene with A. Kaleswararao. He comes to my house and apologises and asks me to continue as member and work

2-08-1958:

11/12/1958: I got invitation to attend a meeting in the Chambers of the Honourable Speaker Mr.A.K. R on 14/12/1958 for the formation of the Telugu Acadaemy of History and Science.

14/12/1958: The Glossary Committee is reconstituted with 14 members. The old Committee is dissolved. I and Mr. G. KrihnaMurti are renominated as members. Myself and my wife start for Hyderabad by the night fast passenger. It is three hours late. Prof. Rallabandi Subbarao of Rajahmundry was travelling by the same train and accosted me.

13/12/1958: Arrival at Hyderabad at 2 Pm

14/12/1958: Went to the house of Kaleswra rao. He discussed with me about many matters. He took me to the Assembly at 3 PM. The History Academy is reformed and I am recommended as member of the Governing Council and Editorial Committee. Rallabandi Subbarao, Mallampalli Somasekshara Sarma, A. K R as president, P. Sreenivasachar as Secretary.

15/12/1958: Hyderabad

30/12/1958: Mr. Kaleswararoa at Guest House, Bezawada/ He came to me and discussed about the publications of Academy.

07/02/1959: I left for Hyderabad to attend the meeting of the glossary committee and stayed there til 11/02/1959. I am nominated chairman of the Bezawada sub committee. Mr. Garikipati Krishna Murty, kamambhapati satyanarana and P Ramaswami naidu the other members.

15/02/1959: Glossary sub committee meets at Bezawada at my house at 8 am and commences work.

23/06/1959: Left for Hyderabad by bus at 2 PM 21/08/1959: African Nationalism written by me is published by the Academy of History and Science at Hyderabad

Inauguration of the Academy by the President Rajendra Prasad in Jubilee Hall at 5 P.M I am introduced to him by Mr. Kaleswara rao as the author of African Nationalism and many other books. Mr. A.K. R President of Academy ad P. Srrnivasachar, Secretary

08/11/1959: Attended meeting of Governing body of the Academy of History and Science at the residence of Mr. Kaleswrarao

28/12/1959: Letter of AKR asking about my health informing about Academy and aksing me about History of Andhra Pradesh.

19/01/1960: Long letter of Kaleswararao garu about welfare, his health my books.

28/01/1960: Glossary Committee meeting

29/01/1960: -do-

30/01/1960: -do- adjourned sine die

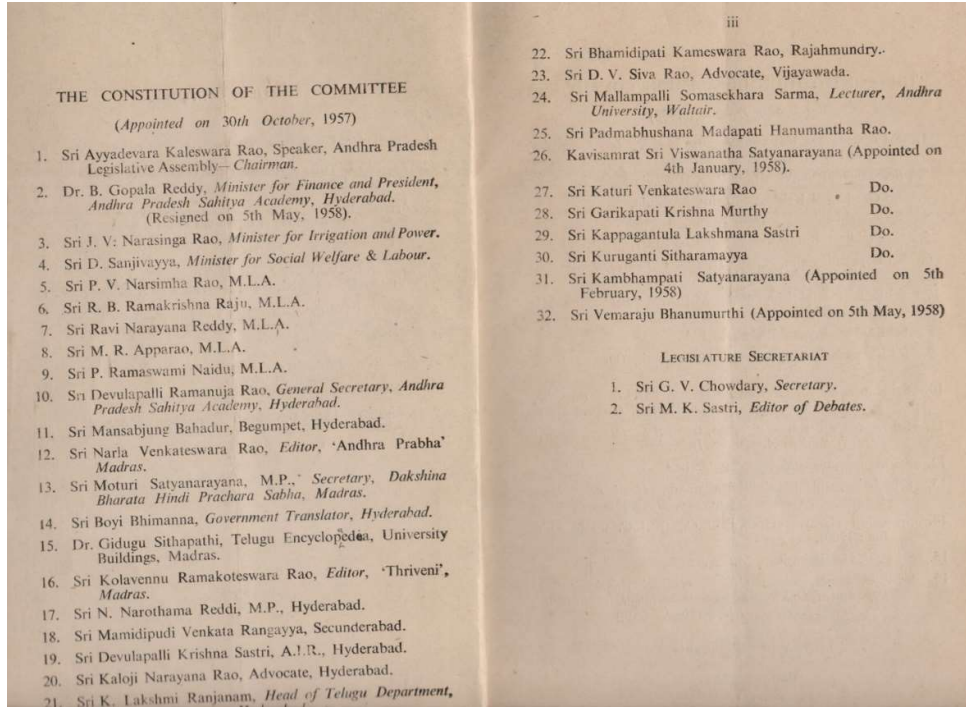
20/07/1960: Letter of Kaleswararao garu saying that they are to print ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చరిత్ర

30/09/1960: Letter of Mr. Kaleswara Rao suggesting that I should translate the Constitution and I am best suited for that.

21/07/1960: Letter of AKR inviting me to attend the inauguration by Rajendra Prasad on 03/08/1960

16/12/1960: Letter of Kaleswararao garu that Sri Madapati Hanumantha Rao Pantulu garu who read my History of Andhra Pradesh says that I have severely criticized the contribution of the Nizam of Hyderabad (Osmanali Khan) and as his grandson is a patron of the Academy and muslims are also associated with the Academy. It is a delicate matter and asks me to reexamine the remarks.

26/02/1962: Mr. Kaleswarara rao died at 5.30 AM

SUB-COMMITTEE (VIJAYAWADA)

(Constituted on 9th February, 1959)

MEMBERS

1. Shri D.V. Siva Rao (*Chairman*)
2. „ G. Krishna Murthy.
3. „ Kambhampati Satyanarayana.
4. „ P. Ramaswami Naidu, M.L.A.

Number of sittings held—133 from 15th February 1959 to 15th August 1959.

Business transacted—Fixed Telugu equivalents for all the words under the alphabets 'J', 'K', 'L', 'M', 'N', 'O' and 'Q'.

SUB-COMMITTEE

(Constituted on 28th November, 1959)

MEMBERS

1. Shri. Boyi Bheemanna (*Chairman*)
2. „ Kaloji Narayana Rao, M.L.C.
3. „ Khandavalli Lakshmiranjanam.
- *4. „ D. V. Sivarao.
5. „ D. Ramanuja Rao.
6. „ K. Lakshmana Sastri.
- *7. „ G. Krishna Murthy.
8. „ P. V. Narasimha Rao, M.L.A. (appointed on 30th January, 1960)

Number of sittings held—107 from 2nd January 1960 to 26th July 1960.

Business transacted—Edited and finalised all the Telugu equivalents fixed by the Sub-Committees and considered by the two Main Committees for the words under 'A' to 'Z'. They have also gone through the Telugu equivalents of the words in the supplementary list furnished by the Special Officer, General Administration (Official Language) Department and the Terminology of the Planning and Development Department and incorporated in the main Glossary at proper places such of the English words with equivalents which are found in the supplementary lists but not in the main Glossary.

జ్ఞాపకాలు

---

3) 1959సం లో శాస్త్రవిజ్ఞానము, చరిత్ర తెలుగు అకాడమి సభ్యునిగ.
దినచర్య పుస్తకములో వ్రాసిన సమాచారం సింహాపలోకనం

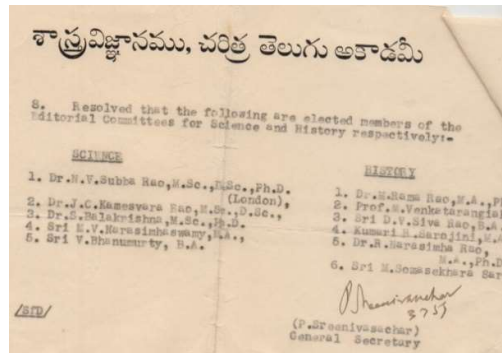
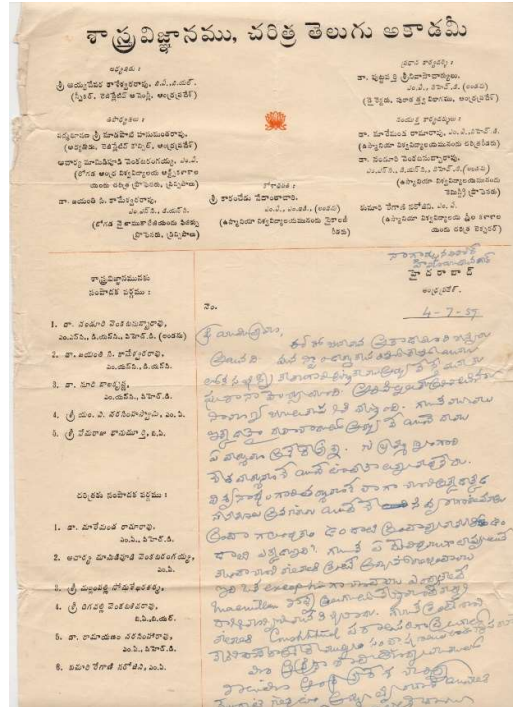
11/12/1958: I got invitation to attend a meeting in the Chambers of the Honourable Speaker Mr.A.K. R on 14/12/1958 for the formation of the Telugu Acadaemy of History and Science.

08/11/1959: Attended meeting of Governing body of the Academy of History and Science at the residence of Mr. Kaleswrarao

Inauguration of the Academy by the President Rajendra Prasad in Jubilee Hall at 5 P.M I am introduced to him by Mr. Kaleswara rao as the author of African Nationalism and many other books. Mr. A.K. R President of Academy and P. Sreenivasachar , Secretary

14/12/1958: Went to the house of Kaleswra rao. He discussed with me about many matters. He took me to the Assembly at 3 PM. The History Academy is reformed and I am recommended as member of the Governing Council and Editorial Committee. Rallabandi Subbarao, Mallampalli Somasekshara Sarma, A.K R as president, P.Sreenivasachar as Secretary.

08/11/1959: Attended meeting of Governing body of the Academy of History and Science at the residence of Mr. Kaleswrarao

1959సం లో శాస్త్రవిజ్ఞానము చరిత్ర తెలుగు అకాడమీ ఎడిటోరీయల్ కమిటీలో సభ్యునిగా

4) 1962 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు నియమించిన సంఘము

జ్ఞాపకాలు

14/07/1962: Meeting of Mackanzi MSS Committee. At Hyderabad. I did not attend.

19/09/1964: Letter from Dy. Secretary, General Administration, Hyderabad asking me whether I am interested to serve on Translation Committee.

29/09/1964: Letter from Dy. Secretary to Govt informing me that I am nominated as a member of the translation committee.

08/10/1964: Hyderabad. Inauguration of Translation committee at 4P.M in the Secretariate Hall. Met Mr. P.V. Narasimha rao Law Minister before meeting. The Law Minister praised my work regarding Dictionary of Technical terms much before Govt's Glossary. Chief Minister presided (Brahmananda Reddi)

29/10/1964: Narla Venkateswara Rao met me at myhouse and gave me the History of Northern India based on Jain sources. For reveiew . He had a long talk

16/04/1968: Letter from Govt that my resignation from Translation Committee is accepted

14/06/1968: Mr. Kamalakara Venkataro came to me on behalf of Mr. Neelamraju Seshayya garu asks me to publish reasons for my resignation from the Translation committee.

25/06/1968: My article in ఆంధ్ర ప్రభ; ప్రభుత్వ తర్జుమాల కమిటీలో సభ్యత్వానికి నా రాజీనామా కారాణాలు.

04/07/1968: Mr. Neelamraju Seshayya garu, Editor Andhra Prabha came to me at 5.20 PM and discussed many things for 2 hours. Mr. Kamalakara Venkatarao sub editor accompanied him. They brought

జ్ఞాపకాలు

---

my article on Terminology published in Andhra Prabha: జాతీయ పరిభాషా అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

05/08/1968: My article in Andhra Prabha జాతీయ పరిభాషా? అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

06/07/1968: - do - జాతీయ పరిభాషా అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

17/07/1968: My article in Andhra Prabha ప్రభుత్వ అనువాదాల శ్వేత పత్రం సమీక్ష

సభ్యత్వం నుండి రాజీనామాకు సంబంధించిన సమాచారం దినచర్యపుస్తకమునుండి సీంహాపలోకనం

16/04/1968: Letter from Govt that my resignation from Translation Committee is accepted

14/06/1968: Mr. Kamalakara Venkataro came to me on behalf of Mr. Neelamraju Seshayya garu asks me to publish reasons for my resignation from the Translation committee.

05/08/1968: My article in Andhra Prabha జాతీయ పరిభాషా? అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

06/07/1968: - do - జాతీయ పరిభాషా అంతర్జాతీయ పరిభాషా?

17/07/1968: My article in Andhra Prabha ప్రభుత్వ అనువాదాల శ్వేత పత్రం సమీక్ష

11/05/1962: Andhra Pradesh Sahitya Academy nominated me as a member of three men committee for arrangements to take Micro film copies of Machanzie manuscripts (to be microfilmed and published)

5) 1964 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు నియమించిన మరో సంఘం

జ్ఞాపకాలు

1964 సం లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారు చట్టములను తెలుగీకరణ తుది నిర్ణయంచేయడానికి సంఘమును నియమించిరి అందులో నాన్నగారిని సభ్యునిగా నియమించిరి. ఈ క్రింద చూపిన లేఖ దెవ్వాటి సెక్రటరీ వద్దనుండి

Letter No.2459/64-1

Hyderabad

18-09-1964

GENERAL ADMINISTRATION(OL) DEPARTMENT

From

M.Lokanadham I.A.S.,

Deputy secretary to Government

To

Sri Digavalli Venkata Siva Rao

Advocate

Vijayawada

Sir,

Committees - committee for the finalization of Telugu translations of State Acts.

I am directed to state that Government have decided to constitute a committee to review and finalise Telugu Translations of the State Acts.

The function of the Committee are as follows:-

1) to get the translations of the State Acts, done in to Telugu by the Translation Cell setup in the Law Department. or by the translator to the Government as the case maybe;

జ్ఞాపకాలు

---

2) to get authoritative texts in Telugu of all rules, regulations, orders made by the state government under any State Act at or any such ordinance or regulations;

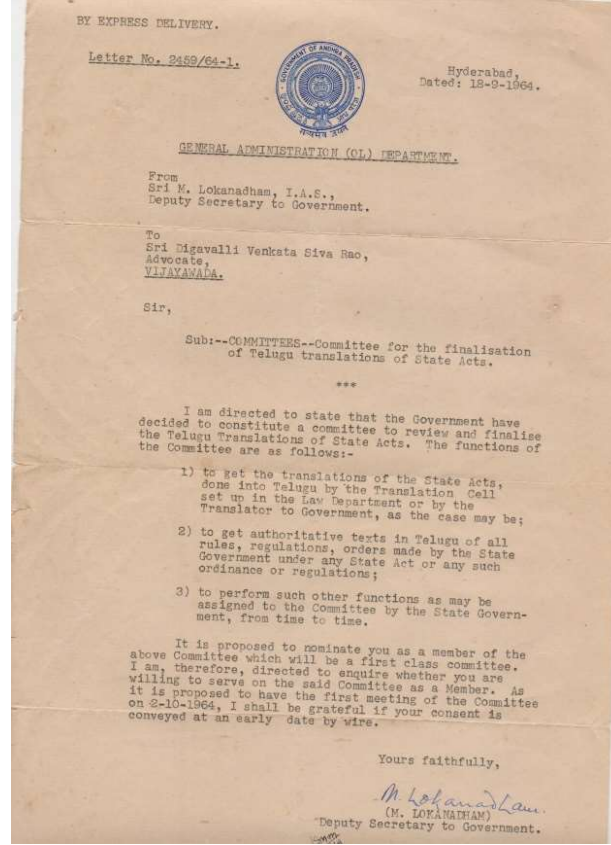
3) to perform such other functions as may be assign to the Committee by the State Government, from time to time.

it is propose to nominate you as a member of the above committee which will be a first class committee. I am therefore directed to enquire whether you are willing to serve on the said committee as a member. As it is proposed to have the first meeting of the committee on 2-10-1964, I shall be greatful if your consent is conveyed at an early date by wire.

Yours faithfully

M.Lokanadham

Deputy secretary to government

1969 సం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు *Official Language (Telugu) Forum* ఒక సంఘము నియమించిన అందు నాన్నగారిని *special invitee* గా ఆహ్వానించినటుల ఈ క్రింది జతచేయబడిన పి. వి. నరసింహా రావు గారి లేఖ తెలియజేయు చున్నది. నాన్నగారు ఆ ఫోరంలో వుండుటకంగీకరించి కొన్ని మీటింగులకు వెళ్లియుండిరి. కాని తదు పరిగా నాన్నగారు రాజీనామా చేశారు. కారణాలు పత్రికలు ప్రకటించినవి చూడు దినచర్య పుస్తకంలోని 1969 సంనాటి రోజువారి విశేషాలు పైన పుటలో

P. V. NARASIMHA RAO, B.Sc., LL.B.
"SAHITYA RATNA"
MINISTER FOR EDUCATION.

HYDERABAD
DATED 25-1-1969

Dear Sri Siva Rao Garu,

I am glad to inform you that under the auspices of the Andhra Pradesh Government, an Official Language (Telugu) Forum is being convened on the 15th and 16th February, 1969, at Hyderabad. I am extending to you this special invitation to participate in the deliberations of the Forum and give us the benefit of your wisdom and experience. The formal invitation and copies of the Working Papers to be discussed at the Forum etc. are being despatched to you separately. As I had clarified more than once both in the Legislative Council and outside, a pragmatic approach is the only possible approach in the preparation of the Authoritative Telugu Texts. While there is scope for difference of opinion on many points, it is necessary to arrive at a broad consensus consistent with certain accepted principles so that the actual work of preparing the Authoritative Texts may not get bogged down. I am, therefore, addressing this letter to you because I have great faith in your capacity to contribute on a subject like this.

I would also request you to kindly be the mover of one of the Working Papers at the Forum, copies of which are being sent to you. Out of the five topics on which the Working Papers are to be presented, you may kindly choose any one you like. On hearing from you, I shall request other friends to move the remaining Working Papers. I would be grateful if you signify your consent to do this by return of post so that arrangements could be made well in time. I am looking forward to a very fruitful participation on your part. I hope you are keeping good health.

Thanking you,

Yours sincerely,
P.V. Narasimha Rao
(P.V. Narasimha Rao.)

Sri Digavalli Venkata Siva Rao,
Advocate,
VIJAYAWADA.

దిగవల్లి వేంకట శివరావు

జననం: కాకినాడ లో 1898, ఫిబ్రవరి 14. చదువు:బి.ఎ., బి.ఎల్. రాజమండ్రి వీరేశలింగం హైస్కూలు(1910-1916), మద్రాసు ప్రెసిడెంసీ కాలేజి(1916-1920), మద్రాసు లా కాలేజి (1920-1922). విజయవాడలో ప్రముఖ న్యాయవాది(1922-1970). వీరు అలనాటి తెలుగు రచయితలలో అగ్రగణ్యులు. చరిత్ర పరిశోధకునిగా గుర్తించబడిరి. 1928 నుండి 1992 వరకు సుమారు 60 పుస్తకాలు రచించారు. వాటిలో 45 ప్రచురించబడినవి.

వీరి వ్యాసములు సుమారు 300 వివిధ పత్రికలలో 1923 నుండి 1988 వరకూ ప్రచురితమైనవి. స్వతంత్ర సమరములలో వీరి మీద 1930-33 మధ్య రెండు సార్లు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వారిచే రాజద్రోహపు కేసులు పెట్టబడినవి. 1959 లో వీరి ఆఫీకా జాతీయోద్యమమను పుస్తకమును భారత రాష్ట్రపతి డా. బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదు గారు ఆవిష్కరించిరి. 1966 లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వముచేత సన్మానింపబడిరి. బ్రిటిష్ ఇండియా యుగం 18,19 శతాబ్దాలనాటి చరిత్రలు వీరి ప్రత్యేకత. 1960 దశాబ్దములో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రచురించిన తెలుగు పరిభాష (గ్లాసరీ) నిఘంటువు సంకలన సభ్యులు. వీరి రచనలు, వ్యాసములు అనేక చరిత్ర పరిశోధకులు పి.హెచ్.డి పొందుటకు తోడ్పడుచున్నవి. ఏనుగుల వీరస్వామయ్య గారి కాశీయాత్ర చరిత్ర వీరి పరిశోధనా పటిమకు నిదర్శనం. మరణం: భోపాల్, మధ్య ప్రదేశ్ లో 1992, అక్టోబరు 3.

ఎడిటర్ డా. దిగవల్లి రామచంద్ర: జననం 1943. M.Sc (IARI Soil Science), Ph.D (Agronomy). విశ్రాంత AGM Bank of India. 2015 సం. నుండి తమ తండ్రి గారి అప్రచురిత గ్రంథములను సంకలనం చేసి ప్రచురించు చుండిరి.